Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 8ης Σεπτεμβρίου 2016[1]

«Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Αγορά των αντικαταθλιπτικών φαρμάκων που περιέχουν τη δραστική φαρμακευτική ουσία κιταλοπράμη — Έννοια του ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού — Δυνητικός ανταγωνισμός — Γενόσημα φάρμακα — Φραγμοί στην είσοδο στην αγορά εξαιτίας υφιστάμενων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας — Συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ του κατόχου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και επιχειρήσεων γενόσημων φαρμάκων — Άρθρο 101, παράγραφοι 1 και 3, ΣΛΕΕ — Πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη περί την εκτίμηση — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Δικαιώματα άμυνας — Ασφάλεια δικαίου — Πρόστιμα»

Στην υπόθεση T-472/13,

**H. Lundbeck A/S**, με έδρα τη Valby (Δανία),

**Lundbeck Ltd**, με έδρα το Milton Keynes (Ηνωμένο Βασίλειο),

εκπροσωπούμενες από τον R. Subiotto, QC, και από τον T. Kuhn, δικηγόρο,

προσφεύγουσες,

υποστηριζόμενες από την

**European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)**, με έδρα τη Γενεύη (Ελβετία), εκπροσωπούμενη από τις F. Carlin, barrister, και M. Healy, solicitor,

παρεμβαίνουσα,

κατά

**Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους J. Bourke, F. Castilla Contreras, B. Mongin, T. Vecchi και C. Vollrath, εν συνεχεία, από τους F. Castilla Contreras, B. Mongin, T. Vecchi, C. Vollrath και Θ. Χριστοφόρου,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα περί μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής C(2013) 3803 τελικό, της 19ης Ιουνίου 2013, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση AT/39226 – Lundbeck), και αίτημα περί μειώσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στις προσφεύγουσες με την ανωτέρω απόφαση,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. Berardis (εισηγητή), πρόεδρο, O. Czúcz και A. Popescu, δικαστές,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γραμματέας: L. Grzegorczyk, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Νοεμβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

### Ιστορικό της διαφοράς

I – *Εταιρείες που εμπλέκονται στην υπό κρίση υπόθεση*

1 Η H. Lundbeck A/S (στο εξής: Lundbeck) είναι εταιρεία δανικού δικαίου που ελέγχει έναν όμιλο εταιρειών, μεταξύ των οποίων την εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο Lundbeck Ltd, και ειδικεύεται στην έρευνα, την ανάπτυξη, την παρασκευή, την εμπορική προώθηση, την πώληση και τη διανομή φαρμακευτικών προϊόντων για την αντιμετώπιση παθήσεων που προσβάλλουν το κεντρικό νευρικό σύστημα, μεταξύ άλλων της κατάθλιψης.

2 Η Lundbeck είναι εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων, δηλαδή επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα επικεντρώνεται στην έρευνα νέων φαρμάκων και στην εμπορία αυτών.

3 Η Merck KGaA είναι εταιρεία γερμανικού δικαίου ειδικευμένη στον φαρμακευτικό τομέα η οποία, κατά τον χρόνο συνάψεως των οικείων συμφωνιών, κατείχε εμμέσως κατά 100 %, μέσω του ομίλου Merck Generics Holding GmbH, τη θυγατρική της Generics UK Limited (στο εξής: GUK), που ήταν υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την εμπορία γενόσημων φαρμακευτικών προϊόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

4 Η Merck και η GUK συνιστούσαν, κατά την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μια και μόνη επιχείρηση κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού, κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών [στο εξής: Merck (GUK)].

5 Η Arrow Group A/S, που μετονομάστηκε σε Arrow Group ApS τον Αύγουστο του 2003 (στο εξής, απλώς: Arrow Group), είναι εταιρεία δανικού δικαίου, επικεφαλής ομίλου εταιρειών, με παρουσία σε πολλά κράτη μέλη και δραστηριοποιούμενη από το 2001 στην ανάπτυξη και την πώληση γενόσημων φαρμάκων.

6 Η Arrow Generics Ltd είναι εταιρεία αγγλικού δικαίου, θυγατρική αρχικώς κατά 100 %, ακολούθως, από τον Φεβρουάριο του 2002, κατά 76 %, της Arrow Group.

7 Η Resolution Chemicals Ltd είναι εταιρεία αγγλικού δικαίου, ειδικευμένη στην παραγωγή δραστικών φαρμακευτικών ουσιών (στο εξής: ΔΦΟ) για γενόσημα φάρμακα. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2009 τελούσε υπό τον έλεγχο της Arrow Group.

8 Η Arrow Group, η Arrow Generics και η Resolution Chemicals συνιστούσαν, κατά την άποψη της Επιτροπής, μία και μόνη επιχείρηση (στο εξής: Arrow) κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

9 Η Alpharma Inc. ήταν εταιρεία αμερικανικού δικαίου δραστηριοποιούμενη παγκοσμίως στον φαρμακευτικό τομέα, κυρίως όσον αφορά τα γενόσημα φάρμακα. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2008, τελούσε υπό τον έλεγχο της εταιρείας νορβηγικού δικαίου A.L. Industrier AS. Εν συνεχεία, εξαγοράστηκε από φαρμακευτική επιχείρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία, με τη σειρά της,

εξαγοράστηκε από φαρμακευτική επιχείρηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Στο πλαίσιο των αναδιαρθρώσεων αυτών, η Alpharma Inc. μετονομάστηκε, αρχικώς, τον Απρίλιο του 2010, σε Alpharma, LLC, ακολούθως, στις 15 Απριλίου 2013, σε Zoetis Products LLC.

10 Η Alpharma ApS ήταν εταιρεία δανικού δικαίου εμμέσως ελεγχόμενη κατά 100 % από την Alpharma Inc. Διέθετε διάφορες θυγατρικές στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Κατόπιν πολλών αναδιαρθρώσεων, στις 31 Μαρτίου 2008, η Alpharma ApS μετονομάστηκε σε Axellia Pharmaceuticals ApS, το δε 2010 μετονομάστηκε εκ νέου σε Xellia Pharmaceuticals ApS (στο εξής: Xellia).

11 Η Alpharma Inc., η A.L. Industrier AS και η Alpharma ApS συνιστούσαν, κατά την άποψη της Επιτροπής, μία και μόνη επιχείρηση (στο εξής: Alpharma) κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

12 Η Ranbaxy Laboratories Ltd είναι εταιρεία ινδικού δικαίου ειδικευμένη στην ανάπτυξη και την παραγωγή ΔΦΟ, καθώς και γενόσημων φαρμάκων.

13 Η Ranbaxy (UK) Ltd είναι εταιρεία αγγλικού δικαίου, θυγατρική της Ranbaxy Laboratories, υπεύθυνη για την πώληση των προϊόντων της τελευταίας στο Ηνωμένο Βασίλειο.

14 Η Ranbaxy Laboratories και η Ranbaxy (UK) συνιστούσαν, κατά την άποψη της Επιτροπής, μία και μόνη επιχείρηση (στο εξής: Ranbaxy) κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

II – *Το κρίσιμο προϊόν και τα σχετικά με αυτό διπλώματα ευρεσιτεχνίας*

15 Το κρίσιμο στην υπό κρίση υπόθεση προϊόν είναι το αντικαταθλιπτικό φάρμακο το οποίο περιέχει τη ΔΦΟ που ονομάζεται κιταλοπράμη.

16 Το 1977, η Lundbeck κατέθεσε στη Δανία αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας για τη ΔΦΟ κιταλοπράμη, καθώς και για δύο μεθόδους αλκυλίωσης και κυανοποίησης που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της εν λόγω ΔΦΟ. Μεταξύ 1977 και 1985 χορηγήθηκαν στη Δανία και σε διάφορα κράτη της δυτικής Ευρώπης διπλώματα ευρεσιτεχνίας που καλύπταν την ανωτέρω ΔΦΟ και τις δύο ως άνω μεθόδους (στο εξής: αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας).

17 Όσον αφορά τον ΕΟΧ, η προστασία που απορρέει από τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας καθώς και, ενδεχομένως, από τα συμπληρωματικά πιστοποιητικά προστασίας (στο εξής: ΣΠΠ) που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1768/92 του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, σχετικά με την καθιέρωση συμπληρωματικού πιστοποιητικού προστασίας για τα φάρμακα (ΕΕ L 182, σ. 1), έληξε μεταξύ 1994 (για τη Γερμανία) και 2003 (για την Αυστρία). Ειδικότερα, όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο, τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας έληξαν τον Ιανουάριο του 2002.

18 Με την πάροδο του χρόνου, η Lundbeck ανέπτυξε άλλες αποτελεσματικότερες μεθόδους για την παρασκευή κιταλοπράμης, για τις οποίες ζήτησε να της χορηγηθούν, και συχνά τις χορηγήθηκαν, διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε διάφορες χώρες του ΕΟΧ, καθώς και εκ μέρους του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ) (στο εξής: νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck).

19 Ειδικότερα, πρώτον, το 1998 και το 1999, η Lundbeck κατέθεσε ενώπιον του ΕΓΔΕ δύο αιτήσεις για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας αναφορικά με την παρασκευή κιταλοπράμης με μεθόδους που χρησιμοποιούσαν αντιστοίχως ιώδιο και αμίδιο. Το ΕΓΔΕ χορήγησε στη Lundbeck δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που προστάτευε τη μέθοδο με αμίδιο (στο εξής: δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο) στις 19 Σεπτεμβρίου 2001 και δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που προστάτευε τη μέθοδο με ιώδιο (στο εξής: δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο) στις 26 Μαρτίου 2003.

20 Δεύτερον, στις 13 Μαρτίου 2000, η Lundbeck κατέθεσε ενώπιον των δανικών αρχών αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας αναφορικά με μέθοδο για την παραγωγή κιταλοπράμης που προέβλεπε μια μέθοδο καθαρισμού των αλάτων που χρησιμοποιούνταν μέσω κρυσταλλώσεως. Ανάλογες αιτήσεις κατατέθηκαν και σε άλλα κράτη του ΕΟΧ, καθώς και ενώπιον του ΠΟΔΙ και του ΕΓΔΕ. Η Lundbeck απέκτησε διπλώματα ευρεσιτεχνίας που προστάτευαν τη μέθοδο με κρυστάλλωση σε διάφορα κράτη μέλη κατά το πρώτο εξάμηνο του 2002 και, ειδικότερα, στις 30 Ιανουαρίου 2002 όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση). Το ΕΓΔΕ χορήγησε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση στις 4 Σεπτεμβρίου 2002. Περαιτέρω, στις Κάτω Χώρες, η Lundbeck είχε ήδη αποκτήσει, στις 6 Νοεμβρίου 2000, υπόδειγμα χρησιμότητας όσον αφορά την ανωτέρω μέθοδο (στο εξής: υπόδειγμα χρησιμότητας της Lundbeck), δηλαδή δίπλωμα ευρεσιτεχνίας με εξαετή ισχύ που χορηγήθηκε χωρίς πραγματική προηγούμενη εξέταση.

21 Τρίτον, στις 12 Μαρτίου 2001, η Lundbeck κατέθεσε αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας ενώπιον των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά μια μέθοδο παραγωγής κιταλοπράμης που προέβλεπε μια μέθοδο καθαρισμού των αλάτων που χρησιμοποιούνταν μέσω αποστάξεως με μεμβράνη. Οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου χορήγησαν στη Lundbeck δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την προμνησθείσα μέθοδο αποστάξεως με μεμβράνη στις 3 Οκτωβρίου 2001 (στο εξής: δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την απόσταξη με μεμβράνη). Ωστόσο, το δίπλωμα αυτό ευρεσιτεχνίας ανακλήθηκε λόγω ελλείψεως καινοτόμου χαρακτήρα σε σχέση με ένα άλλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck στις 23 Ιουνίου 2004. Η Lundbeck απέκτησε ανάλογο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στη Δανία στις 29 Ιουνίου 2002.

22 Τέλος, η Lundbeck σκόπευε να θέσει σε κυκλοφορία ένα νέο αντικαταθλιπτικό φάρμακο, το Cipralex, με βάση τη ΔΦΟ που ονομάζεται εσιταλοπράμη, στα τέλη του 2002 ή στις αρχές του 2003. Το νέο αυτό φάρμακο αφορούσε τους ίδιους ασθενείς που μπορούσαν να λάβουν αγωγή με το φάρμακο Cipramil, με βάση τη ΔΦΟ κιταλοπράμη, για το οποίο είχε χορηγηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στη Lundbeck. Η ΔΦΟ εσιταλοπράμη προστατευόταν με διπλώματα ευρεσιτεχνίας που θα ίσχυαν τουλάχιστον έως το 2012.

III – *Επίμαχες συμφωνίες*

23 Κατά το 2002, η Lundbeck συνήψε έξι συμφωνίες σε σχέση με την κιταλοπράμη (στο εξής: επίμαχες συμφωνίες) με τέσσερις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην παρασκευή και/ή την πώληση γενόσημων φαρμάκων, ήτοι τη Merck (GUK), την Alpharma, την Arrow και τη Ranbaxy (στο εξής: επιχειρήσεις γενοσήμων).

*Συμφωνίες με τη Merck (GUK)*

24 Η Lundbeck συνήψε δύο συμφωνίες με τη Merck (GUK).

25 Η πρώτη συμφωνία τέθηκε σε ισχύ στις 24 Ιανουαρίου 2002, αρχικώς για διάρκεια ενός έτους, και κάλυπτε αποκλειστικώς το έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου (στο εξής: συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο). Υπεγράφη από τη θυγατρική της Lundbeck στο Ηνωμένο Βασίλειο, δηλαδή την εταιρεία αγγλικού δικαίου Lundbeck Ltd. Ακολούθως, η συμφωνία αυτή παρατάθηκε για περίοδο έξι μηνών που έληγε στις 31 Ιουλίου 2003. Εν συνεχεία, μετά από μια σύντομη είσοδο της Merck (GUK) στην αγορά μεταξύ 1ης και 4ης Αυγούστου, υπεγράφη από τα μέρη, στις 6 Αυγούστου 2003, δεύτερη παράταση της συμφωνίας για μέγιστη περίοδο έξι μηνών, που μπορούσε όμως να συντμηθεί σε περίπτωση που η Lundbeck δεν προσέφευγε δικαστικώς κατά άλλων επιχειρήσεων γενοσήμων που θα επιχειρούσαν να εισέλθουν στην αγορά ή κατά το πέρας της διαφοράς μεταξύ της Lundbeck και της Lagap Pharmaceuticals Ltd, μια άλλης επιχειρήσεως γενοσήμων (στο εξής: διαφορά Lagap).

26 Κατά το γράμμα της συμφωνίας αυτής, τα μέρη εκτιμούν μεταξύ άλλων ότι:

— ελλοχεύει ο κίνδυνος ορισμένες ενέργειες που σχεδιάζει η GUK αναφορικά με την εμπορία, τη διανομή και την πώληση των «προϊόντων» να προσβάλουν ενδεχομένως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck και να έχουν ενδεχομένως ως αποτέλεσμα αξιώσεις εκ μέρους αυτής (σκέψη 2.1 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο), τα δε «προϊόντα» αυτά καθορίζονται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο ως εκείνα τα «προϊόντα κιταλοπράμης που αναπτύσσονται από την GUK υπό τη μορφή πρώτης ύλης, χύδην ή υπό τη μορφή δισκίων όπως περιγράφονται στο Παράρτημα και παρασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές των προϊόντων όπως παρέχονται από την GUK κατά την ημερομηνία υπογραφής, συνημμένα στο Παράρτημα 2»·

— λαμβανομένης υπόψη της συμφωνίας μεταξύ των μερών, η Lundbeck θα καταβάλει στην GUK ποσό 2 εκατομμυρίων αγγλικών λιρών (GBP), ως αντάλλαγμα στην παράδοση των «προϊόντων», στις ποσότητες που προβλέπει η συμφωνία, στις 31 Ιανουαρίου 2002 (σημείο 2.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο)·

— η GUK δεσμεύεται επιπλέον, σε αντάλλαγμα συμπληρωματικής καταβολής 1 εκατομμυρίου GBP, να παραδώσει τα «προϊόντα», όπως αυτά περιγράφονται στο παράρτημα, στις 2 Απριλίου 2002 (σημείο 2.3 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο)·

— οι καταβολές που θα πραγματοποιηθούν και η παράδοση των «προϊόντων» από την GUK κατ' εφαρμογήν των σημείων 2.2 και 2.3 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνιστούν πλήρη και οριστική απόσβεση κάθε αξιώσεως που θα μπορούσε να εγείρει η Lundbeck κατά της GUK για προσβολή των δικαιωμάτων της διανοητικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα έως την ημερομηνία αυτή παραδοθέντα από την GUK «προϊόντα» (σημείο 2.4 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο)·

— η Lundbeck δεσμεύεται να πωλήσει τα «τελικά προϊόντα» της στην GUK και η GUK δεσμεύεται να αγοράσει τα εν λόγω «τελικά προϊόντα» από τη Lundbeck ενόψει της επαναπωλήσεώς τους από την GUK και τις θυγατρικές της στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια και σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας (σημείο 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο), τα δε «τελικά προϊόντα» καθορίζονται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας ως «τα προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικών προϊόντων που θα παρέχει η [Lundbeck] στην GUK σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία»·

— η Lundbeck δεσμεύεται να καταβάλει ποσό 5 εκατομμυρίων GBP από τα εγγυημένα καθαρά κέρδη στην GUK, υπό την προϋπόθεση ότι η GUK θα παραγγείλει από αυτήν την ποσότητα «τελικών προϊόντων» που συμφωνήθηκε κατά τη διάρκεια της συμφωνίας (ή ένα μικρότερο ποσό που θα υπολογισθεί κατ' αναλογία των παραγγελιών θα πραγματοποιηθούν) (σημείο 6.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο).

27 Η πρώτη παράταση της συμφωνίας προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την πληρωμή ποσού 400 000 GBP μηνιαίως για την εκτέλεση από την GUK του σημείου 6.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο και τροποποιούσε τον ορισμό των «καθαρών κερδών».

28 Η δεύτερη παράταση της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την καταβολή ποσού 750 000 GBP μηνιαίως για την εκτέλεση από την GUK του σημείου 6.2 της εν λόγω συμφωνίας.

29 Η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο έληξε την 1η Νοεμβρίου 2003, κατόπιν του φιλικού διακανονισμού για τη διαφορά Lagap. Συνολικά, καθόλη τη διάρκεια της συμφωνίας, η Lundbeck μεταβίβασε στην GUK ποσό ύψους 19,4 εκατομμυρίων ευρώ.

30 Στις 22 Οκτωβρίου 2002, συνήφθη δεύτερη συμφωνία μεταξύ της Lundbeck και της GUK, που κάλυπτε τον ΕΟΧ με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ). Η συμφωνία αυτή προέβλεπε την καταβολή ποσού 12 εκατομμυρίων ευρώ, σε αντάλλαγμα για το οποίο η GUK δεσμευόταν να μην πωλεί ούτε να παρέχει σε ολόκληρο τον ΕΟΧ φαρμακευτικά προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη (με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο) και να καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια προκειμένου η Natco Pharma Ltd (στο εξής: Natco) –ο παραγωγός της ΔΦΟ κιταλοπράμη που χρησιμοποιείτο από τη Merck (GUK) για την εμπορία της δικής της εκδοχής γενόσημου κιταλοπράμης (στο εξής: ΔΦΟ της Natco ή κιταλοπράμη της Natco)– να παύσει να προμηθεύει εντός του ΕΟΧ κιταλοπράμη ή προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη κατά τη διάρκεια της συμφωνίας (σημεία 1.1 και 1.2 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ). Η Lundbeck δεσμευόταν να μην κινηθεί δικαστικώς κατά της GUK, υπό την προϋπόθεση ότι η τελευταία θα τηρούσε τις υποχρεώσεις που υπείχε βάσει του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ (σημείο 1.3 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ).

31 Η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ έληξε στις 22 Οκτωβρίου 2003. Συνολικά, η Lundbeck μεταβίβασε στην GUK, δυνάμει της συμφωνίας αυτής, ποσό ύψους 12 εκατομμυρίων ευρώ.

*Συμφωνίες με την Arrow*

32 Η Lundbeck υπέγραψε δύο συμφωνίες με την Arrow.

33 Η πρώτη εξ αυτών, που αφορούσε το έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου, συνήφθη στις 24 Ιανουαρίου 2002 μεταξύ της Lundbeck, αφενός, και των Arrow Generics και Resolution Chemicals (στο εξής, από κοινού: Arrow UK), αφετέρου (στο εξής: συμφωνία Arrow UK).

34 Η συμφωνία Arrow UK είχε αρχικώς διάρκεια έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002 ή έως την προγενέστερη ημερομηνία κατά την οποία θα υπήρχε αμετάκλητη δικαστική απόφαση επί της αγωγής που προτίθετο να ασκήσει η Lundbeck κατά της Arrow UK ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχέση με την προβαλλόμενη προσβολή από την τελευταία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της (στο εξής: αγωγή Arrow λόγω προσβολής) (σημείο 4.1 της συμφωνίας Arrow UK). Ακολούθως, η συμφωνία αυτή παρατάθηκε δύο φορές με την υπογραφή προσθηκών. Η πρώτη παράταση κάλυπτε την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 1ης Μαρτίου 2003 (σημείο 3.1 της πρώτης προσθήκης στη συμφωνία Arrow UK), ενώ η δεύτερη προέβλεπε ότι η συμφωνία αυτή λήγει είτε στις 31 Ιανουαρίου 2004 είτε επτά ημέρες μετά την υπογραφή της δικαστικής αποφάσεως με την οποία θα περατωνόταν η διαφορά Lagap (σημείο 4.1 της δεύτερης προσθήκης στη συμφωνία Arrow UK). Δεδομένου ότι η εν λόγω διαφορά ρυθμίσθηκε με φιλικό διακανονισμό στις 13 Οκτωβρίου 2003, η συμφωνία Arrow UK έληξε στις 20 Οκτωβρίου του ίδιου έτους. Επομένως, η συνολική διάρκεια της συμφωνίας αυτής εκτείνεται από τις 24 Ιανουαρίου 2002 έως τις 20 Οκτωβρίου 2003 (στο εξής: διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK).

35 Όσον αφορά το περιεχόμενο της συμφωνίας Arrow UK, πρέπει να επισημανθούν τα εξής:

— η πρώτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμφωνίας αυτής (στο εξής: προοίμιο Arrow UK) μνημονεύει, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι η Lundbeck είναι κάτοχος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση και για την απόσταξη με μεμβράνη·

— η τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK διευκρινίζει ότι η «Arrow [UK] έλαβε άδεια από τρίτον προκειμένου να εισάγει στο Ηνωμένο Βασίλειο κιταλοπράμη που δεν είχε παρασκευασθεί από τη Lundbeck ή με την έγκριση της Lundbeck (“η εν λόγω Κιταλοπράμη”, ορισμός ο οποίος, προς αποφυγή κάθε αμφισβητήσεως, περιλαμβάνει μόνον την Κιταλοπράμη που προορίζεται για εμπορική προώθηση και πώληση στο Ηνωμένο Βασίλειο και αποκλείει εκείνη που προορίζεται για εμπορική προώθηση και πώληση σε άλλα κράτη)»·

— η έκτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK αναφέρει ότι η Lundbeck υπέβαλε «την εν λόγω Κιταλοπράμη» σε εργαστηριακούς ελέγχους, συνεπεία των οποίων θεωρούσε βασίμως ότι αυτή προσέβαλλε, ιδίως, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που μνημονεύθηκαν στην πρώτη περίπτωση ανωτέρω·

— η έβδομη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK εκθέτει ότι η Arrow UK δεν παραδέχεται ότι προσέβαλε τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας ούτε ότι αυτά είναι έγκυρα, αλλά παραδέχεται ότι η Lundbeck έχει αυτήν την πεποίθηση, την οποία η Arrow UK δεν μπορεί να διαψεύσει με αδιαμφισβήτητες αποδείξεις·

— η όγδοη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK υπενθυμίζει ότι η Lundbeck απείλησε να ζητήσει την έκδοση προσωρινής διαταγής και ότι προτίθεται να ασκήσει την αγωγή Arrow λόγω προσβολής·

— το σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής προβλέπει ότι «η Arrow [UK], εξ ιδίου ονόματος και εξ ονόματος όλων των συνδεόμενων και σχετιζόμενων με αυτήν οντοτήτων, δεσμεύεται, κατά τη [διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK] και στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου, να μην παρασκευάζει, να μη διαθέτει, να μην προτείνει προς διάθεση, να μη χρησιμοποιεί ή, μετά τη δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως, να μην εισάγει ή διατηρεί προς διάθεση ή προς άλλον σκοπό, (1) [“]την εν λόγω Κιταλοπράμη[”] ή (2) κάθε άλλη κιταλοπράμη η οποία, κατά τη Lundbeck, προσβάλλει τα δικαιώματά της [διανοητικής] ιδιοκτησίας, και, προκειμένου να έχει η Lundbeck τη δυνατότητα να προσδιορίζει την ύπαρξη ή μη προσβολής, δεσμεύεται να παρέχει στην τελευταία κατά τη [διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK] επαρκή δείγματα προς ανάλυση, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από κάθε παρασκευή, εισαγωγή, πώληση ή προσφορά πώλησης στην οποία απειλεί να προβεί η Arrow [UK] εν αναμονή οριστικής και αμετάκλητης αποφάσεως στο [πλαίσιο της αγωγής Arrow λόγω προσβολής] […]»·

— το σημείο 1.2 της συμφωνίας αυτής αναφέρεται στη συγκατάθεση της Arrow UK να περιληφθούν οι μνημονευθείσες στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK δεσμεύσεις της σε μια διάταξη της οποίας την έκδοση θα ζητήσει η Lundbeck από το αρμόδιο δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου·

— το σημείο 2.1 της συμφωνίας αυτής υπενθυμίζει ότι η Lundbeck θα ασκήσει την αγωγή Arrow λόγω προσβολής το συντομότερο δυνατόν και, εν πάση περιπτώσει, όχι αργότερα από τις 31 Μαρτίου 2002·

— το σημείο 2.2 της συμφωνίας αυτής ορίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων που μνημονεύονται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK και του γεγονότος ότι η Arrow UK δεν θα ζητήσει «cross-undertaking in damages» λόγω παραποίησης (ποσό το οποίο, κατά το αγγλικό δίκαιο, θα έπρεπε να καταθέσει η Lundbeck ενώπιον του δικαστηρίου εάν ζητούσε την έκδοση διαταγής στο πλαίσιο της αγωγής Arrow λόγω προσβολής), η Lundbeck καταβάλλει στην Arrow UK ποσό ύψους 5 εκατομμυρίων GBP, σε τέσσερις δόσεις, ποσό το οποίο εν συνεχεία αυξήθηκε κατά 450 000 GBP, δυνάμει του σημείου 2.1 της πρώτης προσθήκης στη συμφωνία Arrow UK, και κατά 1,350 εκατομμύρια GBP, κατ’ εφαρμογή των σημείων 2.1 και 3 της δεύτερης προσθήκης στη συμφωνία αυτή·

— το σημείο 2.3 της συμφωνίας αυτής προβλέπει ότι, σε περίπτωση που με οριστική απόφαση στο πλαίσιο της αγωγής Arrow λόγω προσβολής διαπιστωνόταν ότι η Arrow UK δεν είχε προσβάλει τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck, το προβλεπόμενο στο σημείο 2.2 της συμφωνίας αυτής ποσό θα συνιστούσε την πλήρη αποζημίωση που θα μπορούσε να λάβει η Arrow UK από τη Lundbeck για τις ζημίες που υπέστη λόγω των υποχρεώσεων που απορρέουν από το σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK·

— το σημείο 3.4 της συμφωνίας προβλέπει ότι η Arrow UK παραδίδει στη Lundbeck το απόθεμά της από «την εν λόγω κιταλοπράμη» σε δύο στάδια, εκ των οποίων το πρώτο, που αφορά περίπου 3,975 εκατομμύρια συσκευασμένα δισκία, πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο στις 6 Φεβρουαρίου 2002 και το δεύτερο, που αφορά περίπου 1,1 εκατομμύρια δισκία χύδην, το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου 2002.

36 Περαιτέρω, πρέπει να διευκρινισθεί ότι, στις 6 Φεβρουαρίου 2002, η Lundbeck επέτυχε την έκδοση της διατάξεως που μνημονευόταν στο σημείο 1.2 της συμφωνίας Arrow UK (στο εξής: Διάταξη με τη συγκατάθεση της Arrow).

37 Η δεύτερη συμφωνία, που αφορούσε το έδαφος της Δανίας, συνήφθη στις 3 Ιουνίου 2002 μεταξύ της Lundbeck και της Arrow Group (στο εξής: Δανική συμφωνία Arrow).

38 Η Δανική συμφωνία Arrow σχεδιάστηκε με διάρκεια από την ημερομηνία υπογραφής της, στις 3 Ιουνίου 2002, έως την 1η Απριλίου 2003 ή έως την προγενέστερη ημερομηνία κατά την οποία θα υπήρχε αμετάκλητη δικαστική απόφαση επί της αγωγής Arrow λόγω προσβολής. Δεδομένου ότι δεν υπήρξε τέτοια απόφαση, η εν λόγω συμφωνία ίσχυσε από τις 3 Ιουνίου 2002 έως την 1η Απριλίου 2003 (στο εξής: διάρκεια της Δανικής συμφωνίας Arrow).

39 Όσον αφορά το περιεχόμενο της Δανικής συμφωνίας Arrow, πρέπει να επισημανθεί ότι:

— η πρώτη, η τρίτη και η πέμπτη έως και η ένατη αιτιολογική σκέψη στο προοίμιό της αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στην πρώτη, την τέταρτη και την έκτη έως και την όγδοη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK, διευκρινιζόμενου ότι η ένατη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της Δανικής συμφωνίας Arrow αναφέρεται στη Διάταξη με τη συγκατάθεση της Arrow·

— το σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής προβλέπει ότι η «Arrow [Group] δέχεται να ακυρώσει και να παύσει κάθε εισαγωγή, παρασκευή, παραγωγή, πώληση ή άλλη εμπορία προϊόντων που περιέχουν κιταλοπράμη και προσβάλλουν, κατά τη Lundbeck, τα δικαιώματά της διανοητικής ιδιοκτησίας στο [δανικό] έδαφος κατά τη [διάρκεια της Δανικής συμφωνίας Arrow]»·

— το σημείο 2.1 της συμφωνίας αυτής ορίζει ότι, ως αντάλλαγμα για τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Arrow Group, η Lundbeck καταβάλλει στην τελευταία το ποσό των 500 000 δολαρίων Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (USD)·

— το σημείο 2.2 της συμφωνίας αυτής προβλέπει ότι, σε περίπτωση που με οριστική απόφαση, εκδοθείσα στο πλαίσιο της αγωγής Arrow λόγω προσβολής, διαπιστωθεί ότι η Arrow Group δεν είχε προσβάλει τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck, το προβλεπόμενο στο σημείο 2.1 της συμφωνίας αυτής ποσό θα συνιστά την πλήρη αποζημίωση που θα μπορούσε να λάβει η Arrow Group από τη Lundbeck για τις ζημίες που υπέστη λόγω των υποχρεώσεων που απορρέουν από το σημείο 1.1 της Δανικής συμφωνίας Arrow·

— το σημείο 3.1 της συμφωνίας αυτής προσθέτει ότι η Lundbeck αγοράζει έναντι τιμήματος 147 000 USD το απόθεμα κιταλοπράμης της Arrow Group, που συνίσταται σε περίπου 1 εκατομμύρια δισκία.

*Συμφωνία με την Alpharma*

40 Η Lundbeck υπέγραψε συμφωνία με την Alpharma στις 22 Φεβρουαρίου 2002 (στο εξής: συμφωνία Alpharma), με διάρκεια από την ανωτέρω ημερομηνία έως τις 30 Ιουνίου 2003 (στο εξής: διάρκεια της συμφωνίας Alpharma).

41 Πριν από τη σύναψη της συμφωνίας αυτής, τον Ιανουάριο του 2002, η Alpharma είχε αγοράσει από την Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (στο εξής: Tiefenbacher) απόθεμα δισκίων γενόσημου κιταλοπράμης που είχε αναπτυχθεί βάσει της ΔΦΟ κιταλοπράμης, τα οποία είχαν παρασκευασθεί από την ινδική εταιρεία Cipla μέσω των μεθόδων της (στο εξής: κιταλοπράμη της Cipla ή ΔΦΟ της Cipla), και είχε παραγγείλει και άλλα δισκία.

42 Ως προς το προοίμιο της συμφωνίας Alpharma, πρέπει να επισημανθεί, μεταξύ άλλων, ότι:

— η πρώτη αιτιολογική σκέψη υπενθυμίζει ότι «η Lundbeck είναι κάτοχος δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στα οποία περιλαμβάνονται, ειδικότερα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούν την παρασκευή […] της ΔΦΟ της "Κιταλοπράμης" (που γράφεται με κεφαλαίο "κ" στο συνολικό κείμενο της συμφωνίας), στα οποία περιλαμβάνονται τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας του παραρτήματος Α» της συμφωνίας αυτής (στο εξής: παράρτημα Α)·

— η δεύτερη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει ότι η Lundbeck παρασκευάζει και πωλεί φαρμακευτικά προϊόντα που περιέχουν «Κιταλοπράμη» σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και στη Νορβηγία και την Ελβετία, οι δε χώρες αυτές ορίζονται συλλήβδην ως «Έδαφος»·

— η τρίτη και η τέταρτη αιτιολογική σκέψη μνημονεύουν το γεγονός ότι η Alpharma παρασκεύασε ή αγόρασε φαρμακευτικά προϊόντα που περιείχαν «Κιταλοπράμη» εντός του «Εδάφους», τούτο δε χωρίς τη συγκατάθεση της Lundbeck·

— η πέμπτη και η έκτη αιτιολογική σκέψη αναφέρονται στο γεγονός ότι τα προϊόντα της Alpharma υποβλήθηκαν από τη Lundbeck σε εργαστηριακούς ελέγχους, βάσει των αποτελεσμάτων των οποίων η τελευταία είχε ουσιαστικούς λόγους να πιστεύει ότι οι μέθοδοι που εφαρμόσθηκαν για την παρασκευή των προϊόντων αυτών προσέβαλλαν τα δικαιώματά της διανοητικής ιδιοκτησίας·

— η έβδομη αιτιολογική σκέψη υπενθυμίζει ότι, στις 31 Ιανουαρίου 2002, η Lundbeck άσκησε αγωγή ενώπιον δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου (στο εξής: αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma) προκειμένου να επιτύχει την έκδοση διαταγής «κατά των πωλήσεων εκ μέρους της Alpharma προϊόντων που περιέχουν Κιταλοπράμη λόγω προσβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck»·

— η όγδοη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει ότι η Alpharma αναγνωρίζει ότι οι διαπιστώσεις της Lundbeck είναι ορθές και δεσμεύεται να μην κυκλοφορήσει στην αγορά «τέτοια προϊόντα»·

— η ένατη και η δέκατη αιτιολογική σκέψη διευκρινίζουν ότι η Lundbeck:

  — «συμφωνεί να καταβάλει στην Alpharma ένα αντάλλαγμα προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διαφορά για διπλώματα ευρεσιτεχνίας» η έκβαση της οποίας δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί με απόλυτη βεβαιότητα και η οποία θα ήταν δαπανηρή και χρονοβόρος·

  — «συμφωνεί, προκειμένου να επιλυθεί η διαφορά, να αγοράσει από την Alpharma το συνολικό της απόθεμα προϊόντων που περιέχουν Κιταλοπράμη και να της καταβάλει αντάλλαγμα για τα προϊόντα αυτά».

43 Όσον αφορά το κείμενο της συμφωνίας Alpharma, πρέπει να σημειωθεί, μεταξύ άλλων, ότι:

— το σημείο 1.1 ορίζει ότι η Alpharma και οι θυγατρικές της «ακυρώνουν, παύουν και απέχουν από κάθε εισαγωγή, […] παρασκευή […] ή πώληση φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν Κιταλοπράμη εντός του Εδάφους […] κατά τη διάρκεια της [σχετικής περιόδου]» και ότι η Lundbeck αποσύρει την αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma·

— το ίδιο αυτό σημείο ορίζει ότι δεν έχει εφαρμογή στην εσιταλοπράμη·

— το σημείο 1.2 προβλέπει ότι, «[σ]ε περίπτωση οιασδήποτε αθετήσεως της υποχρεώσεως που τίθεται στο [σημείο 1.1] ή κατόπιν αιτήματος της Lundbeck, η Alpharma […] θα υποβληθεί εκουσίως σε προσωρινή διαταγή εκ μέρους οιουδήποτε αρμοδίου δικαστηρίου σε οιαδήποτε χώρα του Εδάφους» και ότι η Lundbeck θα μπορεί να επιτύχει την έκδοση τέτοιας διαταγής χωρίς να προβεί σε κατάθεση εγγυήσεως·

— το σημείο 1.3 ορίζει ότι, ως αντιστάθμισμα για τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στη συμφωνία αυτή και προκειμένου να αποφευχθούν τα έξοδα και η διάρκεια της ένδικης διαφοράς, η Lundbeck θα καταβάλει στην Alpharma το ποσό των 12 εκατομμυρίων USD, εκ των οποίων 11 εκατομμύρια για τα προϊόντα της Alpharma που περιέχουν «Κιταλοπράμη», σε τρεις δόσεις 4 εκατομμυρίων έκαστη, καταβλητέες αντιστοίχως στις 31 Μαρτίου 2002, στις 31 Δεκεμβρίου 2002 και στις 30 Ιουνίου 2003·

— το σημείο 2.2 ορίζει ότι, το αργότερο στις 31 Μαρτίου 2002, η Alpharma θα παραδώσει στη Lundbeck το συνολικό απόθεμα προϊόντων που περιέχουν «Κιταλοπράμη» το οποίο θα έχει στη διάθεσή της την ημερομηνία αυτή, ήτοι τα 9,4 εκατομμύρια δισκία που είχε ήδη στη διάθεσή της κατά τη σύναψη της συμφωνίας Alpharma και τα 16 εκατομμύρια δισκία που είχε παραγγείλει.

44 Το παράρτημα Α περιέχει κατάλογο 28 αιτήσεων για αναγνώριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που κατέθεσε η Lundbeck πριν από την υπογραφή της, εκ των οποίων εννέα είχαν ήδη τελεσφορήσει κατά την ημερομηνία αυτή. Τα δικαιώματα αυτά διανοητικής ιδιοκτησίας αφορούσαν τις μεθόδους παραγωγής της ΔΦΟ κιταλοπράμη που καλύπτονταν από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση και για την απόσταξη με μεμβράνη.

45 Περαιτέρω, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, στις 2 Μαΐου 2002, δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου εξέδωσε διάταξη με συγκατάθεση που προέβλεπε ότι η διαδικασία στην αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma αναστελλόταν λόγω συνάψεως συμφωνίας μεταξύ της Lundbeck και, μεταξύ άλλων, της Alpharma, κατά την οποία η τελευταία και οι θυγατρικές της «θα ακύρωναν, θα έπαυαν και θα απείχαν από κάθε εισαγωγή, […] παρασκευή […] ή πώληση, εντός των [κρατών μελών], στη Νορβηγία και στην Ελβετία (“Σχετικά Εδάφη”), φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν κιταλοπράμη τα οποία παρασκευάζονται με την εφαρμογή των μεθόδων που διεκδικούν [τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση και για την απόσταξη με μεμβράνη που χορηγήθηκαν από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου] ή κάθε άλλο ισοδύναμο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε ή ζητήθηκε εντός των Σχετικών Εδαφών μέχρι τις 30 Ιουνίου 2002» (στο εξής: Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma).

*Συμφωνία με τη Ranbaxy*

46 Η Lundbeck υπέγραψε συμφωνία με τη Ranbaxy Laboratories στις 16 Ιουνίου 2002 (στο εξής: συμφωνία Ranbaxy), για διάρκεια 360 ημερών. Βάσει προσθήκης υπογραφείσας στις 19 Φεβρουαρίου 2003 (στο εξής: προσθήκη Ranbaxy), η συμφωνία αυτή παρατάθηκε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003. Η συνολική διάρκεια αυτής εκτείνεται επομένως από τις 16 Ιουνίου 2002 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003 (στο εξής: διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy).

47 Κατά το προοίμιο της συμφωνίας Ranbaxy (στο εξής: προοίμιο Ranbaxy):

— η Ranbaxy Laboratories ζήτησε στην Ινδία να της χορηγηθούν δύο διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο όσον αφορά την κιταλοπράμη και παρασκεύασε φάρμακα που περιείχαν κιταλοπράμη με την πρόθεση να τα θέσει σε κυκλοφορία, μεταξύ άλλων, εντός του ΕΟΧ (δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Ranbaxy, καθώς και παράρτημα Α της συμφωνίας Ranbaxy)·

— η Lundbeck υπέβαλε σε εργαστηριακούς ελέγχους την κιταλοπράμη αυτή και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι προσέβαλλαν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και το –ακόμα μη χορηγηθέν (βλ. σκέψη 19 ανωτέρω)– δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο, ενώ η Ranbaxy Laboratories αμφισβητεί την ύπαρξη τέτοιων προσβολών (πέμπτη έως όγδοη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Ranbaxy)·

— η Lundbeck και η Ranbaxy Laboratories κατέληξαν σε συμφωνία προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διαφορά αφορώσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας η οποία θα ήταν δαπανηρή και χρονοβόρος και της οποίας η έκβαση δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί με απόλυτη βεβαιότητα (ένατη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου).

48 Κατά το γράμμα της συμφωνίας Ranbaxy, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

— «[υ]πό την επιφύλαξη των όρων και των πληρωμών εκ μέρους της Lundbeck που προβλέπονται στη [συμφωνία αυτή], η Ranbaxy Laboratories δεν διεκδικεί κανένα δικαίωμα επί της [α]ιτήσεως για χορήγηση [δ]ιπλώματος ευρεσιτεχνίας [που μνημονεύεται στο προοίμιο αυτής] ή επί οιασδήποτε μεθόδου παρασκευής που χρησιμοποιείται από τη Ranbaxy Laboratories και ακυρώνει, παύει και απέχει από την παρασκευή ή την πώληση φαρμακευτικών προϊόντων που βασίζονται σε αυτές [ιδίως εντός του ΕΟΧ] κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής» (σημείο 1.1 της συμφωνίας Ranbaxy και σημείο 1.0 της προσθήκης Ranbaxy)·

— «σε περίπτωση αθετήσεως των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο σημείο 1.1 ή κατόπιν αιτήματος της Lundbeck», η Ranbaxy Laboratories και η Ranbaxy (UK) δέχονται να υποβληθούν σε προσωρινές διαταγές που θα εκδοθούν από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια χωρίς να πρέπει η Lundbeck να προβεί σε καμία κατάθεση εγγυήσεως ή δέσμευση πέραν εκείνων που απορρέουν από τη συμφωνία αυτή (σημείο 1.2 της συμφωνίας Ranbaxy)·

— λαμβανομένης υπόψη της συμφωνίας που επετεύχθη μεταξύ των μερών, η Lundbeck θα καταβάλει στη Ranbaxy Laboratories το ποσό των 9,5 εκατομμυρίων USD, σε τμηματικές δόσεις, κατά τη σχετική περίοδο (σημείο 1.3 της συμφωνίας Ranbaxy και σημείο 2.0 της προσθήκης Ranbaxy)·

— η Lundbeck πωλεί στη Ranbaxy Laboratories ή στη Ranbaxy (UK) δισκία κιταλοπράμης, με έκπτωση 40 % επί των τιμών εκτός εργοστασίου, προκειμένου να τα πωλήσουν αυτές στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου (σημείο 1.3 και παράρτημα Β της συμφωνίας Ranbaxy)·

— η Lundbeck και η Ranbaxy Laboratories δεσμεύονται να μην ασκήσουν αγωγές η μια κατά της άλλης βάσει οιουδήποτε διπλώματος ευρεσιτεχνίας που μνημονεύεται ανωτέρω στην ίδια τη συμφωνία (σημείο 1.4 της συμφωνίας Ranbaxy).

IV – *Ενέργειες της Επιτροπής στον φαρμακευτικό τομέα και διοικητική διαδικασία*

49 Τον Οκτώβριο του 2003, η Επιτροπή ενημερώθηκε από την Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, δανική αρχή ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών) σχετικά με την ύπαρξη των επίμαχων συμφωνιών.

50 Δεδομένου ότι η πλειονότητα εξ αυτών αφορούσε το σύνολο του ΕΟΧ ή, εν πάση περιπτώσει, άλλα κράτη μέλη πέραν του Βασιλείου της Δανίας, συμφωνήθηκε ότι η Επιτροπή θα εξέταζε τη συμβατότητά τους προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, ενώ η KFST δεν θα εξέταζε το ζήτημα αυτό.

51 Μεταξύ 2003 και 2006, η Επιτροπή πραγματοποίησε ελέγχους, κατά την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ

2003, L 1, σ. 1), στη Lundbeck και σε άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον φαρμακευτικό τομέα. Επίσης, απέστειλε στη Lundbeck και σε μια ακόμα εταιρεία αιτήσεις για παροχή πληροφοριών κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

52 Στις 15 Ιανουαρίου 2008, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση για την έναρξη έρευνας στον φαρμακευτικό τομέα βάσει του άρθρου 17 του κανονισμού 1/2003 (υπόθεση COMP/D2/39514). Το μοναδικό άρθρο της αποφάσεως αυτής διευκρίνιζε ότι η προς διεξαγωγή έρευνα αφορούσε την εισαγωγή στην αγορά καινοτόμων ή γενόσημων φαρμάκων για ανθρώπινη χρήση.

53 Στις 8 Ιουλίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με αντικείμενο τη σύνοψη της εκθέσεως έρευνας για τον φαρμακευτικό τομέα. Η εν λόγω ανακοίνωση περιλάμβανε, σε τεχνικό παράρτημα, το πλήρες κείμενο της προμνησθείσας εκθέσεως έρευνας, υπό τη μορφή εγγράφου εργασίας της Επιτροπής, διαθέσιμο μόνον στα αγγλικά.

54 Στις 7 Ιανουαρίου 2010, η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία κατά της Lundbeck.

55 Κατά τη διάρκεια του 2010 και του πρώτου εξαμήνου του 2011, η Επιτροπή απέστειλε αιτήσεις για παροχή πληροφοριών στη Lundbeck και στις λοιπές εταιρείες που μετείχαν στις επίμαχες συμφωνίες.

56 Στις 24 Ιουλίου 2012, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία κατά των εταιρειών που συμμετείχαν στις επίμαχες συμφωνίες και τους απέστειλε, όπως και στη Lundbeck, κοινοποίηση αιτιάσεων.

57 Όλοι οι αποδέκτες της εν λόγω κοινοποιήσεως αιτιάσεων που είχαν υποβάλει σχετικό αίτημα ακούσθηκαν κατά τις ακροάσεις που έλαβαν χώρα στις 14 και 15 Μαρτίου 2013.

58 Στις 12 Απριλίου 2013, η Επιτροπή απέστειλε σύνοψη των πραγματικών περιστατικών στους αποδέκτες της κοινοποιήσεως αιτιάσεων.

59 Ο σύμβουλος ακροάσεων εξέδωσε την τελική του έκθεση στις 17 Ιουνίου 2013.

60 Στις 19 Ιουνίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2013) 3803 τελικό, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση AT/39226 – Lundbeck) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

## V – *Προσβαλλόμενη απόφαση*

61 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνιστούσαν ως εκ του αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ (άρθρο 1, παράγραφος 1, της προσβαλλομένης αποφάσεως).

62 Οι δύο συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ της Merck (GUK) και της Lundbeck κρίθηκαν ως συνιστώσες ενιαία και συνεχή παράβαση με διάρκεια από την 24η Ιανουαρίου 2002 έως την 1η Νοεμβρίου 2003.

63 Όπως προκύπτει από τη σύνοψη που περιέχεται στις αιτιολογικές σκέψεις 824 και 874 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε επ' αυτού, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

— κατά τον χρόνο συνάψεως των συμφωνιών, η Lundbeck και η Merck (GUK) ήταν τουλάχιστον δυνητικοί ανταγωνιστές στο Ηνωμένο Βασίλειο και εντός του ΕΟΧ, και πραγματικοί ανταγωνιστές στο Ηνωμένο Βασίλειο πριν από τη δεύτερη παράταση της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο·

— Η Lundbeck προέβη σε μεταβίβαση σημαντικής αξίας υπέρ της Merck (GUK) βάσει των συμφωνιών αυτών·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας συνδεόταν με την εκ μέρους της Merck (GUK) αποδοχή περιορισμών στην είσοδο στην αγορά που περιέχονταν στις προμνησθείσες συμφωνίες, και, ιδίως, με τη δέσμευσή της να μην πωλεί την κιταλοπράμη της Natco ή κάθε άλλη γενόσημο κιταλοπράμη στο Ηνωμένο Βασίλειο και εντός του ΕΟΧ κατά την κρίσιμη διάρκεια των συμφωνιών αυτών·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας αντιστοιχούσε περίπου στα έσοδα τα οποία η Merck (GUK) προσδοκούσε να πραγματοποιήσει εάν εισερχόταν επιτυχώς στην αγορά·

— η Lundbeck δεν θα μπορούσε να έχει επιτύχει τέτοιους περιορισμούς επικαλούμενη τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις που βάρυναν τη Merck (GUK) βάσει των συμφωνιών αυτών έβαιναν πέραν των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται υπέρ του κατόχου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο·

— οι συμφωνίες αυτές δεν προέβλεπαν καμία δέσμευση της Lundbeck να απέχει από την άσκηση αγωγών λόγω προσβολής κατά της Merck (GUK) σε περίπτωση που η τελευταία εισερχόταν στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη μετά την εκπνοή αυτών.

64 Οι δύο συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ της Arrow και της Lundbeck κρίθηκαν ως συνιστώσες ενιαία και συνεχή παράβαση με διάρκεια από την 24η Ιανουαρίου 2002 έως την 20ή Οκτωβρίου 2003.

65 Όπως προκύπτει από τις συνόψεις που περιέχονται στις αιτιολογικές σκέψεις 962 και 1013 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σχετικά αντιστοίχως με τη συμφωνία Arrow UK και με τη Δανική συμφωνία Arrow, η Επιτροπή στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

— κατά τον χρόνο συνάψεως των συμφωνιών αυτών, η Lundbeck και η Arrow ήταν ανταγωνιστές, τουλάχιστον δυνητικοί, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Δανία·

— η Lundbeck προέβη σε μεταβίβαση σημαντικής αξίας υπέρ της Arrow δυνάμει των συμφωνιών αυτών·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας συνδεόταν με την εκ μέρους της Arrow αποδοχή των περιορισμών στην είσοδό της στην αγορά κιταλοπράμης στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Δανία που περιέχονταν στις εν λόγω συμφωνίες, ειδικότερα με τη δέσμευση της Arrow να μην πωλεί γενόσημο κιταλοπράμη ως προς την οποία η Lundbeck θεωρούσε ότι προσέβαλλε τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας, τούτο δε κατά την αντίστοιχη διάρκεια των συμφωνιών αυτών·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας αντιστοιχούσε κατ' ουσίαν στα κέρδη που θα μπορούσε να αποκομίσει η Arrow εάν εισερχόταν στην αγορά με επιτυχία·

— η Lundbeck δεν θα μπορούσε να επιτύχει τέτοιους περιορισμούς μέσω των νέων της διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις που βάρυναν την Arrow δυνάμει των συμφωνιών αυτών έβαιναν πέραν των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται υπέρ του κατόχου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο·

— οι συμφωνίες αυτές δεν προέβλεπαν καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να απέχει από την άσκηση αγωγών λόγω προσβολής κατά της Arrow, σε περίπτωση που η τελευταία, μετά την εκπνοή κάποιας εκ των συμφωνιών αυτών, εισερχόταν στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου ή της Δανίας με γενόσημο κιταλοπράμη.

66 Όσον αφορά τη συμφωνία Alpharma, όπως προκύπτει από τη σύνοψη που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 1087 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

— κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής, η Lundbeck και η Alpharma ήταν ανταγωνιστές, τουλάχιστον δυνητικοί, σε πολλές χώρες του ΕΟΧ·

— η Lundbeck προέβη σε μεταβίβαση σημαντικής αξίας υπέρ της Alpharma δυνάμει της συμφωνίας αυτής·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας συνδεόταν με την εκ μέρους της Alpharma αποδοχή των περιορισμών στην είσοδό της στην αγορά που περιέχονταν στην εν λόγω συμφωνία, ειδικότερα με τη δέσμευση της Alpharma να μην πωλεί γενόσημο κιταλοπράμη εντός του ΕΟΧ κατά την κρίσιμη περίοδο·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας αντιστοιχούσε κατ' ουσίαν στα κέρδη που θα μπορούσε να αποκομίσει η Alpharma εάν εισερχόταν στην αγορά με επιτυχία·

— η Lundbeck δεν θα μπορούσε να επιτύχει τέτοιους περιορισμούς μέσω των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση και για την απόσταξη με μεμβράνη, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις που βάρυναν την Alpharma βάσει της συμφωνίας αυτής έβαιναν πέραν των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται υπέρ του κατόχου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο·

— η συμφωνία δεν προέβλεπε καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να απέχει από την άσκηση αγωγών λόγω προσβολής κατά της Alpharma, σε περίπτωση που η τελευταία εισερχόταν στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη μετά την εκπνοή της συμφωνίας αυτής.

67 Όσον αφορά τη συμφωνία Ranbaxy, όπως προκύπτει από τη σύνοψη που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 1174 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

— κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής, η Lundbeck και η Ranbaxy ήταν ανταγωνιστές, τουλάχιστον δυνητικοί, εντός του ΕΟΧ·

— η Lundbeck προέβη σε μεταβίβαση σημαντικής αξίας υπέρ της Ranbaxy βάσει της συμφωνίας αυτής·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας συνδεόταν με την εκ μέρους της Ranbaxy αποδοχή των περιορισμών στην είσοδό της στην αγορά που περιέχονταν στην εν λόγω συμφωνία, ειδικότερα με τη δέσμευση της Ranbaxy να μην παράγει και να μην πωλεί τη δική της κιταλοπράμη εντός του ΕΟΧ κατά την κρίσιμη περίοδο, ούτε μέσω των δικών της θυγατρικών ούτε μέσω τρίτων·

— η εν λόγω μεταβίβαση αξίας υπερέβαινε σημαντικά τα κέρδη που θα μπορούσε να αποκομίσει η Ranbaxy από την πώληση της γενόσημου κιταλοπράμης που είχε παραγάγει μέχρι τότε·

— η Lundbeck δεν θα μπορούσε να επιτύχει τέτοιους περιορισμούς επικαλούμενη τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις που βάρυναν τη Ranbaxy βάσει της συμφωνίας αυτής έβαιναν πέραν των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται υπέρ του κατόχου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο·

— η συμφωνία δεν προέβλεπε καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να απέχει από την άσκηση αγωγών λόγω προσβολής κατά της Ranbaxy, σε περίπτωση που η τελευταία εισερχόταν στην αγορά με τη γενόσημο κιταλοπράμη της μετά την εκπνοή της επίμαχης συμφωνίας.

68 Η Επιτροπή επέβαλε επίσης πρόστιμα σε όλα τα μέρη που μετείχαν στις επίμαχες συμφωνίες. Για τον σκοπό αυτό, εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006). Ως προς τη Lundbeck, η Επιτροπή ακολούθησε τη γενική μεθοδολογία που περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, που βασίζεται στην αξία των πωλήσεων του οικείου προϊόντος τις οποίες πραγματοποίησε κάθε μετέχων σε σύμπραξη (αιτιολογικές σκέψεις 1316 έως 1358 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αντιθέτως, όσον αφορά τα λοιπά μέρη που μετείχαν στις επίμαχες συμφωνίες, δηλαδή τις επιχειρήσεις γενοσήμων, έκανε χρήση της προβλεπόμενης στην παράγραφο 37 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών δυνατότητας να αποκλίνει από την ως άνω μεθοδολογία, λόγω των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η υπόθεση ως προς τα μέρη αυτά (αιτιολογική σκέψη 1359 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

69 Επομένως, όσον αφορά τα μέρη που μετείχαν στις επίμαχες συμφωνίες πέραν της Lundbeck, η Επιτροπή έκρινε ότι, προκειμένου να προσδιορίσει το βασικό ποσό του προστίμου και να εξασφαλισθεί ο επαρκώς αποτρεπτικός χαρακτήρας του, έπρεπε να ληφθεί υπόψη η αξία των ποσών που τους είχε μεταβιβάσει η Lundbeck βάσει των επίμαχων συμφωνιών, τούτο δε χωρίς διάκριση των παραβάσεων αναλόγως της φύσεως ή της γεωγραφικής τους εμβέλειας, ή σε συνάρτηση με τα τμήματα της αγοράς των οικείων επιχειρήσεων, παράγοντες που συνυπολογίσθηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση μόνον χάριν πληρότητας (αιτιολογική σκέψη 1361 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

70 Ως προς τη Lundbeck, αντιθέτως, η Επιτροπή εφάρμοσε τη γενική μέθοδο που περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, βασιζόμενη στην αξία των πωλήσεων στην οικεία αγορά. Δεδομένου ότι οι πωλήσεις κιταλοπράμης της Lundbeck είχαν μειωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών και δεν καλύπταν ένα πλήρες λογιστικό έτος, η Επιτροπή υπολόγισε μια μέση ετήσια αξία των πωλήσεων. Για τον σκοπό αυτό, υπολόγισε καταρχάς τη μέση μηνιαία αξία των εκ μέρους της Lundbeck πωλήσεων κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια κάθε επίμαχης συμφωνίας και, ακολούθως, πολλαπλασίασε επί δώδεκα την αξία αυτή (αιτιολογική σκέψη 1326 και υποσημείωση 2215 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

71 Η Επιτροπή επέβαλε εξάλλου τέσσερα επιμέρους πρόστιμα στη Lundbeck, καθότι έκρινε ότι οι έξι επίμαχες συμφωνίες συνεπάγονταν τέσσερις επιμέρους παραβάσεις, στο μέτρο που οι δύο συμφωνίες μεταξύ της Lundbeck και της Merck (GUK) συνεπάγονταν μια ενιαία και διαρκή παράβαση, όπως και οι δύο συμφωνίες μεταξύ της Lundbeck και της Arrow. Προκειμένου να μην καταλήξει σε δυσανάλογο πρόστιμο, η Επιτροπή εφάρμοσε, εντούτοις, διορθωτικό συντελεστή προς τα κάτω λόγω, των συγκεκριμένων περιστάσεων, βασιζόμενη σε μια μέθοδο που αντανακλούσε τις γεωγραφικές και χρονικές αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των διαφόρων παραβάσεων (αιτιολογική σκέψη 1329 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η μέθοδος αυτή είχε ως αποτέλεσμα μείωση κατά 15 % για κάθε παράβαση όπου διαπιστώθηκαν αλληλεπικαλύψεις (υποσημείωση 2218 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

72 Λόγω της βαρύτητας των διαπιστωθεισών παραβάσεων, τις οποίες η Επιτροπή χαρακτήρισε ως «σοβαρές» καθότι συνεπάγονταν αποκλεισμό της αγοράς, λόγω του υψηλού μεριδίου αγοράς της Lundbeck όσον αφορά τα προϊόντα που αφορούσαν οι παραβάσεις αυτές, λόγω της ευρύτατης γεωγραφικής εμβέλειας των επίμαχων συμφωνιών και λόγω του γεγονότος ότι είχε υλοποιηθεί το σύνολο των συμφωνιών αυτών, η Επιτροπή έκρινε ότι το εφαρμοστέο ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων έπρεπε να ορισθεί στο 11 % για τις παραβάσεις εκείνες με γεωγραφική εμβέλεια το σύνολο του ΕΟΧ και στο 10 % για τις υπόλοιπες (αιτιολογικές σκέψεις 1331 και 1332 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

73 Η Επιτροπή εφάρμοσε πολλαπλασιαστικό συντελεστή στο ποσό αυτό προκειμένου να λάβει υπόψη τη διάρκεια των παραβάσεων (αιτιολογικές σκέψεις 1334 έως 1337 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και συμπληρωματικό ποσό 10 % για την πρώτη διαπραχθείσα παράβαση, ήτοι εκείνη σε σχέση με τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Arrow, κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 25 των κατευθυντήριων

γραμμών του 2006, προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες θα είχαν επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα (αιτιολογική σκέψη 1340 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

74 Λαμβανομένης υπόψη της συνολικής διάρκειας της έρευνας, η Επιτροπή χορήγησε, ωστόσο, μείωση κατά 10 % επί του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν σε όλους τους αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 1349 και 1380 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

75 Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο είχε υπογραφεί από τη Lundbeck Ltd, η Επιτροπή επέβαλε συνολικό πρόστιμο 93 766 000 ευρώ στη Lundbeck, εκ των οποίων 5 306 000 ευρώ από κοινού και εις ολόκληρον με τη Lundbeck Ltd, το οποίο αναλύεται ως εξής (αιτιολογικές σκέψεις 1238, 1358 και άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως):

— 19 893 000 ευρώ για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με τη Merck (GUK), εκ των οποίων 5 306 000 ευρώ από κοινού και εις ολόκληρον με τη Lundbeck Ltd·

— 12 951 000 ευρώ για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Arrow·

— 31 968 000 ευρώ για τη συμφωνία που συνήφθη με την Alpharma·

— 28 954 000 ευρώ για τη συμφωνία που συνήφθη με τη Ranbaxy.

**Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων**

76 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Αυγούστου 2013, οι προσφεύγουσες, Lundbeck και Lundbeck Ltd, άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.

77 Με διάταξη του προέδρου του ένατου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, της 20ής Μαΐου 2014, επετράπη στη European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (στο εξής: EFPIA ή παρεμβαίνουσα) να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία προς στήριξη των αιτημάτων των προσφευγουσών.

78 Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, οι κύριοι διάδικοι κλήθηκαν να λάβουν γραπτώς θέση, στο πλαίσιο των παρατηρήσεών τους επί του υπομνήματος παρεμβάσεως της EFPIA, επί των ενδεχόμενων συνεπειών στην παρούσα υπόθεση της αποφάσεως της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, CB κατά Επιτροπής (C-67/13 P, Συλλογή, EU:C:2014:2204).

79 Οι κύριοι διάδικοι υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους εντός της ταχθείσας προθεσμίας, με υπομνήματα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Ιανουαρίου 2015.

80 Η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε την ίδια ημέρα.

81 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 89 του Κανονισμού του Διαδικασίας, έθεσε ερωτήματα στους διαδίκους, καλώντας τους να απαντήσουν εγγράφως.

82 Οι διάδικοι απάντησαν στα ερωτήματα αυτά εντός της ταχθείσας προθεσμίας με υπομνήματα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Οκτωβρίου 2015.

83 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 26ης Νοεμβρίου 2015.

84 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

— να διατάξει τη διεξαγωγή μέτρου αποδείξεως προκειμένου η Επιτροπή να προσκομίσει το πλήρες κείμενο της αλληλογραφίας της με την KFST·

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— επικουρικώς, να ακυρώσει τα πρόστιμα που τους επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως αυτής·

— όλως επικουρικώς, να μειώσει αισθητά τα εν λόγω πρόστιμα·

— εν πάση περιπτώσει, να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα στα οποία αυτές υποβλήθηκαν·

— να λάβει κάθε άλλο μέτρο που θα κρίνει πρόσφορο.

85 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα, εξαιρουμένων εκείνων στα οποία υποβλήθηκε η παρεμβαίνουσα·

— να αποφανθεί ότι η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

86 Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον αφορά τις προσφεύγουσες·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της παρεμβαίνουσας.

87 Όσον αφορά το αίτημα των προσφευγουσών να διατάξει το Γενικό Δικαστήριο τη διεξαγωγή μέτρου αποδείξεως προκειμένου η Επιτροπή να προσκομίσει το πλήρες κείμενο της αλληλογραφίας της με την KFST, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατόπιν της αυθόρμητης κοινοποιήσεως των εγγράφων αυτών στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, οι προσφεύγουσες επιβεβαίωσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι δεν ενέμεναν στο αίτημα αυτό.

**Σκεπτικό**

88 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν δέκα λόγους προς στήριξη της προσφυγής τους. Πρέπει να εξετασθούν με τη σειρά που προβλήθηκαν.

I – *Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και περί την εκτίμηση καθόσον, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, οι επιχειρήσεις γενοσήμων και η Lundbeck ήταν τουλάχιστον δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών*

89 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση ερμηνεύεται εσφαλμένα η νομολογία που καθορίζει πότε μια συμφωνία περιορίζει τον δυνητικό ανταγωνισμό, η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη πραγματικών και συγκεκριμένων δυνατοτήτων διεισδύσεως στην αγορά όταν δεν υπάρχει συμφωνία, και εκτιμούν ότι η Επιτροπή παρέβλεψε, συναφώς, ουσιώδη πραγματικά γεγονότα.

90 Προτού εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών, πρέπει να υπομνησθεί εν συντομία η σχετική νομολογία καθώς και η προσέγγιση την οποία υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση ως προς τον δυνητικό ανταγωνισμό μεταξύ της Lundbeck και των επιχειρήσεων γενοσήμων.

*Ανάλυση σε σχέση με τον δυνητικό ανταγωνισμό στην προσβαλλόμενη απόφαση*

91 Στις αιτιολογικές σκέψεις 615 έως 620 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέτασε τα ειδικά χαρακτηριστικά του φαρμακευτικού τομέα και διέκρινε δύο στάδια κατά τη διάρκεια των οποίων μπορεί να υφίσταται δυνητικός ανταγωνισμός στον τομέα αυτό.

92 Το πρώτο στάδιο μπορεί να αρχίζει πολλά έτη πριν από τη λήξη του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μια ΔΦΟ, όταν οι παραγωγοί γενοσήμων που επιθυμούν να θέσουν σε κυκλοφορία μια γενόσημο εκδοχή του οικείου φαρμάκου αρχίζουν να αναπτύσσουν βιώσιμες μεθόδους παραγωγής που καταλήγουν σε ένα προϊόν το οποίο ανταποκρίνεται στις κανονιστικές επιταγές. Ακολούθως, σε ένα δεύτερο στάδιο, προκειμένου να προετοιμασθεί η αποτελεσματική του είσοδος στην αγορά, η επιχείρηση γενοσήμων πρέπει να λάβει άδεια κυκλοφορίας στην αγορά (στο εξής: ΑΚΑ) κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2001/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση (ΕΕ L 311, σ. 67), να προμηθευθεί δισκία από έναν ή από περισσότερους παραγωγούς γενοσήμων ή να τα παράγει η ίδια, να βρει διανομείς ή να δημιουργήσει το δικό της δίκτυο διανομής, δηλαδή να προβεί σε σειρά προκαταρκτικών ενεργειών, χωρίς τις οποίες δεν θα υπήρχε ποτέ αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην αγορά.

93 Η προσεχής λήξη διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μια ΔΦΟ πυροδοτεί, επομένως, μια δυναμική διαδικασία ανταγωνισμού, κατά τη διάρκεια της οποίας οι διάφορες επιχειρήσεις που παρασκευάζουν γενόσημα φάρμακα ανταγωνίζονται μεταξύ τους προκειμένου να εισέλθουν πρώτες στην αγορά. Συγκεκριμένα, η πρώτη από τις επιχειρήσεις αυτές που θα κατορθώσει να εισέλθει στην αγορά μπορεί να αποκομίσει σημαντικά κέρδη, προτού ενταθεί ο ανταγωνισμός και μειωθούν δραστικά οι τιμές. Για τον λόγο αυτόν, οι επιχειρήσεις αυτές προτίθενται να πραγματοποιήσουν σημαντικές επενδύσεις και να αναλάβουν σημαντικούς κινδύνους προκειμένου να είναι οι πρώτες που θα εισέλθουν στην αγορά του οικείου προϊόντος μόλις λήξει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για τη συγκεκριμένη ΔΦΟ.

94 Στο πλαίσιο των δύο ως άνω σταδίων του δυνητικού ανταγωνισμού, οι επιχειρήσεις που παρασκευάζουν γενόσημα φάρμακα ή που σχεδιάζουν να προβούν στην πώλησή τους έρχονται συχνά αντιμέτωπες με ζητήματα που άπτονται του δικαίου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και του δικαίου διανοητικής ιδιοκτησίας. Εντούτοις, βρίσκουν εν γένει τρόπο να αποφεύγουν κάθε προσβολή των ισχυόντων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μεθόδους. Διαθέτουν, πράγματι, πολλές επιλογές συναφώς, όπως τη δυνατότητα να ζητήσουν δήλωση περί μη προσβολής ή να «άρουν τους φραγμούς» ενημερώνοντας το εργαστήριο αρχέτυπων φαρμάκων σχετικά με την πρόθεσή τους να εισέλθουν στην αγορά. Μπορούν, επίσης, να θέσουν σε κυκλοφορία τα προϊόντα τους «με κίνδυνο», αμυνόμενες κατά ενδεχόμενων υπονοιών περί προσβολής ή ασκώντας ανταγωγή προκειμένου να αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των οποίων έγινε επίκληση προς στήριξη αγωγής λόγω προσβολής. Τέλος, μπορούν, επίσης, να συνεργασθούν με τον

προμηθευτή τους σε ΔΦΟ προκειμένου να τροποποιήσουν τη μέθοδο παραγωγής ή να μειώσουν τους κινδύνους παραποιήσεως ή ακόμη να στραφούν προς άλλον παραγωγό ΔΦΟ ούτως ώστε να αποτραπεί τέτοιος κίνδυνος.

95 Στις αιτιολογικές σκέψεις 621 έως 623 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι, στην προκειμένη υπόθεση, τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είχαν λήξει στις περισσότερες χώρες του ΕΟΧ τον Ιανουάριο του 2002. Τούτο είχε πυροδοτήσει μια δυναμική διαδικασία ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της οποίας πολλές επιχειρήσεις που παρασκευάζουν ή πωλούν γενόσημα φάρμακα είχαν προβεί σε ενέργειες προκειμένου να είναι οι πρώτες που θα εισέλθουν στην αγορά. Η Lundbeck αντιλήφθηκε την απειλή αυτή ήδη από τον Δεκέμβριο του 1999, όταν σημείωσε στον στρατηγικό της σχεδιασμό για το έτος 2000 ότι «από τώρα και μέχρι το 2002, τα γενόσημα [ήταν] πιθανόν να [έχουν καλύψει] σημαντικό μερίδιο των πωλήσεων του Cipramil». Ομοίως, τον Δεκέμβριο του 2001, η Lundbeck σημείωσε στον στρατηγικό της σχεδιασμό για το 2002 ότι ανέμενε, ιδίως στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, ότι θα σημειωνόταν έντονος ανταγωνισμός γενοσήμων. Βάσει των στοιχείων αυτών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ασκούσαν ανταγωνιστική πίεση στη Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

96 Επιπλέον, στις αιτιολογικές σκέψεις 624 έως 633 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι η αμφισβήτηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ήταν έκφανση του δυνητικού ανταγωνισμού στον φαρμακευτικό τομέα. Υπενθύμισε, συναφώς, ότι, εντός του ΕΟΧ, οι επιχειρήσεις που προτίθενται να πωλήσουν γενόσημα φάρμακα δεν ήταν υποχρεωμένες να αποδείξουν ότι τα προϊόντα τους δεν προσέβαλλαν κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προκειμένου να είναι σε θέση να λάβουν ΑΚΑ ή να αρχίσουν να τα εμπορεύονται. Στο εργαστήριο αρχέτυπων φαρμάκων απόκειται να αποδείξει ότι τα προϊόντα αυτά προσβάλλουν, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, κάποιο από τα διπλώματά του ευρεσιτεχνίας, ώστε να μπορεί ένα δικαστήριο να υποχρεώσει την οικεία επιχείρηση να μην πωλεί πλέον τα προϊόντα της στην αγορά. Πλην όμως, η Επιτροπή έκρινε εν προκειμένω, ότι, βάσει ιδίως των εκτιμήσεων των μετεχόντων στις επίμαχες συμφωνίες, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, στο οποίο στηριζόταν ουσιαστικά η Lundbeck προκειμένου να παρεμποδίσει την είσοδο των γενοσήμων στο Ηνωμένο Βασίλειο, είχε έως και 60 % πιθανότητες να ακυρωθεί δικαστικώς και ότι θεωρείτο από τις επιχειρήσεις γενοσήμων ως όχι πολύ καινοτόμο. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή έκρινε ότι η είσοδος των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά «με κίνδυνο» και η ενδεχόμενη άσκηση εκ μέρους της Lundbeck αγωγών λόγω προσβολής κατά αυτών συνιστούσε έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο δεν καθιστούσαν δυνατή τη φραγή όλων των δυνατοτήτων που διέθεταν οι επιχειρήσεις γενοσήμων για να εισέλθουν στην αγορά.

97 Στην αιτιολογική σκέψη 635 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προσδιόρισε εν προκειμένω οκτώ δυνατούς τρόπους προσβάσεως στην αγορά:

— πρώτον, με κυκλοφορία του προϊόντος «με κίνδυνο» έναντι ενδεχόμενων αγωγών λόγω προσβολής εκ μέρους της Lundbeck·

— δεύτερον, με καταβολή προσπαθειών για «άρση των φραγμών» με το εργαστήριο αρχέτυπων φαρμάκων, πριν από την είσοδο στην αγορά, ιδίως στο Ηνωμένο Βασίλειο·

— τρίτον, με αίτημα προς εθνικό δικαστήριο για έκδοση δηλώσεως περί μη προσβολής, πριν από την είσοδο στην αγορά·

— τέταρτον, με προβολή της ακυρότητας ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, στο πλαίσιο ανταγωγής ασκηθείσας κατόπιν αγωγής λόγω προσβολής εκ μέρους του εργαστηρίου αρχέτυπων φαρμάκων·

— πέμπτον, με αμφισβήτηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ενώπιον των εθνικών αρμόδιων αρχών ή ενώπιον του ΕΓΔΕ, με αίτημα την ανάκληση ή τον περιορισμό του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας·

— έκτον, με συνεργασία με τον νυν παραγωγό ΔΦΟ ή τον προμηθευτή του, προκειμένου να τροποποιηθεί η μέθοδος του παραγωγού της ΔΦΟ ούτως ώστε να αποτραπεί ή να περιορισθεί ο κίνδυνος προσβολής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο του εργαστηρίου αρχέτυπων φαρμάκων·

— έβδομον, με στροφή προς άλλον παραγωγό ΔΦΟ στο πλαίσιο ισχύουσας συμβάσεως προμήθειας·

— όγδοον, με στροφή προς άλλον παραγωγό ΔΦΟ, εκτός μιας ισχύουσας συμβάσεως προμήθειας, είτε διότι η εν λόγω σύμβαση το επέτρεπε είτε, ενδεχομένως, διότι η σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας θα μπορούσε να ακυρωθεί εάν διαπιστωνόταν ότι η ΔΦΟ προσβάλλει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο.

*Εφαρμοστές αρχές και νομολογία*

1. Επί της έννοιας του δυνητικού ανταγωνισμού

98 Καταρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ισχύει αποκλειστικά στους τομείς που είναι ανοικτοί στον ανταγωνισμό, λαμβανομένων υπόψη των όρων που διατυπώνονται στη διάταξη αυτή, σχετικά με τις επιπτώσεις επί του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και τις επιπτώσεις επί του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2012, E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, T-360/09, Συλλογή, EU:T:2012:332, σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

99 Κατά τη νομολογία, η εξέταση των όρων του ανταγωνισμού σε μία αγορά γίνεται όχι μόνον βάσει του νυν υφιστάμενου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που είναι ήδη παρούσες στην επίμαχη αγορά, αλλά και βάσει του δυνητικού ανταγωνισμού, προκειμένου να διαπιστωθεί αν, λαμβανομένης υπόψη της διαρθρώσεως της αγοράς και του οικονομικού και νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της, υφίστανται πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες ανταγωνισμού μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων ή αν ένας νέος ανταγωνιστής μπορεί να διεισδύσει στην επίμαχη αγορά και να ανταγωνισθεί τις ήδη εγκατεστημένες επιχειρήσεις (αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-374/94, T-375/94, T-384/94 και T-388/94, Συλλογή, EU:T:1998:198, σκέψη 137, της 14ης Απριλίου 2011, Visa Europe και Visa International Service κατά Επιτροπής, T-461/07, Συλλογή, EU:T:2011:181, σκέψη 68, και E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψη 85).

100 Προκειμένου να εξακριβώσει αν μια επιχείρηση αποτελεί δυνητικό ανταγωνιστή σε μια αγορά, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει αν, σε περίπτωση μη συνάψεως της εξεταζόμενης συμφωνίας, η επιχείρηση αυτή θα είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να διεισδύσει στην εν λόγω αγορά και να ανταγωνισθεί τις ήδη εγκατεστημένες σε αυτήν επιχειρήσεις. Η απόδειξη αυτή δεν μπορεί να βασίζεται σε απλή υπόθεση, αλλά πρέπει να τεκμηριώνεται από πραγματικά στοιχεία ή από ανάλυση των δομών της οικείας αγοράς. Τουτέστιν, μια επιχείρηση δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως δυνητικός ανταγωνιστής αν η είσοδός της στην αγορά δεν ανταποκρίνεται σε βιώσιμη εμπορική στρατηγική (βλ. απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψη 86 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

101 Εκ των ανωτέρω προκύπτει αναγκαστικά ότι, μολονότι η πρόθεση της επιχειρήσεως για διείσδυσή της σε αγορά αποτελεί ενδεχομένως στοιχείο κρίσιμο προκειμένου να εξακριβωθεί αν μπορεί να θεωρηθεί δυνητικός ανταγωνιστής στην εν λόγω αγορά, εντούτοις, το βασικό στοιχείο επί του οποίου πρέπει να

στηρίζεται ένα τέτοιο συμπέρασμα είναι η ικανότητά της να διεισδύσει στην εν λόγω αγορά (βλ. απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψη 87 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

102 Πρέπει να υπομνησθεί επ' αυτού ότι ο δυνητικός περιορισμός του ανταγωνισμού, ο οποίος μπορεί να συνίσταται ακόμη και στην ύπαρξη μιας επιχειρήσεως εκτός της αγοράς, δεν μπορεί να εξαρτάται από την απόδειξη της πρόθεσης αυτής της επιχειρήσεως να διεισδύσει στο εγγύς μέλλον στην εν λόγω αγορά. Συγκεκριμένα, λόγω της ύπαρξής της και μόνον, μπορεί να αποτελεί την αιτία ανταγωνιστικής πίεσης επί των επιχειρήσεων που λειτουργούν τότε σε αυτήν την αγορά, πίεση η οποία συνίσταται στον κίνδυνο εισόδου ενός νέου ανταγωνιστή σε περίπτωση που εξελιχθεί η ελκυστικότητα της αγοράς (απόφαση Visa Europe και Visa International Service κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω, EU:T:2011:181, σκέψη 169).

103 Περαιτέρω, η νομολογία έχει επίσης διευκρινίσει ότι το γεγονός, αυτό καθαυτό, ότι μια επιχείρηση που έχει ήδη παρουσία στην αγορά επιδίωξε να συνάψει συμφωνίες ή να θέσει σε ισχύ μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών με άλλες επιχειρήσεις οι οποίες δεν είχαν παρουσία στην αγορά αυτή αποτελούσε σοβαρή ένδειξη περί του ότι η τελευταία δεν ήταν απροσπέλαστη (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 2011, Hitachi κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-112/07, Συλλογή, EU:T:2011:342, σκέψη 226, και της 21ης Μαΐου 2014, Toshiba κατά Επιτροπής, T-519/09, EU:T:2014:263, σκέψη 231).

104 Παρότι από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να βασίζεται, μεταξύ άλλων, στην αντίληψη της παρούσας στην αγορά επιχειρήσεως προκειμένου να εκτιμήσει αν άλλες επιχειρήσεις αποτελούν δυνητικούς της ανταγωνιστές, εντούτοις η αμιγώς θεωρητική δυνατότητα εισόδου στην αγορά δεν είναι αρκετή για να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού. Συνεπώς η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει, με πραγματικά στοιχεία ή με ανάλυση των δομών της οικείας αγοράς, ότι η είσοδος στην αγορά μπορούσε να γίνει αρκετά γρήγορα ώστε η απειλή μιας ενδεχόμενης εισόδου να επηρεάζει τη συμπεριφορά των μετεχόντων στην αγορά, βάσει ενός οικονομικά ανεκτού κόστους (βλ. συναφώς, απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψεις 106 και 114).

2. Επί του βάρους αποδείξεως

105 Η νομολογία προβλέπει, όπως ακριβώς και το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003, ότι στο μέρος ή την αρχή που προβάλλει τον ισχυρισμό περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού απόκειται να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως. Επομένως, σε περίπτωση που ερίζεται η ύπαρξη παραβάσεως, στην Επιτροπή απόκειται να αποδεικνύει τις παραβάσεις τις οποίες διαπιστώνει και να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία που να θεμελιώνουν, επαρκώς κατά νόμον, τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση (βλ. απόφαση της 12ης Απριλίου 2013, CISAC κατά Επιτροπής, T-442/08, Συλλογή, EU:T:2013:188, σκέψη 91 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

106 Στο πλαίσιο αυτό, τυχόν αμφιβολία του δικαστή πρέπει να αποβαίνει υπέρ της επιχειρήσεως στην οποία απευθύνεται η απόφαση που διαπιστώνει παράβαση. Ο δικαστής δεν μπορεί, επομένως, να συμπεράνει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως, εάν διατηρεί ακόμη αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό, ιδίως στο πλαίσιο προσφυγής για την ακύρωση αποφάσεως περί επιβολής προστίμου (βλ. απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 92 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

107 Συγκεκριμένα, πρέπει απαραιτήτως να λαμβάνεται υπόψη το τεκμήριο αθωότητας, όπως αυτό προκύπτει ειδικότερα από το άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένης της φύσεως των επίδικων παραβάσεων, καθώς και της φύσεως και της βαρύτητας των κυρώσεων που ενδεχομένως επισύρουν, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, επί διαδικασιών σε σχέση με παραβάσεις των ισχυόντων για τις επιχειρήσεις κανόνων του

ανταγωνισμού οι οποίες μπορούν να καταλήξουν στην επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών (βλ. συναφώς, απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 93 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

108 Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρή προσβολή της φήμης την οποία συνεπάγεται η διαπίστωση ότι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ενεπλάκη σε παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού (βλ. απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 95 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

109 Επομένως, είναι αναγκαίο να προσκομίζει η Επιτροπή ακριβή και συγκλίνοντα στοιχεία που να αποδεικνύουν την παράβαση και να θεμελιώνουν αταλάντευτα την πεποίθηση ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (βλ. απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 96 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

110 Πάντως, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι δεν απαιτείται οπωσδήποτε να πληροί κάθε μία από τις προσκομιζόμενες από την Επιτροπή αποδείξεις τα εν λόγω κριτήρια ως προς κάθε πτυχή της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το θεσμικό όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή (βλ. απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 97 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

111 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι, όταν η Επιτροπή αποδεικνύει ότι μια επιχείρηση μετέσχε σε μέτρο που θίγει τον ανταγωνισμό, στην επιχείρηση αυτή εναπόκειται να παράσχει, κάνοντας χρήση όχι μόνον των μη κοινοποιηθέντων εγγράφων, αλλά και όλων των μέσων που διαθέτει, διαφορετική εξήγηση της συμπεριφοράς της (βλ. επ' αυτού, απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Συλλογή, EU:C:2004:6, σκέψεις 79 και 132).

112 Εντούτοις, όταν η Επιτροπή διαθέτει έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία μιας αντιανταγωνιστικής πρακτικής, οι οικείες επιχειρήσεις δεν μπορούν να περιοριστούν στο να προβάλουν περιστάσεις που διαφωτίζουν διαφορετικά τα αποδειχθέντα από την Επιτροπή γεγονότα, καθιστώντας έτσι εφικτό να γίνει δεκτή μια άλλη εξήγηση των πραγματικών περιστατικών και όχι εκείνη της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, εάν υπάρχουν έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, εναπόκειται στις εν λόγω επιχειρήσεις όχι μόνον να εκθέσουν τυχόν διαφορετική εξήγηση των πραγματικών περιστατικών που έχουν διαπιστωθεί από την Επιτροπή, αλλά και να αμφισβητήσουν το υποστατό αυτών των πραγματικών περιστατικών που αποδεικνύονται βάσει των στοιχείων που προσκομίζει η Επιτροπή (βλ., συναφώς, απόφαση CISAC κατά Επιτροπής, σκέψη 105 ανωτέρω, EU:T:2013:188, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

3. Επί της εκτάσεως του ελέγχου που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο

113 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 263 ΣΛΕΕ συνεπάγεται ότι ο δικαστής της Ένωσης ασκεί έλεγχο, τόσο νομικό όσο και πραγματικό, των επιχειρημάτων που προβάλλει ο προσφεύγων κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι έχει την εξουσία να εκτιμήσει τις αποδείξεις και να ακυρώσει την εν λόγω απόφαση. Ως εκ τούτου, μολονότι η Επιτροπή έχει, όταν απαιτούνται πολύπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις, ευρεία διακριτική ευχέρεια, τούτο δεν σημαίνει ότι ο δικαστής της Ένωσης δεν πρέπει να ελέγχει την εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία στοιχείων οικονομικής φύσεως. Συγκεκριμένα, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει, ιδίως, όχι μόνον να ελέγχει την ακρίβεια των προβαλλόμενων αποδεικτικών στοιχείων, την αξιοπιστία τους και τη συνοχή τους, αλλά και να ελέγχει αν τα στοιχεία αυτά αποτελούν το σύνολο των κρίσιμων δεδομένων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να αξιολογηθεί μια πολύπλοκη κατάσταση, καθώς και αν μπορούν να τεκμηριώσουν τα συμπεράσματα

τα οποία συνάγονται από αυτά (βλ. επ' αυτού, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, Συλλογή, EU:C:2014:2062, σκέψεις 53 και 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

114 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξετασθούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών όσον αφορά την έλλειψη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και των επιχειρήσεων γενοσήμων κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

*Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από το ότι η θέση σε κυκλοφορία φαρμάκων που προσβάλλουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων δεν συνιστά έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ*

115 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον ορίζει ότι η θέση σε κυκλοφορία φαρμάκων που προσβάλλουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων συνιστά έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Το να βασίζεται η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού στην υποθετική θέση σε κυκλοφορία γενόσημων φαρμάκων στην αγορά, εγκυμονούντος του κινδύνου να ασκηθεί αγωγή λόγω προσβολής βάσει των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τους, δεν συνάδει με την προστασία που παρέχεται στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και στα αποκλειστικά δικαιώματα που απορρέουν από αυτά. Το άρθρο 101 ΣΛΕΕ προστατεύει μόνον τον θεμιτό ανταγωνισμό και τέτοιος ανταγωνισμός δεν μπορεί να υφίσταται οσάκις αποκλειστικό δικαίωμα, όπως ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, παρακωλύει, νομικά ή στην πράξη, την είσοδο στην αγορά.

116 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

117 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το ειδικότερο αντικείμενο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας συνίσταται, ιδίως, στη διασφάλιση υπέρ του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, για να ανταμειφθεί η δημιουργική προσπάθεια του εφευρέτη, του αποκλειστικού δικαιώματος χρήσεως μιας εφευρέσεως για την κατασκευή και την πρώτη θέση σε κυκλοφορία βιομηχανικών προϊόντων, είτε απ' ευθείας είτε μέσω της χορήγησης αδειών εκμετάλλευσης σε τρίτους, καθώς και του δικαιώματος εναντιώσεως σε οποιαδήποτε παραποίηση (απόφαση της 31ης Οκτωβρίου 1974, Centrafarm και de Peijper, 15/74, Συλλογή, EU:C:1974:114, σκέψη 9).

118 Ωστόσο, η νομολογία ουδόλως αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ στους φιλικούς διακανονισμούς που μπορούν να επιτευχθούν σε υποθέσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Αντιθέτως, προβλέπει ότι, μολονότι το προμνησθέν άρθρο δεν θίγει την ύπαρξη των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους στον τομέα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, οι προϋποθέσεις ασκήσεως των δικαιωμάτων αυτών μπορούν, εντούτοις, να εμπίπτουν στις απαγορεύσεις που αυτό θέτει. Τέτοια περίπτωση ενδέχεται να συντρέχει οσάκις η άσκηση τέτοιου δικαιώματος αποτελεί προφανώς το αντικείμενο, το μέσο ή τη συνέπεια μιας συμπράξεως (βλ., συναφώς, απόφαση Centrafarm και de Peijper, σκέψη 117 ανωτέρω, EU:C:1974:114, σκέψεις 39 και 40).

119 Ομοίως, κατά τη νομολογία, μολονότι η Επιτροπή δεν είναι αρμόδια να καθορίσει την έκταση ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν μπορεί ωστόσο να απόσχει από κάθε πρωτοβουλία, όταν η έκταση ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για να εξακριβωθεί αν συντρέχει παράβαση των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ (απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1986, Windsurfing International κατά Επιτροπής, 193/83, Συλλογή, στο εξής: απόφαση Windsurfing, EU:C:1986:75, σκέψη 26). Το Δικαστήριο διευκρίνισε, εξάλλου, ότι το ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν μπορεί να έχει την έννοια ότι εξασφαλίζει επίσης προστασία κατά αγωγών που σκοπούν στην αμφισβήτηση του κύρους ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι

είναι προς το δημόσιο συμφέρον η άρση κάθε εμποδίου για την οικονομική δραστηριότητα που θα μπορούσε να προκύψει από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε κακώς (προπαρατεθείσα απόφαση Windsurfing, EU:C:1986:75, σκέψη 92).

120 Πλην όμως, εν προκειμένω, το επιχείρημα των προσφευγουσών στηρίζεται στην εσφαλμένη παραδοχή κατά την οποία, αφενός, οι επιχειρήσεις γενοσήμων προσέβαλλαν αναμφισβήτητα τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας και, αφετέρου, τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας οπωσδήποτε δεν θα είχαν θιγεί εξαιτίας των ενστάσεων ακυρότητας τις οποίες θα ήγειραν οι τελευταίες στο πλαίσιο ενδεχόμενων αγωγών λόγω προσβολής.

121 Πράγματι, μολονότι είναι αληθές ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεκμαίρονται έγκυρα έως ότου ρητώς ανακληθούν ή ακυρωθούν από την αρμόδια επί τούτω αρχή ή από το αρμόδιο δικαστήριο, το τεκμήριο αυτό περί κύρους δεν είναι δυνατόν να ισοδυναμεί με τεκμήριο περί παρανόμου χαρακτήρα των γενόσημων προϊόντων που τίθενται έγκυρα σε κυκλοφορία, ως προς τα οποία ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας εκτιμά ότι το προσβάλλουν.

122 Όπως ορθώς προβάλλει η Επιτροπή, χωρίς να αμφισβητηθεί επ' αυτού από τις προσφεύγουσες, εν προκειμένω, σε αυτές απέκειτο να αποδείξουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, σε περίπτωση εισόδου των γενοσήμων στην αγορά, ότι αυτά προσέβαλλαν κάποιο εκ των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, δεδομένου ότι τυχόν κυκλοφορία με κίνδυνο δεν είναι, αυτή καθαυτήν, παράνομη. Περαιτέρω, θα ήταν επίσης δυνατό, σε περίπτωση αγωγής λόγω προσβολής ασκηθείσας από τη Lundbeck κατά των επιχειρήσεων γενοσήμων, να αμφισβητήσουν οι τελευταίες μέσω ανταγωγής το κύρος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας το οποίο προβάλλει η Lundbeck. Τέτοιες ανταγωγές ασκούνται πράγματι συχνά σε υποθέσεις που αφορούν διπλώματα ευρεσιτεχνίας και καταλήγουν, σε πολλές περιπτώσεις, σε κήρυξη της ακυρότητας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μέθοδο το οποίο επικαλείται ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 75 και 76 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όπως μάλιστα προκύπτει από τα αποδεικτικά στοιχεία που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 157 και 745 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ίδια η Lundbeck εκτιμούσε ότι τούτο ήταν πιθανό κατά 50 % έως 60 % όσον αφορά το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

123 Επιπλέον, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει σαφώς ότι, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού εν προκειμένω, η Επιτροπή βασίσθηκε στη νομολογία που απορρέει από τις αποφάσεις European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω (EU:T:1998:198), και Visa Europe και Visa International Service κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω (EU:T:2011:181), κατά την οποία πρέπει να εξετάζεται κατά πόσον, λαμβανομένων υπόψη της διαρθρώσεως της αγοράς και του οικονομικού και νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της, υφίστανται πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες ανταγωνισμού μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων ή αν ένας νέος ανταγωνιστής μπορεί να εισέλθει στην κρίσιμη αγορά και να ανταγωνισθεί τις ήδη εγκατεστημένες επιχειρήσεις (αιτιολογικές σκέψεις 610 και 611 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

124 Επ' αυτού, βάσει των στοιχείων που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 122 ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον εκτίμησε ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο δεν συνιστούσαν οπωσδήποτε ανυπέρβλητα εμπόδια για τις επιχειρήσεις γενοσήμων (βλ., συναφώς, απόφαση Toshiba κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2014:263, σκέψη 230), οι οποίες επιθυμούσαν και ήταν έτοιμες να εισέλθουν στην αγορά κιταλοπράμης, και οι οποίες είχαν ήδη προβεί σε σημαντικές επενδύσεις για τον σκοπό αυτό κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

125 Πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι προσφεύγουσες θα μπορούσαν πιθανόν να δικαιωθούν ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων επιτυγχάνοντας την έκδοση διαταγής ή την επιδίκαση αποζημιώσεως εις βάρος των επιχειρήσεων γενοσήμων. Ωστόσο, από τα αποδεικτικά στοιχεία που παρατίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση για κάθε μία εκ των επιχειρήσεων γενοσήμων προκύπτει ότι αυτή η

πιθανότητα δεν εκλαμβανόταν από αυτές τότε ως επαρκώς υπολογίσιμη απειλή. Η Merck (GUK), παραδείγματος χάρη, είχε εκτιμήσει, κατόπιν της δημοσιεύσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για την κρυστάλλωση, ότι η κιταλοπράμη της Natco «δεν συνιστούσε προσβολή», ότι «καμία από τις δημοσιευθείσες αιτήσεις για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας […] δεν δημιουργούσε πρόβλημα» και ότι, λαμβανομένων υπόψη των δηλώσεων των εμπειρογνωμόνων, δεν υφίστατο «κανένα απολύτως πρόβλημα σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας» (αιτιολογικές σκέψεις 237, 248 και 334 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

126 Επιπλέον, δεν υφίστατο καμία βεβαιότητα ως προς το ότι οι προσφεύγουσες θα κινούνταν πράγματι δικαστικώς σε περίπτωση εισόδου των γενοσήμων στην αγορά. Στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται πάντως δεκτό ότι οι προσφεύγουσες είχαν εκπονήσει μια γενικότερη στρατηγική που συνίστατο στη διατύπωση απειλών για άσκηση αγωγών λόγω προσβολής ή στην άσκηση τέτοιων αγωγών βάσει των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο. Εντούτοις, οποιαδήποτε απόφαση για προσφυγή στη δικαιοσύνη εξαρτιόταν από την άποψη των προσφευγουσών ως προς την πιθανότητα να τελεσφορήσει το ένδικο μέσο και να κριθεί ότι το τεθέν στην κυκλοφορία γενόσημο προϊόν προσέβαλλε κάποιο εκ των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας. Πάντως, οι προσφεύγουσες γνώριζαν πολύ καλά ότι οι «παρασκευαστές γενοσήμων μπορούσαν να παράγουν κιταλοπράμη εφαρμόζοντας τη μέθοδο που περιγράφεται στο αρχικό [τους] δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που προστατεύει τη ΔΦΟ […] ή ότι θα μπορούσαν να επενδύσουν στην ανάπτυξη μιας εντελώς νέας μεθόδου» (αιτιολογική σκέψη 150 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Περαιτέρω, έναντι ενδεχόμενων ανταγωγών, η Lundbeck γνώριζε ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση δεν ήταν «το πιο ισχυρό από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας» και ότι θεωρείτο από ορισμένους αντιπάλους της ως «χημεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (αιτιολογική σκέψη 149 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

127 Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι, εν προκειμένω, τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είχαν ήδη λήξει κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών και ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση δεν είχε ακόμη χορηγηθεί οριστικά στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατά την έννοια του άρθρου 25 του UK Patents Act 1977 (νόμου του Ηνωμένου Βασιλείου του 1977 περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας), κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο και της συμφωνίας Arrow UK. Η υπέρ της Lundbeck λήψη προσωρινών μέτρων στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά της Merck (GUK) και της Arrow θα ήταν επομένως, αν όχι αδύνατη, τουλάχιστον όχι πολύ πιθανή σε περίπτωση εισόδου στην αγορά στο Ηνωμένο Βασίλειο των εν λόγω επιχειρήσεων πριν από την ημερομηνία χορηγήσεως του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας. Συνεπώς, είναι ελάχιστο πιθανό να είχε επιτύχει η Lundbeck την έκδοση διαταγών κατά όλων των επιχειρήσεων γενοσήμων, μολονότι είχε συστηματικά ασκήσει αγωγές κατά αυτών. Ομοίως, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο χορηγήθηκε μόλις στις 26 Μαρτίου 2003.

128 Διαπιστώνεται, επομένως, ότι, ακριβώς όπως συμπεραίνει και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 635 της προσβαλλομένης αποφάσεως, υφίσταντο εν γένει διάφοροι τρόποι που συνιστούσαν συγκεκριμένες και ρεαλιστικές δυνατότητες εισόδου των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (σκέψη 97 ανωτέρω). Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται, ιδίως, η κυκλοφορία του γενόσημου προϊόντος «με κίνδυνο», με την πιθανότητα αντιδικίας με τη Lundbeck στο πλαίσιο ενδεχόμενων ενδίκων διαφορών.

129 Ένα τέτοια ενδεχόμενο αποτελεί όντως έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού, σε μια περίπτωση, όπως εν προκειμένω, στην οποία είχαν λήξει τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, που αφορούσαν τόσο τη ΔΦΟ κιταλοπράμη όσο και τις μεθόδους παραγωγής μέσω αλκυλίωσης και μέσω κυανοποίησης, και στην οποία υπήρχαν άλλες μέθοδοι για την παραγωγή γενόσημου κιταλοπράμης, ως προς τις οποίες δεν είχε αποδειχθεί ότι προσέβαλλαν άλλα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, κάτι που οι ίδιες οι προσφεύγουσες παραδέχθηκαν στην απάντησή τους επί της κοινοποιήσεως αιτιάσεων. Επιπλέον, οι ενέργειες και οι επενδύσεις στις οποίες προέβησαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων ενόψει της εισόδου τους στην αγορά κιταλοπράμης πριν από τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, όπως αυτές παρατίθενται από την Επιτροπή για κάθε μία από τις επιχειρήσεις γενοσήμων στην προσβαλλόμενη απόφαση [βλ. αιτιολογικές σκέψεις 738 έως 743 και 827 έως 832 για

τη Merck (GUK), αιτιολογικές σκέψεις 877 έως 883 και 965 έως 969 για την Arrow, αιτιολογικές σκέψεις 1016 έως 1018 για την Alpharma και αιτιολογικές σκέψεις 1090 έως 1102 για τη Ranbaxy] και των οποίων η ύπαρξη αυτή καθαυτήν δεν αμφισβητήθηκε από τις προσφεύγουσες, καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν έτοιμες να εισέλθουν στην αγορά και να διατρέξουν τους κινδύνους που η είσοδος αυτή εγκυμονούσε.

130 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί, επίσης, το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο μια είσοδος με κίνδυνο των επιχειρήσεων γενοσήμων θα ήταν παράνομη, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να εκληφθεί ως θεμιτή άσκηση πραγματικού ή δυνητικού ανταγωνισμού.

131 Πράγματι, η νομολογία απαιτεί αποκλειστικώς να αποδειχθεί ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες και την ικανότητα να εισέλθουν στην αγορά, κάτι που ασφαλώς συντρέχει εφόσον αυτές είχαν πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις προκειμένου να εισέλθουν στην αγορά και εφόσον είχαν ήδη λάβει ΑΚΑ ή είχαν προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να τις λάβουν σε εύλογο χρόνο. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι ορισμένες εξ αυτών επέτυχαν μάλιστα να εισέλθουν, αντιμετωπίζοντας οι ίδιες τον κίνδυνο, στην αγορά πριν ή μετά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών. Τουτέστιν, η NM Pharma, ο διανομέας της Merck (GUK) στη Σουηδία, είχε πραγματοποιήσει «πολύ ενθαρρυντικές» πωλήσεις κατά τη διάρκεια πέντε περίπου μηνών στη σουηδική αγορά, πριν από τη σύναψη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, χωρίς να ανησυχήσει εξαιτίας της Lundbeck (αιτιολογική σκέψη 837 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Merck (GUK) μπόρεσε επίσης να πωλήσει δισκία γενόσημου κιταλοπράμης αξίας 3,3 εκατομμυρίων GBP στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Αύγουστο του 2003, προτού επιτύχει μια δεύτερη πιο επικερδή παράταση της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο. Τυχόν αποδοχή της απόψεως των προσφευγουσών θα σήμαινε ότι ακόμα και μία τέτοια πραγματική είσοδος στην αγορά δεν συνιστά έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού, απλώς και μόνον επειδή οι προσφεύγουσες ήταν πεπεισμένες για τον παράνομο χαρακτήρα αυτής και επειδή θα είχαν ενδεχομένως μπορέσει να αντιταχθούν σ' αυτήν προβάλλοντας τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο στο πλαίσιο αγωγών λόγω προσβολής. Για τους λόγους, όμως, που εκτέθηκαν στις σκέψεις 120 έως 122 ανωτέρω, η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει να απορριφθεί.

132 Κατά συνέπεια, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή παρέβλεψε το τεκμήριο κύρους των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και δεν έλαβε υπόψη τα συνδεόμενα με αυτά δικαιώματα ιδιοκτησίας, καθόσον εξέλαβε την είσοδο «με κίνδυνο» των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά ως έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και της Lundbeck εν προκειμένω.

133 Το πρώτο σκέλος πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

*Επί του δεύτερου σκέλους, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε υποκειμενικές εκτιμήσεις για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck*

134 Οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη καθότι στηρίζεται στην αντικειμενική εκτίμηση των μετεχόντων στις επίμαχες συμφωνίες σχετικά με το κύρος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας και τον συνιστώντα παραποίηση ή μη χαρακτήρα ενός προϊόντος, για να καθορίσει κατά πόσον οι μετέχοντες αυτοί ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές.

135 Πρώτον, διατείνονται ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύεται επαρκώς ότι, κατά την υποκειμενική εκτίμηση των επιχειρήσεων γενοσήμων, ήταν πράγματι πιθανό να κριθούν δικαστικώς άκυρα και/ή μη παραποιημένα τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Βάσει δε του άρθρου 2 του κανονισμού 1/2003, στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει ότι ήταν δυνατή μια μη συνιστώσα παράβαση είσοδος κατά τη διάρκεια των περιόδων που καλύπτουν οι επίμαχες συμφωνίες. Η

εκτίμηση αυτή στηρίζεται εξάλλου σε ανεπαρκείς πληροφορίες που δεν παρέμειναν αμετάβλητες, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ των μετεχόντων στις επίμαχες συμφωνίες μερών.

136 Δεύτερον, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εσφαλμένη και δεν λαμβάνει υπόψη αντικειμενικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη δυσκολία εισόδου στην αγορά που αντιμετώπιζαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων, όπως τα προσκομισθέντα από τη Lundbeck επιστημονικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την ύπαρξη παραποίησης, την επιβεβαίωση, τόσο από το τμήμα προσφυγών του ΕΓΔΕ όσο και από την υπηρεσία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των Κάτω Χωρών, του κύρους του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση από κάθε άποψη, ή ακόμη το γεγονός ότι η Lundbeck επέτυχε την έκδοση προσωρινών διαταγών ή τη λήψη άλλου είδους προσωρινών μέτρων στο 50 % και πλέον των διαδικασιών που είχε κινήσει κατά τα έτη 2002-2003. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύει επομένως επαρκώς την ικανότητα των επιχειρήσεων γενοσήμων να εισέλθουν στην αγορά και δεν αποφαίνεται επί του ζητήματος αν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ήταν έγκυρα και είχαν προσβληθεί κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, κάτι που θα αποτελούσε αντικειμενικό ερώτημα.

137 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

138 Εκ προοιμίου, πρέπει να επιβεβαιωθεί η προσέγγιση της Επιτροπής, όπως αυτή προκύπτει από το σύνολο της προσβαλλομένης αποφάσεως, και η οποία συνίσταται στη λήψη υπόψη, κυρίως, αποδεικτικών στοιχείων προγενέστερων ή συγχρόνων της ημερομηνίας κατά την οποία συνήφθησαν οι επίμαχες συμφωνίες (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2014, Esso κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-540/08, Συλλογή, EU:T:2014:630, σκέψη 75 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

139 Συγκεκριμένα, αφενός, η Επιτροπή δεν μπορεί να ανασυστήσει το παρελθόν εικάζοντας τα γεγονότα τα οποία θα είχαν λάβει χώρα και τα οποία ακριβώς δεν έλαβαν χώρα λόγω των συμφωνιών αυτών. Αφετέρου, τα μετέχοντα στις συμφωνίες αυτές μέρη έχουν πλέον κάθε συμφέρον να προβάλουν επιχειρήματα με σκοπό να αποδείξουν ότι δεν είχαν καμία πραγματική πρόθεση να εισέλθουν στην αγορά ή ότι φρονούσαν ότι τα προϊόντα τους προσέβαλλαν κάποιο από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Εντούτοις, αποφάσισαν να αναλάβουν συγκεκριμένη δράση και να συνάψουν τις επίμαχες συμφωνίες αποκλειστικώς βάσει των πληροφοριών που διέθεταν τότε και βάσει της εικόνας που είχαν για την αγορά κατά τον χρόνο εκείνο.

140 Περαιτέρω, τέτοια προσέγγιση συνάδει προς την απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω (EU:C:1986:75, σκέψη 26), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν απόκειται στην Επιτροπή να καθορίσει την έκταση ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, άλλα ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να απόσχει από κάθε πρωτοβουλία, όταν η έκταση ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για να εξακριβωθεί αν συντρέχει παράβαση των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ.

141 Επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον στηρίχθηκε σε αντικειμενικά έγγραφα που αντανακλούσαν την αντίληψη που είχαν οι μετέχοντες στις επίμαχες συμφωνίες σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο της Lundbeck κατά τη σύναψη των εν λόγω συμφωνιών (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 669 της προσβαλλομένης αποφάσεως) προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση του ανταγωνισμού μεταξύ των μετεχόντων αυτών, διευκρινιζόμενου του ότι μπορούν να ληφθούν επίσης υπόψη και μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον από αυτά δύναται να αποδειχθεί καλύτερα ποια ήταν η θέση τους τότε, να επιβεβαιωθούν ή να αναιρεθούν οι σχετικές τους απόψεις, καθώς και να γίνει πιο αντιληπτή η λειτουργία της οικείας αγοράς. Σε κάθε περίπτωση, τα στοιχεία αυτά δεν είναι δυνατόν να είναι καθοριστικά προκειμένου να εξεταστεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ των μετεχόντων στις επίμαχες συμφωνίες.

142 Επιπλέον, εσφαλμένως διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή βασίσθηκε «σχεδόν αποκλειστικώς» σε τέτοιες υποκειμενικές εκτιμήσεις για να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και των επιχειρήσεων γενοσήμων στην προσβαλλόμενη απόφαση. Η

Επιτροπή προέβη πράγματι σε ενδελεχή έλεγχο των πραγματικών και συγκεκριμένων δυνατοτήτων κάθε επιμέρους επιχειρήσεως γενοσήμων να εισέλθει στην αγορά, στηριζόμενη σε αντικειμενικά στοιχεία όπως οι ήδη πραγματοποιηθείσες επενδύσεις, οι ενέργειες στις οποίες είχαν προβεί προκειμένου να λάβουν ΑΚΑ και οι συμβάσεις προμήθειας που είχαν συναφθεί με τους προμηθευτές τους σε ΔΦΟ, μεταξύ άλλων. Τα διάφορα αυτά στοιχεία αμφισβητήθηκαν εξάλλου ρητώς από τις προσφεύγουσες, για κάθε επιχείρηση γενοσήμων, και θα εξετασθούν στο έκτο έως ένατο σκέλος κατωτέρω.

143 Ωσαύτως αλυσιτελώς υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή δεν έλαβε επαρκώς υπόψη τα εκ μέρους τους προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία καταδεικνύουν προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας από τις επιχειρήσεις γενοσήμων ή το κύρος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, που επιβεβαιώθηκε μεταξύ άλλων από το ΕΓΔΕ το 2009 ως προς όλα τα κρίσιμα στοιχεία του.

144 Αφενός, μολονότι από άλλες δηλώσεις, σύγχρονες της συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, θα μπορούσε να σχηματισθεί η εντύπωση ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν αμφιβολίες ως προς το εάν τα προϊόντα τους συνιστούσαν παραποίηση, ή ότι η Lundbeck ήταν πεπεισμένη για το κύρος των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας, οι εν λόγω δηλώσεις δεν αρκούν ώστε να τεθεί υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων εκλαμβάνονταν ως δυνητική απειλή για τη Lundbeck και μπορούσαν, λόγω της ύπαρξής τους και μόνον, να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση σε αυτήν και στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση Visa Europe και Visa International Service κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω, EU:T:2011:181, σκέψη 169). Το ισχυρότερο σχετικό αποδεικτικό στοιχείο έγκειται στο ίδιο το γεγονός ότι η Lundbeck συνήψε συμφωνίες με τις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να καθυστερήσει την είσοδό τους στην αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση Toshiba κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2014:263, σκέψη 231).

145 Αφετέρου, τα προβαλλόμενα από τις προσφεύγουσες αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία είναι μεταγενέστερα της συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, δεν είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να εκτιμηθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού κατά τον χρόνο σύναψης των εν λόγω συμφωνιών. Συγκεκριμένα, και αν ακόμα υποτεθεί ότι το ΕΓΔΕ επιβεβαίωσε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση το 2009 ως προς όλα τα κρίσιμα στοιχεία του (βλ. αιτιολογική σκέψη 166 της προσβαλλομένης αποφάσεως), εντούτοις, κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, οι επιχειρήσεις γενοσήμων όπως και η ίδια Lundbeck αμφέβαλλαν για το κύρος του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας και δεν ήταν απίθανο να κριθεί άκυρο από εθνικό δικαστήριο, όπως εξάλλου συνέβη αρχικώς ενώπιον του ΕΓΔΕ (αιτιολογικές σκέψεις 151 και 166 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

146 Επιπλέον, όπως ορθώς προβάλλει η Επιτροπή, κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, η Lundbeck δεν είχε επιτύχει τη λήψη κανενός προσωρινού μέτρου, τόσο κατά επιχειρήσεων γενοσήμων, όπως η Merck (GUK) που χρησιμοποιούσε την κιταλοπράμη της Natco, όσο και κατά επιχειρήσεων γενοσήμων, όπως η Arrow και η Alpharma που χρησιμοποιούσαν την κιταλοπράμη της Cipla ή τη γενόσημο κιταλοπράμη με βάση τη ΔΦΟ κιταλοπράμη που παρήγε η ινδική εταιρεία Matrix (στο εξής: κιταλοπράμη της Matrix ή ΔΦΟ της Matrix), ή, ακόμη, και κατά επιχειρήσεων γενοσήμων που χρησιμοποιούσαν γενόσημο κιταλοπράμη με βάση τη ΔΦΟ κιταλοπράμη που παρήγε η Ranbaxy (στο εξής: κιταλοπράμη της Ranbaxy ή ΔΦΟ της Ranbaxy), και κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε διαπιστώσει παραποίηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, για το αμίδιο ή για το ιώδιο.

147 Επομένως, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή στήριξε βασικά σε υποκειμενικές εκτιμήσεις τη διαπίστωση ότι η Lundbeck και οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

148 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

*Επί του τρίτου σκέλους, που αντλείται από το ότι η αμφισβήτηση ενός έγκυρου διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν συνιστά πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα εισόδου στην αγορά*

149 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη καθότι έκρινε ότι η αμφισβήτηση έγκυρου διπλώματος ευρεσιτεχνίας συνιστά πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα εισόδου στην αγορά. Αμφισβητούν, ειδικότερα, ότι η επιδίωξη δηλώσεως περί μη προσβολής, η προβολή της ακυρότητας διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή η εναντίωση σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ενώπιον των εθνικών οργάνων που είναι αρμόδιες επί ζητημάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή ενώπιον του ΕΓΔΕ συνιστούν ενδεχομένως διόδους, που παρέχουν στις επιχειρήσεις γενοσήμων τη δυνατότητα να διεισδύσουν στην αγορά, παρά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο.

150 Κατά πρώτο λόγο, φρονούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση συγχέει την είσοδο στην αγορά και τις επενδύσεις που καθιστούν δυνατή μια τέτοια είσοδο, και ότι διευρύνει υπέρμετρα τα όρια του δυνητικού ανταγωνισμού. Η νομολογία απαιτεί να αποδεικνύονται πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες εισόδου στην αγορά και να πραγματοποιείται η είσοδος αυτή με αρκετά ταχύ ρυθμό ώστε η απειλή μιας δυνητικής εισόδου να επηρεάζει τη συμπεριφορά των μετεχόντων στην αγορά. Πλην όμως, η απόδειξη πραγματικών και συγκεκριμένων δυνατοτήτων για πραγματοποίηση επενδύσεων οι οποίες, αν τελεσφορούσαν, θα επέτρεπαν την είσοδο στην αγορά δεν πληροί το κριτήριο αυτό.

151 Κατά δεύτερο λόγο, βάσει του τεκμηρίου κύρους που ισχύει για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεν μπορεί να γίνεται δεκτό ότι η δυνατότητα αμφισβητήσεως του κύρους του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας συνιστά πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα εισόδου στην αγορά. Η προσέγγιση που υιοθέτησε συναφώς η Επιτροπή αντιβαίνει στην απόφαση European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω (EU:T:1998:198, σκέψη 139).

152 Κατά τρίτο λόγο, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι αμφισβητήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας συνιστούσαν ενδεχομένως πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα για τις επιχειρήσεις γενοσήμων να εισέλθουν στην αγορά, οι αμφισβητήσεις αυτές δεν θα καθιστούσαν δυνατή τη διείσδυση στην αγορά με αρκετά ταχύ ρυθμό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η Επιτροπή στην έρευνά της για τον φαρμακευτικό τομέα, η αμφισβήτηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας διαρκεί κατά μέσο όρο τρία χρόνια, κάτι που δεν θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις γενοσήμων να εισέλθουν με αρκετά ταχύ ρυθμό. Η προσβαλλόμενη απόφαση παραμένει ασαφής ως προς τούτο, ενώ, εάν οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά με θεμιτό τρόπο κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, οι τελευταίες δεν θα μπορούσαν να έχουν καμία επίπτωση στον ανταγωνισμό.

153 Κατά τέταρτο λόγο, οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι, ακόμα και αν γινόταν δεκτή η άποψη της Επιτροπής, θα έπρεπε τουλάχιστον να έχει αποδειχθεί στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι, χωρίς τις επίμαχες συμφωνίες, οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα είχαν κινηθεί δικαστικώς και πιθανώς θα είχαν δικαιωθεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ή, τουλάχιστον, ότι είχαν πιθανότητες να δικαιωθούν σε περίπτωση αμφισβητήσεως των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

154 Τέλος, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται σε μια αδικαιολόγητη προκατάληψη εις βάρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούν μόρια.

155 Η παρεμβαίνουσα προβάλλει, επίσης, ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή υποπίπτει σε πλάνη, καθόσον κρίνει ότι η Lundbeck και οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές. Ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη το τεκμήριο κύρους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck και το γεγονός ότι τα προσωρινά μέτρα θα είχαν αποτελέσει ανυπέρβλητο εμπόδιο για τις επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση που επιχειρούσαν να εισέλθουν στην αγορά. Αντικρούει, επίσης, την άποψη ότι η αμφισβήτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας συνδέεται αναπόσπαστα με τη λειτουργία του ανταγωνισμού.

156 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

157 Διαπιστώνεται, αντιθέτως προς ό,τι προβάλλουν οι προσφεύγουσες, ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή δεν έκρινε ότι η δυνατότητα και μόνον αμφισβητήσεως του κύρους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δικαστικώς ή ενώπιον των αρμοδίων αρχών αρκούσε για να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού εν προκειμένω μεταξύ των επιχειρήσεων γενοσήμων και της Lundbeck, η Επιτροπή έλαβε υπόψη πολλά στοιχεία, όπως τις επενδύσεις και τις σημαντικές προσπάθειες στις οποίες είχαν ήδη προβεί οι επιχειρήσεις γενοσήμων για να προετοιμάσουν την είσοδό τους στην αγορά, το γεγονός ότι είχαν ήδη λάβει ΑΚΑ ή είχαν προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να τις λάβουν εντός εύλογου χρόνου, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες είχαν παραδεχθεί ότι υφίσταντο αρκετές διαθέσιμες μέθοδοι για την παραγωγή κιταλοπράμης χωρίς προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, το γεγονός ότι κανένα δικαστήριο δεν είχε διαπιστώσει ότι κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών τα γενόσημα προϊόντα συνιστούσαν παραποίηση και το γεγονός ότι ελλόχευε ο μη αμελητέος κίνδυνος να κηρυχθούν άκυρα ορισμένα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο. Επιπλέον, μια επιχείρηση γενοσήμων, ήτοι η Merck (GUK), κατόρθωσε μάλιστα να εισέλθει στην αγορά πριν από και κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών. Τέλος, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες αποφάσισαν να καταβάλουν σημαντικά ποσά στις επιχειρήσεις γενοσήμων για να τις κρατήσουν εκτός αγοράς κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών καταδεικνύει, επίσης, ότι οι τελευταίες ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές, εφόσον εκλαμβάνονταν από τις προσφεύγουσες ως απειλή που ασκούσε ανταγωνιστική πίεση στη θέση τους στην αγορά (σκέψεις 103 και 144 ανωτέρω).

158 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση το ως άνω συμπέρασμα.

159 Πράγματι, όσον αφορά, πρώτον, τις επενδύσεις που πραγματοποίησαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να προετοιμάσουν την είσοδό τους στην αγορά, αρκεί η διαπίστωση ότι η Επιτροπή ουδέποτε έκρινε ότι τέτοιες επενδύσεις επαρκούσαν, αυτές καθαυτές, ώστε να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και των προσφευγουσών. Αντιθέτως, η Επιτροπή βασίσθηκε, επ' αυτού, σε ένα σύνολο κρίσιμων στοιχείων, για κάθε επιχείρηση γενοσήμων (βλ. σκέψη 157 ανωτέρω). Επιπλέον, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή, η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού δεν απαιτεί να αποδειχθεί ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα είχαν με βεβαιότητα εισέλθει στην αγορά και ότι η είσοδος αυτή θα είχε οπωσδήποτε στεφθεί με επιτυχία, αλλά αποκλειστικώς ότι είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες επί τούτω. Τυχόν παραδοχή του αντιθέτου θα καταργούσε κάθε διάκριση μεταξύ πραγματικού και δυνητικού ανταγωνισμού.

160 Πάντως, στη νομολογία διευκρινίζεται ότι η αμιγώς θεωρητική δυνατότητα εισόδου στην αγορά δεν είναι αρκετή ώστε να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού και ότι η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει, μέσω πραγματικών στοιχείων ή μέσω αναλύσεως των δομών της σχετικής αγοράς, ότι η είσοδος στην αγορά μπορούσε να πραγματοποιηθεί με αρκετά ταχύ ρυθμό ώστε η απειλή μιας πιθανής εισόδου να επηρεάζει τη συμπεριφορά των μετεχόντων στην αγορά βάσει ενός οικονομικά ανεκτού κόστους (σκέψη 104 ανωτέρω).

161 Εντούτοις, προφανώς η Επιτροπή δεν απέστη της σχετικής νομολογίας, στον βαθμό που η εκ μέρους της ανάλυση του φαρμακευτικού τομέα στην προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και η ειδική κατάσταση κάθε επιχειρήσεως γενοσήμων κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (σκέψη 129 ανωτέρω) καταδεικνύουν επαρκώς ότι η είσοδός τους στην αγορά κιταλοπράμης δεν αποτελούσε απλώς και μόνον θεωρητική δυνατότητα, αλλά ότι αυτές διέθεταν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες συναφώς, όπως προκύπτει από την εξέταση του έκτου έως ένατου σκέλους κατωτέρω. Θα ήταν εξάλλου παράδοξο να δεχθεί μια πεπειραμένη επιχείρηση όπως η Lundbeck να καταβάλει πολλά εκατομμύρια ευρώ σε επιχειρήσεις γενοσήμων με αντάλλαγμα τη δέσμευσή τους να μην εισέλθουν στην αγορά κατά τη διάρκεια ορισμένου χρόνου, εάν η δυνατότητα αυτών να εισέλθουν στην αγορά ήταν αμιγώς θεωρητική.

162 Δεύτερον, η επικληθείσα από τις προσφεύγουσες απόφαση European Night Services κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 99 ανωτέρω (EU:T:1998:198, σκέψη 139), δεν είναι αντίθετη προς την προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, μολονότι στην εν λόγω απόφαση το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε στην ύπαρξη αποκλειστικών δικαιωμάτων που παρακωλύουν, νομικώς ή στην πράξη, στην πλειοψηφία των κρατών μελών, την παροχή υπηρεσιών διεθνούς μεταφοράς επιβατών, καθώς και την πρόσβαση στην υποδομή, πριν από τη θέσπιση της οδηγίας 91/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την ανάπτυξη των κοινοτικών σιδηροδρόμων (ΕΕ L 237, σ. 25), η περίπτωση αυτή δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω, διότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο επ' ουδενί είναι συγκρίσιμα με τα αποκλειστικά δικαιώματα που είχαν οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις πριν από τη θέσπιση της οδηγίας αυτής, οι δε οικείες αγορές παρουσιάζουν ουσιώδεις διαφορές. Επιπλέον, όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προμνησθείσα απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο είχε προσάψει στην Επιτροπή ότι δεν είχε προβεί σε λεπτομερή ανάλυση της αγοράς προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού και ότι βασίσθηκε σε υποθέσεις οι οποίες δεν τεκμηριώνονταν από κανένα πραγματικό στοιχείο ούτε από την ανάλυση των δομών της οικείας αγοράς. Αντιθέτως, εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να προβάλλουν βασίμως ότι το σύνολο των κρίσιμων περιστάσεων, οι οποίες συνοψίσθηκαν στη σκέψη 157 ανωτέρω και αναπτύχθηκαν λεπτομερώς στην προσβαλλόμενη απόφαση για κάθε επιχείρηση γενοσήμων, αποτελούν αμιγώς θεωρητικές εικασίες που δεν τεκμηριώνονται από τη λεπτομερή ανάλυση των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς.

163 Τρίτον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η νομολογία απαιτεί αποκλειστικώς, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού, να πραγματοποιήθηκε η είσοδος στην αγορά εντός ευλόγου χρόνου, χωρίς να ορίζει κάποιο σαφές όριο συναφώς. Ως εκ τούτου, δεν είναι απαραίτητο να αποδείξει η Επιτροπή ότι η είσοδος των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά θα είχε πραγματοποιηθεί με βεβαιότητα πριν από τη λήξη των επίμαχων συμφωνιών προκειμένου να μπορεί να τεκμηριώσει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού εν προκειμένω, κατά μείζονα δε λόγο δεδομένου ότι, όπως το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει, στον φαρμακευτικό τομέα ειδικότερα, ο δυνητικός ανταγωνισμός μπορεί να υφίσταται ήδη πριν από τη λήξη ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2012, AstraZeneca κατά Επιτροπής, C-457/10 P, Συλλογή, EU:C:2012:770, σκέψη 108).

164 Επ' αυτού, πρέπει να σημειωθεί ότι η επισήμανση του Δικαστηρίου ότι ο δυνητικός ανταγωνισμός μπορεί να υφίσταται πριν από τη λήξη ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν συναρτάται με το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα ΣΠΠ είχαν χορηγηθεί δολίως ή παρατύπως. Συγκεκριμένα, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση AstraZeneca κατά Επιτροπής, σκέψη 163 ανωτέρω (EU:C:2012:770, σκέψη 108), αφορούσε ειδικότερα την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους επιχειρήσεως που είχε υποβάλει παραπλανητικά στοιχεία προκειμένου να της χορηγηθούν, εκ μέρους των αρμοδίων αρχών, ΣΠΠ δυνάμει των οποίων θα ήταν σε θέση, ακόμα και μετά τη μελλοντική λήξη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που καλύπταν το φάρμακό της, να αντιταχθεί στην είσοδο στην αγορά γενόσημων εκδοχών του εν λόγω φαρμάκου. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι ο αντιανταγωνιστικός χαρακτήρας των ανωτέρω στοιχείων δεν ετίθετο υπό αμφισβήτηση από το γεγονός ότι τα εν λόγω ΣΠΠ είχαν ζητηθεί μεταξύ πέντε και έξι έτη πριν από την έναρξη ισχύος τους και από το ότι, μέχρι το χρονικό αυτό σημείο, τα δικαιώματα των προσφευγόντων προστατεύονταν από νομότυπα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Κατά το Δικαστήριο, τέτοια παρατύπως κτηθέντα ΣΠΠ όχι μόνον συνεπάγονταν πράγματι σημαντικό αποτέλεσμα αποκλεισμού μετά τη λήξη των κυρίων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αλλά μπορούσαν, επίσης, να μεταβάλουν τη δομή της αγοράς νοθεύοντας τον δυνητικό ανταγωνισμό ακόμα και πριν τη λήξη αυτή. Ως εκ τούτου, η νομολογία αυτή επιβεβαιώνει ότι ο δυνητικός ανταγωνισμός υπάρχει ήδη πριν από τη λήξη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που προστατεύουν ένα φάρμακο και ότι οι ενέργειες που επιχειρούνται πριν από την λήξη αυτή είναι κρίσιμες προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον περιορίσθηκε ο ανταγωνισμός αυτός.

165 Τέταρτον, αδίκως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα κινούνταν δικαστικώς και θα δικαιώνονταν ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 624 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως

προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν όφειλαν να αποδείξουν ότι τα γενόσημα προϊόντα τους δεν προσέβαλλαν κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προκειμένου να μπορούν να λάβουν ΑΚΑ και να εμπορεύονται τα εν λόγω προϊόντα στην αγορά, κάτι που εξάλλου δεν αμφισβητείται από τις προσφεύγουσες. Η Merck (GUK), μάλιστα, μπόρεσε να εισέλθει στην αγορά μέσω του διανομέα της, της NM Pharma, στη Σουηδία, τον Μάιο του 2002, χωρίς να χρειασθεί να λάβει δήλωση περί μη προσβολής και χωρίς να εναχθεί από τη Lundbeck. Στο εργαστήριο αρχέτυπων φαρμάκων, δηλαδή, εν προκειμένω, στη Lundbeck, απόκειται να αποδείξει ότι τα προϊόντα αυτά προσέβαλλαν κάποιο εκ των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας, κάτι που κατά τις ίδιες της τις εκτιμήσεις ήταν ιδιαίτερα δύσκολο να αποδειχθεί όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο (βλ. αιτιολογική σκέψη 629 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, όπως τονίζει η Επιτροπή, δεν είναι βέβαιο ότι η Lundbeck θα είχε οπωσδήποτε κινηθεί δικαστικώς κατά των επιχειρήσεων γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου τους στην αγορά (βλ. σκέψη 126 ανωτέρω). Ακόμα λιγότερο βέβαιο είναι δε το κατά πόσον η Lundbeck θα είχε δικαιωθεί εάν είχε αποφασίσει να ασκήσει τέτοιες αγωγές (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 75 και 76 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

166 Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή δεν παρέβη το τεκμήριο κύρους που συντρέχει υπέρ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο (σκέψεις 121 έως 132 ανωτέρω). Οι προσφεύγουσες δεν είναι δυνατόν να διατείνονται, επομένως, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση μεροληπτεί εις βάρος τέτοιων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έλαβε υπόψη την ύπαρξη των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας αλλά έκρινε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί την εκτίμηση επ' αυτού, ότι αυτά δεν καθιστούσαν δυνατή την παρακώλυση κάθε εισόδου των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

167 Το τρίτο σκέλος πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

ΣΤ – *Επί του τετάρτου σκέλους, που αντλείται από το ότι, χωρίς ΑΚΑ, δεν υφίσταται πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός*

168 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι κακώς κατέληξε η Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι υφίστατο δυνητικός ανταγωνισμός, παρά το ότι ορισμένες επιχειρήσεις γενοσήμων δεν διέθεταν ΑΚΑ, απλώς και μόνον επειδή οι τελευταίες επιδίωξαν να λάβουν ΑΚΑ προτού συνάψουν τις επίμαχες συμφωνίες (αιτιολογική σκέψη 620 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Το συμπέρασμα αυτό αντιφάσκει προς ορισμένα σημεία της προσβαλλομένης αποφάσεως (ιδίως προς την αιτιολογική σκέψη 85), καθώς και προς το πόρισμα της έρευνας στον φαρμακευτικό τομέα και προς τις μεμονωμένες παρατηρήσεις των εμπλεκόμενων μερών σχετικά με το χρονικό διάστημα που απαιτείται για τη χορήγηση ΑΚΑ, το οποίο ανέρχεται σε τουλάχιστον δεκατέσσερις μήνες και μπορεί να διαρκέσει έως και είκοσι πέντε μήνες σε ορισμένα κράτη του ΕΟΧ. Κατά τις προσφεύγουσες, στην προσβαλλόμενη απόφαση θα έπρεπε να έχει αξιολογηθεί in concreto κατά πόσον κάθε επιχείρηση γενοσήμων είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να λάβει ΑΚΑ κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, τούτο δε σε κάθε εμπλεκόμενο κράτος, δεδομένου ότι κάθε κράτος συνιστούσε επιμέρους γεωγραφική αγορά και δεδομένου ότι ορισμένες συμφωνίες κάλυπταν μεμονωμένα κράτη. Εν πάση περιπτώσει, οι ΑΚΑ δεν καθιστούσαν δυνατή την άμεση διείσδυση στην αγορά, καθότι απαιτούνταν συμπληρωματικά προπαρασκευαστικά στάδια επί τούτω.

169 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ως άνω επιχειρήματα.

170 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να επισημανθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι προβάλλουν οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή αξιολόγησε κατά πόσον κάθε επιχείρηση γενοσήμων διέθετε ΑΚΑ κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών ή κατά πόσον θα μπορούσε να διαθέτει ΑΚΑ σε σχετικά σύντομο χρόνο.

171 Πρέπει, επιπλέον, να σημειωθεί ότι ο δυνητικός ανταγωνισμός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις ενέργειες των επιχειρήσεων γενοσήμων που σκοπούν στη χορήγηση των αναγκαίων ΑΚΑ, όπως επίσης στην ολοκλήρωση κάθε διοικητικής ή εμπορικής ενέργειας που απαιτείται για την

προετοιμασία της εισόδου στην αγορά (βλ. σκέψεις 91 έως 94 ανωτέρω). Ο δυνητικός αυτός ανταγωνισμός προστατεύεται στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ. Πράγματι, εάν ήταν δυνατόν, χωρίς να συντρέχει παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού, να καταβάλλονται χρηματικά ποσά στις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες βρίσκονται σε στάδιο ολοκλήρωσης των αναγκαίων ενεργειών για την προετοιμασία της κυκλοφορίας ενός γενόσημου φαρμάκου, μεταξύ των οποίων η χορήγηση ΑΚΑ, και οι οποίες προέβησαν σε σημαντικές επενδύσεις προς τούτο, προκειμένου αυτές να παύσουν ή απλώς να επιβραδύνουν τη διαδικασία αυτή, δεν θα υπήρχε ποτέ πραγματικός ανταγωνισμός ή θα υφίσταντο σημαντικές καθυστερήσεις, τούτο δε με οικονομικό αντίκτυπο εις βάρος των καταναλωτών, δηλαδή, εν προκειμένω, των ασθενών ή των εθνικών ταμείων υγείας.

172 Όσον δε αφορά τη Merck (GUK), η Επιτροπή διαπίστωσε ότι της είχε χορηγηθεί ΑΚΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις 9 Ιανουαρίου 2002, και ότι ο διανομέας της, η NM Pharma, διέθετε, επίσης, ΑΚΑ στη Σουηδία από τον Μάιο του 2002. Η Merck (GUK) και η NM Pharma σκόπευαν να κάνουν χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 18 της οδηγίας 2001/83 διαδικασίας αμοιβαίας αναγνωρίσεως 90 ημερών, προκειμένου να τους χορηγηθεί ΑΚΑ στα υπόλοιπα κράτη του ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 326 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

173 Όσον αφορά τη θέση της Arrow στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις αιτιολογικές σκέψεις 878 έως 881 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε συνάψει συμφωνία με την Tiefenbacher, προκειμένου να μπορεί να κάνει χρήση της ΑΚΑ την οποία η Tiefenbacher είχε ζητήσει στο Ηνωμένο Βασίλειο, βάσει της ΑΚΑ την οποία η τελευταία ήδη διέθετε στις Κάτω Χώρες. Η Επιτροπή διευκρίνισε, επίσης, ότι, στο στάδιο αμέσως πριν από την υπογραφή της συμφωνίας Arrow UK, αναμενόταν ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου θα χορηγούσαν ταχύτατα την εν λόγω ΑΚΑ και ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε ακολούθως οφειλόταν στην αμφισβήτηση από τις προσφεύγουσες της ολλανδικής ΑΚΑ.

174 Σε ό,τι αφορά τη θέση της Arrow στη Δανία, στις αιτιολογικές σκέψεις 967 και 968 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι στο προοίμιο της Δανικής συμφωνίας Arrow μνημονευόταν ότι η επιχείρηση αυτή επρόκειτο να λάβει «άδεια» από κάποιον τρίτο, είχε δε προσαρτηθεί ως παράρτημα αντίγραφο της ΑΚΑ του τρίτου αυτού. Όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, το γεγονός ότι η Arrow δεν αγόρασε εν τέλει την εν λόγω ΑΚΑ δεν σημαίνει ότι δεν είχε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να εισέλθει στην αγορά κατά τον χρόνο συνάψεως της προμνησθείσας συμφωνίας.

175 Όσον αφορά την Alpharma, προκύπτει, μεταξύ άλλων από τις αιτιολογικές σκέψεις 476, 485, 520 και 530 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η επιχείρηση αυτή μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις ΑΚΑ που είχαν χορηγηθεί στην Tiefenbacher, δυνάμει της συμβάσεώς της προμήθειας με την τελευταία, τουλάχιστον για τις Κάτω Χώρες και για τη Γερμανία, και μπορούσε είτε να ζητήσει η ίδια ΑΚΑ για τα υπόλοιπα κράτη μέλη του ΕΟΧ είτε να ζητήσει από την Tiefenbacher να επεκτείνει τη διαδικασία αμοιβαίας αναγνωρίσεως στα άλλα αυτά κράτη.

176 Επιπλέον, τον Οκτώβριο του 2001, η Alpharma προσδοκούσε να λάβει ΑΚΑ και να προβεί στην κυκλοφορία γενόσημου κιταλοπράμης, σε διάφορες ημερομηνίες το 2002, στην Αυστρία, τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ομοίως, κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας Alpharma, είχαν χορηγηθεί τέσσερις ΑΚΑ (στη Δανία, τη Φινλανδία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία), ενώ αναμενόταν σύντομα η ΑΚΑ για το Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. σκέψη 281 κατωτέρω). Περαιτέρω, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, χορηγήθηκαν στην Alpharma ΑΚΑ για τέσσερα ακόμα κράτη του ΕΟΧ (τη Νορβηγία, τη Γερμανία, την Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο).

177 Όσον αφορά τη Ranbaxy, στην αιτιολογική σκέψη 1094 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε, κατ' ουσίαν, ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε καταθέσει το κύριο αρχείο του φαρμάκου (Drug Master File, στο εξής: DMF) αναφορικά με τη δική της ΔΦΟ κιταλοπράμη ενώπιον της αρμόδιας αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου τον Ιούνιο του 2002. Η κίνηση αυτή, μολονότι δεν ήταν αναγκαία για

τη χορήγηση ΑΚΑ, διευκόλυνε τη διαδικασία δυνάμει της οποίας μια επιχείρηση γενοσήμων που διέθετε ήδη ΑΚΑ για δισκία γενόσημου κιταλοπράμης, παρασκευασθέντα με βάση άλλη ΔΦΟ από εκείνη της Ranbaxy, μπορούσε να ζητήσει τροποποίηση της δικής της ΑΚΑ, προκειμένου να συμπεριληφθεί σε αυτή και η κιταλοπράμη της Ranbaxy. Πράγματι, η κατάθεση του DMF ενώπιον των αρμόδιων αρχών επιτρέπει στον παραγωγό ΔΦΟ να μην αποκαλύπτει εμπιστευτικές πληροφορίες στις επιχειρήσεις γενοσήμων, οι οποίες αγοράζουν τη δική του ΔΦΟ και προτίθενται να ζητήσουν να τους χορηγηθεί ΑΚΑ για τα φάρμακα που παρασκευάζουν με βάση αυτή τη ΔΦΟ.

178 Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 1095 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε στο γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια συναντήσεως που έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 2002, η Ranbaxy πληροφόρησε τη Lundbeck ότι μπορούσε να λάβει ΑΚΑ εντός οκτώ μηνών και ότι βρισκόταν στο στάδιο συζητήσεων με έναν δυνητικό αγοραστή της κιταλοπράμης της, ο οποίος μπορούσε να εισέλθει στην αγορά με αυτήν εντός τριών έως τεσσάρων μηνών, κατόπιν τροποποιήσεως της ΑΚΑ που ήδη διέθετε. Η άποψη των προσφευγουσών ότι τέτοιες δηλώσεις δεν ήταν παρά «μπλόφα» θα εξετασθεί λεπτομερέστερα στο πλαίσιο του ένατου σκέλους κατωτέρω.

179 Τα ως άνω στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι οικείες επιχειρήσεις γενοσήμων είτε είχαν ήδη λάβει ΑΚΑ κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών είτε ολοκλήρωναν τις απαραίτητες ενέργειες για να λάβουν ΑΚΑ βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα είτε μπορούσαν να επιτύχουν να καλύπτονται τα προϊόντα τους από άλλες ΑΚΑ. Μολονότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η χορήγηση ΑΚΑ διήρκεσε τελικά περισσότερο από ό,τι προβλεπόταν, εντούτοις, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να λάβουν τις ΑΚΑ αυτές εντός αρκετά σύντομου χρόνου και να εισέλθουν στην αγορά κιταλοπράμης σε πολλά κράτη του ΕΟΧ, κάνοντας χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 18 της οδηγίας 2001/83 διαδικασίας αμοιβαίας αναγνωρίσεως, και ασκώντας, ως εκ τούτου, ανταγωνιστική πίεση στη Lundbeck. Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εν προκειμένω, οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν αρχίσει τις προετοιμασίες για να εισέλθουν στην αγορά κιταλοπράμης ένα έως τρία έτη πριν από τη λήξη των αρχικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 219, 373, 476 και 549 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και συναγωνίζονταν έντονα προκειμένου να εισέλθουν πρώτες στην αγορά αμέσως μετά τη λήξη των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας (βλ. αιτιολογική σκέψη 622 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

180 Επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον διαπίστωσε, στην αιτιολογική σκέψη 620 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η έλλειψη ΑΚΑ δεν παρακώλυε την είσοδο των γενόσημων φαρμάκων στην αγορά στο εγγύς μέλλον, εφόσον οι επιχειρήσεις γενοσήμων εξακολουθούσαν να προβαίνουν στις ενέργειες για τη χορήγηση των σχετικών αναγκαίων εγκρίσεων προτού συναφθούν οι επίμαχες συμφωνίες με τη Lundbeck.

181 Πρέπει, εξάλλου, να υπομνησθεί ότι, μολονότι πρόκειται περί σημαντικού στοιχείου συναφώς, η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε αποκλειστικώς στη δυνατότητα των επιχειρήσεων γενοσήμων να λάβουν ΑΚΑ, προκειμένου να αποδείξει στην προσβαλλόμενη απόφαση την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και της Lundbeck, αλλά σε ένα σύνολο παραγόντων, λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση κάθε επιχειρήσεως γενοσήμων κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του φαρμακευτικού τομέα (βλ. σκέψεις 91 έως 96 και 157 ανωτέρω). Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι το γεγονός και μόνον ότι η Lundbeck αποφάσισε να συνάψει συμφωνίες με τις επιχειρήσεις γενοσήμων αποτελεί σημαντική ένδειξη ότι εξελάμβανε τις επιχειρήσεις αυτές ως δυνητική απειλή κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (βλ., συναφώς, απόφαση Toshiba κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2014:263, σκέψη 231).

182 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί επίσης και το τέταρτο σκέλος.

*Επί του πέμπτου σκέλους, που αντλείται από το ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν μπορούσαν να στραφούν σε άλλες μεθόδους και/ή σε άλλους παραγωγούς ΔΦΟ κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών*

183 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν το περιεχόμενο στην προσβαλλόμενη απόφαση συμπέρασμα κατά το οποίο, μεταξύ των δυνατών τρόπων πρόσβασης στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 635 της προσβαλλομένης αποφάσεως), περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, η συνεργασία της επιχειρήσεως γενοσήμων με τον δικό της παραγωγό ΔΦΟ προκειμένου να τροποποιηθεί η μέθοδος του εν λόγω παραγωγού, ή η στροφή προς άλλο παραγωγό ΔΦΟ. Κατά την άποψή τους, πρόκειται περί θεωρητικών λύσεων αντικαταστάσεως, διότι, αφενός, δεν υπήρχε καμία άλλη εμπορικά βιώσιμη μέθοδος για την παραγωγή κιταλοπράμης που να καθιστά δυνατή τη νόμιμη είσοδο στην αγορά εντός του ΕΟΧ το 2002 και το 2003 και, αφετέρου, οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν είχαν στη διάθεσή τους αρκετό χρόνο προκειμένου να αλλάξουν παραγωγό ΔΦΟ πριν από τη λήξη των επίμαχων συμφωνιών.

184 Πρώτον, φρονούν ότι δεν υπάρχει καμία σοβαρή ένδειξη προς αντίκρουση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η Lundbeck, κατά τα οποία καμία εμπορικά βιώσιμη και μη συνιστώσα προσβολή μέθοδος δεν θα καθιστούσε δυνατή τη διείσδυση στην αγορά το 2002 και το 2003. Κανένα από τα στοιχεία που προβάλλονται στην προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά τη Merck (GUK), την Alpharma, την Arrow και τη Ranbaxy δεν επαρκεί προς απόδειξη του αντιθέτου.

185 Περαιτέρω, διατείνονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται εσφαλμένως στις δηλώσεις της Lundbeck για να καταδείξει ότι υπήρχαν και άλλες, μη συνιστώσες προσβολή μέθοδοι κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (αιτιολογική σκέψη 634 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή κακώς συνήγαγε ότι όλες οι μέθοδοι που απαριθμούνται από τη Lundbeck σε μια από τις δηλώσεις της δεν συνιστούσαν προσβολή, ήταν αποδοτικές από εμπορικής απόψεως και συνήδαν προς τις κανονιστικές επιταγές του ΕΟΧ, ενώ καμία εξ αυτών δεν θα είχε καταστήσει δυνατή τη διείσδυση στην αγορά το 2002-2003 με αξιόπιστα και μη παραποιημένα φάρμακα. Κατά τις προσφεύγουσες, η προσβαλλόμενη απόφαση παραβλέπει πολλά αποδεικτικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι αρχικές μέθοδοι αλκυλίωσης και κυανοποίησης δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή κιταλοπράμης με βιώσιμο τρόπο.

186 Δεύτερον, εν πάση περιπτώσει, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι, ακόμα και αν διετίθετο, κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, μια γενόσημος κιταλοπράμη παραχθείσα με μέθοδο που δεν συνιστούσε προσβολή και ήταν εμπορικά βιώσιμη (κάτι που δεν συνέτρεχε), οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα μπορούσαν να στραφούν σε αυτήν κατά τους μήνες που καλύπτονταν από τις επίμαχες συμφωνίες ή, τουλάχιστον, «αρκετά γρήγορα» ώστε να ασκήσει η απειλή τυχόν δυνητικής εισόδου αποτελεσματική ανταγωνιστική πίεση κατά τη διάρκειά τους.

187 Συγκεκριμένα, μια τέτοια αλλαγή θα συνεπαγόταν υποβολή αιτήσεως για τροποποίηση μείζονος σημασίας, που ονομάζεται τύπου ΙΙ, κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) 541/95 της Επιτροπής, της 10ης Μαρτίου 1995, σχετικά με την εξέταση των τροποποιήσεων όσον αφορά τους όρους των αδειών κυκλοφορίας φαρμάκων για ανθρώπινη χρήση και κτηνιατρικών φαρμάκων (ΕΕ L 55, σ. 7, στο εξής: τροποποίηση τύπου ΙΙ), που είναι η διαδικασία που εφαρμόζεται για την τροποποίηση υφιστάμενης ΑΚΑ, λόγω αλλαγής του παραγωγού ΔΦΟ. Μια τροποποίηση τύπου ΙΙ θα ήταν, όμως, πολύ δυσχερές να επιτευχθεί, με μια διαδικασία αντίστοιχη προς εκείνη σε σχέση με την υποβολή νέας αιτήσεως για χορήγηση ΑΚΑ. Η συνολική διάρκεια της διαδικασίας αυτής μπορεί να ανέλθει έως και στους δεκαεννέα μήνες. Περαιτέρω, στην περίοδο που απαιτείται για τη λήψη τέτοιας τροποποιήσεως, πρέπει να προστεθεί και η περίοδος που απαιτείται για την έρευνα και την ανάπτυξη της νέας μεθόδου, για την καταχώριση του φαρμάκου ενόψει της επιστροφής των εξόδων, για την έγκριση της εν λόγω επιστροφής των εξόδων και για την παρασκευή και την έναρξη πώλησης του φαρμάκου.

188 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

189 Πρώτον, εσφαλμένως διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι καμία εμπορικά βιώσιμη και μη συνιστώσα προσβολή μέθοδος δεν θα καθιστούσε δυνατή τη διείσδυση στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών.

190 Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει η αιτιολογική σκέψη 150 της προσβαλλομένης αποφάσεως, αρχικώς, η ίδια η Lundbeck εκτιμούσε, στην απάντησή της στις αιτήσεις της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών πριν από την κοινοποίηση αιτιάσεων, ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων μπορούσαν να παράγουν γενόσημο κιταλοπράμη εφαρμόζοντας τις μεθόδους που περιγράφονταν στα αρχικά της διπλώματα ευρεσιτεχνίας (δηλαδή, τις μεθόδους κυανοποίησης και αλκυλίωσης) ή εφευρίσκοντας άλλο είδος μεθόδου, κάτι που συνεπαγόταν ότι τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας δεν ήταν ικανά να παρακωλύσουν κάθε ανταγωνισμό εκ μέρους των επιχειρήσεων γενοσήμων.

191 Επιπλέον, η ίδια η Lundbeck επιβεβαίωσε ότι τα νέα της διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μεθόδους δεν ήταν ικανά να φράξουν όλες τις δυνατότητες εισόδου στην αγορά, ακόμα και αν η βασιζόμενη στην κρυστάλλωση μέθοδος ήταν προφανώς η πιο αποτελεσματική. Στην αιτιολογική σκέψη 163 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει ως παράδειγμα ότι η Niche Generics Ltd εισήλθε στην αγορά έχοντας δήλωση περί μη προσβολής για τη γενόσημο κιταλοπράμη της Sekhsaria, ενός άλλου ινδικού παραγωγού ΔΦΟ. Από τα αποδεικτικά στοιχεία που μνημονεύθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 634 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει εξάλλου ότι, τον Μάρτιο του 2002, οι εμπειρογνώμονες της Lundbeck σε θέματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δήλωσαν ότι «ήταν δυνατόν να παραχθεί ΔΦΟ χωρίς να απαιτείται ενδεχομένως κρυστάλλωση της ελεύθερης βάσεως», δηλαδή που να μη στηρίζεται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για την κρυστάλλωση. Επίσης, ο αντιπρόεδρος της Lundbeck δήλωσε σε ανακοινωθέν Τύπου της 9ης Νοεμβρίου 2002 ότι «θα ήταν αφελές να νομίζουμε ότι δεν [θα ήταν] δυνατόν να παρασκευάσουν οι παραγωγοί γενόσημων Cipramil χωρίς να προσβάλλουν το δίπλωμά [τους] ευρεσιτεχνίας» (αιτιολογική σκέψη 634 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

192 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, εντούτοις, ότι ουδέποτε παραδέχθηκαν ότι μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν άλλες μέθοδοι για την είσοδο στην αγορά κιταλοπράμης, αφενός, χωρίς να προσβληθούν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας ή, αφετέρου, με αξιόπιστα φάρμακα, παρασκευασθέντα σε βιομηχανική κλίμακα.

193 Πρώτον, πρέπει ωστόσο να υπομνησθεί ότι, κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε αποφανθεί κατά πόσον τα προϊόντα που ανέπτυξαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων συνιστούσαν παραποίηση (βλ. σκέψη 146 ανωτέρω). Ως εκ τούτου, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να προβάλλουν βασίμως ότι τα γενόσημα φάρμακα που ανέπτυξαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων προσέβαλλαν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, ενώ συνιστούσαν, το πολύ, ενδεχόμενη παραποίηση κατά τον χρόνο που είχαν συναφθεί οι επίμαχες συμφωνίες.

194 Δεύτερον, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το επιχείρημα ότι δεν υπήρχε καμία μη συνιστώσα παραποίηση εκδοχή της γενόσημου κιταλοπράμης που να μπορούσε να παρασκευασθεί σε βιομηχανική κλίμακα δεν επιβεβαιώνεται από τα πραγματικά περιστατικά. Αφενός, πρέπει να υπομνησθεί ότι κάθε παραγωγός ΔΦΟ μπορούσε να βασισθεί στις αρχικές μεθόδους κυανοποίησης και αλκυλίωσης, όπως αυτές δημοσιεύθηκαν με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για τη ΔΦΟ κιταλοπράμη, του οποίου η ισχύς είχε λήξει (σκέψη 16 ανωτέρω). Από την αιτιολογική σκέψη 158 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει δε ότι, στο πλαίσιο της διαφοράς Lagap, η οποία αφορούσε την κιταλοπράμη της Matrix, ένας σύμβουλος της Lundbeck παραδέχθηκε ότι ήταν δυνατόν οι περιεχόμενες στα αρχικά της διπλώματα ευρεσιτεχνίας μέθοδοι να αναπτυχθούν οικονομικά, χωρίς να προσδιορίσει κανέναν χρόνο συναφώς, ότι όλα εξαρτώνταν από τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η κυανοποίηση και ότι η Matrix «πραγματοποιούσε την κυανοποίηση κατά αποτελεσματικότερο τρόπο από ό,τι νόμιζαν μέχρι τότε», κάτι που καταδεικνύει ότι ήταν δυνατόν να παραχθεί γενόσημος κιταλοπράμη σε βιομηχανική κλίμακα με βάση τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

195 Εν πάση περιπτώσει, στην προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικνύεται επαρκώς ότι κάθε επιχείρηση γενοσήμων διέθετε, ή μπορούσε να διαθέτει σε αρκετά σύντομο διάστημα, μια γενόσημο εκδοχή κιταλοπράμης βασιζόμενη σε μεθόδους για τις οποίες δεν είχε αποδειχθεί ότι προσέβαλλαν κάποιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

196 Τουτέστιν, όσον αφορά την κιταλοπράμη της Natco την οποία χρησιμοποιούσε η Merck (GUK), η εν λόγω κιταλοπράμη βασιζόταν σε μεθόδους που καλύπτονταν από τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, τα οποία είχαν λήξει, ή σε άλλες μεθόδους των οποίων τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας έληγαν επίσης (αιτιολογικές σκέψεις 228 και 281 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η σύμβαση προμήθειας που συνήφθη μεταξύ της Merck (GUK) και της Schweizerhall προέβλεπε ρητώς ότι η ΔΦΟ της Natco, εξ όσων γνώριζαν, δεν συνιστούσε προσβολή (αιτιολογική σκέψη 235 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, στις 24 Ιανουαρίου 2002, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση δεν είχε ακόμα χορηγηθεί ούτε στο Ηνωμένο Βασίλειο ούτε στο σύνολο του ΕΟΧ (βλ. σκέψη 20 ανωτέρω). Το ερώτημα κατά πόσον η μέθοδος της Natco προσέβαλλε ενδεχομένως το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση δεν ήταν επομένως παρά υποθετικό κατά τη σύναψη της συμφωνίας αυτής. Κατά τη σύναψη της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση της Lundbeck είχε μεν ήδη χορηγηθεί από το ΕΓΔΕ, αλλά ουδεμία βεβαιότητα υπήρχε όσον αφορά το κατά πόσον η ΔΦΟ της Natco συνιστούσε προσβολή ούτε όσον αφορά το κατά πόσον η ισχύς του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας θα επιβεβαιωνόταν σε περίπτωση ένδικης διαφοράς (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω).

197 Περαιτέρω, καίτοι η Merck (GUK) είχε εναχθεί λόγω προσβολής από τη Lundbeck και καίτοι τα προϊόντα της πρώτης είχαν αποδειχθεί ότι συνιστούσαν παραποίηση, μολοταύτα η Merck (GUK) μπορούσε αναμφισβήτητα να προμηθευθεί από άλλες πηγές εντός εύλογου χρόνου κιταλοπράμη, ως προς την οποία δεν είχε αποδειχθεί ότι συνιστούσε προσβολή. Συγκεκριμένα, μολονότι η Merck (GUK) είχε συνάψει συμφωνία προμήθειας με τη Schweizerhall για περίοδο οκτώ ετών, η εν λόγω συμφωνία βασιζόταν στην υπόθεση ότι το προϊόν της Natco δεν συνιστούσε παραποίηση (αιτιολογική σκέψη 235 της προσβαλλομένης αποφάσεως), έτσι ώστε η Merck (GUK) μπορούσε αναμφισβήτητα να καταγγείλει τη συμφωνία αυτή σε περίπτωση παραποιήσεως, είτε βάσει των ρητών διατάξεων της συμφωνίας αυτής είτε δυνάμει του γερμανικού δικαίου, που ήταν το εφαρμοστέο στην εν λόγω σύμβαση δίκαιο. Προκύπτει όμως, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 248 και 351 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι υπήρχαν και άλλες πηγές γενόσημου κιταλοπράμης στην αγορά, τις οποίες η Merck (GUK) γνώριζε, μέσω ιδίως της Merck dura GmbH, της θυγατρικής της Merck στη Γερμανία. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η Merck (GUK) ήταν υποχρεωμένη, βάσει της συμφωνίας Schweizerhall, να προμηθεύεται αποκλειστικώς από τη Natco και ότι η γενόσημος κιταλοπράμη που παρήγε η τελευταία προσέβαλλε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, δεν αποκλείεται να μπορούσε η Natco να παράγει ΔΦΟ κιταλοπράμη με βάση άλλες, μη συνιστώσες προσβολή, μεθόδους, όπως ορθώς σημείωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 746 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

198 Όσον αφορά τη γενόσημο κιταλοπράμη που παρείχε η Tiefenbacher στην Arrow και την Alpharma, πρέπει να επισημανθεί ότι, παρότι αυτή αρχικώς παραγόταν με την αρχική μέθοδο της Cipla (στο εξής: μέθοδος Cipla I), ως προς την οποία υπήρχε κίνδυνος προσβολής, η Tiefenbacher μπορούσε εύκολα να επιλέξει την κιταλοπράμη της Matrix, η οποία αρχικώς παραγόταν με την αρχική μέθοδο της Matrix (στο εξής: μέθοδος Matrix I) και, εν συνεχεία, με τη νέα μέθοδο που χρησιμοποιούσε η Matrix (στο εξής: μέθοδος Matrix II). Πρέπει, όμως, να υπομνησθεί ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε διαπιστώσει ότι οι μέθοδοι Cipla I και Matrix I συνιστούσαν προσβολή (σκέψη 146 ανωτέρω).

199 Όσον αφορά τη μέθοδο Matrix II, που χρησιμοποιούνταν για να παραχθεί η γενόσημος κιταλοπράμη στην οποία οι Arrow και Alpharma μπορούσαν επίσης να έχουν πρόσβαση μέσω της Tiefenbacher, από τις αιτιολογικές σκέψεις 154, 155, 421 και 674, καθώς και από την υποσημείωση 1828 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η μέθοδος αυτή είχε αναπτυχθεί ήδη τον Μάιο του 2002,

προκειμένου να μειωθεί αργότερα ο κίνδυνος να προσβάλει η κιταλοπράμη της Matrix το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Στο πλαίσιο της διαφοράς Lagap, κατόπιν επιτόπιας έρευνας στους χώρους της Matrix στην Ινδία, η Lundbeck παραδέχθηκε ότι η μέθοδος Matrix II δεν προσέβαλλε τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας. Κατά συνέπεια, όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, ελάχιστη επιρροή ασκεί το γεγονός ότι, πριν από την προμνησθείσα παραδοχή, ορισμένα εθνικά δικαστήρια έκαναν δεκτές τις αιτήσεις της Lundbeck για λήψη προσωρινών μέτρων σε σχέση με τη μέθοδο αυτή. Ομοίως, κανένα συμπέρασμα δεν μπορεί να αντληθεί από την περίσταση ότι η Tiefenbacher, προκειμένου η ΑΚΑ της να καλύπτει επίσης και τη μέθοδο Matrix II, περιορίσθηκε στο να υποβάλει αίτηση ήσσονος τροποποιήσεως, που ονομάζεται τύπου I, κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 541/95 (στο εξής: τροποποίηση τύπου I), που είναι η διαδικασία που εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, για την τροποποίηση μιας υφιστάμενης ΑΚΑ λόγω αλλαγής της μεθόδου που χρησιμοποιεί ο ίδιος παραγωγός ΔΦΟ. Πράγματι, η περίσταση αυτή δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την εκ μέρους της Lundbeck παραδοχή, στο πλαίσιο της διαφοράς Lagap, ότι δεν συνιστούσε προσβολή η μέθοδος αυτή η οποία, κατά τα λοιπά, χρησιμοποιήθηκε ακολούθως από πολλές επιχειρήσεις γενοσήμων χωρίς να αντιδράσει η Lundbeck.

200 Ανάλογες παρατηρήσεις μπορούν να διατυπωθούν και ως προς τη νέα μέθοδο που χρησιμοποίησε η Cipla για να παράγει γενόσημο κιταλοπράμη (στο εξής: μέθοδος Cipla II), η οποία ήταν επίσης καταρχήν προσβάσιμη μέσω της Tiefenbacher. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επισήμανε, μεταξύ άλλων στην αιτιολογική σκέψη 898 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η μέθοδος αυτή, η οποία αναπτύχθηκε κατά το διάστημα που καλύπτουν οι επίμαχες συμφωνίες, δεν συνιστούσε δυνητική προσβολή και είχε αποτελέσει το αντικείμενο αιτήσεως τροποποιήσεως τύπου I μιας ΑΚΑ τον Σεπτέμβριο του 2002. Επομένως, η Arrow και η Alpharma μπορούσαν να έχουν επιδιώξει να πωλήσουν κιταλοπράμη παραχθείσα με τη μέθοδο αυτή, όπως ακριβώς έπραξε η Neolab, χωρίς να μπορεί η Lundbeck να εναντιωθεί αποτελεσματικά σε αυτό, όπως ανέφερε η Επιτροπή στην υποσημείωση 1671 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

201 Τέλος, όσον αφορά τη μέθοδο που χρησιμοποιούσε η Ranbaxy, πρέπει να σημειωθεί ότι η Lundbeck, ακόμα και αφότου εξέτασε τα σχέδια αντιδράσεως της εν λόγω επιχειρήσεως, επιδίωξε να συνάψει με αυτήν συμφωνία που προέβλεπε αντίστροφες πληρωμές, αντί να απευθυνθεί στα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να επιτύχει την έκδοση διαταγών. Ως εκ τούτου, η Lundbeck δεν ήταν βέβαιη αναφορικά με το ότι η ΔΦΟ που παραγόταν με την εν λόγω μέθοδο συνιστούσε προσβολή, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 564 και 1109 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επιπλέον, η Ranbaxy υποστήριξε, τόσο έναντι της Lundbeck όσο και έναντι επιχειρήσεων γενοσήμων που ενδιαφέρονταν δυνητικά να αγοράσουν τη ΔΦΟ της, ότι η τελευταία δεν συνιστούσε προσβολή, όπως τόνισε η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, στην αιτιολογική σκέψη 1105 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

202 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, ακόμα και εάν υποτεθεί ότι τα προϊόντα που εμπορεύονταν οι επιχειρήσεις γενοσήμων προσέβαλαν κάποιο από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, κάτι που δεν είχε αποδειχθεί κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών εν προκειμένω, οι επιχειρήσεις γενοσήμων μπορούσαν, επίσης, να αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω).

203 Κατά δεύτερο λόγο, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει ότι η στροφή προς κάποια άλλη μέθοδο ή προς κάποιον άλλον παραγωγό ΔΦΟ θα γινόταν κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών. Συγκεκριμένα, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων γενοσήμων και της Lundbeck, η Επιτροπή όφειλε αποκλειστικώς να αποδείξει ότι αυτές είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθουν στην αγορά εντός αρκετά σύντομου χρόνου ώστε να ασκήσουν αποτελεσματική ανταγωνιστική πίεση στη Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών. Η Επιτροπή δεν όφειλε να αποδείξει ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα μπορούσαν, αναμφισβήτητα, να βρουν μια εμπορικά βιώσιμη και μη συνιστώσα προσβολή μέθοδο

κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, αλλά αποκλειστικώς ότι είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες συναφώς, κατά τον χρόνο συνάψεως των συμφωνιών αυτών, χωρίς να είναι οι δυνατότητες αυτές αμιγώς θεωρητικές.

204 Οι προσφεύγουσες δεν αρνούνται ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων μπορούσαν να τροποποιήσουν μια υφιστάμενη ΑΚΑ ή να στραφούν προς κάποιον άλλον παραγωγό ΔΦΟ σε περίπτωση αυξημένου κινδύνου προσβολής, αλλά υποστηρίζουν ότι κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πολλούς μήνες, αν όχι περισσότερο χρόνο από τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών. Δεν είναι δυνατόν, εντούτοις, να απαιτούν από την Επιτροπή να αποδείξει τι θα είχε συμβεί χωρίς τις επίμαχες συμφωνίες, εντός ενός πλαισίου όπου οι επιχειρήσεις γενοσήμων διέθεταν πολλές επιλογές να εισέλθουν στην αγορά, κατά τη σύναψή τους. Η δυνατότητα τροποποιήσεως υφιστάμενης ΑΚΑ ή προμηθεύσεως ΔΦΟ από κάποιον άλλον προμηθευτή δεν ήταν μια αμιγώς θεωρητική δυνατότητα, όπως καταδεικνύουν τα αποδεικτικά στοιχεία που παρατίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση, για κάθε επιχείρηση γενοσήμων (βλ. έκτο έως ένατο σκέλος κατωτέρω). Οι ίδιες οι προσφεύγουσες παραδέχθηκαν, παραδείγματος χάριν, ότι η Tiefenbacher, ενεργώντας ως μεσάζων για την Arrow και την Alpharma, μπόρεσε να επιτύχει τροποποίηση τύπου I της δικής της ΑΚΑ, η οποία είχε χορηγηθεί για την κιταλοπράμη της Matrix, σε δυόμισι μόνον μήνες στις Κάτω Χώρες (αιτιολογική σκέψη 418 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

205 Εν πάση περιπτώσει, τέτοια δυνατότητα δεν ήταν αναμφισβήτητα ούτε καν αναγκαία για την πλειοψηφία των επιχειρήσεων γενοσήμων, προκειμένου να είναι αυτές σε θέση να εισέλθουν στην αγορά, και ακόμη λιγότερο προκειμένου να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση στη Lundbeck, εφόσον βρίσκονταν στο στάδιο πραγματοποίησης των απαραιτήτων ενεργειών και είχαν δε, σε ορισμένες περιπτώσεις, ήδη λάβει ΑΚΑ προκειμένου να εισέλθουν στην αγορά με τη γενόσημο κιταλοπράμη του προμηθευτή τους (ή με τη δική τους γενόσημο κιταλοπράμη στην περίπτωση της Ranbaxy), και εφόσον η τελευταία δεν είχε αναγνωρισθεί από κανένα δικαστήριο ως συνιστώσα παραποίηση κατά τη σύναψη των επίδικων συμφωνιών. Επιπλέον, όπως ήδη διαπιστώθηκε στη σκέψη 181 ανωτέρω, το γεγονός και μόνον ότι η Lundbeck συνήψε τις επίμαχες συμφωνίες με τις επιχειρήσεις γενοσήμων αποτελεί σημαντική ένδειξη ότι τις εξελάμβανε ως δυνητική απειλή που ασκούσε ανταγωνιστική πίεση στη θέση της στην αγορά.

206 Επομένως, το πέμπτο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

*Επί του έκτου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Merck (GUK) κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών*

207 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι κακώς διαπιστώθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η Merck (GUK) ήταν δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck στο Ηνωμένο Βασίλειο και, mutatis mutandis, στον ΕΟΧ, κατά τον χρόνο της προβαλλόμενης παραβάσεως.

208 Κατά τις προσφεύγουσες, μολονότι η πρόθεση της Merck (GUK) να διεισδύσει στην αγορά είναι κρίσιμο στοιχείο, ουσιώδες κριτήριο εξακολουθεί να είναι το αν είχε τη σχετική ικανότητα. Η προσβαλλόμενη απόφαση αποσιωπά το γεγονός ότι η Merck (GUK) είχε πρόσβαση μόνον στην κιταλοπράμη της Natco, η οποία προσέβαλε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση της Lundbeck, κάτι που συνεπάγεται ότι δεν είχε την ικανότητα να εισέλθει νομίμως στην αγορά.

209 Επιπλέον, κακώς διαπιστώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 754 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με βάση έγγραφα σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών, ότι η Merck (GUK) ήταν πολύ βέβαιη για τη θέση ως προς τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι η Επιτροπή παρέθεσε επιλεκτικά τα έγγραφα αυτά, απομονώνοντάς τα από το περιεχόμενό τους.

210 Κατά τα λοιπά, κατά τις προσφεύγουσες, η Merck (GUK) δεν ήταν δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck καθότι δεν μπόρεσε να στραφεί προς άλλες ΔΦΟ που παράγονταν με μεθόδους που δεν συνιστούσαν προσβολή κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών. Συγκεκριμένα, το 2003 δεν υπήρχε κανένα άλλο εμπορικά βιώσιμο γενόσημο προϊόν που να μη συνιστά παραποίηση. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν η Merck (GUK) είχε μπορέσει να στραφεί προς άλλους παραγωγούς ΔΦΟ που δεν συνιστούσαν προσβολή, τυχόν αγορά από τη Merck (GUK) κιταλοπράμης από τρίτους θα συνιστούσε παράβαση του άρθρου 1.3 της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ αυτής και της Schweizerhall, το οποίο όριζε ότι η Merck (GUK) θα κάλυπτε το 100 % της ετήσιας ζήτησής της σε ΔΦΟ κιταλοπράμη από τη Schweizerhall (αιτιολογική σκέψη 235 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

211 Τέλος, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αιτιολογείται το συμπέρασμα ότι η Merck (GUK) ήταν δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck στον ΕΟΧ (πλην του Ηνωμένου Βασιλείου) κατά τον χρόνο της προβαλλόμενης παραβάσεως. Δεδομένου ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στη Lundbeck υπολογίσθηκε από την Επιτροπή με βάση την αξία των πωλήσεων κιταλοπράμης στο σύνολο του ΕΟΧ, αυτό και μόνον το στοιχείο αρκεί ώστε να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

212 Όσον αφορά τις πωλήσεις κιταλοπράμης στη Σουηδία μέσω της NM Pharma (αιτιολογικές σκέψεις 836 έως 838 της προσβαλλομένης αποφάσεως), βάσει των οποίων η Επιτροπή συνήγαγε ότι η Merck (GUK) ήταν σοβαρός δυνητικός ανταγωνιστής, και σε άλλες αγορές του ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 840), οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το γεγονός ότι επέλεξαν να κινηθούν δικαστικώς επιλεκτικά στη Σουηδία, χωρίς αυτό να αφορά την NM Pharma, δεν αποδεικνύει ότι η Merck (GUK) είχε την ικανότητα ή πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να διεισδύσει σε άλλες αγορές του ΕΟΧ. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν καταδεικνύει επαρκώς ότι η Merck (GUK) συνιστούσε πραγματικό ή δυνητικό ανταγωνιστή της Lundbeck στο σύνολο των κρατών του ΕΟΧ, εφόσον, πριν από τη σύναψη της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, διέθετε ΑΚΑ μόνον στη Σουηδία. Στη Γερμανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και την Ισπανία, η Merck (GUK) έλαβε ΑΚΑ μόλις μετά τη λήξη της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ και, σε άλλες χώρες, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής.

213 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

214 Προτού εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών, πρέπει να υπομνησθεί εν συντομία η εξέταση του δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Merck (GUK) και της Lundbeck την οποία διενήργησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή προέβη συναφώς σε διάκριση μεταξύ της καταστάσεως που επικρατούσε στο Ηνωμένο Βασίλειο και της καταστάσεως που επικρατούσε στον ΕΟΧ κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, αφενός, και της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, αφετέρου.

1. Κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο

215 Όσον αφορά, καταρχάς, την κατάσταση του ανταγωνισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Επιτροπή έκρινε ότι, κατά την περίοδο προ της 24ης Ιανουαρίου 2002, ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η Lundbeck ήταν η μοναδική επιχείρηση που πωλούσε κιταλοπράμη στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στις 5 Ιανουαρίου 2002, έληξε η ισχύς των αρχικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck στο Ηνωμένο Βασίλειο. Συνεπώς, από την ημερομηνία αυτή, η αγορά κιταλοπράμης στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν καταρχήν ανοικτή στα γενόσημα προϊόντα, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τηρούσαν τις νόμιμες υποχρεώσεις σε σχέση με την ποιότητα, την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα, όπως αυτές επιβεβαιώνονται με μια ΑΚΑ. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις οι οποίες παρασκεύαζαν ή προετίθεντο να πωλήσουν προϊόντα γενόσημου κιταλοπράμης στο Ηνωμένο Βασίλειο, και οι οποίες είχαν ρεαλιστικές προοπτικές να προμηθευθούν γενόσημο κιταλοπράμη και να λάβουν ΑΚΑ στο εγγύς μέλλον, μπορούσαν να εκληφθούν ως δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck. Η είσοδος στην αγορά των γενοσήμων, ειδικότερα σε περίπτωση εισόδου πολλών επιχειρήσεων

γενοσήμων ταυτοχρόνως, θα δημιουργούσε πιθανότατα έντονο ανταγωνισμό στις τιμές ο οποίος θα μείωνε γρήγορα και δραστικά την τιμή της κιταλοπράμης (αιτιολογική σκέψη 738 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

216 Η Merck (GUK), αφού ενημέρωσε τη Lundbeck σχετικά με την πρόθεσή της να εισέλθει στην αγορά κιταλοπράμης, ήταν η πρώτη επιχείρηση γενοσήμων που έλαβε ΑΚΑ για την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, στις 9 Ιανουαρίου 2002. Κατά το διάστημα αυτό, η Merck (GUK) είχε συγκεντρώσει απόθεμα 8 εκατομμυρίων δισκίων κιταλοπράμης με βάση τη ΔΦΟ της Natco, τα οποία ήταν έτοιμα να διατεθούν προς πώληση στο Ηνωμένο Βασίλειο (αιτιολογική σκέψη 741 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

217 Κατόπιν της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία υπογράφηκε με τη Lundbeck στις 24 Ιανουαρίου 2002, η Merck (GUK) απέσχε από τη θέση σε κυκλοφορία στην αγορά γενόσημου κιταλοπράμης, έως το τέλος της συμφωνίας, που αρχικώς είχε προβλεφθεί για τον Ιούλιο του 2003. Εντούτοις, μεταξύ 1ης και 4ης Αυγούστου 2003, πριν παραταθεί η συμφωνία για δεύτερη φορά στις 6 Αυγούστου 2003, η Merck (GUK) πώλησε πράγματι τη γενόσημό της κιταλοπράμη στο Ηνωμένο Βασίλειο για αξία 3,3 εκατομμυρίων GBP (αιτιολογική σκέψη 742 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

218 Στην αιτιολογική σκέψη 743 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή συνήγαγε ότι τα πραγματικά αυτά περιστατικά καταδείκνυαν επαρκώς ότι η Merck (GUK) είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στην αγορά κιταλοπράμης στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπλέον, το γεγονός ότι η Merck (GUK) εισήλθε πράγματι για σύντομο διάστημα στην αγορά τον Αύγουστο του 2003 καταδεικνύει επαρκώς ότι η Merck (GUK) και η Lundbeck ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο υπογραφής των επίμαχων συμφωνιών, τον Ιανουάριο του 2002. Περαιτέρω, το γεγονός και μόνον ότι η Lundbeck συμφώνησε να πραγματοποιήσει μεταφορά σημαντικής αξίας προς τη Merck (GUK) δυνάμει των συμφωνιών αυτών καταδεικνύει επαρκώς ότι η Lundbeck εξελάμβανε τη Merck (GUK) ως δυνητικό ανταγωνιστή, του οποίου η είσοδος στην αγορά ήταν εφικτή και ο οποίος συνιστούσε απειλή κατά της θέσης της στην αγορά κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

219 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν, εντούτοις, ότι τα ως άνω στοιχεία επαρκούν ώστε να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και της Merck (GUK) και φρονούν ότι η Επιτροπή έπρεπε, προ πάντων, να αποδείξει την ικανότητα της Merck (GUK) να εισέλθει στην αγορά, αντί να λάβει υπόψη τις σχετικές της προθέσεις. Αμφισβητούν, επίσης, διάφορες δηλώσεις που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση οι οποίες, κατά την άποψή τους, παρατέθηκαν εκτός του πλαισίου τους και δεν αποδεικνύουν ότι η ΔΦΟ της Natco δεν προσέβαλλε κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck και, ιδίως, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

220 Αρκεί, ωστόσο, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε αποκλειστικώς στις υποκειμενικές εκτιμήσεις της Merck (GUK) και της Lundbeck προκειμένου να τεκμηριώσει την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών, αλλά σε αντικειμενικά στοιχεία, όπως το γεγονός ότι η Merck (GUK), κατά τη σύναψη της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, είχε συνάψει σύμβαση προμήθειας με τη Schweizerhall, με σκοπό να προμηθεύεται την κιταλοπράμη της Natco, το γεγονός ότι είχε ήδη δημιουργήσει μεγάλο απόθεμα γενόσημου κιταλοπράμης και το γεγονός ότι είχε λάβει ΑΚΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 9 Ιανουαρίου 2002.

221 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται, εντούτοις, ότι η Merck (GUK) δεν θα μπορούσε να κυκλοφορήσει τα γενόσημα προϊόντα της στην αγορά χωρίς να προσβάλει τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας. Ωστόσο, πρόκειται, εκ νέου, περί υποκειμενικής τους εκτιμήσεως, δεδομένου ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε αποφανθεί ότι η ΔΦΟ της Natco, την οποία χρησιμοποιούσε η Merck (GUK) για να παράγει τη γενόσημο κιταλοπράμη της, προσέβαλλε οιοδήποτε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Επιπλέον, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για την κρυστάλλωση δεν είχε ούτε ακόμα χορηγηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί

ότι η Merck (GUK) δεν όφειλε να αποδείξει ότι τα προϊόντα της δεν συνιστούσαν παραποίηση προκειμένου να είναι σε θέση να τα εμπορεύεται στο Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω). Διέτρεχε, το πολύ, τον κίνδυνο να αντιμετωπίσει αιτήσεις για έκδοση διαταγής ή αγωγές λόγω προσβολής εκ μέρους της Lundbeck, χωρίς να υπάρχει ωστόσο καμία εγγύηση ως προς το ότι θα κέρδιζε η τελευταία, δεδομένου ότι, κατά τις εκτιμήσεις της ίδιας της Lundbeck, ήταν ιδιαιτέρως δυσχερές να αποδειχθεί η ύπαρξη προσβολής όσον αφορά διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο (αιτιολογική σκέψη 629 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, σε περίπτωση ένδικης διαφοράς, θα μπορούσε, μέσω ανταγωγής, να εγείρει ζήτημα κύρους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω).

222 Αντιθέτως προς ό,τι εκτιμούν οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει με βεβαιότητα ότι η Merck (GUK) εισήλθε στην αγορά, κατά τη διάρκεια των συμφωνιών, μέσω μιας ΔΦΟ που δεν προσέβαλλε κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Η Επιτροπή όφειλε αποκλειστικώς να αποδείξει ότι η Merck (GUK) είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στην αγορά, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, και ότι οι προοπτικές αυτές δεν συνιστούσαν αμιγώς θεωρητικές δυνατότητες, αλλά φανέρωναν πραγματική ικανότητα εισόδου στην αγορά εντός αρκετά σύντομου διαστήματος, ώστε να υφίσταται ανταγωνιστική πίεση εις βάρος της Lundbeck.

223 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 738 επ., όπως αυτά συνοψίσθηκαν στις σκέψεις 215 έως 218 ανωτέρω, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να διατείνονται βασίμως ότι η Επιτροπή δεν εξετέλεσε το ως άνω καθήκον. Συγκεκριμένα, η περίσταση ότι η Merck (GUK) μπόρεσε να εισέλθει για σύντομο διάστημα στην αγορά με τα γενόσημά της, τον Αύγουστο του 2003, όταν εκτιμούσε ότι οι όροι της συμφωνίας της με τη Lundbeck δεν ήταν πλέον αρκετά ευνοϊκοί (αιτιολογική σκέψη 755 της προσβαλλομένης αποφάσεως), συνηγορεί κατηγορηματικά υπέρ του ότι η Merck (GUK) ήταν τουλάχιστον δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο. Εάν γινόταν δεκτή η άποψη των προσφευγουσών, τούτο θα σήμαινε ότι, ακόμα και εκείνο το χρονικό σημείο, η Merck (GUK) δεν μπορούσε να εκληφθεί ως δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck, εφόσον δεν είχε αποδειχθεί ότι τα προϊόντα της δεν προσέβαλλαν κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, παρότι μάλιστα είχε πωλήσει δισκία αξίας 3,3 εκατομμυρίων GBP στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η άποψη αυτή δεν είναι προφανέστατα δυνατόν να γίνει δεκτή. Τέλος, το ότι η Lundbeck προτίμησε να συνάψει συμφωνία με τη Merck (GUK) προκειμένου να καθυστερήσει την είσοδό της στην αγορά συνηγορεί επίσης υπέρ του ότι τη θεωρούσε ως απειλή, ικανή να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στην αγορά της κιταλοπράμης, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής (βλ. σκέψη 103 ανωτέρω).

224 Κατά δεύτερο λόγο, όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Merck (GUK) δεν είχε τη δυνατότητα να στραφεί προς άλλον παραγωγό ΔΦΟ κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, διαπιστώνεται ότι ένα τέτοιο επιχείρημα είναι –λαμβανομένων υπόψη των προπαρατεθέντων– αλυσιτελές, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει με βεβαιότητα ότι η Merck (GUK) εισήλθε στην αγορά με μια μη συνιστώσα προσβολή ΔΦΟ, ώστε να μπορεί να την εκλάβει ως δυνητικό ανταγωνιστή της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των συμφωνιών αυτών. Εν πάση περιπτώσει, όπως ορθώς αναφέρει η Επιτροπή, η σύμβαση προμήθειας που η Merck (GUK) είχε συνάψει με τη Schweizerhall στηριζόταν στην υπόθεση ότι η ΔΦΟ της Natco δεν προσέβαλλε κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck μετά τη λήξη των αρχικών της διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Σε περίπτωση που τα βασιζόμενα στη ΔΦΟ της Natco προϊόντα της Merck (GUK) κρίνονταν ως συνιστώντα παραποίηση, η Merck (GUK) θα μπορούσε πιθανότατα, ως εκ τούτου, είτε να καταγγείλει την εν λόγω σύμβαση και να επιδιώξει να προμηθευθεί γενόσημο κιταλοπράμη από προμηθευτή διαφορετικό από τη Schweizerhall είτε να συνεργασθεί με τη Schweizerhall προκειμένου να την προμηθεύσει η τελευταία γενόσημο κιταλοπράμη, παραχθείσα με μέθοδο που δεν συνιστούσε προσβολή (σκέψη 197 ανωτέρω).

225 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον συνήγαγε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η Merck (GUK) είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στην αγορά κιταλοπράμης στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, και ότι ήταν, κατά συνέπεια, τουλάχιστον δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck κατά τον χρόνο αυτό.

2. Κατάσταση στον ΕΟΧ

226 Όσον αφορά, εν συνέχεια, την κατάσταση του ανταγωνισμού στον ΕΟΧ, η Επιτροπή εξέθεσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 827 επ., τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η Merck (GUK) μπορούσε να θεωρηθεί δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck στην πλειονότητα των κρατών του ΕΟΧ. Κατά τον χρόνο υπογραφής των συμφωνιών, η Merck (GUK) είχε συνάψει με τη Schweizerhall συμφωνία αποκλειστικής διανομής για τη ΔΦΟ της Natco. Η συμφωνία αυτή ανήγαγε τη μεν Schweizerhall σε προνομιούχο διανομέα της Natco για σειρά κρατών του ΕΟΧ (ήτοι το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Νορβηγία), τη δε Merck (GUK) σε «προνομιούχο πελάτη» της, υπό την έννοια ότι οι ανάγκες της σε κιταλοπράμη θα εξυπηρετούντο κατά προτεραιότητα (αιτιολογική σκέψη 235 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

227 Τον Μάιο του 2002, η NM Pharma, ο διανομέας της Merck (GUK) για τη Σουηδία, έλαβε ΑΚΑ και εισήλθε στη σουηδική αγορά. Η NM Pharma διέθετε επίσης σημαντικό δίκτυο διανομής στη Νορβηγία και σκόπευε να χρησιμοποιήσει τη σουηδική της ΑΚΑ προκειμένου να της χορηγηθούν ΑΚΑ στο Βέλγιο, τη Δανία, την Ισπανία, τις Κάτω Χώρες, τη Φινλανδία και τη Νορβηγία, μέσω της διαδικασίας αμοιβαίας αναγνωρίσεως που προβλέπει η οδηγία 2001/83. Η Merck (GUK) σκόπευε, από την πλευρά της, να λάβει ανάλογες ΑΚΑ για τη Γερμανία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Αυστρία και την Πορτογαλία, χρησιμοποιώντας την ΑΚΑ που είχε λάβει στο Ηνωμένο Βασίλειο (αιτιολογικές σκέψεις 829 και 830 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, στο σημείο D του προοιμίου της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ αναγνωρίζεται ο ρόλος της Merck (GUK) ως δυνητικού ανταγωνιστή στο έδαφος του ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 831 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

228 Βάσει των ως άνω στοιχείων η Επιτροπή συνήγαγε ότι η Merck (GUK) και η Lundbeck ήταν τουλάχιστον δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, τον Οκτώβριο του 2002. Η Merck (GUK) υπήρξε μάλιστα πραγματικός ανταγωνιστής της Lundbeck στη Σουηδία κατά τη διάρκεια κάποιων μηνών πριν από την υπογραφή της συμφωνίας, μέσω του διανομέα της, της NM Pharma. Περαιτέρω, το γεγονός και μόνον ότι η Lundbeck δέχθηκε να πραγματοποιήσει μεταφορά σημαντικής αξίας προς τη Merck (GUK) δυνάμει της συμφωνίας αυτής καταδεικνύει επαρκώς ότι η Lundbeck εξελάμβανε τη Merck (GUK) ως δυνητικό ανταγωνιστή, του οποίου η είσοδος στην αγορά ήταν εφικτή και ο οποίος συνιστούσε απειλή εις βάρος της θέσης της στην αγορά κιταλοπράμης κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 832 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

229 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, εντούτοις, ότι οι αγορές για την παροχή φαρμακευτικών προϊόντων, όπως η κιταλοπράμη, έχουν εθνική εμβέλεια, ένθεν η Επιτροπή όφειλε να έχει αξιολογήσει κατά πόσον η Merck (GUK) και η Lundbeck ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές σε κάθε κράτος μέλος του ΕΟΧ, αντί να προβεί σε ενιαία εκτίμηση για το σύνολο του ΕΟΧ.

230 Πρέπει, ωστόσο, να τονισθεί ότι η ανάλυση στην οποία προέβη η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 827 έως 840 της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψεις 226 έως 228 ανωτέρω) καταδεικνύει αρκετά πειστικά ότι η Merck (GUK) και η Lundbeck μπορούσαν να θεωρηθούν δυνητικοί ανταγωνιστές στο συνολικό έδαφος του ΕΟΧ κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ. Το ότι δεν χορηγήθηκε ΑΚΑ στη Merck (GUK) σε όλα τα κράτη του ΕΟΧ κατά

τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, ούτε μάλιστα κατά τη διάρκεια αυτής, δεν συνεπάγεται ότι δεν είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στις αγορές διαφόρων κρατών του ΕΟΧ, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής.

231 Συγκεκριμένα, όπως απέδειξε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 827 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Merck (GUK) προετίθετο να εφαρμόσει τη διαδικασία αμοιβαίας αναγνωρίσεως της οδηγίας 2001/83 προκειμένου να λάβει ΑΚΑ σε άλλα κράτη μέλη, στηριζόμενη στην ΑΚΑ που της είχε ήδη χορηγηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και στην ΑΚΑ του διανομέα της, της NM Pharma, στη Σουηδία (βλ. σκέψη 227 ανωτέρω).

232 Περαιτέρω, το γεγονός ότι η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ καλύπτει το σύνολο του εδάφους του ΕΟΧ (εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου) καταδεικνύει επαρκώς ότι η Lundbeck εξελάμβανε τη Merck (GUK) ως δυνητική απειλή στο σύνολο του εδάφους αυτού και ότι η τελευταία είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στην αγορά κιταλοπράμης αν όχι σε όλα τα κράτη του ΕΟΧ, τουλάχιστον στα περισσότερα εξ αυτών (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 827 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όπως αναφέρει η Επιτροπή στην υποσημείωση 1540 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει ότι, εάν δεν υπήρχε η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, η Merck (GUK) θα είχε εισέλθει με βεβαιότητα σε κάθε κράτος μέλος του ΕΟΧ κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής. Συγκεκριμένα, δεν είναι δυνατόν να υπολογισθεί εκ των προτέρων ποια θα ήταν η ημερομηνία εισόδου σε κάθε κράτος μέλος του ΕΟΧ, τη στιγμή που η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ είχε ακριβώς ως σκοπό και ως αντικείμενο να διακόψει τις σχετικές προσπάθειες που κατέβαλλε η Merck (GUK).

233 Επιπλέον, ένα τέτοιο επιχείρημα παραβλέπει εκ νέου τη διάκριση που υφίσταται μεταξύ πραγματικού και δυνητικού ανταγωνισμού, δεδομένου ότι η τελευταία απαιτεί όχι να καταδεικνύεται βέβαιη είσοδος στην αγορά, αλλά αποκλειστικώς να υπάρχουν οι σχετικές πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες. Ωστόσο, από τις αιτιολογικές σκέψεις 328 και 347 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι η Merck (GUK) είχε την πρόθεση και την ικανότητα να εμπορευθεί κιταλοπράμη στον ΕΟΧ εντός συντόμου διαστήματος, ως εκ τούτου, μπορούσε να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση εις βάρος της Lundbeck, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ.

234 Εν πάση περιπτώσει, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των κρατών του ΕΟΧ, οσάκις αυτές ήταν κρίσιμες προκειμένου να εξετασθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού στο έδαφος αυτό. Στην αιτιολογική δε σκέψη 827 της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για τη ΔΦΟ έληξε μόλις τον Απρίλιο του 2003 στην Αυστρία, σε αντίθεση με τα άλλα κράτη μέλη. Εξέτασε, επίσης, την κατάσταση όσον αφορά τις ΑΚΑ σε διαφορετικά κράτη του ΕΟΧ στις αιτιολογικές σκέψεις 326, 347 και 827 έως 830 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

235 Ως προς το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η NM Pharma θα αντιμετώπιζε αναπόφευκτα αγωγές ασκηθείσες εκ μέρους τους, αρκεί η διαπίστωση ότι κάτι τέτοιο διαψεύδεται από τα πραγματικά περιστατικά, δεδομένου ότι η NM Pharma εισήλθε πράγματι στη σουηδική αγορά για πέντε μήνες, πραγματοποιώντας «πολύ ενθαρρυντικές» πωλήσεις (αιτιολογική σκέψη 325 της προσβαλλομένης αποφάσεως) χωρίς να ασκηθεί καθ' αυτής καμία αγωγή εκ μέρους της Lundbeck.

236 Κατά συνέπεια, το έκτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

*Επί του έβδομου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Arrow κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών*

237 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας Arrow UK και της Δανικής συμφωνίας Arrow, η Arrow δεν τελούσε σε κατάσταση δυνητικού ανταγωνισμού με αυτές.

238 Συγκεκριμένα, όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο, πρώτον, η Arrow έλαβε ΑΚΑ μόλις τον Ιούλιο του 2002, η δε ΑΚΑ αυτή αφορούσε επιπλέον τις ΔΦΟ της Cipla και της Matrix οι οποίες παράγονταν με τις αρχικές μεθόδους παραγωγής τους, τις μεθόδους Cipla I και Matrix I, οι οποίες, κατά την άποψη των προσφευγουσών, προσέβαλλαν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Ουδόλως αποδεικνύεται ότι η Arrow είχε εύλογες πιθανότητες να επιτύχει την ακύρωση του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας. Περαιτέρω, η Arrow δεν μπορούσε να υπολογίζει στη συνεργασία της Cipla προκειμένου να αποδείξει την απουσία προσβολής.

239 Δεύτερον, η Arrow δεν είχε ούτε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να στραφεί στις ΔΦΟ που παράγονταν σύμφωνα με τις μεθόδους Cipla II και Matrix II, οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, συνιστούσαν εξίσου παραποίηση, ή στην κιταλοπράμη της Ranbaxy που, πέραν του ότι προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο, δεν καλυπτόταν από καμία ΑΚΑ.

240 Τρίτον, οι προσφεύγουσες επικαλούνται την απόφαση του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [ανώτερου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών] της 23ης Οκτωβρίου 2001, Smithkline Beecham Plc κατά Generics (UK) Ltd [(2002) 25(1) I.P.D. 25005, στο εξής: απόφαση Paroxetine], από την οποία απορρέει ότι επιχείρηση γενοσήμων δεν μπορεί να εισέλθει στην αγορά προτού αποδείξει ότι το προϊόν της ουδόλως συνιστά παραποίηση, κάτι που η Arrow δεν ήταν σε θέση να πράξει.

241 Τέταρτον, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες δέχθηκαν να συνάψουν με την Arrow συμφωνίες που προέβλεπαν πληρωμές, τις οποίες αυτές ανέλαβαν, συνεπάγεται όχι ότι την εξελάμβαναν ως δυνητικό ανταγωνιστή, αλλά ότι φοβούνταν προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας.

242 Όσον αφορά τη Δανία, οι προσφεύγουσες παραπέμπουν στα περισσότερα επιχειρήματα που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο, προσθέτοντας ότι η Arrow εισήλθε στη δανική αγορά μόλις το 2005 και ότι, κατά τη διάρκεια της Δανικής συμφωνίας Arrow, εκδόθηκαν διαταγές εις βάρος πολλών επιχειρήσεων γενοσήμων που επιχειρούσαν να πωλήσουν γενόσημο κιταλοπράμη στο κράτος μέλος αυτό.

243 Η Επιτροπή αμφισβητεί όλα των ανωτέρω επιχειρήματα.

1. Κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο

244 Κατά πρώτο λόγο, πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών περί δήθεν απουσίας δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και της Arrow κατά τη σύναψη της συμφωνίας Arrow UK.

245 Όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σε σχέση με τη δήθεν αδυναμία της Arrow να εισέλθει στην αγορά με την κιταλοπράμη της Cipla ή της Matrix, πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα.

246 Πρώτον, στις αιτιολογικές σκέψεις 375 και 878 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, στις 22 Μαΐου 2001, η Arrow είχε συνάψει συμφωνία με την Tiefenbacher προκειμένου να αγοράσει, αφενός, τις ΑΚΑ που η τελευταία είχε ζητήσει σε διάφορα κράτη του ΕΟΧ όσον αφορά τη γενόσημο κιταλοπράμη και, αφετέρου, τα δισκία του φαρμάκου αυτού που είχαν παρασκευαστεί με βάση τη ΔΦΟ της Cipla ή της Matrix.

247 Δεύτερον, στις αιτιολογικές σκέψεις 379 και 878 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι, στις 10 Σεπτεμβρίου 2001, η Arrow είχε παραγγείλει από την Tiefenbacher δισκία γενόσημου κιταλοπράμης αξίας 2,8 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων (DEM), τα οποία παρέλαβε εν μέρει τον Νοέμβριο του 2001 και εν μέρει κατά τη δεύτερη εβδομάδα του Ιανουαρίου του 2002. Τα δισκία αυτά βασίζονταν στη ΔΦΟ της Cipla, που είχε παραχθεί με τη μέθοδο Cipla I.

248 Τρίτον, από την αιτιολογική σκέψη 382 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, στις 14 Δεκεμβρίου 2001, έλαβε χώρα συνάντηση μεταξύ των προσφευγουσών και της Tiefenbacher. Κατά τις σημειώσεις από την εν λόγω συνάντηση, τις οποίες οι προσφεύγουσες προσκόμισαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Tiefenbacher φρονούσε ότι η παραχθείσα με τη μέθοδο Cipla I κιταλοπράμη θα προσέβαλλε ενδεχομένως το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, εάν αυτό χορηγείτο στο Ηνωμένο Βασίλειο, μολονότι η Cipla υποστήριξε ότι η μέθοδός της αντιστοιχούσε σε μία εκ των δύο που καλύπτονταν από τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι εν λόγω σημειώσεις αναφέρουν επίσης ότι οι προσφεύγουσες επιθυμούσαν να εκπονήσουν μια αμυντική στρατηγική έναντι των αιτήσεων για έκδοση διαταγής τις οποίες επρόκειτο να καταθέσει η Lundbeck ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων προκειμένου να αντιταχθεί στην είσοδό τους στην αγορά στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπλέον, στο ηλεκτρονικό μήνυμα με το οποίο διαβιβάσθηκαν οι σημειώσεις αυτές μνημονεύεται ότι ένας συνεργάτης της Arrow είχε εξετάσει τις μεθόδους Cipla I και Matrix I και είχε συναγάγει ότι δεν προσέβαλλαν προφανώς το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

249 Τέταρτον, κατά την αιτιολογική σκέψη 383 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στις 21 Δεκεμβρίου 2001, η Arrow αγόρασε από την Tiefenbacher την αίτηση για χορήγηση ΑΚΑ που η τελευταία είχε προηγουμένως καταθέσει ενώπιον των αρμοδίων αρχών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η αίτηση αυτή, η οποία βασιζόταν, κατά τη διαδικασία αμοιβαίας αναγνωρίσεως του άρθρου 18 της οδηγίας 2001/83, στην ΑΚΑ που είχε προηγουμένως χορηγηθεί στην Tiefenbacher στις Κάτω Χώρες, τελεσφόρησε τον Ιούλιο του 2002, μετά την απόρριψη της αγωγής που είχε ασκήσει η Lundbeck στις Κάτω Χώρες κατά της τελευταίας ΑΚΑ. Σημειωτέον, επ' αυτού, ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 882 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο δυνητικός ανταγωνισμός αρχίζει πριν από τη χορήγηση ΑΚΑ (σκέψεις 92 έως 94 ανωτέρω) και, εν πάση περιπτώσει, η ΑΚΑ αυτή χορηγήθηκε κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK.

250 Πέμπτον, στην αιτιολογική σκέψη 387 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε το γεγονός ότι, στο ηλεκτρονικό μήνυμα που απεστάλη στην Arrow στις 15 Ιανουαρίου 2002, η Cipla δήλωσε ότι ήταν έτοιμη να τη στηρίξει στο πλαίσιο ενδεχόμενης ένδικης διαφοράς με τη Lundbeck, αν και προτιμούσε να παράσχει τις αφορώσες τη μέθοδό της αναγκαίες πληροφορίες απευθείας στις αρμόδιες αρχές, και όχι καταρχάς στην Arrow ή στην Tiefenbacher. Επομένως, ελάχιστη επιρροή ασκεί το ότι, κατά το ηλεκτρονικό μήνυμα της 11ης Ιανουαρίου 2002 που μνημονεύθηκε στην αιτιολογική σκέψη 385 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Cipla δεν θέλησε να δώσει επιπλέον πληροφορίες για τη μέθοδό της.

251 Έκτον, από την αιτιολογική σκέψη 389 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, στο ηλεκτρονικό μήνυμα της 22ας Ιανουαρίου 2002, απαντώντας σε όχληση που οι προσφεύγουσες της είχαν στείλει την προηγούμενη μέρα, η Arrow τις πληροφόρησε ότι, κατά την άποψή της, δεν προσέβαλλε τα νέα τους διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

252 Έβδομον, σε ηλεκτρονικό μήνυμα της 23ης Ιανουαρίου 2002, που παρατέθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 390, 880 και 887 της προσβαλλομένης αποφάσεως και απευθυνόταν σε άλλον παραγωγό της ΔΦΟ κιταλοπράμη, η Resolution Chemicals, θυγατρική της Arrow, επιβεβαίωσε ότι «[έθετε σε κυκλοφορία το προϊόν της] στο Ηνωμένο Βασίλειο την επόμενη εβδομάδα». Στο ηλεκτρονικό αυτό μήνυμα, η Resolution Chemicals εξεδήλωνε επίσης ενδιαφέρον για τη ΔΦΟ του προμηθευτή αυτού, ως δεύτερη πηγή ΔΦΟ.

253 Όγδοον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην έβδομη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK, η Arrow δεν παραδέχθηκε ότι είχε προσβάλει τα νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, αλλά επισήμανε απλώς και μόνον ότι δεν μπορούσε να διαψεύσει την κατηγορία αυτή με ακλόνητες αποδείξεις.

254 Ένατον, προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 157, 627, 669 και 745, καθώς από την υποσημείωση 322 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι και άλλες επιχειρήσεις γενοσήμων και η ίδια η Lundbeck διατηρούσαν αμφιβολίες ως προς το κύρος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Ειδικότερα, η τελευταία εκτιμούσε ότι οι πιθανότητες να ακυρωθεί το δίπλωμα αυτό

ευρεσιτεχνίας κυμαίνονταν μεταξύ 50 % και 60 %. Είναι μεν γεγονός ότι οι αποδείξεις σε σχέση με την εκτίμηση αυτή είναι μεταγενέστερες της συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών. Ωστόσο, οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που να μπορεί να διευκρινίσει ως προς τι θα διέφερε, προηγουμένως, η εκ μέρους τους εκτίμηση του ζητήματος αυτού. Περαιτέρω, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα όσα εξετέθησαν στη σκέψη 122 ανωτέρω όσον αφορά την ακύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο. Συγκεκριμένα, εάν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση είχε κηρυχθεί άκυρο, τυχόν προσβολή του εκ μέρους της Arrow δεν θα είχε συνέπειες.

255 Τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία επαρκούν ώστε να γίνει δεκτό ότι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας Arrow UK, η Arrow τελούσε σε σχέση δυνητικού ανταγωνισμού με τη Lundbeck λόγω των πραγματικών και συγκεκριμένων δυνατοτήτων που είχε να εισέλθει στην αγορά με την κιταλοπράμη της Cipla που παραγόταν με τη μέθοδο Cipla I.

256 Όσον αφορά τη δυνατότητα της Arrow να αλλάξει παραγωγό ΔΦΟ και να επιλέξει την παραγόμενη με τη μέθοδο Matrix I ΔΦΟ της Matrix, την οποία μπορούσε να της παρέχει η Tiefenbacher, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το ηλεκτρονικό μήνυμα που συνόδευε τις σημειώσεις της συναντήσεως της 14ης Δεκεμβρίου 2001 (βλ. σκέψη 248 ανωτέρω), η Arrow φρονούσε ότι η μέθοδος την οποία χρησιμοποιούσε η Matrix για να παράγει την εν λόγω ΔΦΟ πιθανώς δεν προσέβαλλε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Στις σημειώσεις αυτές μνημονεύεται, επίσης, η δυνατότητα της Arrow να επιλέξει τη ΔΦΟ της Matrix, ενώ συνάγεται ότι δεν ήταν δυνατόν να γίνει τέτοια αλλαγή στο στάδιο που βρισκόταν τότε η Arrow. Επ' αυτού, πρέπει να επισημανθεί, όπως ορθώς σημείωσε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 885, 886, 889 και 895 της προσβαλλομένης αποφάσεως όπως και στην υποσημείωση 1636 αυτής, ότι η συμφωνία της Arrow με την Tiefenbacher επέτρεπε μια τέτοια μετάβαση, συνεπώς το ότι μια τέτοια επιλογή μπορεί να ήταν λιγότερη ευνοϊκή λύση για την Arrow από το να συνάψει μια συμφωνία με τη Lundbeck δεν αναιρεί τη διαπίστωση ότι είχε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να εισέλθει στην αγορά με την κιταλοπράμη που παραγόταν με βάση αυτήν τη ΔΦΟ.

257 Όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με τις μεθόδους Matrix II και Cipla II, πρέπει να γίνει παραπομπή στις σκέψεις 198 έως 200 ανωτέρω.

258 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών που αντλείται από την παρατεθείσα στη σκέψη 240 ανωτέρω απόφαση Paroxetine, πρέπει να υπομνησθεί ότι ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του εθνικού δικαίου ενός κράτους μέλους αποτελεί πραγματικό ζήτημα (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2011, A2A κατά Επιτροπής, C-318/09 P, EU:C:2011:856, σκέψη 125 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 16ης Ιουλίου 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung κατά Επιτροπής, T-309/12, EU:T:2014:676, σκέψη 222 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) για το οποίο το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, καταρχήν, να ασκήσει πλήρη έλεγχο (σκέψη 113 ανωτέρω).

259 Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η παρατεθείσα στη σκέψη 240 ανωτέρω απόφαση Paroxetine, το επιληφθέν δικαστήριο εφάρμοσε τις αρχές που διέπουν την έκδοση προσωρινών διαταγών στο αγγλικό δίκαιο και έκρινε ότι η στάθμιση των συμφερόντων έκλινε υπέρ του εργαστηρίου αρχέτυπων φαρμάκων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της υποθέσεως και, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι η οικεία επιχείρηση γενοσήμων δεν είχε «άρει τους φραγμούς» ενημερώνοντας το εν λόγω εργαστήριο για τη σταθερή της πρόθεση να θέσει σε κυκλοφορία στην αγορά το γενόσημο προϊόν της, ενώ προετοιμαζόταν τέσσερα χρόνια για αυτήν την είσοδο και παρά το ότι γνώριζε ότι το εν λόγω εργαστήριο κατείχε διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δυνάμει των οποίων μπορούσε να ασκήσει αγωγή λόγω προσβολής καθ' αυτής.

260 Εντούτοις, χωρίς να είναι αναγκαίο να ερμηνευθεί η παρατεθείσα στη σκέψη 240 ανωτέρω απόφαση Paroxetine και να εξετασθεί το ακριβές της περιεχόμενο, πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχουν πολλές διαφορές μεταξύ της προκειμένης περιπτώσεως και εκείνης επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση.

261 Συγκεκριμένα, αφενός, από την αιτιολογική σκέψη 374 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, ήδη στις 15 Δεκεμβρίου 2000, οι προσφεύγουσες και η Arrow είχαν έρθει σε επαφή προκειμένου να συζητήσουν το ζήτημα της γενόσημου κιταλοπράμης. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 389 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, τον Ιανουάριο του 2002, η Arrow είχε επιβεβαιώσει στις προσφεύγουσες ότι προετοιμαζόταν να εισέλθει στην αγορά στο Ηνωμένο Βασίλειο.

262 Αφετέρου, ενώ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η παρατεθείσα στη σκέψη 240 ανωτέρω απόφαση Paroxetine το δήθεν προσβληθέν από την οικεία επιχείρηση γενοσήμων δίπλωμα ευρεσιτεχνίας υφίστατο ήδη καθ' όλη την περίοδο που αυτή προετοιμαζόταν να εισέλθει στην αγορά, εν προκειμένω, η αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση στο Ηνωμένο Βασίλειο κατατέθηκε από τη Lundbeck μόλις στις 12 Μαρτίου 2001 και δημοσιεύθηκε μόλις στις 4 Ιουλίου 2001, το δε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αυτό καθαυτό χορηγήθηκε οριστικώς, κατά την έννοια του άρθρου 25 του UK Patents Act, μόλις στις 30 Ιανουαρίου 2002, ήτοι μετά τη σύναψη της συμφωνίας Arrow UK.

263 Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες δεν έδωσαν ουδεμία εξήγηση, πέραν του ατελούς χαρακτήρα του συστήματος προστασίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην Ευρώπη και της ασυμμετρίας των κινδύνων που απορρέουν από αυτό, ως προς τους λόγους για τους οποίους η επιχείρηση που αυτές συνιστούν, η οποία είναι μια πεπειραμένη επιχείρηση και έχει ειδικευμένους δικηγόρους ως συμβούλους, προτίμησε να συνάψει μια επαχθή συμφωνία όπως τη συμφωνία Arrow UK, με την οποία επέτυχε να μετατεθεί απλώς χρονικά η είσοδος της Arrow στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου. Συγκεκριμένα, εάν η εκ μέρους τους ερμηνεία της παρατεθείσας στη σκέψη 240 ανωτέρω αποφάσεως Paroxetine ευσταθούσε, όπως και η πεποίθησή τους ότι μπορούσαν να παρεμποδίσουν την είσοδο των γενοσήμων μέσω των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, θα είχαν μετά βεβαιότητας ληφθεί προσωρινά μέτρα κατά της Arrow στο Ηνωμένο Βασίλειο σε περίπτωση που αυτή επιχειρούσε να εισέλθει στην αγορά αυτή με τα γενόσημά της φάρμακα, και, καθ' αυτόν τον τρόπο, θα είχε δοθεί στις προσφεύγουσες η δυνατότητα να παρεμποδίσουν την είσοδο αυτή εν αναμονή ευνοϊκής δικαστικής αποφάσεως επί της ουσίας.

264 Στον βαθμό που οι προσφεύγουσες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, την ασυμμετρία των κινδύνων μεταξύ αυτών και της Arrow, πρέπει να σημειωθεί ότι ένα τέτοιο επιχείρημα δεν είναι από μόνο του ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα ότι οι προσφεύγουσες εξελάμβαναν την Arrow ως απειλή στην αγορά κιταλοπράμης, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας Arrow UK.

265 Όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σε σχέση με το ότι εξελάμβαναν την Arrow όχι ως δυνητικό ανταγωνιστή, αλλά ως επιχείρηση που μπορούσε να προσβάλει τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, πρέπει να επισημανθεί ότι το γεγονός και μόνον ότι οι προσφεύγουσες συνήψαν συμφωνία με την Arrow αποτελεί πολύ ισχυρή ένδειξη ως προς το ότι η τελευταία θεωρείτο δυνητικός ανταγωνιστής (βλ. σκέψη 181 ανωτέρω). Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Arrow δεν συμμεριζόταν την πεποίθηση της Lundbeck ότι τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας είχαν προσβληθεί (βλ. έβδομη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK και σκέψη 35 ανωτέρω) και η οποία δεν είχε επιβεβαιωθεί από κανένα δικαστήριο κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας Arrow UK.

266 Συνάγεται, συνεπώς, ότι η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η Arrow συνιστούσε δυνητικό ανταγωνιστή της Lundbeck στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Επί της καταστάσεως στη Δανία

267 Κατά δεύτερο λόγο, όσον αφορά τον δυνητικό ανταγωνισμό στη Δανία, πρέπει πρώτον να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Arrow δεν εισήλθε στην αγορά ήδη από τη λήξη της Δανικής συμφωνίας Arrow, τον Απρίλιο του 2003, αλλά μόλις το 2005. Επ' αυτού, πρέπει καταρχάς να σημειωθεί ότι πρόκειται περί αποδείξεως ex post που αφορά τον πραγματικό και όχι τον δυνητικό

ανταγωνισμό. Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί ότι η κατάσταση που επικρατούσε μετά τη λήξη της συμφωνίας αυτής δεν ήταν συγκρίσιμη με εκείνη που προηγήθηκε, καθότι εν τω μεταξύ άλλαξαν οι συνθήκες στην εν λόγω αγορά.

268 Δεύτερον, όσον αφορά το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες επέτυχαν την έκδοση πολλών διαταγών στη Δανία, πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές είναι μεταγενέστερες της ημερομηνίας συνάψεως της Δανικής συμφωνίας Arrow, συνεπώς η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να στηριχθεί σε αυτές προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον οι δυνατότητες της Arrow να εισέλθει στην αγορά ήταν πραγματικές και συγκεκριμένες κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας αυτής. Στην περίπτωση που μπορούσαν να ληφθούν υπόψη οι διαταγές αυτές, θα έπρεπε να ληφθούν εξίσου υπόψη και οι δευτεροβάθμιες αποφάσεις με τις οποίες ανακλήθηκαν πολλές διαταγές που είχαν εκδοθεί σε πρώτο βαθμό, όπως παρατήρησε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 185 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

269 Τρίτον, καίτοι είναι αληθές ότι, κατά τη σύναψη της Δανικής συμφωνίας Arrow, η Arrow γνώριζε ότι η μέθοδος Cipla I συνιστούσε πιθανώς προσβολή, εντούτοις, αφενός, μπορούσε να έχει επιδιώξει την ακύρωση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση και, αφετέρου, μπορούσε να έχει επιδιώξει να προμηθευθεί καταρχάς την κιταλοπράμη της Matrix, που παραγόταν με τη μέθοδο Matrix I, εν συνεχεία την κιταλοπράμη που παραγόταν με τις μεθόδους Cipla II ή Matrix II ή ακόμη εκείνη της Ranbaxy (βλ. σκέψεις 198 έως 201 και 256 ανωτέρω). Επ' αυτού, πρέπει να τονισθεί ότι η Arrow, ακόμα και αφότου είχε χορηγηθεί στη Lundbeck το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση στη Δανία, προέβαινε σε ενέργειες με σκοπό να λάβει ΑΚΑ εντός ευλόγου διαστήματος, προκειμένου να είναι σε θέση να πωλεί στη δανική αγορά τη γενόσημο κιταλοπράμη που της παρείχε η Tiefenbacher, η οποία παραγόταν με βάση τις ΔΦΟ της Cipla ή της Matrix (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 450, 454, 967 και 968 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και την τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της δανικής συμφωνίας Arrow).

270 Επομένως, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι η Arrow ήταν δυνητικός ανταγωνιστής της Lundbeck και στη Δανία επίσης.

271 Συνεπώς, το έβδομο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

*Επί του όγδοου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Alpharma κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών*

272 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας Alpharma, η τελευταία δεν τελούσε σε κατάσταση δυνητικού ανταγωνισμού με αυτές.

273 Συγκεκριμένα, πρώτον, η Alpharma δεν είχε πρόσβαση σε καμία κιταλοπράμη που δεν προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, στον βαθμό που ήταν υποχρεωμένη να αγοράζει τα προϊόντα της από την Tiefenbacher. Ωστόσο, η Tiefenbacher παρείχε στην Alpharma γενόσημο κιταλοπράμη παραχθείσα με τη μέθοδο Cipla I, που συνιστούσε σαφώς προσβολή, και μπορούσε να της παρέχει μόνον άλλα προϊόντα που συνιστούσαν παραποίηση, τα οποία είχαν παραχθεί με τη μέθοδο Matrix I ή, αργότερα, με τις μεθόδους Cipla II και Matrix II. Περαιτέρω, οι αμφιβολίες της Alpharma ως προς το κύρος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση συνεπάγονται ότι δεν υπήρξε δυνητικός ανταγωνιστής, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του ότι οι αμφιβολίες αυτές βασίζονταν σε υποκειμενικές εκτιμήσεις.

274 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι η Alpharma είχε ΑΚΑ για οκτώ μόνον κράτη του ΕΟΧ, η δε ΑΚΑ για το Ηνωμένο Βασίλειο της χορηγήθηκε μόλις τον Ιούλιο του 2002.

275 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

276 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, στην αιτιολογική σκέψη 1035 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι, σύμφωνα με το από 19 Φεβρουαρίου 2002 ηλεκτρονικό μήνυμα του γενικού διευθυντή της Alpharma που ήταν επιφορτισμένος με τον σχετικό φάκελο, ο όμιλος Alpharma, αντί να συνάψει τη συμφωνία Alpharma, μπορούσε να εισέλθει στην αγορά με δισκία κιταλοπράμης, παραχθέντα με τη μέθοδο Cipla I, τα οποία είχε ήδη παραλάβει ή παραγγείλει, και μπορούσε να προβάλλει την ακυρότητα του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, το οποίο προσέβαλλε η προμνησθείσα μέθοδος, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διέθεταν εκείνη την εποχή ο όμιλος Alpharma και η Lundbeck.

277 Κατά πρώτο λόγο, πρέπει να επισημανθεί ότι το γεγονός ότι η Alpharma ουδόλως είχε αποκλείσει το ενδεχόμενο να εισέλθει στην αγορά με τα δισκία που είχε ήδη παραλάβει ή παραγγείλει προκύπτει, επίσης, από το από 14 Φεβρουαρίου 2002 εσωτερικό ηλεκτρονικό μήνυμα του ίδιου γενικού διευθυντή, το οποίο παρατέθηκε στην αιτιολογική σκέψη 516 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, ο συντάκτης του ηλεκτρονικού αυτού μηνύματος διευκρίνισε σε μια συνεργάτιδα ότι, εκείνο το διάστημα, η Alpharma ακολουθούσε διττή στρατηγική, όπως προκύπτει από την έκφραση «we are riding two horses» (το παίζουμε σε διπλό ταμπλό), η οποία συνίστατο, αφενός, στο να προετοιμασθεί η κυκλοφορία της κιταλοπράμης σε πολλά κράτη του ΕΟΧ και, αφετέρου, στο να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις με τη Lundbeck, και ότι, την επόμενη εβδομάδα, θα ήταν πιθανώς αναγκαίο να ληφθεί απόφαση. Στο πλαίσιο αυτό, διευκρίνιζε ότι, για να ληφθεί η καλύτερη δυνατόν απόφαση, έπρεπε να έχει εικόνα της νομικής καταστάσεως στα εν λόγω κράτη και των κινδύνων στους οποίους ήταν εκτεθειμένη η Alpharma.

278 Από τα ηλεκτρονικά μηνύματα της 14ης και της 19ης Φεβρουαρίου 2002 προκύπτει επομένως ότι η Alpharma, παρότι είχε επίγνωση των κινδύνων που εγκυμονούσε ενδεχομένως η είσοδος στην αγορά, δεν θα είχε εγκαταλείψει τα σχέδιά της εάν δεν είχε συνάψει μια επαρκώς ευνοϊκή συμφωνία με τη Lundbeck. Στο μέτρο που πρόκειται περί εσωτερικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων, δεν μπορεί να υποστηριχθεί αξιόπιστα ότι οι απόψεις που εκφράζονταν σε αυτά απέβλεπαν σε «μπλόφα» εις βάρος της Lundbeck. Κατά τα λοιπά, η τελευταία ήταν μια πεπειραμένη επιχείρηση που είχε παρακολουθήσει εδώ και πολύ καιρό τις κινήσεις της Alpharma, όπως καταδεικνύουν, ιδίως, οι επιστολές που μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 477 και 496 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Οι επιστολές αυτές αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στο υπόδειγμα χρησιμότητας της Lundbeck, καθώς και στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει δεκτό ότι στα εν λόγω ηλεκτρονικά μηνύματα εκτίθονταν απόψεις χωρίς επίγνωση των κινδύνων σε σχέση με τα δικαιώματα αυτά διανοητικής ιδιοκτησίας.

279 Περαιτέρω, πρέπει να υπομνησθούν τα όσα διατυπώθηκαν στις σκέψεις 122 και 254 ανωτέρω, όσον αφορά την ενδεχόμενη ακυρότητα του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

280 Οι δηλώσεις που περιέχονται στα προμνησθέντα ηλεκτρονικά μηνύματα πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα των ενεργειών που είχε ολοκληρώσει η Alpharma μέχρι τότε προκειμένου να προετοιμάσει την είσοδό της στην αγορά.

281 Συναφώς, προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 476, 486, 490, 516 και 1017 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως της συμφωνίας Alpharma, η τελευταία:

— είχε ήδη συνάψει σύμβαση με την Tiefenbacher, με ημερομηνία την 25η Ιουνίου 2001, για την προμήθεια γενόσημου κιταλοπράμης παραχθείσας με βάση τη ΔΦΟ της Cipla ή της Matrix·

— μπορούσε, δυνάμει της ανωτέρω συμβάσεως και μιας προγενέστερης συμβάσεως μεταξύ των ίδιων μερών της 31ης Ιουλίου 2000, να λάβει ΑΚΑ στις Κάτω Χώρες βάσει εκείνης που είχε χορηγηθεί στην Tiefenbacher στις 31 Αυγούστου 2001 από τις αρχές του κράτους μέλους αυτού και μπορούσε, κατ' εφαρμογήν της διαδικασίας αμοιβαίας αναγνωρίσεως που προβλέπει η οδηγία 2001/83, να λάβει ΑΚΑ σε άλλα κράτη του ΕΟΧ·

— είχε ήδη απόθεμα 9,4 εκατομμυρίων δισκίων κιταλοπράμης και είχε παραγγείλει άλλα 16 εκατομμύρια επιπλέον·

— είχε ήδη λάβει ΑΚΑ στις Κάτω Χώρες, τη Φινλανδία, τη Δανία και τη Σουηδία και είχε λάβει, στις 9 Ιανουαρίου 2002, διαβεβαιώσεις όσον αφορά τη χορήγηση ΑΚΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο στο πολύ εγγύς μέλλον·

— είχε ήδη δημοσιεύσει τιμοκατάλογο για την κιταλοπράμη της στο Ηνωμένο Βασίλειο.

282 Κατά δεύτερο λόγο, πρέπει να σημειωθεί, όπως επισήμανε και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1035 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό μήνυμα της 19ης Φεβρουαρίου 2002, η Alpharma, αντί να συνάψει τη συμφωνία Alpharma, θα μπορούσε επίσης να καθυστερήσει την είσοδό της στην αγορά μέχρι την άνοιξη ή το καλοκαίρι του ίδιου έτους, επιλέγοντας την κιταλοπράμη της Matrix, η οποία δεν θεωρείτο προβληματική όσον αφορά το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

283 Είναι μεν αληθές ότι, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό μήνυμα της 19ης Φεβρουαρίου 2002, η μετάβαση στην κιταλοπράμη της Matrix συνεπαγόταν σοβαρές δυσκολίες. Εντούτοις, πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι η σύμβαση μεταξύ των Tiefenbacher και Alpharma επέτρεπε στην τελευταία να προμηθεύεται τόσο την κιταλοπράμη της Cipla όσο και εκείνη της Matrix (βλ. αιτιολογική σκέψη 480 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

284 Δεύτερον, παρότι στο ηλεκτρονικό μήνυμα της 19ης Φεβρουαρίου 2002 διευκρινίζεται ότι η μετάβαση στη ΔΦΟ της Matrix θα καθυστερούσε την είσοδο στην αγορά, κάτι που θα μείωνε τα αναμενόμενα κέρδη, το μειονέκτημα αυτό πρέπει να σταθμισθεί με το πλεονέκτημα που συνεπάγεται η μείωση του κινδύνου προσβολής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα ουδόλως αναιρεί το ότι, παρά την εν λόγω καθυστέρηση και τις συνέπειές της, η μετάβαση στη ΔΦΟ της Matrix συνιστούσε μια οικονομικά βιώσιμη επιλογή. Επρόκειτο απλώς περί ενός παράγοντα που καθιστούσε οικονομικά προτιμότερη τη σύναψη ευνοϊκής συμφωνίας με τη Lundbeck. Πλην όμως, το ερώτημα αυτό δεν επηρεάζει την αξιολόγηση σε σχέση με την ύπαρξη πραγματικών και συγκεκριμένων δυνατοτήτων για την Alpharma να εισέλθει στην αγορά.

285 Τρίτον, η περίσταση ότι, σε ημερομηνία μεταγενέστερη εκείνης της συνάψεως της συμφωνίας Alpharma, η Matrix τροποποίησε τη μέθοδο που χρησιμοποιούσε για να παράγει τη ΔΦΟ κιταλοπράμη, όπως προκύπτει από την υποσημείωση 155 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν καταδεικνύει ότι η προηγουμένως διαθέσιμη μέθοδος προσέβαλλε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, αλλά φανερώνει απλώς τις προσπάθειες της Matrix να αποφύγει εν τέλει κάθε κίνδυνο προσβολής. Περαιτέρω, η τροποποίηση αυτή πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας, οπότε η Alpharma θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη νέα ΔΦΟ της Matrix, που παραγόταν με τη μέθοδο Matrix II, εάν δεν είχε πληρωθεί προκειμένου να παραμείνει εκτός αγοράς. Εν πάση περιπτώσει, στις 19 Φεβρουαρίου 2002, ο όμιλος Alpharma εκτιμούσε ότι η ΔΦΟ της Matrix, η οποία βασιζόταν στη μέθοδο Matrix I που ο ίδιος χρησιμοποιούσε, καθιστούσε δυνατή την είσοδό του στην αγορά χωρίς προσβολή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

286 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας Alpharma, η επιχείρηση αυτή είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθει στην αγορά με τη γενόσημο κιταλοπράμη που παραγόταν με τις μεθόδους Cipla I ή Matrix I. Περαιτέρω, κατόπιν της σχετικής αναλύσεως στις σκέψεις 198 και 200 ανωτέρω, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, η γενόσημος κιταλοπράμη που παραγόταν με τις μεθόδους Matrix II και Cipla II κατέστη επίσης διαθέσιμη.

287 Η διαπίστωση ότι η Alpharma ήταν δυνητικός ανταγωνιστής των προσφευγουσών δεν τίθεται εν αμφιβόλω με την εκ μέρους τους παραπομπή σε μία δήλωση Τύπου της Alpharma στις 28 Φεβρουαρίου 2002. Με τη δήλωση αυτή, η Alpharma ανακοίνωσε, κατ' ουσίαν, ότι μετέθετε τις πωλήσεις κιταλοπράμης τουλάχιστον για τα τέλη της περιόδου των θερινών διακοπών και ότι θα

μπορούσε, ενδεχομένως, να εγκαταλείψει το σχέδιο για τις πωλήσεις αυτές, με την αιτιολογία ότι το απόθεμά της ήταν προβληματικό σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών. Σημείωσε, επιπλέον, ότι έπρεπε να αναζητήσει άλλον παραγωγό ΔΦΟ και να λάβει τις απαραίτητες εγκρίσεις.

288 Πρέπει, συναφώς, να επισημανθεί ότι, όπως σημείωσε και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1055 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην ως άνω δήλωση η τροποποίηση των σχεδίων της Alpharma εμφανίζεται ως συνέπεια μιας μονομερούς της αποφάσεως. Συγκεκριμένα, δεν περιέχει την παραμικρή αναφορά στη συμφωνία Alpharma, κάτι που συνάδει προς τον απόρρητο χαρακτήρα της, όπως καθορίζεται στο σημείο 3.1 της εν λόγω συμφωνίας. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στόχος της δηλώσεως αυτής ήταν να δοθούν εξηγήσεις στους δυνητικούς πελάτες της Alpharma.

289 Κατά συνέπεια, η εν λόγω δήλωση δεν αναιρεί την άποψη της Επιτροπής που στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στα ηλεκτρονικά μηνύματα της 14ης και της 19ης Φεβρουαρίου 2002 και στις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί η Alpharma μέχρι τότε, κατά την οποία, εάν δεν είχε συνάψει την επίμαχη συμφωνία, η εν λόγω επιχείρηση είχε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να εισέλθει στην αγορά.

290 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Alpharma δεν διέθετε ΑΚΑ σε όλα τα κράτη του ΕΟΧ, αρκεί να σημειωθεί ότι η Alpharma είχε ήδη πολλές ΑΚΑ και ότι είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να λάβει και άλλες, κατ' εφαρμογήν της διαδικασίας αμοιβαίας αναγνωρίσεως του άρθρου 18 της οδηγίας 2001/83. Επιπλέον, βάσει των όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 162 και 171 ανωτέρω, τέτοιες δυνατότητες συνιστούν πράγματι δυνητικό ανταγωνισμό.

291 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το όγδοο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

ΙΑ – *Επί του ένατου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ των Lundbeck και Ranbaxy κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών*

292 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, κατά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, η Ranbaxy δεν τελούσε σε κατάσταση δυνητικού ανταγωνισμού με αυτές.

293 Πρώτον, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η Ranbaxy, μολονότι τις πληροφόρησε μεν, κατά τη διάρκεια συναντήσεως που έλαβε χώρα στις 17 Απριλίου 2002, ότι διέθετε μια μέθοδο που δεν προσέβαλλε κάποιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ότι σκόπευε να λάβει ΑΚΑ εντός οκτώ μηνών και ότι επρόκειτο σύντομα να συνάψει συμφωνία με άλλη επιχείρηση γενοσήμων, η οποία μπορούσε να αγοράσει τη δική της ΔΦΟ και να εισέλθει στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη παραχθείσα με βάση την εν λόγω ΔΦΟ εντός το πολύ τεσσάρων μηνών, εντούτοις, προέβη σε «μπλόφα» με σκοπό να τις πείσει να συνάψουν μια ευνοϊκή για τη Ranbaxy συμφωνία. Το γεγονός δε ότι η τελευταία προέβη σε παρεμφερείς δηλώσεις προς επιχειρήσεις γενοσήμων που ήταν δυνητικοί αγοραστές της δικής της ΔΦΟ στερείται επίσης αποδεικτικής αξίας. Ειδικότερα, η δήλωσή της προς την Alpharma προηγήθηκε της εκ μέρους της Lundbeck εξετάσεως των σχεδίων αντιδράσεως της Ranbaxy, στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώθηκε ότι η μέθοδος της τελευταίας προσέβαλλε τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο.

294 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες επισημαίνουν ότι η Ranbaxy δεν είχε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να λάβει ΑΚΑ κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy. Κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, η Ranbaxy παραδέχθηκε όλες τις δυσκολίες που συνεπαγόταν η διαδικασία αμοιβαίας αναγνωρίσεως του άρθρου 18 της οδηγίας 2001/83.

295 Τρίτον, οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι, τον Οκτώβριο του 2002, η Ranbaxy δήλωσε ότι δεν είχε πωλήσει κιταλοπράμη μετά τον Ιούνιο του 2002, όχι μόνον στην Ευρώπη, αλλά παγκοσμίως, κάτι που αποδεικνύει ότι δεν μπορούσε να το πράξει, ανεξαρτήτως της συμφωνίας Ranbaxy η οποία αφορούσε μόνον τον ΕΟΧ.

296 Τέταρτον, οι προσφεύγουσες σημειώνουν ότι η Ranbaxy, μετά τη λήξη της συμφωνίας που την αφορούσε, τους ζήτησε άδεια για το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο, αντί να χρησιμοποιήσει απλώς τη δική της μέθοδο, κάτι που επιβεβαιώνει ότι η εν λόγω μέθοδος προσέβαλλε το προμνησθέν δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

297 Πέμπτον, στην προσβαλλόμενη απόφαση ουδόλως αποδεικνύεται ότι οι προσφεύγουσες ή η Ranbaxy είχαν αμφιβολίες για το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο, δεδομένου ότι οι προμνησθείσες δηλώσεις αφορούσαν μόνον το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση.

298 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ως άνω επιχειρήματα.

299 Κατά πρώτο λόγο, όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με τη δήθεν «μπλόφα» της Ranbaxy, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως ειδικότερα προέβαλε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 1095 και 1096 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από τα πρακτικά της συναντήσεως της 17ης Απριλίου 2002 μεταξύ αυτών και της Ranbaxy προκύπτει ότι, με την ευκαιρία αυτή, η τελευταία υποστήριξε τα ακόλουθα:

— ότι χρησιμοποιούσε μια μέθοδο που δεν προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck·

— ότι η Lundbeck τελούσε εν γνώσει της μεθόδου αυτής·

— ότι σκόπευε να καταθέσει αιτήσεις για χορήγηση ΑΚΑ για το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία, όπου είχε τις δικές της θυγατρικές εταιρείες, και προσδοκούσε να λάβει ΑΚΑ εντός οκτώ μηνών·

— ότι επρόκειτο να συνάψει σύντομα συμφωνία με άλλη επιχείρηση γενοσήμων, την οποία δεν κατονόμασε, αλλά η οποία κατά τη Lundbeck ήταν η Tiefenbacher ή κάποια εταιρεία του ομίλου Merck, μέσω της οποίας σκόπευε να προωθήσει τη δική της ΔΦΟ στην αγορά της βορείου Ευρώπης εντός τριών έως τεσσάρων μηνών·

— ότι η ικανότητα ετήσιας παραγωγής της ήταν 4,5 τόνοι ΔΦΟ παγκοσμίως·

— ότι ήταν έτοιμη να συνάψει συμφωνία με τη Lundbeck.

300 Ομοίως, πρέπει να τονισθεί ότι, σύμφωνα με τα πρακτικά αυτά, η Lundbeck γνώριζε ότι μια τέτοια συμφωνία ενδέχετο να είναι δαπανηρή και δυσχερής, ιδίως από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 188 και 1095 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

301 Ωστόσο, η Lundbeck αποφάσισε να συνάψει τη συμφωνία Ranbaxy, γεγονός που καταδεικνύει ότι έλαβε στα σοβαρά την απειλή που συνιστούσε η επιχείρηση αυτή.

302 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία (βλ. σκέψεις 101 και 104 ανωτέρω), η αντίληψη που είχε η Lundbeck για τη Ranbaxy είναι ένα στοιχείο που μπορεί να ληφθεί υπόψη, αν και δεν αρκεί, αυτό καθαυτό, ώστε να αποδειχθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού.

303 Όσον αφορά το ενδεχόμενο να επηρεάστηκε η αντίληψη των προσφευγουσών από μια επιτυχή «μπλόφα» εκ μέρους της Ranbaxy, πρέπει να επισημανθεί, καταρχάς, ότι οι προσφεύγουσες ήταν μια πεπειραμένη επιχείρηση που παρακολουθούσε εδώ και πολύ καιρό τις κινήσεις των επιχειρήσεων γενοσήμων σε σχέση με την κιταλοπράμη (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 172 έως 183 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

304 Ως προς τη Ranbaxy, ειδικότερα, η εκ μέρους των προσφευγουσών παρακολούθηση ήταν ιδιαίτερα προσεκτική, δεδομένου ότι, μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουλίου 2001, είχαν συχνές επαφές, με σκοπό να εξετάσουν δήθεν τη δυνατότητα χρήσεως της κιταλοπράμης της Ranbaxy, ενώ, στην πραγματικότητα, επρόκειτο περί διττής στρατηγικής εκ μέρους τους (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 549 έως 552 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, τον Μάιο του 2002, οι προσφεύγουσες πληροφορήθηκαν ότι η Ranbaxy είχε καταθέσει στην Ινδία δύο αιτήσεις για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και, αφού ανέλυσαν τα σχέδια αντιδράσεως της Ranbaxy, έκριναν ότι οι αιτήσεις αυτές προσέκρουαν ενδεχομένως στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 560 έως 564 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

305 Ακόμα και μετά την υπογραφή της συμφωνίας Ranbaxy, οι προσφεύγουσες ουδέποτε κατήγγειλαν ότι υπήρξαν θύματα δόλου, αλλά, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 206 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τον Δεκέμβριο του 2002, εξέφρασαν την ικανοποίησή τους επειδή είχαν μεταθέσει την αναμενόμενη για το πρώτο τρίμηνο του 2002 θέση σε κυκλοφορία της γενόσημου κιταλοπράμης, κάτι που δημιουργούσε θετικές συνθήκες για την εξέλιξη των πωλήσεων του νέου τους φαρμάκου, του Cipralex (βλ. σκέψη 22 ανωτέρω). Επιδίωξαν, μάλιστα, να παρατείνουν τη συμφωνία αυτή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003, με την υπογραφή προσθήκης στις 19 Φεβρουαρίου 2003. Πάντως, ελλείψει οιασδήποτε σχετικής αποδείξεως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί αξιόπιστα ότι η Ranbaxy παραπλάνησε τη Lundbeck δύο φορές, κατά τη διάρκεια τόσο μεγάλης περιόδου.

306 Περαιτέρω, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την αιτιολογική σκέψη 1105 της προσβαλλομένης αποφάσεως, πριν και μετά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, η εν λόγω επιχείρηση υποστήριξε έναντι τρίτων ότι οι μέθοδοί της δεν προσέβαλλαν τα νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Ειδικότερα, στις αιτιολογικές σκέψεις 554, 557 και 1093 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Ranbaxy είχε επαφές με την Arrow, καταρχάς τον Ιανουάριο, έπειτα τον Απρίλιο του 2002, που ολοκληρώθηκαν με συγκεκριμένη πρόταση προς την τελευταία σχετικά με την πώληση 500 έως 1 000 κιλών ΔΦΟ. Πάντως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί αξιόπιστα ότι η Ranbaxy έδωσε επίτηδες λανθασμένες πληροφορίες στους δυνητικούς της πελάτες με σκοπό να τους πείσει να αγοράσουν τη δική της ΔΦΟ. Συγκεκριμένα, μια τέτοια συμπεριφορά θα την άφηνε εκτεθειμένη σε αγωγές αποζημιώσεως εκ μέρους των πελατών της. Επιπλέον, ένας εξ αυτών είχε λάβει από τη Ranbaxy όλα τα έγγραφα που ήταν απαραίτητα προκειμένου να τεκμηριωθεί ότι οι μέθοδοί της δεν συνιστούσαν προσβολή.

307 Το ότι η Ranbaxy δεν «μπλόφαρε» εις βάρος των προσφευγουσών επιβεβαιώνεται, επίσης, από άλλα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προέβαλε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

308 Τουτέστιν, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι, όπως ανέφερε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1091 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Ranbaxy είχε αρχίσει να αναπτύσσει μια μέθοδο για την παραγωγή κιταλοπράμης ήδη από τον Ιανουάριο του 2001. Από το έγγραφο που παρατίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 552 και 1091 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, όταν, τον Ιούλιο του 2001, η Lundbeck πληροφόρησε τη Ranbaxy ότι δεν επιθυμούσε να αγοράσει τα 400 κιλά ΔΦΟ που η τελευταία της είχε προτείνει, η Ranbaxy δυσαρεστήθηκε έντονα διότι, καθόλη την προηγούμενη περίοδο, κατά τη διάρκεια της οποίας η Lundbeck της είχε δώσει την εντύπωση ότι ενδιαφερόταν για τη δική της ΔΦΟ, είχε σκοπίμως απορρίψει άλλες ευκαιρίες που είχαν παρουσιασθεί.

309 Δεύτερον, στις αιτιολογικές σκέψεις 566 και 1092 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε, καταρχάς, ότι, τον Δεκέμβριο του 2001, η Ranbaxy είχε παράσχει τεχνικά δεδομένα σε σχέση με τη δική της ΔΦΟ σε δυνητικό πελάτη στην Ιταλία, το δε πρώτο εξάμηνο του 2002, ακολούθησε η αποστολή 16 κιλών ΔΦΟ. Εν συνεχεία, τον Ιανουάριο του 2002, ένας δυνητικός πελάτης στη Γαλλία έλαβε, επίσης, τεχνικά δεδομένα. Ακολούθως, το 2002, η Ranbaxy απέστειλε μικρή ποσότητα ΔΦΟ σε έναν Σουηδό δυνητικό πελάτη.

310 Τρίτον, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως επισήμανε και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 584 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τον Ιούλιο του 2002, η Ranbaxy πώλησε μικρή ποσότητα της δικής της ΔΦΟ στον Ιταλό πελάτη με τον οποίο είχε έρθει σε επαφή μερικούς μήνες νωρίτερα. Πλην όμως, εφόσον η Ranbaxy ήταν σε θέση να πωλήσει μικρή ποσότητα ΔΦΟ αμέσως μετά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι είχε τουλάχιστον πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να το πράξει και προηγουμένως.

311 Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι, ακόμα και αφότου οι προσφεύγουσες είχαν εξετάσει τα σχέδια αντιδράσεώς της, η Ranbaxy αποφάσισε να καταθέσει το DMF της ενώπιον των αρμοδίων αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου και, εν συνεχεία, ζήτησε να της χορηγηθεί ΑΚΑ. Τέτοιες κινήσεις δεν θα είχαν επιχειρηθεί εάν, κατόπιν της εν λόγω εξετάσεως, είχε διαπιστωθεί ότι η μέθοδος που χρησιμοποιούσε η Ranbaxy για να παράγει τη δική της ΔΦΟ προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο.

312 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών σε σχέση με τον χρόνο που απαιτείται για τη λήψη ΑΚΑ, πρέπει να υπομνησθούν τα όσα εκτέθηκαν στις σκέψεις 171, 177 και 178 ανωτέρω, καθώς και τα σχετικά με τα χρονικά διαστήματα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ranbaxy κατά τη συνάντηση της 17ης Απριλίου 2002 (βλ. σκέψη 299, τρίτη και τέταρτη περίπτωση, ανωτέρω).

313 Συγκεκριμένα, εφόσον, αφενός, οι κινήσεις στις οποίες προβαίνει μια επιχείρηση γενοσήμων, όπως η Ranbaxy, για να προετοιμάσει την είσοδό της στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη, συμπεριλαμβανομένης της απαραίτητης διαδικασίας για τη χορήγηση των ΑΚΑ, είναι κρίσιμες για την εκτίμηση του δυνητικού ανταγωνισμού και εφόσον, αφετέρου, η Lundbeck εξέλαβε στα σοβαρά τις κινήσεις αυτές, ελάχιστη σημασία έχει το κατά πόσον οι απαραίτητες για τη χορήγηση των εν λόγω ΑΚΑ διαδικασίες μπορούσαν να τελεσφορήσουν εντός των χρονικών διαστημάτων που υπολόγιζε η Ranbaxy, ή αργότερα.

314 Πρέπει να διευκρινισθεί ότι, μολονότι η ύπαρξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας για τη χορήγηση ΑΚΑ, ο τρόπος που θα επιτευχθεί αυτό, οσάκις δρομολογείται από επιχείρηση που προετοιμάζει εδώ και καιρό επισταμένα την είσοδό της στην αγορά, συνιστά δυνητικό ανταγωνισμό, ακόμα και αν στην πραγματικότητα ενδέχεται να απαιτείται μεγαλύτερη περίοδος από ό,τι υπολογίζουν οι ενδιαφερόμενοι.

315 Συναφώς, ακόμα και αν η Ranbaxy υποτίμησε τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για τη χορήγηση ΑΚΑ, πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι η Lundbeck αντελήφθη εντούτοις μια ανταγωνιστική πίεση, στον βαθμό που έκρινε ότι θα ήταν προς το όφελός της να πληρώσει τη Ranbaxy προκειμένου να περιορίσει, ή ακόμα και να αποκλείσει, την πρόσβασή της στην αγορά κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy.

316 Δεύτερον, η πληρωμή αυτή κατέστησε εκ των πραγμάτων λιγότερο πιεστική την ανάγκη για τη Ranbaxy να επιταχύνει κατά το μέγιστο τη διαδικασία για τη χορήγηση ΑΚΑ, δεδομένου ότι, με τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, εξασφάλισε σημαντικά οφέλη στην κλίμακά της, με αντάλλαγμα τον εν λόγω περιορισμό ή αποκλεισμό. Το γεγονός ότι, λόγω «αναμορφώσεως» του φακέλου, κατέθεσε την αίτησή της για χορήγηση ΑΚΑ τον Αύγουστο του 2002, ενώ, κατά τις διαπιστώσεις της Επιτροπής που περιέχονται στην υποσημείωση 1887 της προσβαλλομένης αποφάσεως, όλα τα αποτελέσματα των σχετικών ελέγχων είχαν διαβιβασθεί από τον Ιούνιο στην Ινδία, επιβεβαιώνει ότι δεν βιαζόταν ιδιαιτέρως να αποκτήσει ΑΚΑ, μετά τη σύναψη της συμφωνίας με τη Lundbeck.

317 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει καταρχάς να τονισθεί ότι, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγία 2001/83, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε η διαδικασία για τη χορήγηση ΑΚΑ να μην υπερβαίνει τις 210 ημέρες από την υποβολή έγκυρης αιτήσεως. Συνεπώς, εάν η Ranbaxy υπέβαλε αίτηση που περιείχε κάθε απαραίτητη διευκρίνιση, οι αρμόδιες αρχές όφειλαν να τη διεκπεραιώσουν εντός προθεσμίας ακόμα συντομότερης εκείνης των οκτώ μηνών που μνημονεύθηκε στα πρακτικά της συναντήσεως της 17ης Απριλίου 2002.

318 Πάντως, η προβλεπόμενη στο άρθρο 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/83 προθεσμία των 210 ημερών αναστέλλεται οσάκις η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η αίτηση δεν είναι έγκυρη και καλεί την ενδιαφερόμενη επιχείρηση να της υποβάλει συμπληρωματικές πληροφορίες.

319 Εντούτοις, όταν κατήρτισε τα πρακτικά της συναντήσεως της 17ης Απριλίου 2002, η Lundbeck δεν περιέλαβε κάποια παρατήρηση που να δηλώνει ότι η οκτάμηνη προθεσμία που υπολόγιζε η Ranbaxy δεν ήταν ρεαλιστική, αλλά σημείωσε αποκλειστικώς ότι τυχόν συμφωνία μπορούσε να κοστίσει από 10 έως 20 εκατομμύρια USD ή ακόμα περισσότερο (αιτιολογική σκέψη 1095 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

320 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ranbaxy είχε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να αποκτήσει ΑΚΑ κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy, κάτι που αρκούσε, υπό τις προκείμενες περιστάσεις, για να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στη Lundbeck.

321 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τα πρακτικά της 17ης Απριλίου 2002, η Ranbaxy είχε τη δυνατότητα να αγοράσει υφιστάμενη ΑΚΑ ή να πωλήσει τη δική της ΔΦΟ σε επιχείρηση γενοσήμων που διέθετε ήδη ΑΚΑ, οι δύο αυτές επιλογές προϋπέθεταν ωστόσο να έχουν υποβληθεί οι εν λόγω ΑΚΑ σε τροποποίηση τύπου ΙΙ.

322 Διαπιστώνεται, όπως αναφέρθηκε στις σκέψεις 306 και 309 ανωτέρω, ότι, πριν συνάψει τη συμφωνία με τη Lundbeck, η Ranbaxy είχε προβεί σε πολλές ενέργειες για να πωλήσει τη δική της ΔΦΟ, και όχι για να πωλήσει τα τελικά προϊόντα που παρασκεύασε με βάση αυτήν. Το ότι η πώληση των τελικών προϊόντων ενδέχετο να ήταν πιο επικερδής δεν αναιρεί το συμπέρασμα ότι η πώληση της δικής της ΔΦΟ αποτελούσε πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα για τη Ranbaxy να ανταγωνισθεί τη Lundbeck, όπως είχε ήδη σημειωθεί στα πρακτικά της συναντήσεως της 17ης Απριλίου 2002.

323 Τέλος, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην υποσημείωση 1885 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η περίοδος των τριών έως τεσσάρων μηνών που μνημονεύεται στα πρακτικά της 17ης Απριλίου 2002 συνάδει προς τις στατιστικές της αρμόδιας αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχέση με τη διάρκεια των διαδικασιών που αφορούν τροποποιήσεις τύπου ΙΙ, τις οποίες προσκόμισε η Επιτροπή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και από τις οποίες απορρέει ότι, μεταξύ Μαρτίου 2001 και Φεβρουαρίου 2002, η πλειοψηφία των διαδικασιών αυτών είχε διεκπεραιωθεί εντός περιόδου 90 ημερών.

324 Συναφώς, είναι μεν αληθές ότι, όπως προκύπτει από τις εισαγωγικές διευκρινίσεις των στατιστικών αυτών, η εν λόγω περίοδος υπολογίσθηκε από την κατάθεση πλήρους αιτήσεως, χωρίς να ληφθούν υπόψη τυχόν αναστολές που οφείλονται σε αιτήσεις για παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών. Εντούτοις, όπως τόνισε η Επιτροπή απαντώντας σε ερώτημα του Γενικού Δικαστηρίου, η αρμόδια αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου επιβεβαίωσε ότι, κατά την περίοδο που αφορούν οι εν λόγω στατιστικές, το 50 % των υποβληθεισών αιτήσεων για τροποποιήσεις τύπου ΙΙ είχε διεκπεραιωθεί εντός χρονικού διαστήματος το πολύ 90 ημερών. Συγκεκριμένα, στο 40 % των περιπτώσεων δεν είχε υποβληθεί κανένα αίτημα για παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών και, στο 10 % των περιπτώσεων αυτών, η υποβολή τέτοιου αιτήματος δεν παρέτεινε τη διαδικασία πέραν της προμνησθείσας περιόδου.

325 Οι στατιστικές αυτές επιβεβαιώνουν, επομένως, ότι υφίστατο πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα να τροποποιηθεί μια υφιστάμενη ΑΚΑ ώστε να καλύψει την παραγόμενη με τις μεθόδους της Ranbaxy κιταλοπράμη εντός τέτοιας περιόδου όπως αυτής που μνημονεύεται στα πρακτικά της συναντήσεως της 17ης Απριλίου 2002, δεδομένου ότι η αίτηση περί τροποποιήσεως μπορούσε να εμπίπτει σε μια από τις περιπτώσεις που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 324 ανωτέρω.

326 Πρέπει, εξάλλου, να σημειωθεί ότι, μολονότι οι επεξηγήσεις που παρέσχε η αρμόδια αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου χρονολογούνται μετά την υπογραφή της συμφωνίας Ranbaxy και, μάλιστα, μετά και την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεδομένου ότι καταρτίσθηκαν για τους σκοπούς της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αφορούν την κατάσταση που επικρατούσε κατά τον χρόνο των διαπραγματεύσεων ενόψει της συνάψεως της συμφωνίας Ranbaxy και παρέχουν διευκρινίσεις όσον αφορά την ερμηνεία στοιχείων που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, οι επεξηγήσεις αυτές μπορούν να ληφθούν υπόψη υπό τους όρους που αναφέρθηκαν στις σκέψεις 138 έως 141 ανωτέρω.

327 Κατά τρίτο λόγο, όσον αφορά το γεγονός ότι η Ranbaxy δήλωσε ότι, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy, δεν είχε πωλήσει κιταλοπράμη ούτε στην Ευρώπη ούτε παγκοσμίως μετά τον Ιούνιο του 2002 (βλ. αιτιολογική σκέψη 577 της προσβαλλομένης αποφάσεως), πρέπει να τονισθεί ότι δεν πρόκειται περί περιστάσεως που επηρεάζει την αξιολόγηση του δυνητικού ανταγωνισμού εντός του ΕΟΧ κατά τον χρόνο συνάψεως της εν λόγω συμφωνίας. Συγκεκριμένα, η απουσία πωλήσεων της Ranbaxy και εκτός του ΕΟΧ επίσης καταδεικνύει κατά μείζονα λόγο ότι η επιχείρηση αυτή δεν ήταν πραγματικός ανταγωνιστής της Lundbeck εκτός του ΕΟΧ, αλλά ουδόλως ασκεί επιρροή ως προς την ύπαρξη σχέσεως δυνητικού ανταγωνισμού, είτε εντός του ΕΟΧ ή εκτός του χώρου αυτού. Εξάλλου, πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν όφειλε σε καμία περίπτωση να εξετάσει τον δυνητικό ανταγωνισμό εκτός του ΕΟΧ.

328 Κατά τέταρτο λόγο, όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών σε σχέση με το γεγονός ότι, τον Ιανουάριο του 2004, η Ranbaxy τους ζήτησε άδεια σχετικά με το χορηγηθέν στις 23 Μαρτίου 2003 δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο, πρέπει να επισημανθεί ότι η περίσταση αυτή δεν συνεπάγεται ότι η Ranbaxy δεν είχε πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να διεισδύσει στην αγορά με τα προϊόντα της πριν το 2004. Συγκεκριμένα, τυχόν αίτηση για χορήγηση άδειας μπορεί να δικαιολογείται από διάφορους μεμονωμένους λόγους, όπως η αποτροπή αγωγών λόγω προσβολής. Η Ranbaxy εκτιμούσε ενδεχομένως ότι οι προσφεύγουσες θα δέχονταν να της χορηγήσουν άδεια με μειωμένο κόστος, κάτι που θα της επέτρεπε να προφυλαχθεί, με ελάχιστο κόστος, έναντι κάθε κινδύνου ενδεχόμενης προσβολής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο. Κατά συνέπεια, η προβαλλόμενη από τις προσφεύγουσες χορήγηση άδειας δεν ασκεί επιρροή στο κατά πόσον αυτές ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές της Ranbaxy κατά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy.

329 Κατά πέμπτο λόγο, πρέπει να επισημανθεί, όπως ακριβώς τονίζουν και οι προσφεύγουσες, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν φαίνεται να περιέχει κάποια αναφορά σε ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο. Ωστόσο, πέραν του γεγονότος ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για το ιώδιο δεν είχε ακόμα χορηγηθεί κατά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση αγωγής λόγω προσβολής, πρέπει να σημειωθεί ότι η πραγματοποιηθείσα στην προσβαλλόμενη απόφαση εκτίμηση του δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Ranbaxy στηρίζεται περισσότερο σε αποδείξεις που καταδεικνύουν ότι η Ranbaxy προετοιμαζόταν να εισέλθει στην αγορά επειδή εκτιμούσε ότι η μέθοδός της δεν συνιστούσε προσβολή, παρά στη δυνατότητα να ακυρωθούν τα διπλώματα εκείνα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck τα οποία ενδέχετο να υποστούν προσβολή.

330 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί το ένατο σκέλος, καθώς και ο πρώτος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

II – *Επί του δευτέρου, του τρίτου, του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ*

331 Προτού εξετασθούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με το περιεχόμενο, τον σκοπό και το πλαίσιο των επίμαχων συμφωνιών, πρέπει να υπομνησθούν εν συντομία η προσέγγιση την οποία υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση για να χαρακτηρίσει, εν προκειμένω, τις επίμαχες συμφωνίες ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς και η σχετική νομολογία.

*Ανάλυση σχετικά με την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου στην προσβαλλόμενη απόφαση*

332 Στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνιστούσαν ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στηριζόμενη, συναφώς, σε ένα σύνολο παραγόντων σε σχέση με το περιεχόμενο, το πλαίσιο και τον σκοπό των εν λόγω συμφωνιών (σκέψεις 61 έως 67 ανωτέρω).

333 Έκρινε, συνεπώς, ότι ένα σημαντικό στοιχείο του οικονομικού και νομικού πλαισίου, εντός του οποίου είχαν συναφθεί οι επίμαχες συμφωνίες, συνίστατο στο γεγονός ότι τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είχαν λήξει πριν από τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, αλλά η τελευταία είχε αποκτήσει –ή επρόκειτο συντόμως να αποκτήσει– διάφορα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο κατά τον χρόνο που συνήφθησαν οι συμφωνίες αυτές, μεταξύ των οποίων το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση. Η Επιτροπή έκρινε, εντούτοις, ότι ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν θεμελίωνε δικαίωμα για περιορισμό της εμπορικής αυτονομίας των μερών καθ' υπέρβαση των δικαιωμάτων που αυτό απένειμε (αιτιολογική σκέψη 638 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

334 Ως εκ τούτου, έκρινε ότι, μολονότι, από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού, δεν ήταν οπωσδήποτε προβληματικές όλες οι συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, προβλήματα εγείρονταν οσάκις τέτοιες συμφωνίες προέβλεπαν αποκλεισμό από την αγορά για ορισμένη διάρκεια για κάποιο από τα μέρη, το οποίο ήταν τουλάχιστον δυνητικός ανταγωνιστής του έτερου μέρους, και οσάκις οι εν λόγω συμφωνίες συνοδεύονταν από μεταβίβαση σημαντικής αξίας εκ μέρους του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας υπέρ της επιχειρήσεως γενοσήμων που μπορούσε να προσβάλει το δίπλωμα αυτό ευρεσιτεχνίας (στο εξής: αντίστροφη πληρωμή) (αιτιολογικές σκέψεις 639 και 640 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

335 Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει, επίσης, ότι, καίτοι οι προβλεπόμενοι από τις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, τουτέστιν οι εν λόγω συμφωνίες παρεμπόδιζαν αποκλειστικώς την είσοδο στην αγορά της γενοσήμου εκείνης κιταλοπράμης, ως προς την οποία οι μετέχοντες στις συμφωνίες θεωρούσαν ότι προσέβαλλε ενδεχομένως τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας, και όχι την είσοδο κάθε τύπου γενοσήμου κιταλοπράμης, οι εν λόγω συμφωνίες περιόριζαν μολοταύτα τον ανταγωνισμό ως εκ του αντικειμένου, στον βαθμό που, μεταξύ άλλων, παρακώλυσαν ή κατέστησαν ανώφελο κάθε είδος αμφισβητήσεως των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ενώ, κατά την Επιτροπή, το είδος αυτό αμφισβητήσεως αποτελούσε τμήμα της κανονικής λειτουργίας του ανταγωνισμού σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (αιτιολογικές σκέψεις 603 έως 605, 625, 641 και 674 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

336 Τουτέστιν, κατά την Επιτροπή, οι επίμαχες συμφωνίες μετέτρεψαν την αβεβαιότητα ως προς την έκβαση τέτοιων δικαστικών διενέξεων σε βεβαιότητα ότι τα γενόσημα δεν θα εισέρχονταν στην αγορά, κάτι που μπορούσε, επίσης, να συνιστά ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον τέτοιοι περιορισμοί δεν προέκυπταν από την εκ μέρους των μερών ανάλυση της αξίας του επίμαχου αποκλειστικού δικαιώματος, αλλά, κυρίως, από τη σημασία της αντίστροφης πληρωμής η

οποία, σε τέτοια περίπτωση, επισκίαζε την εκτίμηση αυτή και παρότρυνε την επιχείρηση γενοσήμων να μη συνεχίσει τις προσπάθειές της για να εισέλθει στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 641 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

337 Υπό το φως των προεκτεθεισών σκέψεων πρέπει να εξετασθούν τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγουσες για να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη, εν προκειμένω, περιορισμού ως εκ του αντικειμένου.

*Εφαρμοστέες αρχές και νομολογία*

338 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει ότι «[ε]ίναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική […] που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,

β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων,

γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,

δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό·

ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.»

339 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι ορισμένα είδη συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων είναι αρκούντως επιζήμια για τον ανταγωνισμό ώστε να μην απαιτείται εξέταση των αποτελεσμάτων τους (απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 49· βλ. επίσης, συναφώς, αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1966, LTM, 56/65, Συλλογή, EU:C:1966:38, σ. 359 και 360, και της 14ης Μαρτίου 2013, Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., C-32/11, Συλλογή, EU:C:2013:160, σκέψη 34).

340 Η νομολογία αυτή στηρίζεται στο ότι ορισμένες μορφές συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων μπορούν να λογίζονται, ως εκ της φύσεώς τους, ως παραβλάπτουσες την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού (απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 50· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., σκέψη 339 ανωτέρω, EU:C:2013:160, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

341 Δεν αμφισβητείται, λοιπόν, ότι ορισμένες μορφές συμπαιγνίας, όπως αυτές που οδηγούν στον οριζόντιο καθορισμό των τιμών εκ μέρους συμπράξεων, μπορούν να λογισθούν τόσο ικανές να έχουν αρνητικά αποτελέσματα, ιδίως επί των τιμών, της ποσότητας ή της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών, ώστε, για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, να παρέλκει η απόδειξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων τους στην αγορά. Πράγματι, από την πείρα προκύπτει ότι τέτοιες πρακτικές επιφέρουν μειώσεις της παραγωγής και αυξήσεις τιμών, με τελικό αποτέλεσμα την κακή κατανομή των πόρων σε βάρος, ιδίως, των καταναλωτών (βλ. απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2008, Beef Industry Development Society και Barry Brothers, C-209/07, Συλλογή, στο εξής: απόφαση BIDS, EU:C:2008:643, σκέψεις 33 και 34).

342 Εάν αντιθέτως, από την ανάλυση μιας μορφής συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων δεν προκύψει ότι αυτή είναι αρκούντως επιζήμια για τον ανταγωνισμό, πρέπει να εξεταστούν τα αποτελέσματά της, για την επιβολή δε απαγορεύσεώς της πρέπει να συντρέχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι πράγματι ο ανταγωνισμός είτε παρεμποδίστηκε είτε περιορίστηκε είτε νοθεύτηκε αισθητά (αποφάσεις Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., σκέψη 339 ανωτέρω, EU:C:2013:160, σκέψη 34, και CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 52).

343 Για να θεμελιωθεί ο αντίθετος προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρας μιας συμφωνίας και να εκτιμηθεί αν αυτή είναι αρκούντως επιβλαβής ώστε να λογίζεται ως εκ του αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού, υπό την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το περιεχόμενο των διατάξεών της, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει, καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται. Κατά την αξιολόγηση του ανωτέρω πλαισίου πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων από τη συμφωνία προϊόντων ή υπηρεσιών, καθώς και οι πραγματικές συνθήκες λειτουργίας και διαρθρώσεως της οικείας αγοράς ή των οικείων αγορών (αποφάσεις Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., σκέψη 339 ανωτέρω, EU:C:2013:160, σκέψη 36, και CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 53).

344 Επιπλέον, αν και η πρόθεση των μερών δεν συνιστά αναγκαίο στοιχείο για τη διαπίστωση του περιοριστικού χαρακτήρα συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων, ουδόλως απαγορεύεται στις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές ή στα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα και τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης να τη λαμβάνουν υπόψη (αποφάσεις Allianz Hungária Biztosító κ.λπ., σκέψη 339 ανωτέρω, EU:C:2013:160, σκέψη 37, και CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 54).

*Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και περί τα πραγματικά περιστατικά και από έλλειψη αιτιολογήσεως κατά την αξιολόγηση του ρόλου των μεταβιβάσεων αξίας στις επίμαχες συμφωνίες*

345 Κατά τις προσφεύγουσες, η απόφαση πάσχει πλάνη καθόσον ορίζει ότι η πρόβλεψη, στις επίμαχες συμφωνίες, πληρωμών εκ μέρους της Lundbeck συνεπάγεται ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν αντικείμενο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, καθότι οι πληρωμές αυτές κατεδείκνυαν ότι οι περιεχόμενοι σε κάθε μία εκ των συμφωνιών αυτών περιορισμοί δεν αντιστοιχούσαν στις εκτιμήσεις των μερών σχετικά με την ισχύ των κρίσιμων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και την προσβολή τους (πρώτο σκέλος). Επιπλέον, εσφαλμένως διαπιστώνεται στην απόφαση ότι οι περιεχόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί μείωναν ή καταργούσαν τα κίνητρα των επιχειρήσεων γενοσήμων να συνεχίσουν αυτοτελώς τις προσπάθειές τους για να διεισδύσουν στην αγορά, ενώ οι περιορισμοί αυτοί δεν υπερέβαιναν εκείνους που ήταν εγγενείς στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Στην απόφαση δεν τεκμηριώνεται ότι οι πληρωμές που πραγματοποίησε η Lundbeck είχαν αυτό το αποτέλεσμα ούτε ότι οι επίμαχοι περιορισμοί αντιστοιχούσαν στην εκτίμηση των μερών (δεύτερο σκέλος). Η σχετική άποψη της Επιτροπής στην προσβαλλόμενη απόφαση στερείται συνοχής, είναι μη ρεαλιστική και στηρίζεται σε ένα αλυσιτελές νομικό κριτήριο (τρίτο σκέλος).

1. Επί του πρώτου σκέλους

346 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η απόφαση πάσχει νομική και πραγματική πλάνη, καθόσον σε αυτήν η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν αντανακλούσαν την εκτίμηση των μερών σχετικά με την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

347 Σημειώνουν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνεται ότι μια συμφωνία διακανονισμού είναι πιθανώς νόμιμη οσάκις «συνήφθη βάσει αντιφατικής εκτιμήσεως, από κάθε μέρος, της καταστάσεως των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» (αιτιολογική σκέψη 604), αλλά ότι οι περιορισμοί που προβλέπονται στο πλαίσιο μιας συμφωνίας διακανονισμού «ενδέχεται να συνιστούν παράβαση του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ], οσάκις είναι αδικαιολόγητοι και δεν απορρέουν από την εκ μέρους των μερών εκτίμηση της αξίας του ίδιου του αποκλειστικού δικαιώματος» (αιτιολογική σκέψη 641). Ωστόσο, η διαπίστωση

στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν αντανακλούσαν την εκ μέρους των μερών εκτίμηση σχετικά με την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αφενός, δεν τεκμηριώνεται από κανένα γραπτό αποδεικτικό στοιχείο που να καταδεικνύει τη δυσπιστία των μερών ως προς την ισχύ των επίμαχων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και, αφετέρου, στηρίζεται στο αυθαίρετο τεκμήριο, κατά το οποίο οι μεταβιβάσεις αξίας συνεπάγονταν ότι οι περιεχόμενοι στις συμφωνίες αυτές περιορισμοί δεν συνέπιπταν με την αντίληψη που είχαν τα μέρη σχετικά με την ισχύ των εν λόγω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

348 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

349 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή έκρινε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι το γεγονός ότι οι περιεχόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί είχαν επιτευχθεί μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών συνιστούσε καθοριστικό στοιχείο για τη νομική αξιολόγηση των εν λόγω συμφωνιών (αιτιολογική σκέψη 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

350 Στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται εντούτοις δεκτό ότι η ύπαρξη αντίστροφης πληρωμής στο πλαίσιο συμφωνίας διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν είναι πάντα προβληματική, ιδίως όταν η πληρωμή αυτή συνδέεται με την ισχύ του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως την αντιλαμβάνεται κάθε μέρος, όταν είναι αναγκαία προς εξεύρεση αποδεκτής και θεμιτής για αμφότερα τα μέρη λύσεως και όταν δεν συνοδεύεται από περιορισμούς, στόχος των οποίων είναι να καθυστερήσει η είσοδος των γενοσήμων στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 638 και 639 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ως παράδειγμα παρατίθεται αυτό της εταιρείας Neolab, με την οποία η Lundbeck είχε επίσης συνάψει συμφωνία διακανονισμού που δεν κρίθηκε προβληματική, μολονότι συνεπαγόταν αντίστροφη πληρωμή, δεδομένου ότι η πληρωμή αυτή προς όφελος της Neolab έγινε με αντάλλαγμα τη δέσμευση της τελευταίας να μη ζητήσει αποζημίωση ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων και δεδομένου ότι η Lundbeck είχε παραιτηθεί από την προβολή κάθε αξιώσεως σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου (αιτιολογικές σκέψεις 164 και 639 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στην ως άνω περίπτωση, αντικείμενο της αντίστροφης πληρωμής ήταν πράγματι η διευθέτηση της διαφοράς μεταξύ των μερών, χωρίς ωστόσο να καθυστερήσει η είσοδος των γενοσήμων στην αγορά.

351 Καίτοι είναι αληθές, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, ότι, στην περίπτωση της Neolab, υπήρχε επίσης μια πρώτη συμφωνία διακανονισμού μεταξύ των μερών που προέβλεπε την καθυστέρηση της εισόδου της Neolab στην αγορά, εν αναμονή της εκβάσεως της διαφοράς Lagap, ο διακανονισμός αυτός δεν συνοδευόταν, αυτός καθαυτόν, από μεταβίβαση ποσών και τελούσε σε συνάρτηση με την εκ μέρους της Lundbeck καταβολή αποζημιώσεως στη Neolab σε περίπτωση δυσμενούς αποφάσεως στο πλαίσιο της εν λόγω διαφοράς. Αφότου η Lundbeck αποφάσισε εν τέλει να διευθετήσει τη διαφορά με τη Lagap μέσω φιλικού διακανονισμού, η Neolab εξακολουθούσε να έχει συμφέρον να λάβει αποζημίωση επιτυγχάνοντας την κήρυξη της ακυρότητας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν, η Lundbeck προτίμησε να διευθετήσει τη διαφορά με τη Neolab επίσης μέσω φιλικού διακανονισμού, και δέχθηκε να αποκαταστήσει τη ζημία που αυτή υπέστη κατά το έτος που απέσχε από την αγορά, ενώ δεσμεύθηκε να μην εγείρει αξιώσεις σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση εισόδου της Neolab στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 164 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η τελευταία αυτή δέσμευση είναι, επομένως, καίριας σημασίας, διότι, αντιθέτως προς τις επίμαχες συμφωνίες εν προκειμένω, η αντίστροφη πληρωμή στην οποία προέβη η Lunbeck δεν συνιστούσε αντάλλαγμα για τον αποκλεισμό από την αγορά, αλλά συνοδευόταν, αντιθέτως, από παραδοχή περί μη προσβολής και από δέσμευση να μην παρεμποδισθεί η είσοδος στην αγορά της Neolab με τα γενόσημά της.

352 Αντιθέτως, οσάκις η αντίστροφη πληρωμή συνδυάζεται με αποκλεισμό των ανταγωνιστών από την αγορά ή με περιορισμό των κινήτρων για την πραγματοποίηση τέτοιας εισόδου, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι τέτοιος περιορισμός δεν απορρέει αποκλειστικώς από την εκ

μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αλλά δημιουργείται μέσω της αντίστροφης πληρωμής (αιτιολογική σκέψη 604 της προσβαλλομένης αποφάσεως), με αποτέλεσμα να συνιστά εξαγορά του ανταγωνισμού.

353 Πράγματι, το ύψος της αντίστροφης πληρωμής μπορεί να αποτελεί ένδειξη του ισχυρού ή του αδύναμου χαρακτήρα ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως αυτός γίνεται αντιληπτός από τα μετέχοντα στις συμφωνίες μέρη κατά τη σύναψή τους, και του γεγονότος ότι το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων δεν ήταν αρχικώς πεπεισμένο για τις πιθανότητες επιτυχούς εκβάσεως σε περίπτωση ένδικης διαφοράς. Στο ίδιο πνεύμα, το Supreme Court of the United States (Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής) έκρινε, επίσης, ότι η ύπαρξη σημαντικής αντίστροφης πληρωμής σε συμφωνία διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας ενδέχεται να συνιστά στην πράξη ένα υποκατάστατο για τον αδύναμο χαρακτήρα ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, χωρίς να χρειάζεται να προβεί το ίδιο το δικαστήριο σε ενδελεχή εξέταση του κύρους του εν λόγω διπλώματος ευρεσιτεχνίας [απόφαση του Supreme Court of the United States της 17ης Ιουνίου 2013, Federal Trade Commission κατά Actavis, 570 U.S. (2013), στο εξής: απόφαση Actavis]. Οι προσφεύγουσες, παραθέτοντας, στις γραπτές τους παρατηρήσεις, την αιτιολογική σκέψη 640 της προσβαλλομένης αποφάσεως, παραδέχονται εξάλλου ότι, όσο περισσότερο εκτιμά το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων ότι είναι λίαν πιθανόν να ανακληθεί ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή να κριθεί ως μη προσβληθέν και όσο μεγαλύτερη είναι η ζημία που συνεπάγεται η είσοδος των γενοσήμων στην αγορά, τόσο περισσότερο θα παροτρυνθεί το εργαστήριο να καταβάλει σημαντικά ποσά στις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος αυτός.

354 Επ' αυτού, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν έκρινε ότι ήταν αντίθετη προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ κάθε συμφωνία διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας που περιέχει αντίστροφες πληρωμές, αλλά, απλώς και μόνον, ότι ο δυσανάλογος χαρακτήρας τέτοιων πληρωμών, σε συνδυασμό με πολλούς ακόμα παράγοντες, όπως το γεγονός ότι τα ποσά των πληρωμών αυτών αντιστοιχούσαν προφανώς τουλάχιστον στα κέρδη που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά, όπως η απουσία ρητρών που θα επέτρεπαν στις επιχειρήσεις γενοσήμων να θέσουν τα προϊόντα τους σε κυκλοφορία στην αγορά κατά τη λήξη των συμφωνιών χωρίς να φοβούνται αγωγές λόγω προσβολής εκ μέρους της Lundbeck ή, ακόμη, όπως η παρουσία, στις συμφωνίες αυτές, περιορισμών που υπερέβαιναν το πεδίο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, καθιστούσε δυνατό το συμπέρασμα ότι οι επίμαχες συμφωνίες είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

355 Διαπιστώνεται, ως εκ τούτου, ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη, καθόσον έκρινε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η ύπαρξη και μόνον αντίστροφων πληρωμών και ο δυσανάλογος χαρακτήρας αυτών ήταν στοιχεία κρίσιμα, ώστε να τεκμηριωθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνιστούσαν ως εκ του αντικειμένου παραβάσεις του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ καθόσον, με τις εν λόγω πληρωμές, το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων παρότρυνε τις επιχειρήσεις γενοσήμων να μη συνεχίσουν τις ανεξάρτητες προσπάθειές τους για να εισέλθουν στην αγορά.

356 Κανένα από τα επιχειρήματα των προσφευγουσών δεν είναι ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση το ανωτέρω συμπέρασμα.

357 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, κατά πρώτο λόγο, ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύεται ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν αντανακλούσαν την εκ μέρους των μερών εκτίμηση σε σχέση με την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η προσβαλλόμενη απόφαση παραπέμπει σε γραμματική ερμηνεία των ειδικών ρητρών των επίμαχων συμφωνιών και σε μεμονωμένες δηλώσεις της Lundbeck και των επιχειρήσεων γενοσήμων σχετικά με την ενδεχόμενη ακυρότητα ή την ενδεχόμενη μη προσβολή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, από τις οποίες αντλεί το συμπέρασμα ότι τα μέρη δεν κατέληξαν σε συμφωνία στηριζόμενα στην ισχύ των διπλωμάτων

ευρεσιτεχνίας. Ωστόσο, από τις ρήτρες και τις δηλώσεις αυτές, που αποτελούν τις μοναδικές γραπτές ενδείξεις στην απόφαση, δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί ότι τα μέρη αμφέβαλλαν για την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

358 Οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν, εντούτοις, ότι οι προβλεπόμενες στις επίμαχες συμφωνίες πληρωμές αποτελούσαν «αντάλλαγμα» και «συνδέονταν με τις» δεσμεύσεις που ανέλαβαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων να απέχουν από την κυκλοφορία κιταλοπράμης που προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Δεν διαψεύδουν, εξάλλου, ότι οι πληρωμές συνιστούσαν ενδεχομένως συμπληρωματικό κίνητρο για τις επιχειρήσεις γενοσήμων να καταλήξουν σε συμφωνία. Ωστόσο, κατά τις προσφεύγουσες, ένα απλό αντάλλαγμα ή ένας απλός σύνδεσμος δεν αποδεικνύει ότι οι πληρωμές «επισκίασαν» την εκτίμηση που είχαν τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη για την αξία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε «το αποτέλεσμα του αποκλεισμού από την αγορά [να επήλθε], όχι από την ισχύ του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αλλά από το ποσό της μεταβιβάσεως αξίας» (αιτιολογικές σκέψεις 604 και 641 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

359 Αρκεί η διαπίστωση ότι ένα τέτοιο επιχείρημα είναι αλυσιτελές, στον βαθμό που στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως.

360 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν έκρινε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι μόνον οι συμφωνίες διακανονισμού που στηρίζονταν «αποκλειστικώς» στην εκ μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Αντιθέτως, λαμβάνοντας υπόψη διάφορους παράγοντες συναφώς (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω), έκρινε ότι, οσάκις τέτοιες συμφωνίες περιείχαν σημαντικές αντίστροφες πληρωμές, οι οποίες μείωναν ή εξάλειφαν κάθε κίνητρο για τις επιχειρήσεις γενοσήμων να εισέλθουν στην αγορά κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, χωρίς ωστόσο να επιλύουν την υποβόσκουσα διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τέτοιες συμφωνίες ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής (αιτιολογική σκέψη 604 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Πράγματι, σε τέτοια περίπτωση, η μεταβίβαση αξίας υποκαθιστά την εκ μέρους των μερών ανεξάρτητη εκτίμηση της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων και την αξιολόγηση των πιθανοτήτων που έχουν να δικαιωθούν σε ενδεχόμενη διένεξη βασιζόμενη στα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας ή αφορώσα το κύρος τους (βλ. σκέψη 353 ανωτέρω).

361 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί εν προκειμένω ότι, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη διαφωνούσαν ως προς το κατά πόσον τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ήταν αρκετά ισχυρά ώστε να αποκλείσουν τυχόν είσοδο της γενόσημου κιταλοπράμης στην αγορά, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να διαδραμάτισαν αυτά καθοριστικό ρόλο στη δέσμευση των επιχειρήσεων γενοσήμων να μην εισέλθουν στην αγορά. Οι πληρωμές χρησίμευσαν, επομένως, ως έναυσμα για την επίτευξη συμφωνίας («dealclincher») και είχαν καθοριστική σημασία προκειμένου να πεισθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων να εγκαταλείψουν τις προσπάθειές τους για είσοδο στην αγορά.

362 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν ότι τα ποσά που κατέβαλαν στις επιχειρήσεις γενοσήμων υπολογίσθηκαν με βάση τα κέρδη ή τον κύκλο εργασιών που οι τελευταίες προσδοκούσαν να πραγματοποιήσουν κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών εάν εισέρχονταν στην αγορά, κάτι που αποτελεί σημαντική ένδειξη συναφώς. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες υποστήριξαν ότι τέτοιος υπολογισμός μπορούσε να πραγματοποιηθεί αποκλειστικώς από τις επιχειρήσεις γενοσήμων, και όχι από αυτές τις ίδιες, κάτι που ουδόλως επηρεάζει την ως άνω διαπίστωση.

363 Τρίτον, τα αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά την περίοδο πριν από τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν καταβάλει αξιοσημείωτες προσπάθειες για να προετοιμάσουν την είσοδό τους στην αγορά και ότι δεν είχαν την πρόθεση να εγκαταλείψουν τις προσπάθειες αυτές εξαιτίας των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Επικρατούσε, ασφαλώς, αβεβαιότητα ως προς το αν το αρμόδιο δικαστήριο θα έκρινε ενδεχομένως ότι τα προϊόντα τους

συνιστούσαν παραποίηση. Εντούτοις, η προσβαλλόμενη απόφαση καταδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν πραγματικές πιθανότητες να δικαιωθούν σε περίπτωση ένδικης διαφοράς (βλ. σκέψη 122 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 75 και 76 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά συνέπεια, συνάπτοντας τις επίμαχες συμφωνίες, οι προσφεύγουσες αντικατέστησαν την αβεβαιότητα αυτή με τη βεβαιότητα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα εισέρχονταν στην αγορά μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών (αιτιολογική σκέψη 604 της προσβαλλομένης αποφάσεως), εξαλείφοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, κάθε ανταγωνισμό στην αγορά, ακόμα και δυνητικό, κατά τη διάρκεια αυτών.

364 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν καταδεικνύει πώς η ύπαρξη μεταβιβάσεως αξίας υποδηλώνει ότι οι περιορισμοί δεν συνέπιπταν με την εκ μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος των επίμαχων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Κατά την άποψή τους, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται στις εκ μέρους τους πληρωμές προς όφελος των επιχειρήσεων γενοσήμων για να συναγάγει την ύπαρξη αμφιβολιών ως προς την ισχύ των κρίσιμων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή ως προς την προσβολή τους. Είναι εσφαλμένο το συμπέρασμα ότι «όσο περισσότερο εκτιμά η επιχείρηση παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων ότι το δίπλωμά της ευρεσιτεχνίας είναι πιθανώς άκυρο ή δεν προσβάλλεται […], τόσο σημαντικότερο ποσό είναι διατεθειμένη να καταβάλει στον παραγωγό γενόσημων προκειμένου να αποτραπεί τέτοιος κίνδυνος» (αιτιολογική σκέψη 640 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει παράβαση των κανόνων που εφαρμόζονται στην απόδειξη, οι οποίοι επιβάλλουν στην Επιτροπή να απορρίπτει κάθε επεξήγηση για τις μεταβιβάσεις αξίας, πλην της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συγκεντρώσεως.

365 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ένα οικονομικό τεκμήριο, όπως αυτό που προβάλλει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, παρά μόνον εφόσον στηρίζεται σε ισχυρή εμπειρική και θεωρητική βάση, και ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλείται ένα ανεπαρκώς σαφές τεκμήριο, παρά μόνον εφόσον έχει αποδείξει ότι πρόκειται περί της μοναδικής εύλογης εξηγήσεως. Ο κανόνας αυτός θα έπρεπε να τύχει εφαρμογής κατ' αναλογία και στο συμπέρασμα ότι μια αντίστροφη πληρωμή που περιέχεται σε συμφωνία διακανονισμού υποδηλώνει ότι τα μέρη αμφέβαλλαν ως προς την ισχύ του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

366 Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 105 έως 112 ανωτέρω, εν προκειμένω, η Επιτροπή στηρίχθηκε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, σε ένα σύνολο αποδεικτικών στοιχείων προκειμένου να αποδείξει ότι το ύψος των αντίστροφων πληρωμών υπέρ των επιχειρήσεων γενοσήμων ήταν εκείνο που κυρίως τις παρότρυνε να αποδεχθούν περιορισμούς στη συμπεριφορά τους, και όχι η ύπαρξη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο ή η πρόθεση να αποφύγουν τα έξοδα που τυχόν συνεπάγεται μια ένδικη διαφορά (βλ. μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 255 και 748 της προσβαλλομένης αποφάσεως και σκέψεις 354 και 363 ανωτέρω). Όσον αφορά τη Merck (GUK), παραδείγματος χάριν, η προσβαλλόμενη απόφαση καταδεικνύει ότι τα ποσά αυτά αντιστοιχούσαν στα κέρδη που αυτή προσδοκούσε να πραγματοποιήσει εισερχόμενη στην αγορά, χωρίς να χρειάζεται να συνεχίσει τις προσπάθειές της και να αναλάβει τον κίνδυνο μιας τέτοιας εισόδου (αιτιολογικές σκέψεις 350, 809 και 862 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ανάλογες παρατηρήσεις περιέχονται στις αιτιολογικές σκέψεις 398, 460, 1071 και 1157 της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την Arrow, την Alpharma και τη Ranbaxy.

367 Επιπλέον, στις αγορεύσεις τους, οι ίδιες οι προσφεύγουσες παραθέτουν την αιτιολογική σκέψη 640 της προσβαλλομένης αποφάσεως (σκέψη 353 ανωτέρω), όπου η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το ύψος της αντίστροφης πληρωμής τελεί συχνά σε συνάρτηση προς τον κίνδυνο, όπως αυτός γίνεται αντιληπτός από το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων, να εκδοθεί απόφαση με την οποία να διαπιστώνεται ότι το δίπλωμά του ευρεσιτεχνίας είναι άκυρο ή ότι τα γενόσημα προϊόντα δεν συνιστούν παραποίηση, καθώς και προς τη ζημία που θα υποστεί αυτό εξαιτίας της εισόδου των προϊόντων αυτών στην αγορά. Οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν, εξάλλου, ότι οι αντίστροφες πληρωμές αποτελούσαν το αντάλλαγμα έναντι των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων να απέχουν από την είσοδο στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη, η οποία κατά τις

προσφεύγουσες προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, ούτε αμφισβητούν ότι οι πληρωμές αυτές αποτέλεσαν ενδεχομένως συμπληρωματικό κίνητρο προκειμένου να συνάψουν οι επιχειρήσεις γενοσήμων τις επίμαχες συμφωνίες.

368 Κατά τα λοιπά, αποδεικτικά στοιχεία σύγχρονα των επίμαχων συμφωνιών καταδεικνύουν ότι οι προσφεύγουσες είχαν την πρόθεση να χρησιμοποιήσουν «έναν πακτωλό από [USD]» προκειμένου να αποκλείσουν τα γενόσημα από την αγορά (αιτιολογική σκέψη 131 της προσβαλλομένης αποφάσεως), ενώ αμφέβαλλαν για την ισχύ των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και για τις πιθανότητές τους να δικαιωθούν σε περίπτωση διαφοράς ενώπιον δικαστηρίου (αιτιολογική σκέψη 149 της προσβαλλομένης αποφάσεως και σκέψη 126 ανωτέρω).

369 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο ότι οι προσφεύγουσες αμφέβαλλαν για την ισχύ των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, προκειμένου να τεκμηριώσει την ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου παραβάσεως εν προκειμένω, καθότι τα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση καταδεικνύουν ότι οι ίδιες οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν πεπεισμένες για τις πιθανότητες που είχαν να εισέλθουν στην αγορά εντός σύντομου χρόνου, είτε αποκρούοντας τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών περί προσβολής είτε αμφισβητώντας το κύρος των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση ένδικης διαφοράς (βλ. πρώτο λόγο ακυρώσεως ανωτέρω). Σημασία έχει, επομένως, το γεγονός ότι επικρατούσε αβεβαιότητα, κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, όσον αφορά τη δυνατότητα των επιχειρήσεων γενοσήμων να εισέλθουν στην αγορά, χωρίς να τους επιβληθούν διαταγές ή χωρίς να εναχθούν λόγω προσβολής, ή να αμφισβητήσουν επιτυχώς το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών, και το γεγονός ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν υποκαταστήσει την ως άνω αβεβαιότητα, μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών, με τη βεβαιότητα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα εισέρχονταν στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών (σκέψεις 336 και 363 ανωτέρω).

370 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αντικρούονται οι λοιπές επεξηγήσεις για τις μεταβιβάσεις αξίας και υπενθυμίζουν ότι, στην απάντησή τους επί της κοινοποιήσεως αιτιάσεων, υποστήριξαν ότι οι επίμαχες πληρωμές φανέρωναν την πίεση που υφίσταντο από τις επιχειρήσεις γενοσήμων λόγω της ασυμμετρίας μεταξύ των κινδύνων που διέτρεχαν οι ίδιες και οι εν λόγω επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες διέτρεχαν τον κίνδυνο να υποστούν σημαντική και ανεπανόρθωτη ζημία εξαιτίας της προσβολής που διέπρατταν οι επιχειρήσεις γενοσήμων, ενώ οι τελευταίες θα εκτίθεντο σε μικρό, έως και ανύπαρκτο, κίνδυνο. Η ασυμμετρία αυτή αποτελεί τον λόγο για τον οποίο οι προσφεύγουσες δέχθηκαν να προβλεφθούν στις επίμαχες συμφωνίες αντίστροφες πληρωμές εις βάρος τους. Το πρόβλημα αυτό «εκβιασμού» διαφαίνεται σε καθεμία από τις συμφωνίες που προσδιορίζονται στην κοινοποίηση αιτιάσεων.

371 Η προσβαλλόμενη απόφαση αναγνωρίζει, ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 644, την ύπαρξη της εν λόγω ασυμμετρίας των κινδύνων, καθόσον ορίζει ότι το όφελος που θα αποκόμιζε μια επιχείρηση γενοσήμων εισερχόμενη στην αγορά θα ήταν κατώτερο, έως πολύ κατώτερο, σε σχέση με τις απώλειες που θα υφίστατο πιθανώς το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων σε περίπτωση εισόδου των γενόσημων φαρμάκων στην αγορά. Επιπλέον, και οι αποζημιώσεις τις οποίες θα υποχρεώνονταν να καταβάλουν οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα ήταν πολύ κατώτερες από την ενδεχομένως πιθανή ζημία, και δεν θα αποτελούσαν παρά ένα κλάσμα της ζημίας που θα υφίστατο το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων από την παράνομη είσοδο των γενόσημων φαρμάκων. Συγκεκριμένα, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα όφειλαν να αποκαταστήσουν καμία ανεπανόρθωτη ζημία που προκλήθηκε από την παράνομη είσοδό τους. Κατά τα λοιπά, τα επίπεδα των τιμών ή των αποζημιώσεων, τα οποία καθορίζονται από τις δημόσιες αρχές, θα μπορούσαν να μειωθούν αυτομάτως από την είσοδο των γενόσημων εκδοχών στην αγορά, ανεξαρτήτως του αν αυτές προσβάλλουν ή όχι έγκυρα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Τα έξοδα που συνεπάγονται οι διάφορες δίκες για διπλώματα ευρεσιτεχνίας θα ήταν επίσης άκρως υψηλά.

372 Επομένως, οι επιχειρήσεις γενοσήμων εκμεταλλεύθηκαν ακριβώς την ως άνω ασυμμετρία των κινδύνων, δίνοντας την εντύπωση ότι ετοιμάζονταν να πωλήσουν τα συνιστώντα παραποίηση προϊόντα τους, με αποτέλεσμα να καταστούν τόσο ισχυρές ώστε να αποσπάσουν πληρωμές από τη Lundbeck. Τόσο στα οικονομικά έγγραφα όσο και στην προσβαλλόμενη απόφαση, ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 640, γίνεται επίσης δεκτό ότι όσο υψηλότερη εκτιμούσε το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων τη ζημία που θα προκαλούσε η είσοδος των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά, τόσο μεγαλύτερο ήταν το ποσό που προετίθετο να καταβάλει στις εν λόγω επιχειρήσεις προκειμένου να αποτραπεί ένας τόσο σημαντικός κίνδυνος.

373 Ως εκ τούτου, κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή υποπίπτει σε πλάνη στην προσβαλλόμενη απόφαση καθόσον εικάζει ότι η εκ μέρους μιας επιχειρήσεως γενοσήμων εκτίμηση της ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ο μοναδικός παράγοντας που καθορίζει την πρόθεσή της να θέσει σε κυκλοφορία ένα φάρμακο, ενώ μια τέτοια εκτίμηση δεν συνιστά πάρα ένα από τα επιμέρους κρίσιμα κριτήρια που καθορίζουν την απόφασή της να προβεί στην κυκλοφορία, ενδέχεται δε να μην ασκεί επιρροή οσάκις οι επιχειρήσεις γενοσήμων ευελπιστούν να αποκομίσουν όφελος από μια παραποίηση.

374 Κατά συνέπεια, απουσία συνδέσμου μεταξύ των καταβολών και του τρόπου με τον οποίο τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη αντιλαμβάνονταν τις αντίστοιχές τους αξιώσεις από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεν τεκμηριώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η άποψη ότι η πληρωμή είχε ως αποτέλεσμα να αποδεχθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων περιορισμούς τους οποίους δεν θα είχαν αποδεχθεί με βάση την εκτίμηση και μόνον που είχαν για την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, με αποτέλεσμα να καταρρίπτεται ο πρώτος αιτιώδης σύνδεσμος στον οποίο η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζει τη συλλογιστική της και να είναι αβάσιμο το συμπέρασμα ότι οι επίμαχες συμφωνίες αντέβαιναν στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

375 Η παρεμβαίνουσα εκτιμά, επίσης, ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει αποδείξει ότι δεν υπήρχε άλλη θεμιτή εξήγηση για τη μεταβίβαση αξίας, λαμβάνοντας υπόψη, πρώτον, τον κίνδυνο ανεπανόρθωτης ζημίας για τον κάτοχο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση παράνομης εισόδου των γενοσήμων στην αγορά, δεύτερον, την πιθανότητα επιδικάσεως προσήκουσας αποζημιώσεως κατόπιν σχετικής αγωγής ή τη δυνατότητα λήψεως προσωρινών μέτρων και, τρίτον, τα έξοδα που συνεπάγεται το γεγονός ότι διάφορα δικαστήρια θα επιλαμβάνονταν πλειόνων αγωγών, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου να μην έχουν την ίδια έκβαση οι επιμέρους δίκες. Η Επιτροπή όφειλε, ως εκ τούτου, να αποδείξει πώς μια μεταβίβαση αξίας μετατρέπει μια νόμιμη συμφωνία διακανονισμού σε μια οριζόντια συμφωνία που είναι αντίθετη προς τον ανταγωνισμό.

376 Πρέπει να επισημανθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι προβάλλουν οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή απέκρουσε στην προσβαλλόμενη απόφαση τις λοιπές εξηγήσεις που προέβαλαν οι προσφεύγουσες όσον αφορά την ύπαρξη αντίστροφων πληρωμών στις επίμαχες συμφωνίες, ειδικότερα εκείνες σχετικά με τη «θεωρία περί μπλόφας» και την ασυμμετρία των κινδύνων.

377 Η Επιτροπή αναγνώρισε, επομένως, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι, από εμπορικής απόψεως, θα συνέφερε ενδεχομένως το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων να πληρώσει τις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να αποτρέψει την είσοδό τους στην αγορά, δεδομένων των ποσών που θα μπορούσε να απολέσει σε περίπτωση τέτοιας εισόδου. Επιπλέον, τα ποσά αυτά θα υπερέβαιναν πιθανώς τα κέρδη που θα πραγματοποιούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση τέτοιας εισόδου, εάν τα προϊόντα τους δεν κρίνονταν ως συνιστώντα παραποίηση ή αν επιτύγχαναν να κηρυχθούν άκυρα τα οικεία διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Σε τέτοια, εντούτοις, περίπτωση η Επιτροπή έκρινε ότι θα θίγονταν οι καταναλωτές, εφόσον θα στερούνταν τη δυνατότητα να πληρώνουν χαμηλότερες τιμές λόγω της εισόδου των γενοσήμων στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 640 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

378 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν επ' αυτού ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κίνδυνοι τους οποίους εγκυμονεί τυχόν είσοδος στην αγορά είναι πολύ μικροί, αν όχι ανύπαρκτοι, για τις επιχειρήσεις γενοσήμων, οι οποίες θα μπορούσαν να αποφύγουν διαταγές που να τους απαγορεύουν την είσοδο

αυτή ή να αποφύγουν να υποχρεωθούν να καταβάλουν αποζημιώσεις σε περίπτωση παράνομης εισόδου, ιδίως μέσω τεχνητών ρυθμίσεων, όπως η μεταφορά κερδών μεταξύ των επιμέρους νομικών οντοτήτων. Η προσβαλλόμενη απόφαση αναγνωρίζει, επιπλέον, ότι οι αποζημιώσεις, τις οποίες θα υποχρεώνονταν ενδεχομένως να καταβάλουν, θα ήταν συχνά πολύ χαμηλότερες από τις ζημίες που θα υφίστατο το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων σε περίπτωση παράνομης εισόδου στην αγορά, εξαιτίας της αρνητικής κλιμακώσεως που επιφέρει στις τιμές τέτοια είσοδος (αιτιολογικές σκέψεις 93 και 645 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

379 Ωστόσο, η ασυμμετρία των κινδύνων που διατρέχουν οι επιχειρήσεις γενοσήμων και το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων εξηγεί εν μέρει μόνον τους λόγους για τους οποίους το τελευταίο μπορεί να καταλήξει να καταβάλει σημαντικές αντίστροφες πληρωμές προκειμένου να αποτρέψει κάθε κίνδυνο, έστω ελάχιστο, εισόδου των γενοσήμων στην αγορά. Τούτο συντρέχει, ιδίως, οσάκις το καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας φάρμακο, όπως το Cipramil εν προκειμένω, αποτελεί τη ναυαρχίδα του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων και αντιπροσωπεύει το κύριο τμήμα του κύκλου εργασιών (αιτιολογικές σκέψεις 26 και 120 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

380 Πρέπει, εντούτοις, να υπομνησθεί ότι το γεγονός ότι η υιοθέτηση μιας αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς μπορεί να είναι η πιο αποδοτική και η λιγότερο επισφαλής λύση για μια επιχείρηση ουδόλως αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 2004, Corus UK κατά Επιτροπής, T-48/00, Συλλογή, EU:T:2004:219, σκέψη 73, και Dalmine κατά Επιτροπής, T-50/00, Συλλογή, EU:T:2004:220, σκέψη 211), ειδικότερα όταν η συμπεριφορά αυτή συνίσταται σε πληρωμή των πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών προκειμένου να παραμείνουν εκτός αγοράς και σε άντληση από κοινού του οφέλους που προκύπτει από την απουσία των γενόσημων φαρμάκων από την αγορά, εις βάρος των καταναλωτών, όπως εν προκειμένω.

381 Κατά τις προσφεύγουσες, λόγω της ως άνω ασυμμετρίας των κινδύνων, οι επιχειρήσεις γενοσήμων μπόρεσαν να προβούν σε εκβιασμό (ή σε «μπλόφα»), με αποτέλεσμα να λάβουν σημαντικά χρηματικά ποσά, δίνοντας της εντύπωση ότι ετοιμάζονταν να εισέλθουν στην αγορά με προϊόντα που δεν συνιστούσαν παραποίηση.

382 Ωστόσο, τούτο επιβεβαιώνει ακριβώς την άποψη της Επιτροπής ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, επικρατούσε σημαντική αβεβαιότητα ως προς την έκβαση ενδεχόμενων ενδίκων διαφορών σχετικά με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η οποία εξαλείφθηκε καθότι υποκαταστάθηκε από τη βεβαιότητα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα εισέρχονταν στην αγορά κατά τη διάρκεια των συμφωνιών αυτών.

383 Περαιτέρω, το γεγονός ότι μια αντίστροφη πληρωμή συνιστά ενδεχομένως το μόνο μέσο για να επιτευχθεί συμφωνία «γεφυρώνοντας το χάσμα» μεταξύ των μετεχόντων στη συμφωνία αυτή μερών δεν σημαίνει ότι μια τέτοια πληρωμή συνιστά θεμιτό μέσο για την επίτευξη τέτοιας συμφωνίας ή ότι η συμφωνία αυτή εξαιρείται από την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, ιδίως υπό περιστάσεις όπου το ποσό της πληρωμής αυτής συναρτάται προφανώς προς τα έσοδα που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά, όπου η συμφωνία δεν καθιστά δυνατή τη ρύθμιση της υποβόσκουσας διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μερών και όπου η συμφωνία περιέχει περιορισμούς που υπερβαίνουν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

384 Επιπλέον, εφόσον οι προσφεύγουσες ήταν τόσο πεπεισμένες για την ισχύ των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και για το γεγονός ότι τα προϊόντα που οι επιχειρήσεις γενοσήμων προετίθεντο να εμπορευθούν τα προσέβαλλαν, θα μπορούσαν να επιτύχουν την έκδοση διαταγών εκ μέρους των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων προκειμένου να παρεμποδίσουν τέτοια είσοδο ή, σε περίπτωση παράνομης εισόδου των επιχειρήσεων γενοσήμων, να λάβουν αποζημίωση από αυτές. Θα μπορούσαν, επίσης, όπως στην περίπτωση της Neolab (σκέψη 350 ανωτέρω), να συνάψουν συμφωνία

διακανονισμού με πραγματικό σκοπό τη ρύθμιση της υποβόσκουσας διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, χωρίς να αντισταθμίζονται με μια αντίστροφη πληρωμή οι περιορισμοί στην εμπορική αυτονομία των επιχειρήσεων γενοσήμων που ενδεχομένως τίθενται στο πλαίσιο τέτοιας συμφωνίας.

385 Παρότι, όπως παραδέχεται η Επιτροπή, είναι πιθανό να προκληθεί ανεπανόρθωτη ζημία για το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων σε περίπτωση παράνομης εισόδου των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά, λόγω των μη αναστρέψιμων μειώσεων των τιμών που μπορεί να επιφέρει τέτοια είσοδος, η μείωση των ρυθμιζόμενων τιμών μετά τη λήξη ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας για ΔΦΟ αποτελεί χαρακτηριστικό των φαρμακευτικών αγορών το οποίο γνώριζαν οι προσφεύγουσες και συνιστά, επομένως, συνήθη εμπορικό κίνδυνο που δεν είναι δυνατόν να δικαιολογήσει τη σύναψη συμφωνιών αντιθέτων προς τον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, τέτοιες μειώσεις των τιμών κατόπιν ρυθμιστικής παρεμβάσεως, εντός πλαισίου όπου το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για τη ΔΦΟ έχει ήδη λήξει, φανερώνουν την ισορροπία που έχουν επιτύχει τα κράτη μέλη μεταξύ της προστασίας που παρέχεται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων, αφενός, και της εξοικονόμησης για τους προϋπολογισμούς των κρατών και για τους καταναλωτές την οποία συνεπάγεται η είσοδος των γενοσήμων στην αγορά και η λειτουργία του ανταγωνισμού, αφετέρου.

386 Ως εκ τούτου, τυχόν αποδοχή της απόψεως των προσφευγουσών περί της ασυμμετρίας των κινδύνων θα σήμαινε, εν τέλει, ότι αυτές, συνάπτοντας συμφωνίες όπως τις επίμαχες με τις επιχειρήσεις γενοσήμων, μπορούσαν να προφυλαχθούν έναντι μιας μη αναστρέψιμης μειώσεως των τιμών η οποία, κατά τις ίδιες τους τις δηλώσεις, δεν θα ήταν δυνατόν να αποτραπεί ακόμα και αν είχαν δικαιωθεί στο πλαίσιο αγωγών λόγω προσβολής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Συνάπτοντας τέτοιες συμφωνίες, θα μπορούσαν, ως εκ τούτου, να διατηρήσουν υψηλότερες τιμές για τα προϊόντα τους, εις βάρος των καταναλωτών και των προϋπολογισμών των κρατών για την υγεία, ενώ τέτοιο αποτέλεσμα δεν θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί εάν τα εθνικά δικαστήρια είχαν επιβεβαιώσει το κύρος των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και εάν τα προϊόντα των επιχειρήσεων γενοσήμων είχαν κριθεί ως συνιστώντα παραποίηση. Αυτό το αποτέλεσμα αντιβαίνει προδήλως στους σκοπούς των διατάξεων περί ανταγωνισμού της Συνθήκης, οι οποίοι αποβλέπουν, μεταξύ άλλων, στην προστασία των καταναλωτών έναντι αδικαιολογήτων αυξήσεων των τιμών συνεπεία συμπαιγνίας μεταξύ ανταγωνιστών (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 19ης Μαρτίου 2015, Dole Food και Dole Fresh Fruit Europe κατά Επιτροπής, C-286/13 P, Συλλογή, EU:C:2015:184, σκέψη 115 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 9ης Ιουλίου 2015, InnoLux κατά Επιτροπής, C-231/14 P, Συλλογή, EU:C:2015:451, σκέψη 61). Δεν υπάρχει κανείς λόγος να γίνει δεκτό ότι τέτοια συμπαιγνία είναι θεμιτή εν προκειμένω, με το πρόσχημα ότι αμφισβητούνταν διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, δεδομένου μάλιστα ότι η προάσπιση των εν λόγω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν θα ήταν δυνατόν, ακόμα και στο ευνοϊκότερο για τις προσφεύγουσες σενάριο, να έχει τα ίδια αρνητικά αποτελέσματα για τον ανταγωνισμό και, ιδίως, για τους καταναλωτές.

387 Πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν είναι, πράγματι, δυνατόν να επιτρέπεται στις επιχειρήσεις να μετριάζουν τα αποτελέσματα κανόνων δικαίου τους οποίους θεωρούν υπερβολικά δυσμενείς, προβαίνοντας σε συμπράξεις που έχουν ως σκοπό την εξάλειψη των εν λόγω δυσμενών αποτελεσμάτων, με το πρόσχημα ότι η νομοθεσία αυτή ανατρέπει την ισορροπία σε βάρος τους (βλ. απόφαση της 27ης Ιουλίου 2005, Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-49/02 έως T-51/02, Συλλογή, EU:T:2005:298, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

388 Τέλος, στον βαθμό που οι προσφεύγουσες, υποστηριζόμενες από την παρεμβαίνουσα, προβάλλουν ότι με τις επίμαχες συμφωνίες αποφεύγονται σημαντικά έξοδα που συνεπάγονται οι ένδικες διαδικασίες σε διάφορα κράτη μέλη, όπως επίσης ότι αποτρέπεται ο κίνδυνος να εκδοθούν αποκλίνουσες αποφάσεις στις ένδικες διαδικασίες ενώπιον διαφόρων δικαστηρίων, πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι η πλειοψηφία των επίμαχων συμφωνιών δεν περιείχε καμία αναφορά στα δικαστικά έξοδα που θα αποφεύγονταν ούτε τον παραμικρό υπολογισμό αυτών. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες δεν παρείχαν καμία επεξήγηση όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο υπολογίσθηκαν τα ποσά των αντίστροφων πληρωμών, πέραν του ότι προέκυπταν από τις διαπραγματεύσεις τους με τις επιχειρήσεις γενοσήμων, ενώ η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πολλά αποδεικτικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι τα ποσά

αυτά αντιστοιχούσαν, ως επί το πλείστον, στα κέρδη που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά ή στις αποζημιώσεις που θα ελάμβαναν εάν δικαιώνονταν στις ένδικες διαδικασίες κατά της Lundbeck (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 398, 460, 809, 862, 1071 και 1157 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

389 Εν πάση περιπτώσει, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, είναι μάλλον απίθανο το ύψος των εξόδων σχετικά με τις ενδεχόμενες ένδικες διαδικασίες στα διάφορα κράτη του ΕΟΧ να ήταν ανώτερο από τις πληρωμές που έλαβαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων βάσει των επίμαχων συμφωνιών εν προκειμένω, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε πολλά εκατομμύρια ευρώ. Συγκεκριμένα, οι φαρμακευτικές επιχειρήσεις σπάνια κινούνται δικαστικώς σε όλα τα κράτη μέλη ταυτοχρόνως. Κατά κανόνα, όπως καταδεικνύει η περίπτωση της Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο (αιτιολογική σκέψη 63 της προσβαλλομένης αποφάσεως), αποφασίζουν να εστιάσουν δοκιμαστικά σε κάποιες ένδικες διαφορές, παρά να πολλαπλασιάσουν τις διαφορές ενώπιον διαφορετικών δικαστηρίων οσάκις διακυβεύονται τα ίδια ζητήματα. Στην περίπτωση της Lagap, εντούτοις, οι προσφεύγουσες προτίμησαν τελικώς να συμβιβασθούν προκειμένου να αποφύγουν μια ήττα η οποία θα χρησιμοποιείτο εναντίον τους σε άλλα δικαστήρια (αιτιολογική σκέψη 160 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

390 Στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται εξάλλου δεκτό ότι υπάρχουν και άλλοι, αποδεκτοί από απόψεως του δικαίου του ανταγωνισμού, τρόποι για να ρυθμισθεί μια διαφορά με φιλικό διακανονισμό, πέραν εκείνων που συνίστανται στην καθυστέρηση της εισόδου στην αγορά των δυνητικών ανταγωνιστών μέσω αντίστροφων πληρωμών, όπως εν προκειμένω (σκέψη 354 ανωτέρω). Κατά τη νομολογία, το ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν μπορεί να έχει την έννοια ότι εξασφαλίζει επίσης προστασία κατά των αμφισβητήσεων του κύρους του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι είναι προς το δημόσιο συμφέρον η άρση κάθε εμποδίου για την οικονομική δραστηριότητα που θα μπορούσε να προκύψει από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε κακώς (βλ., συναφώς, απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω, EU:C:1986:75, σκέψη 92). Μολονότι οι προσφεύγουσες είχαν το δικαίωμα να συνάψουν συμφωνίες διακανονισμού με τις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να αποφύγουν ενδεχόμενα δικαστικά έξοδα, δεν μπορούσαν, κατ' αυτόν τον τρόπο, να υποκαταστήσουν την εκτίμηση ενός ανεξάρτητου δικαστή με τη δική τους εκτίμηση όσον αφορά το κύρος των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και το κατά πόσον τα προϊόντα των επιχειρήσεων γενοσήμων συνιστούσαν ή όχι παραποίηση, πληρώνοντας ταυτοχρόνως τις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου αυτές να συμμορφωθούν προς την εκτίμηση αυτή και να παραμείνουν εκτός αγοράς κατά τη διάρκεια ορισμένου χρόνου.

391 Ως εκ τούτου, ορθώς στην προσβαλλόμενη απόφαση αντλήθηκε το συμπέρασμα ότι οι αντίστροφες πληρωμές είχαν παροτρύνει τις επιχειρήσεις γενοσήμων να δεχθούν τους προβλεπόμενους στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμούς στην εμπορική τους αυτονομία, χωρίς να μπορούν οι λοιπές εξηγήσεις που προέβαλαν οι προσφεύγουσες προς δικαιολόγηση των πληρωμών αυτών να θέσουν υπό αμφισβήτηση το εν λόγω συμπέρασμα.

392 Το πρώτο σκέλος πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

2. Επί του δευτέρου σκέλους

393 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι κακώς διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι συμβατικοί περιορισμοί που απορρέουν από τις επίμαχες συμφωνίες εξάλειψαν τα λοιπά κίνητρα για διείσδυση στην αγορά.

394 Προβάλλουν, κατά πρώτο λόγο, ότι οι περιορισμοί που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν μειώνουν ούτε εξαλείφουν τα κίνητρα για εξακολούθηση ανεξαρτήτων προσπαθειών για διείσδυση στην αγορά. Επομένως, οι επιχειρήσεις γενοσήμων που συναινούν στο να απέχουν από το να διεισδύσουν στην αγορά με προϊόντα που συνιστούν παραποίηση με αντάλλαγμα μεταβίβαση αξίας εξακολουθούν ενδεχομένως να επιδιώκουν την έκδοση αποφάσεως η οποία να

διαπιστώνει ότι τα φάρμακά τους δεν συνιστούν παραποίηση ή ότι το δήθεν προσβληθέν δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι άκυρο. Επιπλέον, ουδόλως διαπιστώνεται ότι η πληρωμή που καταβάλλεται ως ανταμοιβή για την αποχή από την κυκλοφορία φαρμάκων που συνιστούν παραποίηση θα μείωνε τα κίνητρα μιας επιχειρήσεως γενοσήμων να εξακολουθήσει τις προσπάθειές της προκειμένου να διεισδύσει στην αγορά μέσω φαρμάκων που δεν συνιστούν παραποίηση. Το γεγονός ότι επιχείρηση γενοσήμων είναι ικανοποιημένη με την αξία που μεταβίβασε το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων και δεν επιδιώκει να αμφισβητήσει το σχετικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, παρά την απουσία οιασδήποτε ρήτρας περί μη αμφισβητήσεως, υποδηλώνει αποκλειστικώς ότι η εν λόγω επιχείρηση αμφιβάλλει ως προς τις πιθανότητές της να επιτύχει την ακύρωση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

395 Οι προσφεύγουσες φρονούν, επομένως, ότι ένα νομικό τεκμήριο, βάσει του οποίου ο μέσω πληρωμής αποκλεισμός από την αγορά περιορίζει ως εκ του αντικειμένου τον ανταγωνισμό, καθότι μειώνει ή εξαλείφει τα κίνητρα των επιχειρήσεων γενοσήμων να συνεχίσουν ανεξάρτητες προσπάθειες για να διεισδύσουν στην αγορά, συντρέχει μόνον οσάκις οι συμβατικοί περιορισμοί δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του σχετικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

396 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αιτιολογείται επαρκώς το συμπέρασμα, κατά το οποίο οι μεταβιβάσεις αξίας μειώνουν αδιαμφισβήτητα τα κίνητρα των επιχειρήσεων γενοσήμων να κινηθούν δικαστικώς. Στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται δεκτό ότι η προοπτική να υπάρξει, λίγο χρόνο μετά την άσκηση αγωγής κατά του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων, συμφωνία διακανονισμού που να προβλέπει αντίστροφη πληρωμή είναι ικανή να παρακινήσει τις επιχειρήσεις γενοσήμων να ασκήσουν τέτοια αγωγή (αιτιολογική σκέψη 711). Η ως άνω παραδοχή αντιφάσκει προς την επιχειρηματολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία οι αντίστροφες πληρωμές καταλήγουν πιθανώς μόνον στο να αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να κινηθούν δικαστικώς (αιτιολογική σκέψη 966). Η ουσιαστική αυτή έλλειψη συνοχής καταδεικνύει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζεται σε ισχυρή οικονομική βάση και υπονομεύει τη διαπίστωσή της ότι οι «σημαντικές» αντίστροφες πληρωμές λειτουργούν οπωσδήποτε εις βάρος των καταναλωτών (αιτιολογική σκέψη 646).

397 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

398 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν περιείχαν καμία ρήτρα που να παρεμποδίζει τις επιχειρήσεις γενοσήμων να αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, με αποτέλεσμα οι εν λόγω συμφωνίες να μην εξάλειψαν κάθε κίνητρό τους να εισέλθουν στην αγορά, διαπιστώνεται, καταρχάς, ότι ένα τέτοιο επιχείρημα είναι αλυσιτελές, καθότι η προσβαλλόμενη απόφαση ορίζει μόνον ότι οι προβλεπόμενες από τις επίμαχες συμφωνίες αντίστροφες πληρωμές ενθάρρυναν ή παρακίνησαν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να αποδεχθούν περιορισμούς στην εμπορική τους αυτονομία, τους οποίους δεν θα είχαν αποδεχθεί ελλείψει αυτών, και όχι ότι εξάλειψαν κάθε σχετικό κίνητρο (αιτιολογικές σκέψεις 604 και 659 έως 661 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

399 Εν πάση περιπτώσει, μολονότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν περιείχαν καμία ρήτρα περί μη αμφισβητήσεως, οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν είχαν κανέναν συμφέρον να αμφισβητήσουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck αφότου συνήψαν τις επίμαχες συμφωνίες, εφόσον οι αντίστροφες πληρωμές αντιστοιχούσαν περίπου στα κέρδη που υπολόγιζαν να πραγματοποιήσουν σε περίπτωση εισόδου στην αγορά ή στις αποζημιώσεις που θα ενδεχομένως ελάμβαναν εάν δικαιώνονταν στις ένδικες διαφορές κατά της Lundbeck (βλ. σκέψη 388 ανωτέρω). Ακόμα και αν οι πληρωμές αυτές υπολείπονταν των προσδοκώμενων κερδών, επρόκειτο μολοταύτα περί βέβαιου και άμεσου οφέλους, χωρίς τους κινδύνους που θα εγκυμονούσε ενδεχόμενη είσοδος στην αγορά. Τα πραγματικά περιστατικά, όπως πράγματι εξελίχθηκαν εν προκειμένω, ενισχύουν εξάλλου την ερμηνεία αυτή, εφόσον καμία επιχείρηση γενοσήμων δεν αμφισβήτησε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ούτε εισήλθε στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών. Το γεγονός ότι η Merck (GUK) εισήλθε πράγματι στην αγορά κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια ορισμένων ημερών στο

Ηνωμένο Βασίλειο, μετά τη λήξη της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, οφείλεται στο ότι εκτιμούσε ότι οι όροι, τους οποίους πρότεινε η Lundbeck προκειμένου να παρατείνει την προμνησθείσα συμφωνία, δεν ήταν αρκετά ευνοϊκοί και στο ότι απέβλεπε σε πιο επικερδή ανταμοιβή σε αντάλλαγμα μια δεύτερης παρατάσεως της εν λόγω συμφωνίας (αιτιολογική σκέψη 299 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

400 Εν συνεχεία, στον βαθμό που οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων μπορούσαν να έχουν εισέλθει στην αγορά με μη συνιστώντα παραποίηση γενόσημα προϊόντα, πρέπει να γίνει παραπομπή στην εξέταση του έκτου λόγου ακυρώσεως κατωτέρω, ο οποίος αφορά το περιεχόμενο των επίμαχων συμφωνιών.

401 Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν οι περιεχόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί ενέπιπταν ενδεχομένως στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, υπό την έννοια ότι θα μπορούσαν επίσης να έχουν επιβληθεί στο πλαίσιο αγωγών, ορθώς διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι τούτο δεν ήταν παρά ένα ενδεχόμενο μόνον, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών. Πάντως, το ότι η αβεβαιότητα αυτή σε σχέση με το κατά πόσον τα προϊόντα των επιχειρήσεων γενοσήμων συνιστούσαν παραποίηση και σε σχέση με το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών αντικαταστάθηκε με τη βεβαιότητα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα εισέρχονταν στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών αποτελεί, αυτό καθαυτό, ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού εν προκειμένω, εφόσον το αποτέλεσμα αυτό επιτεύχθηκε μέσω αντίστροφης πληρωμής (βλ. σκέψεις 336 και 363 ανωτέρω).

402 Τέλος, αλυσιτελώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη συναφώς. Συγκεκριμένα, διάφορα τμήματα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορούν τις αντίστροφες πληρωμές και μνημονεύονται από τις ίδιες τις προσφεύγουσες καταδεικνύουν ότι αυτές είχαν αντιληφθεί την άποψη της Επιτροπής συναφώς, παρότι δεν τη συμμερίζονται. Κατά τα λοιπά, δεν υπάρχει καμία αντίφαση στην προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον σε αυτή γίνεται δεκτό, αφενός, ότι η προοπτική λήψεως αντίστροφων πληρωμών από το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων μπορεί να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις γενοσήμων να ασκήσουν αγωγές, ενώ, αφετέρου, οι αντίστροφες πληρωμές που καταβλήθηκαν δυνάμει των επίμαχων συμφωνιών αποθάρρυναν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να ασκήσουν τέτοιες αγωγές εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, όπως κατ' ουσίαν διευκρινίζει η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 639 και 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως, μεταξύ άλλων, οι συμφωνίες διακανονισμού που περιέχουν πληρωμές –ακόμα και αντίστροφες– δεν είναι πάντα προβληματικές από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού, ιδίως οσάκις δεν συνοδεύονται από κανέναν περιορισμό στην είσοδο των γενοσήμων στην αγορά, αλλά, αντιθέτως, σκοπούν στην αποκατάσταση των διαφυγόντων κερδών των επιχειρήσεων γενοσήμων, μόλις το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων αναγνωρίσει ότι τα γενόσημα προϊόντα τους δεν προσβάλλουν κανένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

403 Κατά συνέπεια, συνάγεται ότι η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί την εκτίμηση καθόσον διαπίστωσε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι περιεχόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί, οι οποίοι επιβλήθηκαν σε αντάλλαγμα σημαντικών αντίστροφων πληρωμών, είχαν μειώσει τα κίνητρα των επιχειρήσεων γενοσήμων να διεισδύσουν στην αγορά.

404 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

3. Επί του τρίτου σκέλους

405 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι δεν ευσταθεί στην πράξη ο κανόνας που εφαρμόσθηκε στην απόφαση, κατά τον οποίο οι κατόπιν μεταβίβασης αξίας συμφωνίες διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας περιορίζουν ως εκ του αντικειμένου τον ανταγωνισμό.

406 Διατείνονται, πρώτον, ότι ο κανόνας αυτός στερείται εσωτερικής συνοχής και αποθαρρύνει τη σύναψη συμφωνιών που προβλέπουν γρήγορη είσοδο στην αγορά, οι οποίες είναι προς όφελος των καταναλωτών, στον βαθμό που καταλήγει σε διαφορετικά αποτελέσματα αναλόγως του αν η μεταβίβαση αξίας έχει τη μορφή καταβολής τοις μετρητοίς ή γρήγορης εισόδου στην αγορά.

407 Δεύτερον, φρονούν ότι μια συμφωνία δεν είναι δυνατόν να βασίζεται «αποκλειστικώς» στην εκ μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και ότι ο κανόνας που εφάρμοσε η Επιτροπή απαγορεύει στην πράξη κάθε αντίστροφη πληρωμή. Καμία συμφωνία διακανονισμού δεν είναι δυνατόν να βασίζεται «αποκλειστικώς» στην εκ μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, για τον απλό λόγο ότι η «ισχύς» ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν συνιστά συγκεκριμένη έννοια. Εάν απαιτείτο να βασίζονται οι συμφωνίες διακανονισμού «αποκλειστικώς» στην εκ μέρους των μερών εκτίμηση της ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα να επιβάλλεται στα μέρη να κινηθούν δικαστικώς. Η απόφαση δεν αφήνει στα μέρη κανένα περιθώριο ευελιξίας ώστε να κάνουν χρήση μιας αντίστροφης πληρωμής προκειμένου να αποθαρρύνουν μια επιχείρηση γενοσήμων να προσβάλλει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας ενός εργαστηρίου.

408 Τρίτον, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι το νομικό κριτήριο που βασίζεται στο ύψος του καταβληθέντος ποσού είναι μη εφαρμοστέο στην πράξη, καθότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ορίζει κάποιο σαφές όριο, βάσει του οποίου να μπορεί να καθορισθεί αν μια πληρωμή είναι παραδεκτή ή αντίθετη προς τον ανταγωνισμό.

409 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

410 Πρώτον, το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο η προσβαλλόμενη απόφαση αποθαρρύνει τη σύναψη συμφωνιών διακανονισμού που προβλέπουν γρήγορη είσοδο των γενοσήμων στην αγορά είναι προδήλως αβάσιμο, δεδομένου ότι, αντιθέτως, η Επιτροπή έκρινε ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν προβληματικές από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού, διότι είχαν ως σκοπό να καθυστερήσουν και όχι να διευκολύνουν την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά. Πρέπει να υπομνησθεί, εξάλλου, ότι η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη το γεγονός ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν περιείχαν καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να απέχει από την άσκηση αγωγών λόγω προσβολής κατά των επιχειρήσεων γενοσήμων στην περίπτωση που αυτές εισέρχονταν στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη μετά τη λήξη τους (αιτιολογική σκέψη 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

411 Επιπλέον, στην απόφαση γίνεται δεκτό ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συμφωνίες διακανονισμού δεν είναι προβληματικές, ακόμα και αν περιέχουν αντίστροφες πληρωμές, εφόσον προβλέπουν επίσης άμεση είσοδο των γενοσήμων στην αγορά (βλ. το παράδειγμα της Neolab που παρατέθηκε στη σκέψη 350 ανωτέρω). Το γεγονός ότι η Επιτροπή αντιμετώπισε διαφορετικά τις συμφωνίες που συνοδεύονταν με αντίστροφη πληρωμή σε σχέση με εκείνες που δεν προβλέπουν τέτοια πληρωμή δικαιολογείται πλήρως, δεδομένου ότι τέτοια πληρωμή λειτουργεί ως κίνητρο για να δεχθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων περιορισμούς τους οποίους δεν θα δέχονταν χωρίς αυτήν (βλ. σκέψεις 349 επ. ανωτέρω). Κατά τα λοιπά, μια συμφωνία που καθιστά δυνατή τη γρηγορότερη είσοδο στην αγορά δεν είναι σαφώς προβληματική από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα ένα τέτοιο αντάλλαγμα προς άλλες δεσμεύσεις που περιέχονται σε συμφωνία διακανονισμού να μην είναι δυνατόν να συγκριθεί με μια αντίστροφη πληρωμή που αποσκοπεί στο να καθυστερήσει μια τέτοια είσοδο.

412 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ορίζει ότι μια συμφωνία πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικώς στην εκ μέρους των μετεχόντων στη συμφωνία αυτή μερών εκτίμηση της ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας προκειμένου να μην εφαρμόζεται το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (σκέψη 360 ανωτέρω). Επομένως, κακώς υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι η προσβαλλόμενη απόφαση συνεπάγεται εξάλειψη κάθε κινήτρου για σύναψη συμφωνιών διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, επιφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο ορυμαγδό ενδίκων διαφορών σε ολόκληρο τον ΕΟΧ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή κατέκρινε μόνον τις συμφωνίες

εκείνες που συνάπτονται υπό τη μορφή συμφωνιών διακανονισμού, όπως εν προκειμένω, οι οποίες δεν έχουν πραγματικά ως αντικείμενο τη ρύθμιση της υποβόσκουσας διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μετεχόντων στη συμφωνία αυτή μερών και οι οποίες προβλέπουν αντίστροφες πληρωμές ως αντάλλαγμα στη δέσμευση των επιχειρήσεων γενοσήμων να μείνουν εκτός αγοράς. Επιπλέον, μολονότι είναι αληθές ότι η Επιτροπή έκρινε ότι τέτοιες συμφωνίες ήταν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό, το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων ουδόλως υποχρεούται να κινηθεί δικαστικώς ενώπιον όλων των δικαιοδοτικών οργάνων του ΕΟΧ προκειμένου να προστατεύσει τα διπλώματά του ευρεσιτεχνίας, εφόσον είναι πάντα δυνατόν, παραδείγματος χάριν, να συναφθούν συμφωνίες διακανονισμού που να μην περιέχουν καμία αντίστροφη πληρωμή ή να συναφθούν συμφωνίες διακανονισμού οι οποίες, παρότι προβλέπουν τέτοιες πληρωμές, δεν συνοδεύονται από κάποιον περιορισμό στην είσοδο των γενόσημων στην αγορά (βλ. το παράδειγμα de Neolab, που παρατέθηκε στη σκέψη 350 ανωτέρω).

413 Τέλος, το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν τους αφήνει κανένα περιθώριο ευελιξίας ώστε να κάνουν χρήση των αντίστροφων πληρωμών προκειμένου να αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να προσβάλουν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας στηρίζεται επίσης στην εσφαλμένη παραδοχή ότι τα προϊόντα των επιχειρήσεων γενοσήμων προσέβαλλαν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, ενώ τούτο δεν αποδείχθηκε κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

414 Τρίτον, η Επιτροπή διευκρίνισε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι αντίστροφες πληρωμές ήταν, εν προκειμένω, ιδιαιτέρως προβληματικές, δεδομένου ότι τα προβλεπόμενα από τις επίμαχες συμφωνίες ποσά αντιστοιχούσαν, επί το πλείστον, στα κέρδη που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά ή στις αποζημιώσεις που θα είχαν λάβει εάν δικαιώνονταν στις ένδικες διαφορές κατά της Lundbeck (σκέψη 388 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, σε τέτοια περίπτωση, μειώνεται σημαντικά, ή ακόμα και εξαλείφεται, κάθε κίνητρο για τις επιχειρήσεις γενοσήμων να εισέλθουν στην αγορά. Αυτό που έχει επομένως σημασία είναι ότι, εν προκειμένω, τα ποσά των αντίστροφων πληρωμών που προβλέπονταν σε κάθε επίμαχη συμφωνία ήταν αρκετά υψηλά ώστε να δεχθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων τους περιορισμούς στην αυτονομία τους και ώστε να μειωθούν τα κίνητρά τους να εισέλθουν στην αγορά με τα γενόσημά τους προϊόντα (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 644 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

415 Είναι αληθές ότι η Επιτροπή βασίσθηκε σε ένα σύνολο παραγόντων για να αποδείξει εν προκειμένω την ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Οι προσφεύγουσες δεν είναι δυνατόν, εντούτοις, να προσάπτουν στην Επιτροπή ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν διευκρίνισε επαρκώς τη σημασία που απέδιδε στο γεγονός ότι οι αντίστροφες πληρωμές αντιστοιχούσαν στα κέρδη που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπογραμμιστεί, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, ότι η τελευταία οφείλει όχι να διατυπώνει στις αποφάσεις της κανόνες δικαίου γενικής ισχύος, αλλά αποκλειστικώς να καθορίζει, σε κάθε επιμέρους περίπτωση, κατά πόσον οι συμφωνίες που εξετάζει είναι σύμφωνες προς τις διατάξεις της Συνθήκης για τον ανταγωνισμό, αιτιολογώντας αυτές αρκούντως σαφώς και πειστικώς. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στοιχείων διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή τήρησε εν προκειμένω τις ως άνω επιταγές.

416 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το τρίτο σκέλος, καθώς και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

*Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των αρχών σχετικά με το περιοριστικό του ανταγωνισμού αντικείμενο*

417 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, καθότι καταλήγει στη διαπίστωση ότι οι επίμαχες συμφωνίες είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατ' εφαρμογήν των πάγιων αρχών για την ερμηνεία του άρθρου 101,

παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, η προσβαλλόμενη απόφαση σφάλλει, πρώτον, καθόσον εξομοιώνει τις επίμαχες συμφωνίες με τις κρίσιμες συμφωνίες της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), καθώς και με συμφωνίες σε άλλες χαρακτηριστικές υποθέσεις σε σχέση με κατανομή της αγοράς, οι οποίες δεν αφορούσαν διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεύτερον, καθόσον κρίνει ότι τυχόν μεταβίβαση αξίας μπορούσε, αυτή καθαυτήν, να μετατρέψει μια συμφωνία διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε ως εκ του αντικειμένου περιοριστική συμφωνία, τρίτον, καθόσον δεν αναγνωρίζει ότι ο σκοπός τον οποίο επιδίωκαν οι επίμαχες συμφωνίες, ήτοι ο σεβασμός των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, ήταν αντίθετος στη διαπίστωση περί ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού και, τέταρτον, καθόσον δεν αντελήφθη ότι η κατάσταση που θα επικρατούσε ελλείψει των επίμαχων συμφωνιών (στο εξής: αντίστροφο σενάριο) απέκλειε, εν προκειμένω, την ύπαρξη κάθε ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού.

1. Επί του πρώτου σκέλους

418 Οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι η Επιτροπή υποπίπτει σε πλάνη στην προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον εξομοιώνει τις επίμαχες συμφωνίες με συμφωνίες για κατανομή των αγορών, όπως οι κρίσιμες συμφωνίες στην απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643).

419 Επ' αυτού, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, πρώτον, ότι, αντιθέτως προς ό,τι συντρέχει εν προκειμένω, οι κρίσιμες στην απόφαση BIDS συμφωνίες, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), δεν απέβλεπαν στη διατήρηση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας το οποίο παρείχε στον κάτοχό του το δικαίωμα να παρεμποδίσει την είσοδο στην αγορά προϊόντων που συνιστούσαν παραποίηση και να αποτρέψει την ανεπανόρθωτη ζημία που θα προκαλούσε μια τέτοια είσοδος.

420 Δεύτερον, αντιθέτως προς ό,τι συντρέχει εν προκειμένω, οι επιχειρήσεις που εγκατέλειψαν τη σχετική αγορά βάσει των κρίσιμων συμφωνιών στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), θα είχαν ασφαλώς συναγωνισθεί τις εναπομείνασες στην αγορά αυτή επιχειρήσεις εάν δεν είχαν συναφθεί οι συμφωνίες αυτές.

421 Τρίτον, αντιθέτως προς την επιχειρηματολογία που έγινε δεκτή εν προκειμένω, οι κρίσιμες συμφωνίες στην απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), θα είχαν κριθεί ως περιοριστικές του ανταγωνισμού ακόμα και αν δεν υπήρχε πληρωμή. Το ότι η εν λόγω υπόθεση αφορούσε αντισταθμιστικές πληρωμές δεν ήταν καθοριστικής σημασίας για να συναχθεί ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

422 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

423 Πρώτον, πρέπει να επισημανθεί ότι ο συσχετισμός στον οποίο προέβη η Επιτροπή, στις αιτιολογικές σκέψεις 657 και 658 της προσβαλλομένης αποφάσεως, μεταξύ των συμφωνιών στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), και των επίμαχων συμφωνιών δεν πάσχει καμία πλάνη περί το δίκαιο.

424 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από τη σκέψη 8 της προμνησθείσας αποφάσεως, στην εν λόγω υπόθεση, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην αγορά μεταποιήσεως βοείου κρέατος στην Ιρλανδία είχαν δημιουργήσει έναν μηχανισμό βάσει του οποίου ορισμένες επιχειρήσεις δεσμεύονταν να παραμείνουν εκτός της συγκεκριμένης αγοράς για δύο έτη με αντάλλαγμα πληρωμές εκ μέρους των επιχειρήσεων που παρέμεναν εντός της αγοράς αυτής. Ανάλογη δυναμική δημιουργήθηκε, εν προκειμένω, με τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, βάσει των οποίων η Lundbeck, η οποία ήταν η κύρια –αν όχι η μοναδική– επιχείρηση που δραστηριοποιείτο στην αγορά εντός των κρατών τα οποία αφορούσαν οι συμφωνίες αυτές, πλήρωσε τις επιχειρήσεις γενοσήμων, που ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές, προκειμένου αυτές να παραμείνουν εκτός αγοράς κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου.

425 Ως εκ τούτου, τόσο η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), όσο και η υπό κρίση υπόθεση αφορούν συμφωνίες οι οποίες είχαν περιορίσει τη δυνατότητα των ανταγωνιστών επιχειρηματιών να καθορίζουν αυτοτελώς την πολιτική που θα ακολουθούσαν στην αγορά, παρεμποδίζοντας τη συνήθη πορεία του ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω, EU:C:2008:643, σκέψεις 33 έως 35).

426 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο, σε αντίθεση προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), οι επίμαχες συμφωνίες εν προκειμένω συνήφθησαν εντός ενός πλαισίου στο οποίο αυτές κατείχαν διπλώματα ευρεσιτεχνίας που επέτρεπαν να παρεμποδισθεί η είσοδος στην αγορά των προϊόντων που συνιστούσαν παραποίηση, πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι, εν προκειμένω, η ύπαρξη των νέων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο δεν αντιτίθετο στο να εκληφθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων ως δυνητικοί ανταγωνιστές αυτής, όπως προκύπτει από την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως. Πλην όμως, το άρθρο 101 ΣΛΕΕ προστατεύει τον δυνητικό ανταγωνισμό, όπως επίσης και τον πραγματικό ανταγωνισμό (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω).

427 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, μια συμφωνία δεν εξαιρείται από το δίκαιο του ανταγωνισμού για τον λόγο και μόνον ότι αφορά δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αποσκοπεί στη φιλική διευθέτηση διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Bayer και Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, Συλλογή, EU:C:1988:448, σκέψη 15). Εξάλλου, μια συμφωνία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, ακόμη και αν αυτό δεν είναι το μοναδικό της αντικείμενο, αλλά επιδιώκει, επίσης, άλλους θεμιτούς σκοπούς (βλ. απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω, EU:C:2008:643, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

428 Δεύτερον, καίτοι είναι αληθές ότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ήταν πραγματικοί ανταγωνιστές, στον βαθμό που το ζητούμενο ήταν να βρεθούν εκτός της οικείας αγοράς οι επιχειρήσεις που ήδη δραστηριοποιούνταν σε αυτήν, ενώ, εν προκειμένω, η Lundbeck και οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν ήταν παρά δυνητικοί ανταγωνιστές, εντούτοις, στην εν λόγω απόφαση το Δικαστήριο δεν απαίτησε από την Επιτροπή να αποδείξει ότι, ελλείψει των συμφωνιών, οι επιχειρήσεις θα είχαν παραμείνει στην αγορά. Συγκεκριμένα, όσον αφορά ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, η ανάλυση των αποτελεσμάτων των συμφωνιών είναι περιττή (βλ. σκέψη 341 ανωτέρω). Επομένως, στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο περιορίστηκε απλώς στη διαπίστωση ότι οι εν λόγω συμφωνίες είχαν ως σκοπό την εφαρμογή κοινής πολιτικής με αντικείμενο την παροχή κινήτρων για την αποχώρηση από την αγορά ορισμένων επιχειρήσεων και την, κατά συνέπεια, μείωση του πλεονάσματος παραγωγικών ικανοτήτων που επηρέαζε την αποδοτικότητά τους, καθόσον τους στερούσε τη δυνατότητα πραγματοποιήσεως οικονομιών κλίμακας. Το Δικαστήριο διαπίστωσε, επομένως, ότι τέτοιου είδους συμφωνίες προσέκρουαν προδήλως στη συμφυή προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ανταγωνισμού θεωρία, κατά την οποία κάθε επιχείρηση πρέπει να καθορίζει αυτόνομα την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην αγορά, υπενθυμίζοντας ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ σκοπεί στην απαγόρευση κάθε μορφής συντονισμού που υποκαθιστά σκοπίμως τους κινδύνους του ανταγωνισμού με μια συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων σε πρακτικό επίπεδο (απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω, EU:C:2008:643, σκέψεις 33 και 34).

429 Πλην όμως, εν προκειμένω, τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη προτίμησαν να υποκαταστήσουν τους εγγενείς στη συνήθη πορεία του ανταγωνισμού κινδύνους και την κατάσταση αβεβαιότητας ως προς το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο καθώς και ως προς το κατά πόσον τα προϊόντα που προετίθεντο να εμπορευθούν οι επιχειρήσεις γενοσήμων προσέβαλλαν ή όχι τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας με τη βεβαιότητα ότι οι τελευταίες δεν θα εισέρχονταν στην αγορά κατά τη διάρκεια των συμφωνιών αυτών, μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών που αντιστοιχούσαν περίπου στα κέρδη που αυτές θα είχαν πραγματοποιήσει εάν είχαν εισέλθει στην αγορά. Είναι, επομένως, ελάχιστα σημαντικό το κατά πόσον οι επιχειρήσεις θα είχαν εισέλθει με βεβαιότητα στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, δεδομένου ότι οι

συμφωνίες αυτές εξάλειψαν ακριβώς τη δυνατότητα αυτή, αντικαθιστώντας την με τη βεβαιότητα ότι δεν θα εισέρχονταν με τα προϊόντα τους κατά την περίοδο αυτή. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη μπόρεσαν να μοιραστούν τμήμα των κερδών που η Lundbeck συνέχισε να αποκομίζει, εις βάρος των καταναλωτών που εξακολούθησαν να καταβάλλουν υψηλότερες τιμές από αυτές που θα κατέβαλλαν σε περίπτωση εισόδου των γενοσήμων στην αγορά (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 644 έως 646 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

430 Τρίτον, πρέπει να απορριφθεί, επίσης, το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο, σε αντίθεση με τις κρίσιμες συμφωνίες στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), οι επίμαχες συμφωνίες εν προκειμένω δεν θα ήταν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό εάν δεν υπήρχαν οι αντίστροφες πληρωμές. Πράγματι, πρέπει να επισημανθεί, όπως τονίζει και η Επιτροπή, ότι, στις δύο αυτές υποθέσεις, οι πληρωμές διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο καθόσον παρακίνησαν τις επιχειρήσεις να αποσυρθούν από την αγορά. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση BIDS, σκέψη 341ανωτέρω (EU:C:2008:643), θα ήταν μάλλον απίθανο να είχαν δεχθεί οι αποσυρθείσες επιχειρήσεις να εγκαταλείψουν την αγορά εάν οι εναπομείνασες επιχειρήσεις δεν είχαν προβεί σε πληρωμές. Ομοίως, εν προκειμένω, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα είχαν δεχθεί να αποστασιοποιηθούν μονομερώς από την αγορά, αφότου είχαν προβεί σε σημαντικές ενέργειες και επενδύσεις, εάν δεν υπήρχαν οι αντίστροφες πληρωμές.

431 Η Επιτροπή παραδέχθηκε, πάντως, ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η σύναψη συμφωνίας διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν είναι αντίθετη προς τον ανταγωνισμό, ιδίως οσάκις στηρίζεται στην εκ μέρους κάθε μετέχοντος στη συμφωνία μέρους εκτίμηση περί της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ή οσάκις προβλέπει αντίστροφη πληρωμή χωρίς ωστόσο να καθυστερεί την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 638 και 639 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εν προκειμένω, εντούτοις, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι οι αντίστροφες πληρωμές διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο, καθόσον επέτρεψαν στη Lundbeck να επιτύχει δεσμεύσεις εκ μέρους των επιχειρήσεων γενοσήμων, τις οποίες δεν θα μπορούσε να έχει επιτύχει χωρίς τις πληρωμές αυτές, καθυστερώντας, συνεπώς, την είσοδό τους στην αγορά.

432 Απαντώντας σε ερώτημα του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τις συνέπειες της αποφάσεως CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω (EU:C:2014:2204), οι προσφεύγουσες υποστήριξαν ότι η απόφαση αυτή ενίσχυε την άποψή τους, κατά την οποία η Επιτροπή εσφαλμένως είχε χαρακτηρίσει τις επίμαχες συμφωνίες ως εκ του αντικειμένου περιορισμό. Συγκεκριμένα, πρώτον, το Δικαστήριο έχει υπενθυμίσει ότι η έννοια του ως εκ του αντικειμένου περιορισμού πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς. Δεύτερον, η ύπαρξη τέτοιου περιορισμού διαπιστώνεται μόνον εφόσον η συμφωνία είναι, αυτή καθαυτήν, αρκούντως επιζήμια. Ωστόσο, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, το ζήτημα αν μια συμφωνία διακανονισμού μπορεί να κριθεί σύμφωνη ή όχι προς το δίκαιο του ανταγωνισμού απαιτεί ενδελεχή ανάλυση της μεμονωμένης συμφωνίας, λαμβανομένου υπόψη του πραγματικού, του οικονομικού και του νομικού πλαισίου. Από ένα εσωτερικό σημείωμα της KFST προκύπτει, εξάλλου, ότι η Επιτροπή δεν είχε κρίνει ότι το εύρος των πληρωμών στην περίπτωση της Lundbeck συνιστούσε σαφές παράδειγμα επιχειρήσεως που πληρώνει τους ανταγωνιστές της προκειμένου να παραμείνουν εκτός αγοράς. Φρονούν, επομένως, ότι, με την προσέγγισή της, η Επιτροπή προσπαθεί στην πραγματικότητα να αποφύγει την ανάλυση των πραγματικών περιστατικών και το βάρος αποδείξεως που φέρει όσον αφορά την τεκμηρίωση ύπαρξης περιορισμού του ανταγωνισμού βάσει των αποτελεσμάτων της συμφωνίας. Τρίτον, δεν μπορεί να μη ληφθεί υπόψη το πλαίσιο στο οποίο συνήφθησαν οι επίμαχες συμφωνίες, δηλαδή, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη έγκυρων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μεθόδους, η περιορισμένη διάρκεια των συμφωνιών, το ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο στον ΕΟΧ και η απουσία προϊόντων που δεν συνιστούσαν παραποίηση τα οποία θα ήταν διαθέσιμα σχετικά σύντομα. Τέταρτον, η αποκτηθείσα πείρα είναι σημαντική προκειμένου να κριθεί αν μια συμπεριφορά έχει ως αντικείμενο να περιορίσει τον ανταγωνισμό. Αυτή η πείρα πρέπει να εκληφθεί ως εκείνη που κατά παράδοση απορρέει από την οικονομική ανάλυση, όπως αυτή επιβεβαιώθηκε από τις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές, ενισχυόμενη, όπου απαιτείται, από τη νομολογία. Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν υπάρχει καμία τέτοιου είδους πείρα.

433 Ως προς την Επιτροπή, αυτή διευκρίνισε ότι είχε εφαρμόσει την πάγια σχετική νομολογία, όπως αυτή υπομνήσθηκε από το Δικαστήριο στην απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω (EU:C:2014:2204).

434 Πρέπει πράγματι να επισημανθεί ότι στην απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω (EU:C:2014:2204), το Δικαστήριο δεν αμφισβήτησε τις βασικές αρχές όσον αφορά την έννοια του ως εκ του αντικειμένου περιορισμού όπως αυτές προκύπτουν από την προγενέστερη νομολογία. Πάντως, στην απόφασή του, το Δικαστήριο απέρριψε την ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου στην απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2012, CB κατά Επιτροπής (T-491/07, EU:T:2012:633), το οποίο είχε κρίνει ότι η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου δεν έπρεπε να ερμηνεύεται συσταλτικώς. Υπενθύμισε ότι η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου δεν μπορεί να χρησιμοποιείται παρά μόνον σε ορισμένα είδη συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων τα οποία είναι αρκούντως επιζήμια για τον ανταγωνισμό ώστε να μπορεί να γίνει δεκτό ότι παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων τους, διότι άλλως η Επιτροπή θα απαλλασσόταν από την υποχρέωση να αποδεικνύει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα στην αγορά συμφωνιών οι οποίες ουδόλως είναι δεδομένο ότι είναι εκ της φύσεώς τους επιβλαβείς για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού (απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 58).

435 Από τη γενική οικονομία της προσβαλλομένης αποφάσεως, και, ιδίως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 802 και 1338, προκύπτει, όμως, ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν συγκρίσιμες με συμφωνίες αποκλεισμού από την αγορά, οι οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, ο αποκλεισμός των ανταγωνιστών από την αγορά αποτελεί ακραία μορφή κατανομής της αγοράς και περιορισμού της παραγωγής. Οι προσφεύγουσες δεν είναι δυνατόν να προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη την ύπαρξη των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας για μεθόδους ή το ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο στον ΕΟΧ εν προκειμένω ως κρίσιμα στοιχεία του σχετικού πλαισίου. Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 666 έως 671 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών για μέθοδο, αλλά έκρινε ότι αυτά, ακόμα και αν τεκμαίρονταν έγκυρα, δεν μπορούσαν να αποκλείσουν κάθε ανταγωνισμό σχετικά με τη ΔΦΟ κιταλοπράμη. Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε επίσης υπόψη το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, επικρατούσε αβεβαιότητα ως προς το ζήτημα της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών, ιδίως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, και ότι κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

436 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή ορθώς εφάρμοσε τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 338 έως 344 ανωτέρω, η οποία καθορίζει αν μια συμφωνία μπορεί, από την ίδια της τη φύση, να θεωρηθεί ότι περιορίζει τον ανταγωνισμό κατά αρκούντως σοβαρό τρόπο, ώστε να μπορεί να χαρακτηρισθεί εν προκειμένω ως εκ του αντικειμένου περιορισμός (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 651 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

437 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν όφειλε, επιπλέον, να εξετάσει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα των επίμαχων συμφωνιών στον ανταγωνισμό και, ιδίως, το ζήτημα κατά πόσον, ελλείψει των συμφωνιών αυτών, οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα είχαν εισέλθει στην αγορά χωρίς να προσβάλλουν κάποιο από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, προκειμένου να τεκμηριώσει την ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες σχετικώς και ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (βλ. πρώτο λόγο ακυρώσεως ανωτέρω).

438 Εξάλλου, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, δεν απαιτείται να έχει ήδη κατακριθεί από την Επιτροπή το ίδιο είδος συμφωνιών προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί ως εκ του αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού. Ο ρόλος της πείρας, που μνημονεύθηκε από το Δικαστήριο στη σκέψη 51 της αποφάσεως CB κατά Επιτροπής (σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204), δεν αφορά την ειδική κατηγορία μιας συμφωνίας σε συγκεκριμένο τομέα, αλλά παραπέμπει στο

γεγονός ότι έχει αποδειχθεί ότι ορισμένες μορφές συμπράξεως μπορούν, εν γένει και βάσει της αποκτηθείσας πείρας, να έχουν αρνητικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό ώστε να μην είναι απαραίτητο να αποδειχθεί ότι έχουν αποτελέσματα στη συγκεκριμένη κρίσιμη περίπτωση. Το γεγονός ότι στο παρελθόν η Επιτροπή δεν έχει κρίνει ότι μια δεδομένου είδους συμφωνία συνιστούσε, εκ του ίδιου της του αντικειμένου, περιορισμό του ανταγωνισμού δεν είναι επομένως ικανό, αυτό καθαυτό, να την παρεμποδίσει να το πράξει στο μέλλον κατόπιν εξατομικευμένης και εμπεριστατωμένης εξετάσεως των κρίσιμων μέτρων, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου, του σκοπού και του πλαισίου τους (βλ., συναφώς, απόφαση CB κατά Επιτροπής, σκέψη 78 ανωτέρω, EU:C:2014:2204, σκέψη 51· προτάσεις του γενικού εισαγγελέα N. Wahl στην υπόθεση CB κατά Επιτροπής, C-67/13 P, Συλλογή, EU:C:2014:1958, σημείο 142, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στην υπόθεση Toshiba Corporation κατά Επιτροπής, C-373/14 P, Συλλογή, EU:C:2015:427, σημείο 74).

439 Επομένως, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς ότι οι επίμαχες συμφωνίες μπορούσαν να θεωρηθούν επαρκώς επιζήμιες για τον ανταγωνισμό, λόγω του περιεχομένου και των σκοπών τους, λαμβανομένων υπόψη του οικονομικού και του νομικού τους πλαισίου (βλ. σκέψη 343 ανωτέρω).

440 Επομένως, το πρώτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του δεύτερου σκέλους

441 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η Επιτροπή υποπίπτει σε νομική πλάνη, καθόσον στην προσβαλλόμενη απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μια μεταβίβαση αξίας αρκεί, αυτή καθαυτήν, για να καταστήσει περιοριστική ως εκ του αντικειμένου μια συμφωνία διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

442 Παρατηρούν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνεται ότι τα «μέσα που χρησιμοποιούν οι κάτοχοι διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους λαμβάνονται υπόψη» (αιτιολογική σκέψη 641), κάτι που σημαίνει ότι τα «μέσα» μπορούν, αυτά καθαυτά, να καταστήσουν μια συμφωνία αντίθετη προς τον ανταγωνισμό ως εκ του αντικειμένου. Ωστόσο, δεν υπάρχει κάποιο προηγούμενο που να καταδεικνύει ότι ένα μέτρο εξωτερικής υποκινήσεως, είτε υπό τη μορφή οικονομικών πλεονεκτημάτων είτε υπό τη μορφή σωματικής ή ψυχολογικής πίεσης, είναι ικανό, αυτό καθαυτό, να καταστήσει αντίθετη προς τον ανταγωνισμό μια κατά τα λοιπά θεμιτή συμφωνία. Επιπλέον, εφόσον η ύπαρξη εξωτερικής υποκινήσεως δεν μπορεί να δικαιολογήσει μια κατά τα λοιπά αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμφωνία, δεν μπορεί ούτε να καταστήσει αντίθετη προς τον ανταγωνισμό μια κατά τα λοιπά θεμιτή συμφωνία. Τέλος, η νομολογία του Δικαστηρίου επιβεβαιώνει ότι το αντιανταγωνιστικό αντικείμενο μιας συμφωνίας πρέπει να αποδεικνύεται ανεξαρτήτως των οικονομικών κινήτρων των μερών. Η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει, επομένως, πλάνη καθόσον αποδίδει καθοριστική σημασία στην πληρωμή, ενώ αυτή έχει ουδέτερη σημασία από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού.

443 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

444 Στο μέτρο που, με το σκέλος αυτό, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση των αντίστροφων πληρωμών στην προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να γίνει παραπομπή, συναφώς, στα όσα αναφέρθηκαν επί του ζητήματος αυτού στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακυρώσεως (βλ. σκέψεις 345 έως 416 ανωτέρω).

445 Επιπροσθέτως, πρέπει να σημειωθεί ότι η νομολογία που επικαλούνται οι προσφεύγουσες, κατά την οποία είναι αδιάφορο, όσον αφορά την ύπαρξη παραβάσεως, το κατά πόσον η σύναψη της συμφωνίας ήταν ή όχι προς το εμπορικό συμφέρον των συμβαλλόμενων στη συμφωνία αυτή μερών (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2007, Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής, C-403/04 P και C-405/04 P, Συλλογή, EU:C:2007:52, σκέψεις 44 και 45 και εκεί παρατιθέμενη

νομολογία), συνεπάγεται αποκλειστικώς ότι τα μετέχοντα σε συμφωνία μέρη δεν είναι δυνατόν να προβάλλουν ότι η εν λόγω συμφωνία αποτελούσε την αποδοτικότερη λύση για να αποφύγουν την απαγόρευση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (βλ. σκέψη 380 ανωτέρω). Δεν απαγορεύεται, αντιθέτως, να λάβει υπόψη η Επιτροπή το περιεχόμενο συμφωνίας, καθώς και τον σκοπό της και το πλαίσιο εντός του οποίου συνήφθη, όπως, εν προκειμένω, την ύπαρξη σημαντικών αντίστροφων πληρωμών, προκειμένου να τεκμηριώσει την ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού.

446 Επομένως, το δεύτερο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

3. Επί του τρίτου σκέλους

447 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει νομική πλάνη, πρώτον, καθόσον δεν αναγνωρίζει ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν αναγκαίες για την επίτευξη θεμιτού σκοπού, ήτοι την προστασία και την εφαρμογή διπλώματος ευρεσιτεχνίας, και δεύτερον, καθόσον εφαρμόζει εσφαλμένως εν προκειμένω τη νομολογία σε σχέση με τους «άλλους θεμιτούς σκοπούς».

448 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται πάγια νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, κατά την οποία ένας περιορισμός της ελευθερίας δράσεως των μερών δεν περιορίζει συστηματικά τον ανταγωνισμό, ειδικότερα όταν ο περιορισμός αυτός είναι αναγκαίος για την επίτευξη ενός κύριου σκοπού που είναι ουδέτερος ως προς τον ανταγωνισμό ή τον ευνοεί. Η προστασία δε της επενδύσεως που πραγματοποιεί ο φορέας δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί, κατά τις προσφεύγουσες, να συνιστά τέτοιον θεμιτό σκοπό.

449 Εν προκειμένω, οι επίμαχες συμφωνίες επιδίωκαν τον θεμιτό σκοπό να προστατευθούν και να μην προσβληθούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο και να προφυλαχθεί επομένως η επένδυση της Lundbeck, αποτρέποντας την ανεπανόρθωτη ζημία που θα είχε προκαλέσει η κυκλοφορία των γενόσημων φαρμάκων. Περαιτέρω, οι εν λόγω συμφωνίες παρείχαν στις επιχειρήσεις γενοσήμων τον απαραίτητο χρόνο προκειμένου να καθορίσουν κατά πόσον προσβάλλονταν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, χωρίς να εκτεθούν σε έξοδα ή άλλα βάρη ή να υποστούν την καθυστέρηση που συνεπάγεται μια ένδικη διαφορά. Επιπλέον, το περιεχόμενο και η διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών δεν ήταν δυσανάλογα, στον βαθμό που αυτές προορίζονταν μόνον να παρεμποδίσουν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να εμπορευθούν την κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, και στον βαθμό που η διάρκειά τους συνδεόταν εν τέλει με την έκβαση της διαφοράς Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο, από την οποία θα καθοριζόταν η πορεία των υποβοσκουσών διαφορών και το κατά πόσον η Lundbeck θα εξακολουθούσε να έχει συμφέρον στην εκμετάλλευση των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας για μέθοδο.

450 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

451 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, κατά τη νομολογία, εάν συγκεκριμένη πράξη ή δραστηριότητα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αρχής της προβλεπόμενης στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ απαγορεύσεως, λόγω του ουδέτερου ή θετικού αποτελέσματός της στον ανταγωνισμό, τότε τυχόν περιορισμός της εμπορικής αυτονομίας ενός ή περισσοτέρων εκ των μετεχόντων στην εν λόγω πράξη ή δραστηριότητα δεν εμπίπτει επίσης στο πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω αρχής περί απαγορεύσεως, εάν ο περιορισμός αυτός είναι αντικειμενικώς αναγκαίος για την υλοποίηση της πράξεως ή της δραστηριότητας αυτής και τελεί σε αναλογία προς τους σκοπούς που αυτή επιδιώκει (βλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-382/12 P, Συλλογή, EU:C:2014:2201, σκέψη 89 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

452 Πράγματι, όταν δεν είναι δυνατόν να αποσυνδεθεί ένας τέτοιος περιορισμός από την κύρια πράξη ή δραστηριότητα χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ύπαρξη και το αντικείμενό τους, τότε η συμβατότητα του περιορισμού αυτού προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ πρέπει να κριθεί από κοινού με τη συμβατότητα της κύριας πράξεως ή δραστηριότητας της οποίας αποτελεί παρεπόμενο, ακόμη κι αν, εξεταζόμενος

αυτοτελώς, ένας τέτοιος περιορισμός θα μπορούσε, εκ πρώτης όψεως, να φαίνεται ότι εμπίπτει στο πεδίο της απαγορεύσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 451 ανωτέρω, EU:C:2014:2201, σκέψη 90).

453 Οσάκις πρέπει να καθορισθεί κατά πόσον ένας περιορισμός του ανταγωνισμού μπορεί να μην εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ λόγω του ότι είναι παρεπόμενος κάποιας κύριας πράξεως που δεν είναι αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, πρέπει να εξετάζεται αν η υλοποίηση της πράξεως αυτής θα ήταν αδύνατη χωρίς τον επίμαχο περιορισμό. Το γεγονός ότι η έλλειψη του επίμαχου περιορισμού θα δυσχέραινε απλώς την υλοποίηση της εν λόγω πράξεως, ήτοι θα την έκανε λιγότερο επικερδή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προσδίδει στον εν λόγω περιορισμό τον χαρακτήρα του «αντικειμενικώς αναγκαίου» που απαιτείται για να μπορέσει να χαρακτηρισθεί ως παρεπόμενος. Πράγματι, μια τέτοια ερμηνεία θα οδηγούσε στη διεύρυνση της έννοιας αυτής, ώστε να περιλαμβάνει περιορισμούς που δεν είναι απολύτως αναγκαίοι για την υλοποίηση της κύριας πράξεως. Το αποτέλεσμα αυτό θα έθιγε την πρακτική αποτελεσματικότητα της απαγορεύσεως που προβλέπει το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 451 ανωτέρω, EU:C:2014:2201, σκέψη 91).

454 Η προϋπόθεση σχετικά με τον αναγκαίο χαρακτήρα του περιορισμού συνεπάγεται, επομένως, ότι πρέπει να εξετάζονται δύο ζητήματα. Ειδικότερα, πρέπει να εξετάζεται, αφενός, αν ο περιορισμός είναι αντικειμενικώς αναγκαίος για την υλοποίηση της κύριας πράξεως και, αφετέρου, αν τελεί σε αναλογία προς αυτή (βλ. απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

455 Όσον αφορά τον αντικειμενικώς αναγκαίο χαρακτήρα ενός περιορισμού, υπογραμμίζεται ότι, καθόσον δεν μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη ορθολογικού κανόνα στο δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης, θα ήταν εσφαλμένο να θεωρηθεί, στο πλαίσιο του χαρακτηρισμού των παρεπόμενων περιορισμών, ότι η προϋπόθεση της αντικειμενικής αναγκαιότητας συνεπάγεται στάθμιση των υπέρ και κατά του ανταγωνισμού αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας (βλ., συναφώς, απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

456 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι οι περιορισμοί στην εμπορική αυτονομία των επιχειρήσεων γενοσήμων ήταν παρεπόμενοι ως προς την επίτευξη του κύριου σκοπού, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας.

457 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

458 Πρώτον, πράγματι, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι οι περιορισμοί που συμφωνήθηκαν βάσει των επίμαχων συμφωνιών ήταν αντικειμενικώς αναγκαίοι για την προστασία των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας. Αφενός, θα μπορούσαν να έχουν προστατεύσει τα δικαιώματα αυτά ασκώντας αγωγές ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων σε περίπτωση προσβολής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας. Αφετέρου, όπως ανέφερε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 638 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, υπήρχαν διάφοροι τρόποι φιλικής διευθετήσεως μιας διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, χωρίς επιβολή περιορισμών στην είσοδο των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά μέσω αντίστροφων πληρωμών που αντιστοιχούσαν περίπου στα κέρδη που οι τελευταίες προσδοκούσαν σε περίπτωση εισόδου στην αγορά (βλ. σκέψεις 334 και 411 ανωτέρω). Οι προσφεύγουσες δεν αποδεικνύουν, επομένως, ότι οι περιορισμοί αυτοί ήταν αντικειμενικώς αναγκαίοι για την επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού, που συνίστατο στη μη προσβολή των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας.

459 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, μια συμφωνία δεν είναι απρόσβλητη έναντι του δικαίου του ανταγωνισμού για τον λόγο και μόνον ότι αφορά δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αποβλέπει στη φιλική διευθέτηση διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, και ότι μπορεί να εκληφθεί ως έχουσα περιοριστικό αντικείμενο, ακόμη και αν αυτό δεν είναι το μοναδικό της αντικείμενο, αλλά επιδιώκει, επίσης, και άλλους θεμιτούς σκοπούς (βλ. σκέψη 427 ανωτέρω και εκεί παρατιθέμενη

νομολογία). Το γεγονός ότι μπορεί να πρόκειται περί της πιο αποδοτικής ή της λιγότερο επισφαλούς λύσεως από εμπορικής απόψεως ουδόλως αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (σκέψη 380 ανωτέρω).

460 Τρίτον, εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν βάσει των επίμαχων συμφωνιών μπορούν να θεωρηθούν ως αντικειμενικώς αναγκαίοι για τον κύριο σκοπό που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, ο οποίος συνίσταται στη μη προσβολή των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας, εντούτοις δεν τελούν σε αναλογία προς την επίτευξη του σκοπού αυτού. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, οι επίμαχες συμφωνίες δεν ρύθμισαν καμία διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι προέβλεπαν αποκλειστικώς ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα έμεναν εκτός της αγοράς κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, έναντι πληρωμής, χωρίς μάλιστα να προβλέπουν καν ότι κατά το πέρας της περιόδου αυτής θα μπορούσαν να εισέλθουν στην εν λόγω αγορά χωρίς να πρέπει να αντιμετωπίσουν προσφυγές λόγω προσβολής εκ μέρους της Lundbeck. Επιπλέον, το περιεχόμενο των προβλεπόμενων στις συμφωνίες αυτές περιορισμών υπερέβαινε συχνά το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (βλ. έκτο λόγο κατωτέρω). Τέλος, εσφαλμένως διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η υπόθεση Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο χρησίμευε ως υπόθεση-κλειδί που θα επέτρεπε τη ρύθμιση των ενδίκων διαφορών με τις επιχειρήσεις γενοσήμων, δεδομένου ότι, όπως τόνισε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 683 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η συμφωνία Arrow UK, η Δανική συμφωνία Arrow, η συμφωνία Alpharma και η συμφωνία Ranbaxy συνήφθησαν συλλήβδην πριν ασκήσει η Lundbeck αγωγή λόγω προσβολής κατά της Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις 14 Οκτωβρίου 2002. Όσον αφορά τη μοναδική συμφωνία που συνήφθη μεταγενεστέρως, ήτοι τη συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, η διαφορά με τη Lagap δεν ασκούσε ουσιαστική επιρροή, διότι η κρίσιμη στη δίκη Lagap ΔΦΟ, που βασιζόταν στη μέθοδο Matrix II, διέφερε από τη ΔΦΟ της Natco, βάσει της οποίας παραγόταν η γενόσημος κιταλοπράμη την οποία σχεδίαζε να εμπορευθεί η Merck (GUK) (αιτιολογική σκέψη 687 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

461 Επομένως, κακώς υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι οι περιορισμοί που περιέχονται στις επίμαχες συμφωνίες ήταν αντικειμενικώς αναγκαίοι για την προστασία των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας και τελούσαν σε αναλογία προς αυτά.

462 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή εφαρμόζει κατά εσφαλμένο τρόπο εν προκειμένω τη νομολογία σχετικά με τους άλλους θεμιτούς σκοπούς. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, το ότι μια συμφωνία μπορεί να έχει και άλλους, απολύτως θεμιτούς, σκοπούς δεν αποκλείει τη διαπίστωση ως εκ του αντικειμένου περιορισμού. Οι υποθέσεις που παραθέτει η Επιτροπή προς στήριξη του ως άνω συμπεράσματος αφορούν, εντούτοις, καταστάσεις στις οποίες ο θεμιτός σκοπός μπορούσε να έχει επιτευχθεί χωρίς να περιορισθεί ο ανταγωνισμός, ενώ εν προκειμένω οι επίμαχες συμφωνίες ήταν αναγκαίες προκειμένου να διασφαλισθεί η μη προσβολή των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

463 Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει τα επιχειρήματα των προσφευγουσών και υποστηρίζει επίσης ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε εσφαλμένως το νομικό κριτήριο σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Κατά την παρεμβαίνουσα, η νομολογία του Δικαστηρίου στηρίζεται σε ένα κριτήριο «αντικειμενικής ανάγκης» προκειμένου να καθορίσει κατά πόσον χωρεί ή όχι εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει αν η συμφωνία διακανονισμού είχε συναφθεί καλόπιστα προς επίλυση μιας πραγματικής διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας και αν οι περιορισμοί που συμφωνήθηκαν ήταν αναγκαίοι και τελούσαν σε αναλογία προς τον θεμιτό αυτό σκοπό.

464 Πρέπει να επισημανθεί επ' αυτού ότι, σε αντίθεση προς ό,τι προβάλλουν οι προσφεύγουσες καθώς και η παρεμβαίνουσα, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη καθόσον εφάρμοσε εν προκειμένω τη νομολογία σε σχέση με τους άλλους θεμιτούς σκοπούς (βλ. σκέψη 427 ανωτέρω και εκεί παρατιθέμενη

νομολογία) και καθόσον απέρριψε τα σχετικά επιχειρήματα των προσφευγουσών, στην αιτιολογική σκέψη 653 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στον βαθμό που τα επιχειρήματα αυτά βασίζονται επίσης στην εσφαλμένη παραδοχή ότι ο θεμιτός σκοπός που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας, δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς να περιορισθεί ο ανταγωνισμός (βλ. σκέψεις 458 έως 461 ανωτέρω).

465 Επομένως, το τρίτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

4. Επί του τέταρτου σκέλους

466 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η απόφαση πάσχει νομική πλάνη καθόσον δεν δέχεται ότι το αντίστροφο σενάριο εν προκειμένω αποκλείει τη δυνατότητα να διαπιστωθεί ως εκ του αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού.

467 Προβάλλουν ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, ακόμα και χωρίς τις επίμαχες συμφωνίες, οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα είχαν πωλήσει κιταλοπράμη που δεν συνιστά παραποίηση. Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το γενικό κριτήριο για να κριθεί αν μια συμφωνία έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού συνίσταται στην εξέταση του ποια θα ήταν η κατάσταση του ανταγωνισμού εντός της οικείας αγοράς, αν έλειπε η εν λόγω συμφωνία. Η παραμικρή αμφιβολία ως προς το αν θα υπήρχε ανταγωνισμός ελλείψει της συμφωνίας αρκεί, επομένως, για να αποκλεισθεί οιαδήποτε παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, η εξάλειψη της αβεβαιότητας ενυπάρχει σε κάθε συμφωνία διακανονισμού, στη δε προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται δεκτό ότι οι συμφωνίες διακανονισμού που καθυστερούν μια είσοδο στην αγορά ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μην προσβάλλουν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ.

468 Οι μνημονευόμενες στην προσβαλλόμενη απόφαση ρεαλιστικές προοπτικές για διείσδυση σε μια ή περισσότερες αγορές του ΕΟΧ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτουν οι επίμαχες συμφωνίες είναι αβάσιμες και, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι παρά μόνον προοπτικές, κάτι που συνεπάγεται τουλάχιστον ότι δεν ήταν βέβαιο κατά πόσον, ελλείψει των συμφωνιών αυτών, οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα είχαν πωλήσει κιταλοπράμη που δεν συνιστά παραποίηση. Συγκεκριμένα, κατά τις προσφεύγουσες, οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν διέθεταν καμία ΑΚΑ και, ακόμα και αν είχαν θέσει σε κυκλοφορία τα συνιστώντα παραποίηση γενόσημά τους προϊόντα, θα είχαν εκδοθεί εις βάρος τους διαταγές κατόπιν αιτήσεως των προσφευγουσών. Επιπλέον, οι εν λόγω επιχειρήσεις θα μπορούσαν να έχουν επιλέξει να παραμείνουν εκτός αγοράς ή να αποσυρθούν από αυτήν προκειμένου να αποφύγουν μια ένδικη διαφορά με τη Lundbeck. Κατά τα λοιπά, πολλές επιχειρήσεις γενοσήμων εξακολούθησαν ενεργώς να προετοιμάζουν την είσοδό τους στην αγορά, συνεχίζοντας ιδίως τις έρευνές τους σε σχέση με τη μη συνιστώσα παραποίηση κιταλοπράμη, οι δε επίμαχες συμφωνίες δεν τις παρεμπόδισαν εξάλλου να αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

469 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

470 Πρώτον, στον βαθμό που, με τα επιχειρήματά τους, οι προσφεύγουσες επιδιώκουν προφανώς να θέσουν υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών και στον βαθμό που τα επιχειρήματα αυτά απορρίφθηκαν ήδη στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως ανωτέρω, πρέπει να γίνει παραπομπή στα όσα αναπτύχθηκαν συναφώς.

471 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 101 ΣΛΕΕ αποσκοπεί στην προστασία του δυνητικού ανταγωνισμού όσο και του πραγματικού ανταγωνισμού στον οποίον επιδίδονται οι επιχειρήσεις στην αγορά (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω). Επομένως, αλυσιτελώς διατείνονται και πάλι οι προσφεύγουσες ότι δεν υφίσταται ουδεμία βεβαιότητα ως προς το ότι οι επιχειρήσεις θα είχαν πράγματι εισέλθει στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, δεδομένου ότι μια τέτοια επιχειρηματολογία δεν λαμβάνει υπόψη τη διάκριση μεταξύ πραγματικού και δυνητικού ανταγωνισμού.

472 Δεύτερον, στον βαθμό που οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή έπρεπε να έχει εξετάσει το αντίστροφο σενάριο εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά τους ως εκ του αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού, η Επιτροπή όφειλε αποκλειστικώς να αποδείξει ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν αρκούντως επιζήμιες για τον ανταγωνισμό, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των διατάξεών τους, τους σκοπούς που επιδιώκουν, καθώς και το οικονομικό και το νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτές εντάσσονταν, χωρίς να οφείλει, ωστόσο, να εξετάσει τα αποτελέσματα (σκέψη 341 ανωτέρω).

473 Η εξέταση του υποθετικού αντίστροφου σεναρίου, πέραν του ότι είναι δυσχερής στην πράξη καθόσον θα επέβαλλε στην Επιτροπή να ανασυνθέσει τα πραγματικά περιστατικά που θα ελάμβαναν χώρα ελλείψει των επίμαχων συμφωνιών, ενώ το αντικείμενο αυτών ήταν ακριβώς να καθυστερήσουν την είσοδο των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά (βλ. σκέψεις 138 και 139 ανωτέρω), θα ισοδυναμούσε περισσότερο με εξέταση των αποτελεσμάτων των επίμαχων συμφωνιών στην αγορά, παρά με αντικειμενική εξέταση του επαρκώς επιζήμιου χαρακτήρα τους έναντι του ανταγωνισμού. Τέτοια, όμως, εξέταση των αποτελεσμάτων δεν απαιτείται στο πλαίσιο αναλύσεως που βασίζεται στην ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού (σκέψη 341 ανωτέρω).

474 Ως εκ τούτου, ακόμα και αν υποτεθεί ότι ορισμένες επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα είχαν εισέλθει στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, εξαιτίας αγωγών λόγω προσβολής που θα ασκούσε η Lundbeck ή εξαιτίας της αδυναμίας να λάβουν ΑΚΑ εντός αρκετά σύντομου χρόνου, σημασία έχει ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθουν στην αγορά κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών με τη Lundbeck, κάτι που συνεπάγεται ότι ασκούσαν ανταγωνιστική πίεση σε αυτήν. Η ανταγωνιστική αυτή πίεση εξαλείφθηκε κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, κάτι που συνιστά, αυτό καθαυτό, ως εκ του αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

475 Καίτοι αληθεύει ότι οι συμφωνίες διακανονισμού αποσκοπούν συχνά στην άρση της αβεβαιότητας που συνεπάγεται η έναρξη δικαστικής διαμάχης, τέτοιοι διακανονισμοί δεν είναι απρόσβλητοι έναντι της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. σκέψη 427 ανωτέρω). Επιπλέον, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, οι συμφωνίες διακανονισμού είναι ιδιαιτέρως προβληματικές όταν αποβλέπουν στην πληρωμή των δυνητικών ανταγωνιστών προκειμένου να παραμείνουν αυτοί εκτός αγοράς κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, χωρίς ωστόσο να διευθετούν την παραμικρή υποβόσκουσα διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, όπως εν προκειμένω.

476 Συνεπώς, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι οι επίμαχες συμφωνίες ισοδυναμούσαν προς συμφωνίες αποκλεισμού από την αγορά μεταξύ ανταγωνιστών και μπορούσαν να έχουν αρνητικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό, χωρίς να είναι απαραίτητο, για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, να αποδειχθεί ότι είχαν τέτοια αποτελέσματα.

477 Κατά συνέπεια, το τέταρτο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί, όπως και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

*Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και από έλλειψη αιτιολογήσεως κατά την απόρριψη του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως ουσιώδους προτύπου για την εκτίμηση των συμφωνιών διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ*

478 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η Επιτροπή κακώς δεν παραδέχεται ότι οι συμφωνίες που περιέχουν περιορισμούς αντίστοιχους προς τους εγγενείς της ασκήσεως των δικαιωμάτων που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στον κάτοχό του δεν εμπίπτουν στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ότι κακώς διατείνεται η Επιτροπή ότι οι συμφωνίες, οι οποίες προβλέπουν περιορισμούς που υπερβαίνουν το πεδίο εφαρμογής του διπλώματος αυτού ευρεσιτεχνίας, εμπίπτουν προφανώς στην προμνησθείσα διάταξη. Κατά τις προσφεύγουσες, πρώτον, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει νομική πλάνη

καθόσον απορρίπτει το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως κρίσιμου προτύπου ελέγχου για την αξιολόγηση των συμφωνιών διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και, δεύτερον, η επιχειρηματολογία βάσει της οποίας η Επιτροπή απορρίπτει στην προσβαλλόμενη απόφαση το ανωτέρω κριτήριο είναι ασαφής και παράλογη και αντιφάσκει προς την επιχειρηματολογία-κλειδί στην οποία στηρίζεται η υπόλοιπη προσβαλλόμενη απόφαση.

1. Επί του πρώτου σκέλους

479 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι συμβατικοί περιορισμοί που εμπίπτουν στο χρονικό, τοπικό και υλικό πεδίο εφαρμογής των δικαιωμάτων του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν παραβιάζουν το δίκαιο του ανταγωνισμού, διότι οι περιορισμοί αυτοί τελούν σε αναλογία προς εκείνους που είναι εγγενείς του βασικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, ανεξαρτήτως του κατά πόσον η συμφωνία διακανονισμού συνεπάγεται ή όχι επίσης μεταβίβαση αξίας από το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων υπέρ του παραγωγού γενοσήμων.

480 Μια τέτοια προϋπόθεση συνάδει προς την αρχή κατά την οποία τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας τεκμαίρονται έγκυρα έως ότου κηρυχθούν ρητώς άκυρα. Στην απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω (EU:C:1986:75), το Δικαστήριο έκρινε ότι κάθε ρήτρα η οποία αφορούσε τα προϊόντα που καλύπτονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικαιολογείτο από την προστασία δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας. Το πεδίο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι, επομένως, κρίσιμο για την εκτίμηση μιας παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

481 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι κάθε συμφωνία διακανονισμού πρέπει να συνδέεται με μια ένδικη διαφορά «καλή τη πίστει» μεταξύ των μετεχόντων στη συμφωνία μερών σχετικά με την ισχύ ή την προσβολή ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Τέτοιες συμφωνίες είναι εκ φύσεως νόμιμες και λυσιτελείς και υπόκεινται σε έλεγχο περί συμπράξεων μόνον στην περίπτωση που η σχετική ένδικη διαφορά είναι εικονική.

482 Όσον αφορά συμφωνίες διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας και γενόσημα φάρμακα, μια ένδικη διαφορά πρέπει να θεωρείται γνήσια όταν, αφενός, δεν αποδεικνύεται ότι ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας γνώριζε ή πίστευε ακράδαντα ότι αυτό ήταν άκυρο και, αφετέρου, ο εν λόγω κάτοχος διέθετε αρκετά αποδεικτικά στοιχεία ώστε να υποστηρίξει ότι τα γενόσημα φάρμακα προσέβαλλαν το δίπλωμά του ευρεσιτεχνίας. Εάν ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας διατηρεί απλές αμφιβολίες όσον αφορά το κύρος του, οι εν λόγω αμφιβολίες, που αποτυπώνουν την αβεβαιότητα που ενέχει η έκβαση κάθε ένδικης διαφοράς, δεν επαρκούν ώστε να επηρεάσουν τη γνησιότητά της και να καταστήσουν παράνομη τη συμφωνία διακανονισμού. Κατά συνέπεια, δηλώσεις όπως η κατ' επανάληψη παρατεθείσα στην προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία έγινε ενάμισι και πλέον έτος μετά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών και κατά την οποία ένας εργαζόμενος της Lundbeck εκτίμησε σε 60 % τον κίνδυνο να ακυρωθεί από τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, ουδόλως μπορούν να γίνουν δεκτές προκειμένου να αποδειχθεί ότι η Lundbeck φρονούσε ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση ήταν άκυρο ή ότι δεν είχε καμία πιθανότητα να επιτύχει δικαστικώς την εφαρμογή του.

483 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν, επομένως, ότι το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί το μοναδικό κατάλληλο πρότυπο. Καταρχάς, με το εν λόγω κριτήριο καθίσταται δυνατή η επίτευξη εύλογης ισορροπίας μεταξύ του δικαίου του ανταγωνισμού και του δικαίου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Ακολούθως, το εν λόγω κριτήριο ανταποκρίνεται στις επιφυλάξεις της Επιτροπής όσον αφορά τις συμφωνίες διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι μια επιχείρηση γενοσήμων που συνάπτει τέτοια συμφωνία μπορεί ιδίως να διεισδύσει στην αγορά κατά τρόπο που να μην παραβιάζει το υλικό, χρονικό ή εδαφικό πεδίο του επίμαχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Τέλος, το εν λόγω κριτήριο δεν παρουσιάζει τα ελαττώματα εκείνου που εφαρμόσθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση.

484 Τέταρτον, κατά τις προσφεύγουσες, καμία από τις επίμαχες συμφωνίες δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, καθότι όλες πληρούν, αφενός, την προϋπόθεση περί παραμονής εντός του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, εφόσον οι συμβατικοί περιορισμοί περιορίζονταν στα συνιστώντα παραποίηση φάρμακα και δεν υπερέβαιναν το εδαφικό και χρονικό πεδίο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο και, αφετέρου, την προϋπόθεση περί γνήσιας ένδικης διαφοράς, δεδομένου ότι κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν υποδηλώνει ότι η Lundbeck φρονούσε ότι τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας ήταν άκυρα και ότι, επιπλέον, διέθετε επιστημονικά στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων προσέβαλλαν τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας για μέθοδο.

485 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

486 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ουδόλως διακρίνει μεταξύ των συμφωνιών που έχουν ως αντικείμενο την επίλυση διαφοράς και εκείνων που επιδιώκουν άλλους σκοπούς (απόφαση Bayer και Maschinenfabrik Hennecke, σκέψη 427 ανωτέρω, EU:C:1988:448, σκέψη 15). Καίτοι τα δικαιώματα που αναγνωρίζει η νομοθεσία ενός κράτους μέλους στον τομέα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν θίγονται στην υπόστασή τους από το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, οι όροι ασκήσεώς τους μπορούν εντούτοις να εμπίπτουν στις απαγορεύσεις του άρθρου αυτού. Τούτο μπορεί να συμβαίνει κάθε φορά που η άσκηση τέτοιου δικαιώματος φαίνεται ότι είναι το αντικείμενο, το μέσο ή η συνέπεια συμπράξεως (απόφαση Centrafarm και de Peijper, σκέψη 117 ανωτέρω, EU:C:1974:114, σκέψεις 39 και 40).

487 Κατά συνέπεια, μολονότι είναι αληθές ότι το ειδικό αντικείμενο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας συνίσταται κυρίως στο να διασφαλίσει στον κάτοχο, για να ανταμείψει τη δημιουργική προσπάθεια του εφευρέτη, το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί μια εφεύρεση για την παραγωγή και την πρώτη θέση σε κυκλοφορία βιομηχανικών προϊόντων, είτε άμεσα είτε με τη χορήγηση αδειών σε τρίτους, καθώς και το δικαίωμα να αντιτίθεται σε οποιαδήποτε παραποίηση (απόφαση Centrafarm και de Peijper, σκέψη 117 ανωτέρω, EU:C:1974:114, σκέψη 9), δεν μπορεί να δοθεί σ' αυτό η έννοια ότι εξασφαλίζει επίσης προστασία κατά των αμφισβητήσεων του κύρους του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι είναι προς το δημόσιο συμφέρον η άρση κάθε εμποδίου για την οικονομική δραστηριότητα που θα μπορούσε να προκύψει από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε κακώς (απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω, EU:C:1986:75, σκέψη 92).

488 Πρέπει να σημειωθεί συναφώς, σε αντίθεση προς ό,τι διατείνονται οι προσφεύγουσες, ότι η συλλογιστική που παρατέθηκε στη σκέψη 92 της αποφάσεως Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω (EU:C:1986:75), δεν ισχύει αποκλειστικώς για τις ρήτρες που προδήλως δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 46 της ίδιας αποφάσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κάλυπτε ολόκληρη την ιστιοσανίδα και, επομένως, και τον πλωτήρα –με αποτέλεσμα η επίμαχη ρήτρα να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας–, τούτο δεν σήμαινε ότι τέτοια ρήτρα ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ.

489 Επιπλέον, κατά τη νομολογία, μολονότι η Επιτροπή δεν μπορεί να απόσχει από κάθε πρωτοβουλία οσάκις η έκταση ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για να εξακριβωθεί αν συντρέχει παράβαση των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ, δεν είναι αρμόδια να καθορίσει την έκταση ισχύος ενός τέτοιου διπλώματος (απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω, EU:C:1986:75, σκέψη 26).

490 Λαμβανομένης υπόψη της ανωτέρω νομολογίας καθώς και των εγγενών στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ σκοπών, που επιτάσσουν, μεταξύ άλλων, να καθορίζει αυτόνομα κάθε επιχειρηματίας την πολιτική που σκοπεύει να ακολουθήσει στην αγορά (βλ., συναφώς, απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω, EU:C:2008:643, σκέψεις 33 και 34) προκειμένου να προφυλαχθούν οι καταναλωτές έναντι αδικαιολόγητων μειώσεων των τιμών που οφείλονται σε σύμπραξη μεταξύ ανταγωνιστών (βλ.

σκέψη 386 ανωτέρω), ορθώς απέρριψε η Επιτροπή, εν προκειμένω, την εφαρμογή του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας προκειμένου να αξιολογήσει τις επίμαχες συμφωνίες υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

491 Συγκεκριμένα, όπως υποστήριξε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 698 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το κριτήριο αυτό παρουσιάζει διάφορα προβλήματα από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού. Πρώτον, οδηγεί στη διαπίστωση ότι ένα γενόσημο φάρμακο προσβάλλει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του εργαστηρίου παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων και καθιστά κατ' αυτόν τον τρόπο δυνατό τον αποκλεισμό του γενόσημου αυτού φαρμάκου με βάση τον ανωτέρω λόγο, ενώ δεν έχει επιλυθεί το ζήτημα αν το γενόσημο φάρμακο συνεπάγεται προσβολή ή όχι. Δεύτερον, στηρίζεται στο τεκμήριο ότι κάθε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που προβάλλεται στο πλαίσιο συμφωνίας διακανονισμού θεωρείται έγκυρο σε περίπτωση αμφισβητήσεως του κύρους του, ενώ κάτι τέτοιο στερείται βάσεως νομικά ή στην πράξη (σκέψη 122 ανωτέρω). Το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας στηρίζεται, επομένως, στην υποκειμενική εκτίμηση, από τις προσφεύγουσες, του πεδίου εφαρμογής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και του κύρους αυτών, ενώ ένα εθνικό δικαστήριο ή μια εθνική αρχή μπορούσε να έχει διαφορετική άποψη.

492 Το Supreme Court of the United States (Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής), θέτοντας τέρμα σε μια έντονη συζήτηση επ' αυτού του ζητήματος, ακολούθησε εξάλλου την ίδια προσέγγιση, απορρίπτοντας το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που εφάρμοσαν ορισμένα κατώτερα δικαστήρια, με την απόφασή του Actavis, σκέψη 353 ανωτέρω, κατά την οποία το ότι μια συμφωνία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν καθιστά την εν λόγω συμφωνία απρόσβλητη έναντι αγωγής λόγω συμπράξεως.

493 Συγκεκριμένα, το ζήτημα αν ένας περιορισμός εμπίπτει ή όχι στο πεδίο εφαρμογής ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας συνιστά διαπίστωση που απορρέει από την εξέταση του περιεχομένου και του κύρους του και όχι, όπως διατείνονται οι προσφεύγουσες, την αφετηρία μιας τέτοιας εξετάσεως (βλ. σκέψη 353 ανωτέρω ως προς την απόφαση Actavis).

494 Όταν λοιπόν οι προσφεύγουσες επιχειρούν να προβάλουν ότι τα προϊόντα που οι επιχειρήσεις γενοσήμων σκόπευαν να εμπορευθούν προσέβαλλαν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας ή ενέπιπταν στο υλικό, χρονικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής τους, πρόκειται στην πραγματικότητα μόνον περί εικασιών που βασίζονται στις δικές τους υποκειμενικές εκτιμήσεις, εφόσον δεν αμφισβητούν ότι κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών κανένα εθνικό δικαστήριο ή καμία εθνική αρχή δεν είχε κρίνει ότι τα προϊόντα αυτά προσέβαλλαν κάποιο από τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο (σκέψη 145 ανωτέρω). Επιπλέον, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση δεν είχε ούτε καν χορηγηθεί ακόμα κατά τον χρόνο που συνήφθησαν οι περισσότερες από τις επίμαχες συμφωνίες (σκέψη 127 ανωτέρω), ως εκ τούτου, το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών ήταν αβέβαιο, όπως ακριβώς και το περιεχόμενο των περιορισμών που περιέχονταν στις συμφωνίες αυτές.

495 Το γεγονός, εξάλλου, ότι ορισμένοι περιορισμοί που περιέχονταν στις επίμαχες συμφωνίες εξελήφθησαν από την Επιτροπή ως εμπίπτοντες πιθανώς στο πεδίο εφαρμογής διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck υποδηλώνει αποκλειστικώς ότι οι προσφεύγουσες μπορούσαν να έχουν επιτύχει ανάλογους περιορισμούς μέσω δικαστικών αποφάσεων που θα εκδίδονταν για την εφαρμογή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, εφόσον δικαιώνονταν ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων. Τουτέστιν, μολονότι οι επίμαχες συμφωνίες περιείχαν επίσης περιορισμούς που ενέπιπταν ενδεχομένως στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών, οι εν λόγω συμφωνίες υπερέβαιναν το ειδικό αντικείμενο των δικαιωμάτων τους διανοητικής ιδιοκτησίας, μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν ασφαλώς το δικαίωμα να αντιτάσσονται σε παραποιήσεις, αλλά όχι το δικαίωμα να συνάπτουν συμφωνίες με τις οποίες οι πραγματικοί ή οι δυνητικοί ανταγωνιστές της αγοράς πληρώνονταν προκειμένου να μην εισέλθουν στην αγορά (βλ. σκέψη 487 ανωτέρω και αιτιολογική σκέψη 698 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

496 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν εντούτοις ότι, εν προκειμένω, υπήρχαν πραγματικές διαφορές σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μετεχόντων στις επίμαχες συμφωνίες μερών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιλύσουν φιλικά αυτές τις διαφορές χωρίς να παραβούν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ.

497 Είναι, ωστόσο, αμφίβολο κατά πόσον κατέστη δυνατόν με τις επίμαχες συμφωνίες να διευθετηθούν πράγματι οι υποβόσκουσες διαφορές σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των προσφευγουσών και των επιχειρήσεων γενοσήμων, δεδομένου ότι οι συμφωνίες αυτές δεν προέβλεπαν καμία άμεση είσοδο των γενοσήμων στην αγορά κατά τη λήξη τους, η οποία να συνοδεύεται από την εκ μέρους των προσφευγουσών παραίτηση από τις αξιώσεις τους δυνάμει των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω και αιτιολογική σκέψη 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

498 Περαιτέρω, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες κατέστησαν δυνατή τη φιλική διευθέτηση μιας διαφοράς μεταξύ των μερών, αρκεί να υπομνησθεί ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ουδόλως διακρίνει μεταξύ των συμφωνιών που έχουν ως αντικείμενο την επίλυση διαφοράς και εκείνων που επιδιώκουν άλλους σκοπούς (βλ., συναφώς, απόφαση Bayer και Maschinenfabrik Hennecke, σκέψη 427 ανωτέρω, EU:C:1988:448, σκέψη 15). Δεδομένου δε ότι αποδείχθηκε επαρκώς το αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αντικείμενο των συμφωνιών αυτών –εφόσον πρόκειται περί συμφωνιών με τις οποίες αποκλείονται, έναντι πληρωμής, δυνητικοί ανταγωνιστές από την αγορά– ακόμα και αν ωφελήθηκαν επιπλέον ο ανταγωνισμός και οι καταναλωτές, τα αποτελέσματα αυτά έπρεπε να τεκμηριωθούν από τις προσφεύγουσες και να εξετασθούν υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (βλ. εξέταση του έβδομου λόγου ακυρώσεως κατωτέρω), και όχι να αξιολογηθούν από την Επιτροπή στο πλαίσιο της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου (βλ., επ' αυτού, απόφαση Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 387 ανωτέρω, EU:T:2005:298, σκέψη 85).

499 Κατά συνέπεια, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι το νομικό κριτήριο που εφάρμοσε η Επιτροπή δεν στηρίζεται στη νομολογία ή ότι η άσκηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας εμπίπτει στην απαγόρευση που προβλέπει το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις. Η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε νομική πλάνη καθόσον απέρριψε το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως κρίσιμου προτύπου για την εξέταση των επίμαχων συμφωνιών υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, κρίσιμο κριτήριο εν προκειμένω ήταν η έννοια του ως εκ του αντικειμένου περιορισμού, όπως έχει αναπτυχθεί με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης (σκέψεις 338 έως 344 ανωτέρω).

500 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ορθώς στηρίχθηκε, εν προκειμένω, σε ένα σύνολο παραγόντων, ως στοιχεία πλαισίου, όπως την ύπαρξη αντίστροφης πληρωμής, το μέγεθος της πληρωμής αυτής και το γεγονός ότι αντιστοιχούσε προφανώς στα κέρδη που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά, όπως και στην απουσία ρήτρας που να διευκολύνει την είσοδο των γενόσημων στην αγορά κατά τη λήξη των επίμαχων συμφωνιών και στην ύπαρξη περιορισμών που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών, για να διαπιστώσει ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

501 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του δεύτερου σκέλους

502 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, κατά πρώτο λόγο, ότι η αιτιολογία για την απόρριψη του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας παρατίθεται μόνον στην αιτιολογική σκέψη 698 της προσβαλλομένης αποφάσεως, της οποίας, επιπλέον, η συλλογιστική είναι παράλογη, καθότι, κατά

τις προσφεύγουσες, το εν λόγω κριτήριο δεν παρακινεί τις επιχειρήσεις γενοσήμων να εγκαταλείψουν κάθε προσπάθεια για να διεισδύσουν στις αγορές, αλλά, αποκλειστικώς, για την πώληση προϊόντων που συνιστούν παραποίηση.

503 Επιπλέον, το δικαίωμα εναντιώσεως σε παραποιήσεις συνεπάγεται, επίσης, ότι ο κάτοχος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας μπορεί να αντιταχθεί σε παραποιήσεις επιλύοντας με φιλικό τρόπο μια διαφορά. Τέτοιο δικαίωμα απορρέει, επίσης, από το ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αντιθέτως προς ό,τι αναφέρει η προσβαλλόμενη απόφαση. Επίκληση της αποφάσεως Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω (EU:C:1986:75), που παρατίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, χωρεί μόνον προκειμένου να υποστηριχθεί ότι η Lundbeck δεν έχει την εξουσία να αποφανθεί επί διενέξεως αφορώσας προϊόντα δύο τρίτων παρασκευαστών, κάτι που δεν συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση. Περαιτέρω, το επιχείρημα που εγείρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το οποίο συμφωνίες διακανονισμού επιτρέπονται μόνον εφόσον βασίζονται στην υποκειμενική εκτίμηση των μερών αναφορικά με την ισχύ του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αντίκειται στη θεωρία ότι οι κάτοχοι διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν θα έπρεπε να μπορούν να εξετάζουν οι ίδιοι κατά πόσον τα γενόσημα φάρμακα προσβάλλουν το δίπλωμά τους ευρεσιτεχνίας. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν διευκρινίζει, εξάλλου, για ποιο λόγο το ανωτέρω κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το οποίο ισχύει στο δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής και στο δίκαιο της Ένωσης.

504 Οι προσφεύγουσες εκτιμούν, κατά δεύτερο λόγο, ότι η απόρριψη από την Επιτροπή του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν συνάδει προς τη συλλογιστική-κλειδί της προσβαλλομένης αποφάσεως βάσει της οποίας η Επιτροπή αξιολόγησε τις επίμαχες συμφωνίες. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή στήριξε τη διαπίστωσή της ότι οι εν λόγω συμφωνίες είχαν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην παραδοχή ότι περιείχαν περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, εφόσον προορίζονταν να παρεμποδίσουν την είσοδο κάθε γενόσημου κιταλοπράμης στην αγορά, ανεξαρτήτως του αν αυτή συνιστούσε ή μη παραποίηση. Ωστόσο, σε άλλα σημεία, η Επιτροπή δήλωσε ότι οι αντίστροφες πληρωμές αυτές καθαυτές υποδήλωναν ότι αντικείμενο των επίμαχων συμφωνιών ήταν να επιβάλλει στις επιχειρήσεις γενοσήμων να παραμείνουν εκτός της αγοράς γενόσημου κιταλοπράμης καθόλη τη διάρκειά τους, ανεξαρτήτως του αν τα φάρμακα που οι εν λόγω επιχειρήσεις μπορούσαν να έχουν πωλήσει συνιστούσαν ή όχι παραποίηση.

505 Τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας διαδραμάτισε καίριο ρόλο στην ανάλυση της Επιτροπής, κάτι που αντιφάσκει προς τον ισχυρισμό της ότι το ζήτημα κατά πόσον οι επίμαχες συμφωνίες παρέμεναν εντός του πεδίου εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck δεν θα είχε μεταβάλει ουσιωδώς την εκ μέρους της Επιτροπής νομική ανάλυση των περιορισμών αυτών.

506 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

507 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αιτιολόγηση την οποία επιτάσσει το άρθρο 296 ΣΛΕΕ πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και ότι από αυτήν πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εκδίδει την πράξη, ούτως ώστε να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ. απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, Συλλογή, EU:C:2011:620, σκέψη 147 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

508 Στο δε πλαίσιο των ατομικών αποφάσεων, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως τέτοιας αποφάσεως έχει ως σκοπό, πέραν του να επιτρέψει τον δικαστικό έλεγχο, να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση πάσχει ενδεχομένως ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της. Πρέπει ωστόσο να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως που προβλέπει το άρθρο 296 ΣΛΕΕ αποτελεί ουσιώδη

τύπο που πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας, δεδομένου ότι αυτό αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης πράξεως (απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 507 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψεις 146 και 148 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

509 Εν προκειμένω, όσον αφορά την περιεχόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογία της απορρίψεως του κριτηρίου της εκτάσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή απάντησε ρητώς στα επιχειρήματα των προσφευγουσών ως προς το ζήτημα αυτό στην αιτιολογική σκέψη 698 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή εξήγησε, ιδίως, τους λόγους για τους οποίους το κριτήριο αυτό δεν ανταποκρινόταν στις επιφυλάξεις που ήγειραν οι επίμαχες συμφωνίες από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. σκέψη 491 ανωτέρω). Επιπλέον, από τη συνολική οικονομία της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή εφάρμοσε στις επίμαχες συμφωνίες την έννοια του ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό και το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου συνήφθησαν αυτές, και λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά συναφών παραγόντων (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω), απορρίπτοντας, ως εκ τούτου, αναγκαστικά το κριτήριο του πεδίου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως το κρίσιμο νομικό κριτήριο για την αξιολόγηση των συμφωνιών αυτών υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

510 Οι προσφεύγουσες δεν είναι επομένως δυνατόν να προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς στην προσβαλλόμενη απόφαση την απόρριψη του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, όπως και το κατά πόσον οι κάτοχοι διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας έχουν το δικαίωμα να αντιτίθενται σε παραποιήσεις επιλύοντας με φιλικό τρόπο τις διαφορές τους, ζητήματα που άπτονται της επί της ουσίας εξετάσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως η οποία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της αναλύσεως του δεύτερου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως ανωτέρω.

511 Επιπλέον, αλυσιτελώς προβάλλουν οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή όφειλε να αιτιολογήσει την προσβαλλόμενη απόφασή της παραπέμποντας στα νομικά κριτήρια που εφαρμόζονται στο δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Συγκεκριμένα, έχει ήδη κριθεί ότι η θέση την οποία υιοθετεί το δίκαιο ενός τρίτου κράτους δεν είναι δυνατόν να καθορίζει εκείνη που γίνεται δεκτή στο δίκαιο της Ένωσης και ότι τυχόν παράβαση ενός τέτοιου δικαίου δεν συνιστά, αυτή καθαυτήν, πλημμέλεια ικανή να συνεπάγεται τον παράνομο χαρακτήρα της αποφάσεως που εκδόθηκε βάσει του δικαίου της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-191/98 και T-212/98 έως T-214/98, Συλλογή, EU:T:2003:245, σκέψεις 1406 και 1407 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

512 Εν πάση περιπτώσει, αρκεί η διαπίστωση ότι η απόφαση που περιέχει την πλειοψηφούσα άποψη του Supreme Court of the United States (Ανωτάτου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής) στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η μνημονευθείσα στη σκέψη 353 ανωτέρω απόφαση Actavis –και όχι η μειοψηφούσα άποψη του δικαστή J. Roberts– ορίζει σαφώς ότι το γεγονός ότι μια συμφωνία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν καθιστά τη συμφωνία αυτή απρόσβλητη έναντι αγωγής λόγω συμπράξεως, απορρίπτοντας, ως εκ τούτου, το κριτήριο του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως κρίσιμου προτύπου για την εξέταση του αντιανταγωνιστικού χαρακτήρα συμφωνιών διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας που περιέχουν αντίστροφες πληρωμές (που ονομάζονται «pay for delay»), όπως οι επίμαχες συμφωνίες εν προκειμένω.

513 Πάντως, όπως υποστήριξαν οι προσφεύγουσες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το υπερισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο στις Ηνωμένες Πολιτείες διαφέρει από το αντίστοιχο στα διάφορα κράτη μέλη της Ένωσης. Επομένως, ορθώς δεν εξέτασε περαιτέρω η Επιτροπή τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με την εφαρμογή του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το οποίο είχε εφαρμοσθεί από ορισμένα κατώτερου βαθμού δικαστήρια στις Ηνωμένες Πολιτείες πριν από την απόφαση Actavis, σκέψη 353 ανωτέρω, προκειμένου να εξετάσει τις επίμαχες συμφωνίες υπό το πρίσμα του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

514 Δεύτερον, εσφαλμένως διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντιφατική, καθόσον δέχεται, αφενός, ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού και ότι περιέχουν ή όχι περιορισμούς που υπερβαίνουν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και, αφετέρου, ότι οι συμφωνίες αυτές περιείχαν περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, στον βαθμό που προορίζονταν να παρεμποδίσουν την πώληση κάθε τύπου γενόσημου κιταλοπράμης από τις επιχειρήσεις γενοσήμων.

515 Πράγματι, στις αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε, ειδικότερα, ότι το γεγονός ότι η Lundbeck δεν θα μπορούσε να έχει επιτύχει τους ίδιους περιορισμούς στην είσοδο των γενοσήμων στην αγορά προβάλλοντας τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας για μέθοδο αποτελούσε σημαντική ένδειξη, μεταξύ άλλων, ως προς το ότι οι επίμαχες συμφωνίες ήταν αντίθετες προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Τουτέστιν, το ζήτημα κατά πόσον οι περιεχόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμοί δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών κρίθηκε ως κρίσιμος, αλλά όχι ως καθοριστικός παράγοντας προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όπως σαφώς προκύπτει επίσης από την αιτιολογική σκέψη 641 της προσβαλλομένης αποφάσεως (σκέψεις 335, 336 και 354 ανωτέρω). Επομένως, δεν υπάρχει καμία αντίφαση επ' αυτού στην προσβαλλόμενη απόφαση.

516 Ως εκ τούτου, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

ΣΤ – *Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, από παράβαση της υποχρεώσεως επιμέλειας και από έλλειψη αιτιολογήσεως, καθόσον οι ενέργειες της Lundbeck χαρακτηρίσθηκαν ως συνολική στρατηγική, εχθρική προς την είσοδο των γενοσήμων, και ως κρίσιμες για την αξιολόγηση των επίμαχων συμφωνιών υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ*

517 Κατά τις προσφεύγουσες, στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή παρέθεσε ανεπαρκή αιτιολογία, υπέπεσε πολλάκις σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και παρέβη την υποχρέωση επιμέλειας που υπέχει, καθόσον επικεντρώθηκε σε μεμονωμένες δηλώσεις και αγνόησε ουσιώδη πραγματικά περιστατικά για να συναγάγει ότι οι προσφεύγοντες ακολουθούσαν μια «συνολική στρατηγική» εναντιώσεως στις γενόσημους εκδοχές κιταλοπράμης και καθόσον στηρίχθηκε στη δήθεν στρατηγική αυτή για να αξιολογήσει τις επίμαχες συμφωνίες υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

518 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η συνολική τους στρατηγική συνίστατο σε μονομερείς ενέργειες, ουδόλως συνδεόμενες με τις επίμαχες συμφωνίες και, εν πάση περιπτώσει, όχι παράνομες. Φρονούν ότι η Επιτροπή υπέπεσε πολλάκις σε σημαντική πλάνη καθόσον προέβαλε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι αυτές είχαν ακολουθήσει διάφορες πολιτικές που εντάσσονταν σε μια δήθεν συνολική στρατηγική εναντίον της εισόδου των γενοσήμων στην αγορά κιταλοπράμης, τουτέστιν, πρώτον, τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τη θέση σε κυκλοφορία της εσιταλοπράμης, δεύτερον, την υποβολή αιτήσεως για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο σε σχέση με την παραγωγή κιταλοπράμης, τρίτον, την παρέμβαση στις διαδικασίες χορηγήσεως ΑΚΑ για τις γενόσημους εκδοχές της κιταλοπράμης, τέταρτον, την εξάλειψη της ανταγωνιστικής απειλής που αποτελούσαν οι μελλοντικοί παραγωγοί της ΔΦΟ κιταλοπράμη και, πέμπτον, την παρακίνηση των επιχειρήσεων γενοσήμων να παύσουν τις προσπάθειές τους για διείσδυση στην αγορά κιταλοπράμης.

519 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποσαφηνίζει για ποιο λόγο οι ενέργειές τους είναι κρίσιμες για τη διαπίστωση παραβάσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Κατά τις προσφεύγουσες, η πρόθεση των μερών δεν είναι δυνατόν να καθιστά ασυμβίβαστες προς το δίκαιο του ανταγωνισμού συμφωνίες που κατά τα λοιπά είναι νόμιμες. Η υποκειμενική πρόθεση των μερών αυτών είναι παρεπόμενη σε σχέση με το κύριο ζήτημα, που έγκειται στο κατά πόσον ο περιορισμός του ανταγωνισμού προκύπτει από τους αντικειμενικούς σκοπούς που

επιδιώκονται με τις συμφωνίες αυτές, υπό το πρίσμα του πλαισίου στο οποίο αυτές εντάσσονται. Ωστόσο, η προσβαλλόμενη απόφαση κακώς επικεντρώνεται στη μονομερή συμπεριφορά της Lundbeck και παραλείπει να εξηγήσει για ποιο λόγο οι επιχειρήσεις γενοσήμων συμμερίστηκαν την προβαλλόμενη πρόθεση της Lundbeck ή αν τελούσαν εν γνώσει της προθέσεως αυτής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να στηρίζεται στην ως άνω συμπεριφορά για να αποδείξει τη σύμπτωση βουλήσεων μεταξύ της Lundbeck και των επιχειρήσεων γενοσήμων, που σκόπευε στον περιορισμό του ανταγωνισμού εκ μέρους της γενόσημου κιταλοπράμης.

520 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η Επιτροπή αθέτησε την υποχρέωσή της επιμέλειας, η οποία της επιβάλλει να εξετάζει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία της προκειμένης περιπτώσεως, καθόσον παρέλειψε να λάβει υπόψη όλα τα υπόλοιπα πραγματικά περιστατικά που υποδηλώνουν ότι οι ενέργειές τους απέβλεπαν στην υλοποίηση θεμιτών σκοπών, όπως την προβολή ενός έγκυρου διπλώματος ευρεσιτεχνίας έναντι μιας εισόδου που συνιστά προσβολή, τη θέση σε κυκλοφορία ενός καινοτόμου προϊόντος εις όφελος των καταναλωτών, την ενημέρωση των υγειονομικών αρχών σχετικά με την ύπαρξη ενδεχόμενων κινδύνων για την ασφάλεια, ή την επίτευξη ικανότητας συμπληρωματικής παραγωγής.

521 Κατά τέταρτο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, εσφαλμένως χαρακτηρίσθηκαν παράνομες ορισμένες από τις ενέργειές τους, όπως η στροφή των εμπορικών τους προσπαθειών προς ένα νέο αποτελεσματικότερο προϊόν, το Cipralex, η εκ μέρους τους υποβολή πολλών αιτήσεων για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που κάλυπταν μεθόδους για την παραγωγή κιταλοπράμης, οι παρεμβάσεις τους στις διαδικασίες χορηγήσεως ΑΚΑ, ή οι συναλλαγές τους με τους παραγωγούς ΔΦΟ. Οι προσφεύγουσες διατείνονται, επιπλέον, ότι κακώς αναφέρει η προσβαλλόμενη απόφαση ότι, εκκρεμούσης της διαφοράς Lagap, παραδέχθηκαν ότι τα βασιζόμενα στη μέθοδο που χρησιμοποιούσε η Matrix γενόσημα προϊόντα δεν συνιστούσαν παραποίηση, ενώ η βασιζόμενη στη μέθοδο Matrix II ΑΚΑ, που περιελάμβανε ένα συμπληρωματικό στάδιο πλύσεως, χορηγήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο μόλις στις 4 Ιουνίου 2003. Κατά τα λοιπά, η Lundbeck ουδέποτε παραδέχθηκε ότι η Matrix είχε εφαρμόσει μια μέθοδο που χρησιμοποιείτο σε βιομηχανική κλίμακα, η οποία ήταν εμπορικά βιώσιμη χωρίς ταυτόχρονα να συνιστά προσβολή.

522 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

523 Πρέπει, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή είχε οπωσδήποτε το δικαίωμα να λάβει υπόψη την πρόθεση των προσφευγουσών κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, δεδομένου ότι η νομολογία κάνει δεκτό ότι η πρόθεση των μερών μπορεί να συνιστά κρίσιμο στοιχείο για τη διαπίστωση περιορισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (σκέψη 344 ανωτέρω).

524 Ακολούθως, στον βαθμό που οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η στρατηγική τους δεν ήταν παράνομη, καθόσον συνίστατο, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη ενός νέου προϊόντος που προστατευόταν με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, την εσιταλοπράμη, στην καταχώριση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο αναφορικά με την κιταλοπράμη, ή στην προάσπιση των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας για μέθοδο μέσω παρεμβάσεως στις διαδικασίες των επιχειρήσεων γενοσήμων για χορήγηση ΑΚΑ, διαπιστώνεται ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδεικνύεται ότι τέτοιες ενέργειες ήταν, αυτές καθαυτές, παράνομες. Η Επιτροπή έλαβε απλώς υπόψη τα ανωτέρω στοιχεία ως κρίσιμα πραγματικά στοιχεία που καθιστούσαν δυνατή την ένταξη των επίμαχων συμφωνιών στο ευρύτερό τους πλαίσιο και κατεδείκνυαν ότι οι προσφεύγουσες επιδίωκαν να καθυστερήσουν την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά προκειμένου να βρουν την κατάλληλη ευκαιρία για να θέσουν σε κυκλοφορία την εσιταλοπράμη (αιτιολογικές σκέψεις 123 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως), με όλα τα δυνατά μέσα –παράνομα και νόμιμα. Επομένως, τα επιχειρήματα αυτά είναι λίαν αλυσιτελή.

525 Εντούτοις, στο μέτρο που τα επιχειρήματα των προσφευγουσών μπορούν επίσης να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αμφισβητούν τις σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά εκτιμήσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, προβάλλοντας συναφώς παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα.

526 Πρώτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών, κατά τα οποία τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας για μέθοδο τεκμαίρονταν έγκυρα και κανένα δικαστήριο δεν είχε διαπιστώσει την απουσία προσβολής εκ μέρους των επιχειρήσεων γενοσήμων κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή ουδόλως απέδειξε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο των προσφευγουσών δεν ήταν έγκυρα ή ότι οι προσφεύγουσες δεν είχαν καμία δυνατότητα να αντιταχθούν στην είσοδο των γενοσήμων στην αγορά σε περίπτωση εισόδου των τελευταίων με κίνδυνο, αλλά έκρινε ότι υπήρχε μια αβεβαιότητα συναφώς, η οποία μειώθηκε σημαντικά ή εξαλείφθηκε με τις επίμαχες συμφωνίες (σκέψεις 336, 363 και 429 ανωτέρω).

527 Επιπλέον, οι εσωτερικές εκτιμήσεις της Lundbeck σχετικά με τις πιθανότητες να ακυρωθεί το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση χρησιμοποιήθηκαν κυρίως από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση προκειμένου να αποδειχθεί ότι η Lundbeck και οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών (βλ. σκέψη 96 ανωτέρω και αιτιολογική σκέψη 627 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Οποιοδήποτε και αν είναι το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιήθηκε η δήλωση αυτή, και ανεξαρτήτως του ποιος την πραγματοποίησε, προκύπτει σαφώς απ' αυτήν, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι υπήρχε μια αβεβαιότητα όσον αφορά το ζήτημα κατά πόσον τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν κάθε είσοδο των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά και κατά πόσον οι τελευταίες είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες συναφώς κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών. Οι προσφεύγουσες παραδέχονται εξάλλου ότι οι διαδικασίες για την κήρυξη της ακυρότητας σε εθνικό επίπεδο ήταν αρκετά απρόβλεπτες.

528 Δεύτερον, εσφαλμένως εκτιμούν οι προσφεύγουσες ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζεται σε κανένα συγκεκριμένο έγγραφο προκειμένου να τεκμηριώσει τυχόν σχέση μεταξύ των επίμαχων συμφωνιών και της κυκλοφορίας της εσιταλοπράμης. Συγκεκριμένα, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται συναφώς, μεταξύ άλλων, σε ένα απόσπασμα του στρατηγικού σχεδίου της Lundbeck για το έτος 1993 (αιτιολογική σκέψη 135), σε ένα έγγραφο που προετοιμάστηκε για μια συνάντηση του διοικητικού συμβουλίου της Lundbeck στις 24 Απριλίου 1998 (αιτιολογική σκέψη 136), σε ένα έγγραφο της Lundbeck της 24ης Σεπτεμβρίου 1999 (αιτιολογική σκέψη 138), στο στρατηγικό σχέδιο δραστηριότητας και στον προϋπολογισμό της Lundbeck για τα έτη 1999 (αιτιολογική σκέψη 137), 2001 (αιτιολογική σκέψη 139), και 2002 (αιτιολογική σκέψη 140), και σε σημειώσεις που κρατήθηκαν με την ευκαιρία στρατηγικής συναντήσεως της Lundbeck στις αρχές του έτους 2003 (αιτιολογική σκέψη 141). Το τελευταίο έγγραφο καταδεικνύει, παραδείγματος χάριν, ότι η Lundbeck σχεδίαζε να καταπολεμήσει τα γενόσημα προκειμένου να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να στραφεί στην εσιταλοπράμη. Επιπλέον, στο στρατηγικό της σχέδιο δραστηριότητας και στον προϋπολογισμό της για το έτος 2003, η Lundbeck είχε διαπιστώσει ότι η είσοδος των γενοσήμων στην αγορά, που προβλεπόταν αρχικώς για το πρώτο τετράμηνο του έτους 2002, είχε μετατεθεί κατά πολύ αποτελεσματικό τρόπο έως τον Οκτώβριο του 2002 και ότι ήταν προφανές ότι η απουσία γενοσήμων είχε θετικό αποτέλεσμα στην ανάπτυξη των πωλήσεων του Cipralex (εσιταλοπράμη) το 2003 (αιτιολογική σκέψη 206 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

529 Τρίτον, εξίσου αλυσιτελώς προβάλλουν οι προσφεύγουσες παραμόρφωση των στοιχείων της δίκης Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο στην προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή, τα οποία, κατά τα λοιπά, δεν αμφισβητήθηκαν από τις προσφεύγουσες, προκύπτει ότι, καίτοι στο πλαίσιο της εν λόγω δίκης οι προσφεύγουσες πράγματι ισχυρίσθηκαν ότι η παραχθείσα από τη Matrix κιταλοπράμη προσέβαλλε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, εντούτοις επρόκειτο και πάλι περί υποκειμενικής εκτιμήσεως, εφόσον ο ανωτέρω ισχυρισμός ουδέποτε επιβεβαιώθηκε από τον δικαστή που επιλήφθηκε της υποθέσεως,

δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες προτίμησαν να καταλήξουν σε συμβιβασμό με τη Lagap προκειμένου να αποφύγουν μια ήττα η οποία, κατά τα ίδια τους τα λεγόμενα, θα ήταν «ταπεινωτική» και «θα χρησιμοποιείτο εναντίον τους και σε άλλα δικαστήρια» (αιτιολογική σκέψη 160 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Οι προσφεύγουσες δεν κατέδειξαν σε τι συνίστατο η παραμόρφωση από την προσβαλλόμενη απόφαση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων που περιλαμβάνονταν σ' αυτήν.

530 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, εντούτοις, ότι η ΑΚΑ σε σχέση με το στάδιο συμπληρωματικής πλύσης (δηλαδή τη μέθοδο Matrix II) χορηγήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο μόλις στις 3 Δεκεμβρίου 2003, γεγονός που συνεπάγεται ότι η γενόσημος κιταλοπράμη που κυκλοφορούσε στο εμπόριο πριν από την ημερομηνία αυτή στο Ηνωμένο Βασίλειο βασιζόταν στη μέθοδο Matrix I, η οποία προσέβαλλε κατά την άποψή τους τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας καθόσον στηριζόταν σε παραποιημένα στοιχεία. Τούτο, εντούτοις, ουδέποτε αποδείχθηκε εφόσον, αντιθέτως, από την αιτιολογική σκέψη 155 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, σε προσωρινή απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2003, ο δικαστής του Ηνωμένου Βασιλείου που είχε επιληφθεί της διαφοράς κατά της Lagap δήλωσε ότι η «Lundbeck αναγκάσθηκε πλέον να παραδεχθεί ότι ήταν αβάσιμη η ισχυρή και ακλόνητη πεποίθησή της ότι ήταν αδύνατον για τη Lagap και τους προμηθευτές της να χρησιμοποιήσουν μια μέθοδο που δεν συνεπαγόταν προσβολή», με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να προβάλουν συναφώς οι προσφεύγουσες παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων.

531 Τέταρτον, όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι οι συναλλαγές τους με τους παραγωγούς ΔΦΟ αποσκοπούσαν αποκλειστικώς στην εξεύρεση λύσεως στα προβλήματα παραγωγικής ικανότητας που αντιμετώπιζαν, πρέπει να επισημανθεί ότι τέτοια εξήγηση είναι ελάχιστα αληθοφανής, λαμβανομένων υπόψη των αποδεικτικών στοιχείων που προέβαλε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 172 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως. Ειδικότερα, δεν είναι εύκολο να γίνει κατανοητό για ποιο λόγο ήταν απαραίτητο ή έστω συμφέρον για τη Lundbeck να εξαγοράσει την ιταλική επιχείρηση VIS Farmaceutici SpA (στο εξής: VIS) και να αποσύρει το DMF αυτής από την αίτηση της Tiefenbacher για χορήγηση ΑΚΑ, η οποία εκκρεμούσε ενώπιον των ολλανδικών αρχών (αιτιολογική σκέψη 176 της προσβαλλομένης αποφάσεως), προκειμένου να επιλύσει τέτοια προβλήματα παραγωγικής ικανότητας.

532 Τέλος, κακώς υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώθηκε ότι οι αγωγές τους λόγω προσβολής δεν τελεσφόρησαν. Αντιθέτως η εν λόγω απόφαση αναγνωρίζει, καταρχάς, ότι οι προσφεύγουσες επέτυχαν την έκδοση διαταγών σε ορισμένα δικαστήρια ή την πραγματοποίηση κατασχέσεων σε ορισμένα κράτη, αλλά ότι, κατόπιν της μεταβάσεως πολλών επιχειρήσεων γενοσήμων στη μέθοδο Matrix II, οι εν λόγω διαταγές ή κατασχέσεις είτε ανακλήθηκαν είτε απορρίφθηκαν ή κατέληξαν σε συμφωνίες διακανονισμού. Η προσβαλλόμενη απόφαση καταλήγει απλώς στο συμπέρασμα ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, κανένα δικαστήριο του ΕΟΧ δεν είχε διαπιστώσει ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση ήταν έγκυρο και ότι είχε προσβληθεί (αιτιολογική σκέψη 185 της προσβαλλομένης αποφάσεως), κάτι που εξάλλου δεν αμφισβητούν οι προσφεύγουσες (σκέψη 145 ανωτέρω).

533 Βάσει των προεκτεθεισών σκέψεων, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

*Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, καθόσον στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνεται ότι οι επίμαχες συμφωνίες περιελάμβαναν περιορισμούς που υπερέβαιναν εκείνους που είναι εγγενείς στην άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck*

534 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον δεν εξετάζει το σύνολο των περιστάσεων των επίμαχων συμφωνιών και καταλήγει εσφαλμένως στο συμπέρασμα ότι αυτές περιελάμβαναν περιορισμούς που υπερέβαιναν εκείνους που είναι εγγενείς στην άσκηση των δικαιωμάτων που είχαν δυνάμει των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας.

Διατείνονται ότι κάθε επίμαχη συμφωνία περιορίσθηκε εντός του πεδίου εφαρμογής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας και παρεμπόδισε μόνον την πώληση της κιταλοπράμης που συνιστούσε παραποίηση.

535 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι εσφαλμένως διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι επίμαχες συμφωνίες παρεμπόδισαν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να πωλήσουν κιταλοπράμη, συμπεριλαμβανομένης εκείνης που δεν συνιστούσε παραποίηση, και ότι υπερέβησαν επομένως τα δικαιώματα που αντλούσαν από τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας.

536 Διατείνονται ότι εάν είχαν την πρόθεση να παρεμποδίσουν τις επιχειρήσεις γενοσήμων να πωλήσουν οιοδήποτε τύπο κιταλοπράμης, θα έπρεπε να συνάψουν συμφωνίες με όλους εκείνους που ενδέχετο να εισέλθουν στην αγορά, κατά τη συγκεκριμένη όμως περίοδο αντικαταθλιπτικά εντός του ΕΟΧ πωλούσαν 300 και πλέον επιχειρήσεις γενοσήμων. Η Lundbeck δεν είχε κανέναν εύλογο λόγο να παρεμποδίσει την πώληση των μη συνιστώντων παραποίηση φαρμάκων τεσσάρων μόνον επιχειρήσεων γενοσήμων.

537 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επίμαχες συμφωνίες υπερέβαιναν συλλήβδην το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, χωρίς να λάβει υπόψη το σύνολο των περιστάσεων στις οποίες αυτές εντάσσονται και χωρίς να εξετάσει την ειλικρινή πρόθεση των μερών, η οποία μπορεί να προκύπτει τόσο από τις ρήτρες μιας συμβάσεως όσο και από τις ενέργειες των εν λόγω επιχειρήσεων.

538 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

539 Προκαταρκτικώς, και όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, πρέπει να τονισθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες, ακόμα και αν δεν υπερέβησαν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών, αποτέλεσαν εντούτοις περιορισμούς του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι επρόκειτο για συμπράξεις αποσκοπούσες στο να καθυστερήσουν την είσοδο των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά, με αντάλλαγμα σημαντικές αντίστροφες πληρωμές (βλ. δεύτερο, τρίτο και τέταρτο λόγο ακυρώσεως ανωτέρω), οι οποίες μετέτρεψαν την αβεβαιότητα σχετικά με μια τέτοια είσοδο σε βεβαιότητα ότι αυτή δεν θα συνέβαινε κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών (σκέψη 363 ανωτέρω).

540 Ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι επομένως αλυσιτελής.

541 Πρέπει, μολοταύτα, να εξεταστούν επικουρικώς τα σχετικά επιχειρήματα των προσφευγουσών, στον βαθμό που η Επιτροπή εκτιμά ότι οι προσφεύγουσες δεν πληρούν τους όρους που αυτές οι ίδιες όρισαν, δεδομένου ότι οι περιλαμβανόμενοι στις επίμαχες συμφωνίες συμβατικοί περιορισμοί δεν περιορίζονταν στα ενδεχομένως συνιστώντα παραποίηση προϊόντα και υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των επίμαχων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

1. Συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο

542 Κατά τις προσφεύγουσες, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πλάνη καθόσον σε αυτή γίνεται δεκτό, πρώτον, ότι η υποχρέωση της Merck (GUK) να μη θέσει σε κυκλοφορία κιταλοπράμη βασιζόμενη μόνον στη ΔΦΟ της Natco επιβλήθηκε ανεξαρτήτως του αν η ΔΦΟ της Natco συνιστούσε ή όχι παραποίηση και, δεύτερον, ότι η περιλαμβανόμενη στην εν λόγω συμφωνία υποχρέωση αγοράς κατ' αποκλειστικότητα παρεμπόδισε τη Merck (GUK) να πωλεί κάθε άλλη γενόσημο εκδοχή κιταλοπράμης.

543 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

544 Πρώτον, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι εσφαλμένως διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο παρακώλυε τις πωλήσεις κιταλοπράμης της Natco, ανεξαρτήτως του αν αυτή συνιστούσε παραποίηση. Προβάλλουν ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο αφορούσε ένα μόνον προϊόν, ήτοι την κιταλοπράμη της Natco, ως προς την οποία η Lundbeck έκρινε, κατόπιν ελέγχων, ότι προσέβαλλε τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας.

545 Κατά τις προσφεύγουσες, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίχθηκε εσφαλμένως σε δηλώσεις που περιέχονται σε δύο εσωτερικά ηλεκτρονικά μηνύματα της Merck (GUK), για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, εν προκειμένω το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση, δεν ήταν έγκυρα ούτε είχαν προσβληθεί και ότι καμία από τις δημοσιευθείσες αιτήσεις για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν δημιουργούσε προβλήματα. Περαιτέρω, στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνονται υπόψη άλλα, σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών, έγγραφα της Merck (GUK), τα οποία καταδεικνύουν ότι η τελευταία εξέφραζε έντονη ανησυχία για το ότι η ΔΦΟ της Natco δεν προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, ούτε το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας η Merck (GUK) παραδέχθηκε ότι δεν ήταν βέβαιη ως προς το ότι η μέθοδος της Natco δεν προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck για μέθοδο.

546 Επιπλέον, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να περιλαμβάνει την κιταλοπράμη που παραγόταν με διαφορετικές και μη συνεπαγόμενες προσβολή μεθόδους, δεδομένου ότι η Natco και η Merck (GUK) δεν ήταν σε θέση να στραφούν προς ένα νέο φάρμακο κατά τη σύντομη διάρκεια της συμφωνίας αυτής.

547 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί ότι, όπως ρητώς προκύπτει από το σημείο C του προοιμίου της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η Merck (GUK) δεν παραδέχθηκε ότι το προϊόν της συνιστούσε παραποίηση, αλλά αναγνώρισε, αντιθέτως, ότι ελλόχευε κίνδυνος δικαστικής διενέξεως σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, κάτι που μπορούσε να προκαλέσει καθυστερήσεις και προβλήματα.

548 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση, όπως τονίζει και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 768 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο δεν προσδιόριζε ούτε καν ποιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών είχε προσβληθεί.

549 Επομένως, κακώς προβάλλουν εκ νέου οι προσφεύγουσες ότι τα γενόσημα προϊόντα της Merck (GUK) συνιστούσαν παραποίηση, δεδομένου ότι τούτο στηρίζεται στη δική τους μόνον υποκειμενική αντίληψη (σκέψη 221 ανωτέρω). Το ότι η Merck (GUK) αμφέβαλλε ενδεχομένως όσον αφορά το κατά πόσον τα προϊόντα της συνιστούσαν παραποίηση επιβεβαιώνει απλώς και μόνον την κατάσταση αβεβαιότητας στην οποία τελούσαν οι προσφεύγουσες και οι επιχειρήσεις γενοσήμων κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, αλλά ουδόλως αποδεικνύει ότι η ΔΦΟ της Natco συνιστούσε παραποίηση. Επιπλέον, τα αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση καταδεικνύουν μάλλον ότι η Merck (GUK) ήταν πεπεισμένη για τις πιθανότητές της να νικήσει σε περίπτωση ένδικης διαφοράς με τη Lundbeck (σκέψη 125 ανωτέρω).

550 Δεδομένου ότι τα λοιπά επιχειρήματα των προσφευγουσών καταρρίφθηκαν ήδη στο πλαίσιο εξετάσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως σχετικά με τον δυνητικό ανταγωνισμό, πρέπει να γίνει παραπομπή στην εξέταση του λόγου αυτού και στις σκέψεις 207 έως 236 ανωτέρω όσον αφορά ειδικότερα την περίπτωση της Merck (GUK).

551 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Επιτροπή κακώς συνήγαγε ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο είχε περιορίσει τις πωλήσεις κιταλοπράμης της Natco, ανεξαρτήτως του αν αυτή συνιστούσε παραποίηση.

552 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι κακώς διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η περιεχόμενη στο σημείο 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο ρήτρα αποκλειστικότητας παρεμπόδιζε τη Merck (GUK) να διεισδύσει στην αγορά με μια άλλη γενόσημο εκδοχή κιταλοπράμης, είτε υπό τη μορφή τελικού προϊόντος είτε υπό τη μορφή ΔΦΟ. Κατά τις προσφεύγουσες, το σημείο 3.2 επέβαλε απλώς στη Merck (GUK) να αγοράζει τις συσκευασίες κυψέλης 28 δισκίων Cipramil των 20 mg αποκλειστικώς από τη Lundbeck και δεν περιόρισε την ελευθερία της GUK να αγοράζει είτε τελικά φάρμακα που περιείχαν κιταλοπράμη όχι της Lundbeck είτε κιταλοπράμη υπό κάθε άλλη μορφή, παραδείγματος χάρη ΔΦΟ κιταλοπράμη, από οιονδήποτε τρίτο.

553 Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, η ως άνω ερμηνεία είναι λογική, καθόσον, ελλείψει τέτοιας ρήτρας, η Merck (GUK) θα μπορούσε να αγοράζει το Cipramil της Lundbeck από τρίτους, όπως από χονδρέμπορους, κάτι που θα υπονόμευε τον στόχο της Lundbeck να αυξηθούν οι συνολικές πωλήσεις του φαρμάκου αυτού στο Ηνωμένο Βασίλειο.

554 Επιπλέον, στην προσβαλλόμενη απόφαση αναγνωρίζεται ότι, «αν ερμηνευθούν κατά γράμμα οι όροι που χρησιμοποιούνται στις συμφωνίες αυτές, ενδέχεται να μην παρεμποδίσθηκε πράγματι η Merck (GUK), στο σημείο 3.2, να αγοράσει ΔΦΟ κιταλοπράμη από τρίτους» (αιτιολογική σκέψη 781). Ωστόσο, εσφαλμένως διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η Merck (GUK) παρεμποδίσθηκε να αγοράσει ΔΦΟ κιταλοπράμη από τρίτους επειδή δεν είχε κανένα κίνητρο επί τούτω. Συγκεκριμένα, αφενός, η Merck (GUK) ήταν ελεύθερη να πωλεί κιταλοπράμη μη προερχόμενη από τη Lundbeck, υπό τη μορφή τελικού προϊόντος, πλην της συνιστώσας παραποίηση κιταλοπράμης της Natco και, αφετέρου, εάν η Merck (GUK), αγοράζοντας ΔΦΟ κιταλοπράμη από τρίτους, είχε παραβεί το άρθρο 1.3 της συμφωνίας της με τη Schweizerhall κατά το οποίο η Merck (GUK) δεσμευόταν να καλύπτει τη συνολική της ετήσια ζήτηση σε ΔΦΟ κιταλοπράμη από αυτήν (αιτιολογική σκέψη 783), η Lundbeck δεν αγνοούσε την εν λόγω διάταξη και δεν μπορούσε επομένως να γνωρίζει ότι η Merck (GUK) δεν είχε κίνητρο να αγοράσει ΔΦΟ από τρίτους. Εν πάση περιπτώσει, τέτοια έλλειψη κινήτρου δεν προκύπτει από τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο και δεν μπορεί κατά συνέπεια να γίνει δεκτή προκειμένου να προσδιορισθεί το πεδίο εφαρμογής της τελευταίας.

555 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ως άνω επιχειρήματα και υπενθυμίζει ότι το σημείο 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπει ότι «η GUK συμφωνεί να αγοράζει αποκλειστικώς τα τελικά προϊόντα από τη [Lundbeck] προς επαναπώληση από την GUK και από τις συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες». Υπό την κανονική της έννοια, η διάταξη αυτή σημαίνει ότι η Merck (GUK) μπορούσε μόνον να αγοράζει τα τελικά προϊόντα από τη Lundbeck, αποκλειόμενων των υπολοίπων προμηθευτών. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το σημείο D του προοιμίου, όπου προβλέπεται ότι «τα μέρη συμφώνησαν επιπλέον ότι η GUK καλύπτει τις ανάγκες της σε Τελικά Προϊόντα αγοράζοντάς τα από τη [Lundbeck]». Οι προσφεύγουσες παραδέχθηκαν μάλιστα κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ότι η Merck (GUK) «[είχε] συμφωνήσει να καλύπτει τις ανάγκες της σε κιταλοπράμη αγοράζοντας αποκλειστικώς από τη Lundbeck προς επαναπώληση στο Ηνωμένο Βασίλειο». Οι δεσμεύσεις αυτές υπερέβαιναν σαφώς το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

556 Η Επιτροπή απορρίπτει την ερμηνεία που προτείνουν οι προσφεύγουσες, κατά την οποία ο όρος «Τελικά Προϊόντα» αναφερόταν αποκλειστικώς στο Cipramil της Lundbeck. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω όρος προσδιορίζεται στο άρθρο 1.1 της συμφωνίας ως «τα περιέχοντα κιταλοπράμη προϊόντα υπό τη μορφή τελικής συσκευασίας που πρέπει να παρέχει η [Lundbeck] στην GUK βάσει της παρούσας συμφωνίας». Η προτεινόμενη από τις προσφεύγουσες ερμηνεία θα καθιστούσε περιττό τον όρο «αποκλειστικώς», εφόσον, προφανέστατα, η Merck (GUK) μπορούσε να αγοράζει το Cipramil της Lundbeck μόνον από τη Lundbeck. Ο όρος «αποκλειστικώς» σημαίνει επομένως ότι η Merck (GUK) έπρεπε να καλύψει όλες της τις ανάγκες σε κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικού προϊόντος

αγοράζοντας από τη Lundbeck. Επιπλέον, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί με γνώμονα την πρόθεση των προσφευγουσών, που ήταν να αποτραπεί τυχόν ανεξάρτητη παρουσία των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά.

557 Όσον αφορά την αγορά ΔΦΟ κιταλοπράμης από τρίτους, στην προσβαλλόμενη απόφαση γίνεται δεκτό ότι από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο ουδόλως αποκλειόταν η αγορά ΔΦΟ από τρίτους. Ωστόσο, η προσβαλλόμενη απόφαση κατέληξε στη διαπίστωση ότι, δεδομένης της συμφωνίας προμήθειας που συνήφθη μεταξύ της Merck (GUK) και της Schweizerhall τον Μάιο του 2011, οι όροι της οποίας ενίσχυσαν εκείνους της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η Merck (GUK) δεν είχε πλέον κανένα κίνητρο να αγοράσει ΔΦΟ κιταλοπράμη από τρίτους. Πράγματι, ακόμα και αν η Merck (GUK) είχε αγοράσει ΔΦΟ μη προερχόμενη από τη Natco προκειμένου να παράγει και να πωλεί η ίδια ένα τελικό προϊόν, θα διέτρεχε τον κίνδυνο να παραβεί την υποχρέωσή της, βάσει της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, να «καλύπτει τις ανάγκες της» σε κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικών προϊόντων από τη Lundbeck αποκλειστικώς.

558 Διαπιστώνεται επ' αυτού ότι, όπως υποστηρίζουν και οι προσφεύγουσες, δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτή η εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία, στην προσβαλλόμενη απόφαση, του σημείου 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, κατά την οποία η Merck (GUK) δεσμεύθηκε να αγοράζει αποκλειστικώς κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικών προϊόντων προερχομένων από τη Lundbeck προκειμένου να τα εμπορεύεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, αποκλειόμενης κάθε άλλης κιταλοπράμης.

559 Συγκεκριμένα, από τον ορισμό του όρου «Τελικά Προϊόντα» στο σημείο 1.1 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο (σκέψη 26 ανωτέρω) προκύπτει σαφώς ότι πρόκειται για τα τελικά προϊόντα που προέρχονται από τη Lundbeck, δηλαδή το Cipramil. Με τη ρήτρα αυτή, η Merck (GUK) δεσμεύθηκε, επομένως, αποκλειστικώς να αγοράσει τα δισκία του Cipramil της Lundbeck, προκειμένου να τα επαναπωλήσει στο Ηνωμένο Βασίλειο, δυνάμει συμφωνίας διανομής. Ο χρησιμοποιούμενος στη διάταξη αυτή όρος «αποκλειστικώς» δεν σημαίνει, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι η Merck (GUK) δεσμεύθηκε να αγοράζει και να πωλεί αποκλειστικώς κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικών προϊόντων προερχόμενων από τη Lundbeck, αποκλειόμενης κάθε άλλης κιταλοπράμης, αλλά ότι δεσμεύθηκε να αγοράζει το Cipramil, για επαναπώληση στο Ηνωμένο Βασίλειο, από τη Lundbeck αποκλειστικώς, αποκλειόμενων των υπολοίπων προμηθευτών. Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 779 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τέτοια ερμηνεία δεν είναι παράλογη, καθότι ο σκοπός του περιλαμβανόμενου στο σημείο 3.2 όρου «αποκλειστικώς» θα μπορούσε επομένως να έγκειται στο να αποτραπεί η δυνατότητα της Merck (GUK) να προμηθεύεται Cipramil από χονδρέμπορους ή από άλλους προμηθευτές πλην της Lundbeck, σύμφωνα με τον στόχο της τελευταίας να αυξήσει τον όγκο των πωλήσεων του Cipramil.

560 Επιπλέον, κακώς στηρίζεται η Επιτροπή στο σημείο D του προοιμίου της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο –του οποίου το γράμμα είναι βασικά πανομοιότυπο προς εκείνο του σημείου 3.2 της συμφωνίας– για να υποστηρίξει την ερμηνεία της, δεδομένου ότι και εκεί γίνεται επίσης αναφορά σε «Τελικά Προϊόντα» –με κεφαλαία γράμματα– τα οποία προσδιορίζονται σαφώς στο σημείο 1.1 της ίδιας συμφωνίας.

561 Περαιτέρω, όπως η ίδια η Επιτροπή παραδέχεται στην αιτιολογική σκέψη 781 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από τη γραμματική ερμηνεία του σημείου 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο διαπιστώνεται ότι η εν λόγω διάταξη δεν παρεμπόδιζε τη Merck (GUK) να προμηθεύεται κιταλοπράμη υπό τη μορφή ΔΦΟ από τρίτους.

562 Συγκεκριμένα, πρέπει να επισημανθεί ότι το σημείο 2.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπει αποκλειστικώς ότι η Merck (GUK) δεσμεύεται να παραδώσει στη Lundbeck το σύνολο των «Προϊόντων» της, που καθορίζονται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας ως «προϊόντα κιταλοπράμης […] υπό τη μορφή πρώτης ύλης, χύδην ή υπό τη μορφή δισκίων, όπως περιγράφονται στο Παράρτημα και παρασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές των προϊόντων όπως παρέχονται από την GUK κατά την ημερομηνία υπογραφής [της συμφωνίας], συνημμένα στο Παράρτημα 2». Το Παράρτημα αυτό

αναφέρεται πράγματι στη ΔΦΟ της Natco. Τούτο συνεπάγεται ότι η Merck (GUK) όφειλε αποκλειστικώς, βάσει της διατάξεως αυτής, να παραδώσει το υπάρχον απόθεμά της σε κιταλοπράμη, που είχε ήδη δημιουργηθεί κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας, και όχι κάθε άλλο τύπο γενόσημου κιταλοπράμης, προερχόμενο από παραγωγούς διαφορετικούς από τη Natco, που η Merck (GUK) θα μπορούσε να προμηθευθεί αργότερα. Εξάλλου, η Επιτροπή αναγνωρίζει, μεταξύ άλλων, στην αιτιολογική σκέψη 763 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η υποχρέωση αυτή αφορούσε αποκλειστικώς τη ΔΦΟ της Natco.

563 Στην αιτιολογική σκέψη 783 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε, εντούτοις, ότι εάν η Merck (GUK) είχε προμηθευθεί κιταλοπράμη υπό τη μορφή ΔΦΟ από τρίτους, θα είχε παραβεί το σημείο 1.3 της συμβάσεως προμήθειας που είχε συνάψει με τη Schweizerhall, το οποίο όριζε ότι η Merck (GUK) θα κάλυπτε το 100 % των ετήσιων αναγκών της σε γενόσημο κιταλοπράμη από την τελευταία (σκέψη 210 ανωτέρω). Η Επιτροπή έκρινε, επομένως, στην υποσημείωση 1435 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι μολονότι ήταν θεωρητικώς εφικτό για τη Merck (GUK) να εισέλθει στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη προερχόμενη από άλλες πηγές πλην της Natco βάσει της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, τούτο ήταν αδύνατο λόγω της συμφωνίας Schweizerhall. Κατά την Επιτροπή, οι δύο αυτές συμφωνίες αλληλοενισχύονται, με αποτέλεσμα να πρέπει να ερμηνευθούν από κοινού.

564 Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως αναφέρουν και οι προσφεύγουσες, ακόμα και αν υποτεθεί ότι αυτές τελούσαν εν γνώσει της υποχρεώσεως της Merck (GUK) να προμηθεύεται γενόσημο κιταλοπράμη αποκλειστικώς από τη Natco δυνάμει της συναφθείσας με τη Schweizerhall συμβάσεως προμήθειας, τέτοια υποχρέωση απορρέει από τις διατάξεις όχι της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά της συμφωνίας Schweizerhall.

565 Η Επιτροπή δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται στις διατάξεις άλλης συμφωνίας μη αφορώσας τα ίδια μέρη προκειμένου να προσδιορίσει το περιεχόμενο των ρητρών της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο και, ιδίως, προκειμένου να κρίνει κατά πόσον οι εν λόγω ρήτρες περιείχαν περιορισμούς που υπερέβαιναν ή όχι το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Συγκεκριμένα, τέτοια ερμηνεία θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι κάθε είδους συμφωνία που συνήφθη από τη Merck (GUK) και περιελάμβανε περιορισμούς σχετικά με τη ΔΦΟ της Natco –η οποία κατά τα μετέχοντα στη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο μέρη συνιστούσε ωστόσο δυνητική προσβολή– υπερέβαινε το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, λόγω της υποχρεώσεως αποκλειστικής προμήθειας βάσει της συμφωνίας Schweizerhall, η οποία συνήφθη προγενέστερα και από διαφορετικά μέρη.

566 Κατά συνέπεια, ακόμα και αν η Lundbeck τελούσε ενδεχομένως εν γνώσει της συμφωνίας Schweizerhall, η Επιτροπή δεν είναι δυνατόν να στηριχθεί σε μια τέτοια περίσταση για να συναγάγει ότι το σημείο 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο αποσκοπούσε, αυτό καθαυτό, στο να παρεμποδίσει τη Merck (GUK) να εισέλθει στην αγορά με κάθε είδος κιταλοπράμης, είτε αυτή προερχόταν από τη Natco είτε όχι, και είτε είχε κριθεί από τα μέρη ως συνιστώσα παραποίηση είτε όχι.

567 Πάντως, όπως προβάλλει η Επιτροπή, οι επίμαχες συμφωνίες πρέπει να ερμηνευθούν λαμβανομένων υπόψη όχι μόνον του γράμματός τους, αλλά και του πλαισίου τους και των σκοπών που αυτές επιδιώκουν. Η ερμηνευτική αυτή μέθοδος δεν μπορεί εντούτοις να έχει ως αποτέλεσμα να αγνοεί η Επιτροπή το γράμμα των διατάξεων μιας συμφωνίας, όταν αυτό είναι επαρκώς σαφές.

568 Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί επ' αυτού ότι, στην αιτιολογική σκέψη 635 και στην υποσημείωση 1562 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και σε απάντηση επί ερωτήματος του Γενικού Δικαστηρίου, η ίδια η Επιτροπή υποστήριξε ότι η συμφωνία Schweizerhall μπορούσε να καταγγελθεί σε περίπτωση προσβολής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (βλ. σκέψη 224 ανωτέρω). Πλην όμως, τέτοια ερμηνεία της συμφωνίας Schweizerhall δύσκολα συνάδει προς την προτεινόμενη από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση ερμηνεία της συμφωνίας GUK για το

Ηνωμένο Βασίλειο, κατά την οποία οι περιορισμοί υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck λόγω της απορρέουσας από τη συμφωνία Schweizerhall υποχρεώσεως της Merck (GUK) να προμηθεύεται αποκλειστικώς γενόσημο κιταλοπράμη από αυτήν. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι η Merck (GUK) δεν είχε ενδεχομένως την πρόθεση να αγοράσει κιταλοπράμη μη παραχθείσα από τη Natco δεν σημαίνει ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο περιελάμβανε τέτοιους περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

569 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή, η οποία φέρει το σχετικό βάρος αποδείξεως (σκέψεις 105 έως 112 ανωτέρω), δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι περιεχόμενοι στη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο περιορισμοί υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, δηλαδή ότι τέτοιοι περιορισμοί δεν μπορούσαν να έχουν επιτευχθεί από τη Lundbeck μέσω ενός αρμόδιου για διπλώματα ευρεσιτεχνίας δικαστή, εάν τα βασιζόμενα στη ΔΦΟ της Natco γενόσημα προϊόντα, τα οποία η Merck (GUK) σχεδίαζε να εμπορευθεί, είχαν κριθεί ως συνιστώντα παραποίηση και αν δεν είχαν τελεσφορήσει οι βάλλουσες κατά του κύρους των διπλώματα αυτών ευρεσιτεχνίας ανταγωγές.

570 Ωστόσο, η ως άνω διαπίστωση δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εξέταση της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως, στον βαθμό που η αιτίαση που προέβαλαν οι προσφεύγουσες είναι αλυσιτελής για τους ακόλουθους λόγους.

571 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν ότι, βάσει του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η Merck (GUK) δεσμεύθηκε να μην εισέλθει στην αγορά με τα βασιζόμενα στη ΔΦΟ της Natco γενόσημά της προϊόντα και ότι, βάσει των σημείων 2.2 και 2.3 της ίδιας συμφωνίας, η τελευταία δεσμεύθηκε να παραδώσει το συνολικό απόθεμα κιταλοπράμης που είχε δημιουργήσει (αιτιολογικές σκέψεις 771 και 772 της προσβαλλομένης αποφάσεως) ούτε το γεγονός ότι κατέβαλαν ποσό 3 εκατομμυρίων GBP στη Merck (GUK) ως αντάλλαγμα για την ως άνω δέσμευση (σκέψη 26 ανωτέρω). Ομοίως, οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν ότι, βάσει του σημείου 2.7 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, η Merck (GUK) δεσμεύθηκε να μη χορηγήσει ή να μην πωλήσει ή παραχωρήσει αντίγραφο των ΑΚΑ που ήδη διέθετε στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής.

572 Όπως δε προβάλλει η Επιτροπή, τέτοιες δεσμεύσεις είναι, εν πάση περιπτώσει, αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ του ίδιου τους του αντικειμένου, είτε υπερβαίνουν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είτε όχι, στο μέτρο που, αντί να διευθετούν οιαδήποτε διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μετεχόντων στη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο μερών, ανελήφθησαν σε αντάλλαγμα σημαντικών αντίστροφων πληρωμών και είχαν ως στόχο να παρεμποδισθεί η Merck (GUK) –και κάθε επιχείρηση που επιθυμούσε να χρησιμοποιήσει τη δική της ΑΚΑ– να εισέλθει στην αγορά, καθόλη τη διάρκεια της συμφωνίας, με τα βασιζόμενα στη ΔΦΟ της Natco γενόσημά της προϊόντα, στα οποία είχε μέχρι τότε στηρίξει τη συνολική της στρατηγική για να εισέλθει στην αγορά.

573 Όπως υπογράμμισε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 641 και 820 της προσβαλλομένης αποφάσεως μεταξύ άλλων, αυτό που έχει συναφώς σημασία είναι το ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο μετέτρεψε την αβεβαιότητα ως προς την έκβαση ενδεχόμενων αγωγών λόγω προσβολής σε βεβαιότητα ότι η Merck (GUK) δεν θα εισερχόταν στην αγορά με τα γενόσημά της προϊόντα καθόλη τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, ενώ οι περιορισμοί στην εμπορική αυτονομία της Merck (GUK) δεν προέκυπταν αποκλειστικώς από την εκ μέρους των μετεχόντων στη συμφωνία μερών ανάλυση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, αλλά κυρίως από το μέγεθος της αντίστροφης πληρωμής το οποίο, σε μια τέτοια περίπτωση, επισκίασε την εκτίμηση αυτή και παρακίνησε την επιχείρηση γενοσήμων να μη συνεχίσει τις προσπάθειές της για να εισέλθει στην αγορά.

574 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί, ως εκ περισσού, ότι ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή, μεταξύ άλλων στην αιτιολογική σκέψη 784 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Merck (GUK) δεν είχε πλέον κανένα κίνητρο, λόγω των διατάξεων της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, εξεταζόμενων εντός του πλαισίου τους, να προμηθεύεται κιταλοπράμη υπό τη μορφή ΔΦΟ από τρίτους, ή να πωλεί κιταλοπράμη υπό τη μορφή τελικών προϊόντων πέραν εκείνης της Lundbeck, μολονότι ήταν καταρχήν ελεύθερη να το πράξει δυνάμει της συμφωνίας αυτής.

575 Συγκεκριμένα, πρέπει καταρχάς να τονισθεί ότι η Merck (GUK) δεσμεύθηκε, βάσει του σημείου 3.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, να πωλεί το Cipramil της Lundbeck στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της συμφωνίας και ότι, βάσει του σημείου 6.2 της συμφωνίας αυτής, η πληρωμή του ποσού των 5 εκατομμυρίων GBP, που χαρακτηριζόταν ως «καθαρά κέρδη», εξαρτάτο από την πώληση ορισμένης ποσότητας των φαρμάκων αυτών στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της συμφωνίας. Πρέπει, επιπλέον, να υπομνησθεί ότι το ποσό αυτό έπρεπε να πληρωθεί σε περισσότερες δόσεις, κάτι που επέτρεπε στη Lundbeck να διασφαλίζει την καλή εκτέλεση της συμφωνίας.

576 Κατά συνέπεια, μολονότι η Merck (GUK) μπορούσε, θεωρητικώς, να προμηθευθεί γενόσημο κιταλοπράμη υπό τη μορφή ΔΦΟ από τρίτους και να πωλεί και άλλα είδη τελικών προϊόντων πέραν εκείνων της Lundbeck, δεν είχε κανένα συμφέρον να το πράξει, εφόσον μπορούσε, χωρίς να αναλάβει τον παραμικρό κίνδυνο, να λάβει το ποσό των 5 εκατομμυρίων GBP ως εγγυημένα κέρδη για την πώληση του Cipramil βάσει του σημείου 6.2 της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ κάθε προσπάθεια εισόδου στην αγορά με άλλα γενόσημα προϊόντα θα μπορούσε να την εκθέσει σε αγωγές λόγω προσβολής και σε αγωγές αποζημιώσεως εκ μέρους της Lundbeck. Επιπλέον, όπως τονίζει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 784 της προσβαλλομένης αποφάσεως, θα ήταν μάλλον απίθανο να ενδιαφέρονταν τρίτοι να αγοράσουν γενόσημο κιταλοπράμη υπό τη μορφή ΔΦΟ μέσω της Merck (GUK), προκειμένου να την επαναπωλήσουν υπό τη μορφή τελικών προϊόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο, εφόσον μπορούσαν να την προμηθευθούν απευθείας από τον παραγωγό ΔΦΟ ή από τον προτιμώμενο από αυτούς προμηθευτή.

577 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι η Επιτροπή κακώς έκρινε ότι η συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο είχε περιορίσει τις πωλήσεις κιταλοπράμης, πλην εκείνης που παραγόταν από τη ΔΦΟ της Natco, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

2. Συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ

578 Όσον αφορά τη συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι κακώς διαπιστώθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας αυτής περιελάμβανε τη μη συνιστώσα παραποίηση κιταλοπράμη και ότι προοριζόταν να καταργήσει τη Natco ως προμηθευτή ΔΦΟ.

579 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι κακώς διαπιστώθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ είχε εφαρμογή σε κάθε τύπο κιταλοπράμης. Στην προσβαλλόμενη απόφαση διενεργήθηκε εσφαλμένη γραμματική ερμηνεία του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, το οποίο προβλέπει ότι η GUK «θα παύσει να πωλεί και να προμηθεύει φαρμακευτικά προϊόντα που περιέχουν Κιταλοπράμη», ενώ κατά το δανικό δίκαιο, το οποίο είναι το δίκαιο που διέπει τη συμφωνία αυτή, η ερμηνεία των συμφωνιών πρέπει να στηρίζεται στην κοινή πρόθεση των μερών. Η κοινή όμως πρόθεση των μερών, η οποία επιβεβαιώνεται στα σημεία D, F και G του προοιμίου της συμφωνίας, ήταν να έχει η τελευταία εφαρμογή μόνον στην κιταλοπράμη που βασίζεται στη ΔΦΟ της Natco. Επιπλέον, η εν λόγω συμφωνία θα έπρεπε να ερμηνευθεί σε συνδυασμό και σύμφωνα με τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, εφόσον, κατά την άποψη της Επιτροπής, οι δύο αυτές συμφωνίες συνιστούν ενιαία και συνεχή παράβαση.

580 Η επιχειρηθείσα από την Επιτροπή ερμηνεία του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ δεν λαμβάνει εξάλλου υπόψη το γεγονός ότι η Merck dura, μια γερμανική θυγατρική της Merck, εξακολούθησε να πωλεί κιταλοπράμη της Tiefenbacher στη Γερμανία από τις 15 Απριλίου 2002 και καθόλη τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, και ότι η Lundbeck κινήθηκε δικαστικώς λόγω προσβολής κατά της Merck dura αντί να εφαρμόσει την εν λόγω συμφωνία. Βάσει δε του σημείου 1.1 αυτής, το οποίο απαγορεύει στη Merck (GUK) να πωλεί και να παρέχει προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη, η Merck dura ήταν «συνδεδεμένο μέρος» της Merck (GUK) κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, κάτι που συνεπάγεται ότι η φράση «προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη» δεν μπορούσε να αναφέρεται παρά μόνον στην κιταλοπράμη της Natco και όχι σε οποιονδήποτε τύπο κιταλοπράμης.

581 Τέλος, οι προσφεύγουσες κατακρίνουν το συμπέρασμα που διατύπωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 845 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο, από το απλό και μόνον γεγονός ότι η Merck (GUK) είχε συνάψει σύμβαση βάσει της οποίας όφειλε να καλύπτει όλες της τις ανάγκες προμηθευόμενη από τη Natco έως το 2008 δεν προέκυπτε ως λογική απόρροια ότι η δέσμευσή της να απέχει από την πώληση κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ έπρεπε επίσης να περιορίζεται στην κιταλοπράμη της Natco. Τέτοιο συμπέρασμα αντιφάσκει σαφώς προς την επιχειρηματολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, κατά την οποία η συμβατική δέσμευση της Merck (GUK) να καλύπτει όλες της τις ανάγκες προμηθευόμενη από τη Natco καταδεικνύει ότι η Merck (GUK) δεν είχε κίνητρο να πωλεί ΔΦΟ ή τελικά προϊόντα τρίτων με αυτή τη βάση.

582 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι κακώς διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η συμφωνία που συνήφθη με τη Merck (GUK) σε σχέση με τον ΕΟΧ αποσκοπούσε στην κατάργηση της Natco ως προμηθευτή ΔΦΟ.

583 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν ότι σκοπός του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, κατά το οποίο η Merck (GUK) «θα [έπρεπε] να καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίσει ότι η Natco θα [έπαυε] να προμηθεύει εντός του Εδάφους Κιταλοπράμη και φάρμακα που περιέχουν Κιταλοπράμη» ήταν να καταργήσει τη Natco ως προμηθευτή ΔΦΟ. Η διάταξη αυτή αποτελούσε απλό μέσο προοριζόμενο να διασφαλίσει ότι η Merck (GUK) δεν θα μπορούσε να καταστρατηγήσει την εν λόγω συμφωνία και να πωλεί κιταλοπράμη που βασιζόταν στη ΔΦΟ της Natco και συνιστούσε παραποίηση μέσω, παραδείγματος χάριν, διαφορετικής εταιρείας. Στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η Lundbeck πίστευε –εσφαλμένως– τουλάχιστον έως τον Ιούνιο του 2002 ότι η Merck (GUK) ήταν ο αποκλειστικός διανομέας της Natco. Περαιτέρω, εφόσον η Επιτροπή παραδέχεται, όσον αφορά τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, ότι οι επιβληθέντες στη ΔΦΟ της Natco περιορισμοί δεν υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, το ίδιο συμπέρασμα θα έπρεπε να εφαρμοσθεί και στους συμβατικούς περιορισμούς που περιέχονται στη συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ.

584 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

585 Πρέπει να επισημανθεί, συναφώς, ότι κατά το γράμμα της πρώτης περιόδου του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, η Merck (GUK) «δεσμεύεται να παύσει την πώληση και την προμήθεια φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν κιταλοπράμη στο έδαφος του ΕΟΧ (κάτι που συμπεριλαμβάνει, χωρίς περιορισμό, το να παύσει να πωλεί στην NM Pharma AB και να παύσει να την προμηθεύει) κατά τη διάρκεια της συμφωνίας», χωρίς άλλη διευκρίνιση.

586 Τα σημεία D και E του προοιμίου της συμφωνίας αυτής αναφέρονται, πάντως, στο γεγονός ότι η Merck (GUK) ήταν ο διανομέας των προϊόντων που περιείχαν κιταλοπράμη παραχθείσα ή παραδοθείσα από τη Natco και στο γεγονός ότι η πώληση και η προμήθεια από τη Merck (GUK) στο Ηνωμένο Βασίλειο προϊόντων που περιείχαν κιταλοπράμη είχαν πραγματοποιηθεί χωρίς άδεια εκ μέρους της Lundbeck.

587 Τούτο δεν επιβεβαιώνει, εντούτοις, την ερμηνεία των προσφευγουσών, κατά την οποία το σημείο 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ αφορούσε αποκλειστικώς την κιταλοπράμη της Natco.

588 Συγκεκριμένα, εάν τα μετέχοντα στη συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ μέρη στόχευαν αποκλειστικώς στην κιταλοπράμη της Natco, θα είχαν αναφερθεί ρητώς, στο σημείο 1.1 της συμφωνίας, στην εν λόγω κιταλοπράμη, όπως στο προοίμιο της συμφωνίας, και όχι εν γένει στα «φαρμακευτικά προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη», όπως ορθώς προβάλλει η Επιτροπή. Θα μπορούσαν, επίσης, να έχουν προσδιορίσει τον όρο «κιταλοπράμη» κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διευκρινίζεται ότι ο όρος αυτός κάλυπτε ορισμένους μόνον τύπους κιταλοπράμης, που παράγονταν σύμφωνα με ορισμένες μεθόδους, όπως στο πλαίσιο της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. σκέψη 563 ανωτέρω).

589 Επιπλέον, η προτεινόμενη από τις προσφεύγουσες ερμηνεία δεν ευσταθεί εάν συγκριθεί με το γράμμα του σημείου 1.3 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, το οποίο προβλέπει ότι η Lundbeck δεσμεύεται να μην ασκήσει καμία αγωγή κατά της Merck (GUK), εφόσον η τελευταία τηρεί το σημείο 1.1 της συμφωνίας. Τυχόν παραδοχή της ερμηνείας των προσφευγουσών θα συνεπαγόταν συγκεκριμένα ότι η Lundbeck δεσμεύθηκε να μην ασκήσει καμία αγωγή λόγω προσβολής κατά της Merck (GUK), εφόσον η τελευταία απείχε από την πώληση ή την παροχή κιταλοπράμης της Natco εντός του ΕΟΧ, ακόμα δε και αν πωλούσε άλλη εκδοχή κιταλοπράμης προερχόμενης από άλλον παραγωγό. Τούτο δύσκολα συνάδει προς το πλαίσιο εντός του οποίου συνήφθησαν οι επίμαχες συμφωνίες, που καταδεικνύει, μεταξύ άλλων, τη σταθερή πρόθεση της Lundbeck να παρεμποδίσει κάθε είσοδο των γενοσήμων στην αγορά.

590 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, εντούτοις, ότι η Merck dura, γερμανική θυγατρική της Merck (GUK), κατόρθωσε να εισέλθει στην αγορά κιταλοπράμης στη Γερμανία, ενώ ήταν συνδεδεμένο μέρος κατά την έννοια του σημείου 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, κάτι που συνεπάγεται ότι η χρησιμοποιούμενη στο εν λόγω σημείο φράση «προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη» δεν μπορούσε παρά να αναφέρεται στην κιταλοπράμη της Natco, και όχι σε κάθε τύπο κιταλοπράμης.

591 Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί, όπως τονίζει και η Επιτροπή, ότι το σημείο 1.1 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ είχε εφαρμογή αποκλειστικώς στη Merck (GUK), όπως και η υπόλοιπη συμφωνία δυνάμει της αρχής κατά την οποία οι συμβάσεις δεσμεύουν μόνον τα συμβαλλόμενα μέρη, με αποτέλεσμα να μη συνεπάγεται η υποχρέωση της Merck (GUK) να μην πωλεί γενόσημο κιταλοπράμη στις συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες ότι οι εν λόγω συνδεδεμένες εταιρείες, όπως η Merck dura, δεν μπορούσαν να προμηθευθούν γενόσημο κιταλοπράμη από άλλη πηγή και να την πωλήσουν αυτές οι ίδιες, όπως έπραξε εν προκειμένω η Merck dura προμηθευόμενη από την Tiefenbacher. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να συναχθεί από το γεγονός ότι η Merck dura εισήλθε στη γερμανική αγορά κατά τη διάρκεια της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ ούτε από το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες άσκησαν αγωγές λόγω προσβολής εναντίον αυτής ότι η χρησιμοποιούμενη στο σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής φράση «προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη» δεν αφορούσε κάθε τύπο κιταλοπράμης, αλλά αποκλειστικώς την κιταλοπράμη της Natco.

592 Κατά συνέπεια, προβλέποντας υποχρέωση της Merck (GUK) να απέχει από την πώληση ή την παροχή προϊόντων που περιείχαν κιταλοπράμη στις συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες ή σε κάθε άλλον τρίτο (συμπεριλαμβανομένης της NM Pharma που είχε αρχίσει να πωλεί κιταλοπράμη στη Σουηδία) καθόλη τη διάρκεια της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, το σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής περιείχε περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή δεν περιοριζόταν στην κιταλοπράμη ως προς την οποία τα μετέχοντα στη συμφωνία αυτή μέρη έκριναν ότι συνιστούσε ενδεχομένως παραποίηση.

593 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ προέβλεπε όχι μόνον υποχρέωση για την Merck (GUK) να απέχει από την πώληση ή την παροχή προϊόντων που περιείχαν κιταλοπράμη καθόλη τη διάρκεια της συμφωνίας, αλλά επίσης ότι η τελευταία θα

κατέβαλλε κάθε εύλογη προσπάθεια για να εξασφαλίσει ότι η Natco θα έπαυε να προμηθεύει κιταλοπράμη και προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη στο έδαφος του ΕΟΧ κατά τη διάρκεια της συμφωνίας.

594 Πάντως, ουδόλως υποδηλώνεται ότι μια τέτοια υποχρέωση ήταν μόνο μία ασήμαντη, έως και ανύπαρκτη, δέσμευση ή ότι στηριζόταν στην εσφαλμένη πεποίθηση των προσφευγουσών ότι η Merck (GUK) ήταν αποκλειστικός διανομέας της Natco. Συγκεκριμένα, όπως προβάλλει η Επιτροπή, η ρήτρα αυτή κρίθηκε επαρκώς σημαντική από τα μετέχοντα στη συμφωνία μέρη για να εξαρτηθεί από αυτή η πληρωμή ποσού 12 εκατομμυρίων ευρώ. Περαιτέρω, το σημείο 1.2 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ προέβλεπε ρητώς ότι η Lundbeck δεν όφειλε να προβεί σε μη ληξιπρόθεσμες ακόμα πληρωμές σε περίπτωση που η Natco παρείχε κιταλοπράμη ή προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη στο έδαφος του ΕΟΧ κατά τη διάρκεια της συμφωνίας.

595 Κατά συνέπεια, ακόμα και αν η Merck (GUK) δεν είχε τη δυνατότητα να παρεμποδίσει τη Natco να παρέχει κιταλοπράμη στο έδαφος του ΕΟΧ, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, εντούτοις, το σημείο 1.1 της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ παρακινούσε σφόδρα τη Merck (GUK) να προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και να καταβάλλει «κάθε εύλογη προσπάθεια» συναφώς, ειδάλλως θα στερείτο σημαντικό τμήμα των πληρωμών που είχε υποσχεθεί η Lundbeck βάσει της συμφωνίας αυτής.

596 Τούτο καταδεικνύει, όπως ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 848 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι αντικειμενικός στόχος της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ ήταν όχι μόνον να αποκλείσει από τις αγορές του ΕΟΧ τη Merck (GUK), ως πωλητή γενόσημων προϊόντων βασιζόμενων στην κιταλοπράμη της Natco, αλλά επίσης να αποκλείσει τη Natco ως παραγωγό γενόσημου κιταλοπράμης στο έδαφος αυτό.

597 Διαπιστώνεται, επομένως, ότι από το περιεχόμενο της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ, σε συνδυασμό με το πλαίσιό του, προκύπτει επαρκώς ότι η Merck (GUK) εγκατέλειψε, βάσει των ρητρών της συμφωνίας αυτής, κάθε δυνατότητα πωλήσεως της γενόσημου εκδοχής της κιταλοπράμης, είτε αυτή προερχόταν από τη Natco είτε όχι, και είτε αυτή είχε ενδεχομένως προσβάλει κάποιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είτε όχι.

598 Κατά συνέπεια, δεν υπέπεσε σε πλάνη η Επιτροπή καθόσον έκρινε στην αιτιολογική σκέψη 846 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, και, ειδικότερα, το σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής, έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υποχρέωσε τη Merck (GUK) να παύσει την πώληση και την παροχή κάθε τύπου κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, σε όλο το έδαφος του ΕΟΧ, κάτι που υπερέβαινε το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

599 Εν πάση περιπτώσει, όποια ερμηνεία και να δοθεί στη συμφωνία αυτή και είτε οι επιβληθέντες στην Merck (GUK) περιορισμοί απορρέουν ή όχι από το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, είναι μολοταύτα αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου, στο μέτρο που δεν αποδείχθηκε ότι η κιταλοπράμη που παρήγε η Natco προσέβαλε κάποιο από τα διπλώματά της ευρεσιτεχνίας, στο μέτρο που η Merck (GUK) ρητώς αμφισβήτησε ότι τα γενόσημά της προϊόντα συνιστούσαν παραποίηση (βλ. σημείο G του προοιμίου της συμφωνίας GUK για τον ΕΟΧ) και στο μέτρο που οι περιορισμοί στην εμπορική της αυτονομία συνοδεύθηκαν από σημαντικές αντίστροφες πληρωμές, των οποίων συνιστούσαν το αντάλλαγμα (βλ. σκέψεις 572 και 573 ανωτέρω).

600 Επιπλέον, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 847 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι επίμαχες συμφωνίες δεν περιείχαν κανένα αντάλλαγμα για τους κρίσιμους περιορισμούς –πέραν των αντίστροφων πληρωμών που υποσχέθηκε η Lundbeck– όπως τη δυνατότητα για τη Merck (GUK) να

εισέλθει αμέσως στην αγορά κατά τη λήξη των εν λόγω συμφωνιών χωρίς να ανησυχεί για τυχόν αγωγές λόγω προσβολής εκ μέρους της Lundbeck, με αποτέλεσμα να μην προορίζονται οι συμφωνίες αυτές να διευθετήσουν οιαδήποτε διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

601 Κατά συνέπεια, η αιτίαση των προσφευγουσών κατά την οποία η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ δεν περιείχε κανέναν περιορισμό που να υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμη.

3. Συμφωνία Arrow UK

602 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον ερμήνευσε τη συμφωνία Arrow UK υπό την έννοια ότι αυτή παρεμπόδιζε την Arrow να πωλεί κάθε μορφή γενόσημου κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας, η οποία αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας. Τούτο καταδεικνύεται από το γράμμα της συμφωνίας αυτής και από τις περιστάσεις που περιβάλλουν τη σύναψή της, μεταξύ άλλων, από την ύπαρξη ένδικης διαφοράς με την Arrow σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας και από τη διαφορά Lagap.

603 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

604 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν ότι η φράση η «εν λόγω κιταλοπράμη», η οποία προσδιορίζεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK και χρησιμοποιείται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK (βλ. σκέψη 35, δεύτερη και έκτη περίπτωση, ανωτέρω), αναφέρεται σε κάθε τύπο κιταλοπράμης που η Arrow θα μπορούσε να αγοράσει από την Tiefenbacher. Κατά τις προσφεύγουσες, η εν λόγω φράση αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που η Arrow είχε ήδη αγοράσει ή παραγγείλει από την τελευταία και η οποία προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας.

605 Η ερμηνεία που προτείνουν οι προσφεύγουσες για την ανωτέρω φράση, αφενός, επιβεβαιώνεται από το μνημονευόμενο στην έκτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK (βλ. σκέψη 35, τρίτη περίπτωση, ανωτέρω) γεγονός ότι η «εν λόγω Κιταλοπράμη» είχε υποβληθεί σε εργαστηριακούς ελέγχους και, αφετέρου, δεν τίθεται εν αμφιβόλω από την περιεχόμενη στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK παραπομπή στην απαγόρευση εισαγωγής, ειδικότερα, της «εν λόγω κιταλοπράμη[ς]» μετά τη δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως που καθορίζεται στο σημείο 3.4 της συμφωνίας Arrow UK (βλ. σκέψη 35, τελευταία περίπτωση, ανωτέρω) (στο εξής: δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως). Συγκεκριμένα, η ανωτέρω παραπομπή εφαρμόζεται μόνον στη φράση «κάθε άλλη κιταλοπράμη» που χρησιμοποιείται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και μετά τη δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως, η Arrow διέθετε δισκία κιταλοπράμης παραγγελθέντα από την Tiefenbacher, τα οποία δεν είχαν ακόμα παραδοθεί στις προσφεύγουσες.

606 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK έχει ως εξής:

«η Arrow [UK], εξ ιδίου ονόματος και εξ ονόματος όλων των συνδεόμενων και σχετιζόμενων με αυτήν οντοτήτων, δεσμεύεται, κατά τη [διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK] και στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου, να μην παρασκευάζει, να μη διαθέτει, να μην προτείνει προς διάθεση, να μη χρησιμοποιεί ή, μετά τη δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως, να μην εισάγει ή διατηρεί προς διάθεση ή προς άλλον σκοπό, (1) [“]την εν λόγω Κιταλοπράμη[”] ή (2) κάθε άλλη κιταλοπράμη η οποία, κατά τη Lundbeck, προσβάλλει τα δικαιώματά της [διανοητικής] ιδιοκτησίας, και, προκειμένου να έχει η Lundbeck τη δυνατότητα να προσδιορίζει την ύπαρξη ή μη προσβολής, δεσμεύεται να παρέχει στην τελευταία κατά τη [διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK] επαρκή δείγματα προς ανάλυση, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από κάθε παρασκευή, εισαγωγή, πώληση ή προσφορά πώλησης στην οποία απειλεί να προβεί η Arrow [UK] εν αναμονή τελικής αποφάσεως μη δεκτικής προσφυγής στο [πλαίσιο της αγωγής Arrow λόγω προσβολής] […]».

607 Προκειμένου να ερμηνευθεί η έννοια της περιεχόμενης στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK φράσεως «η εν λόγω κιταλοπράμη» πρέπει να υπομνησθεί ότι:

— η φράση αυτή είναι μια κατά σύμβαση ονομασία περιεχόμενη στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK, η οποία ορίζει τα εξής: «η Arrow [UK] έλαβε άδεια από τρίτον να εισάγει στο Ηνωμένο Βασίλειο κιταλοπράμη μη παραχθείσα από τη Lundbeck ή με την άδεια της Lundbeck (“η εν λόγω Κιταλοπράμη”, η οποία, προς αποφυγή τυχόν αμφισβητήσεως, περιλαμβάνει μόνον την Κιταλοπράμη που προορίζεται για εμπορία και για πώληση στο Ηνωμένο Βασίλειο και αποκλείει εκείνη που προορίζεται για εμπορία και για πώληση σε άλλα κράτη)»·

— από το σημείο 3.4 της συμφωνίας Arrow UK προκύπτει ότι η «δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως» που μνημονεύεται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK είναι η ημερομηνία κατά την οποία η Arrow UK όφειλε να παραδώσει στη Lundbeck το δεύτερο τμήμα του αποθέματός της από την «εν λόγω Κιταλοπράμη» και ότι η παράδοση αυτή έπρεπε να λάβει χώρα το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου 2002.

608 Στις αιτιολογικές σκέψεις 905, 910 έως 913 και 916 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η φράση «η εν λόγω Κιταλοπράμη» έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορούσε όχι μόνον την κιταλοπράμη που η Arrow είχε ήδη αγοράσει από την Tiefenbacher, αλλά επίσης κάθε κιταλοπράμη που η τελευταία μπορούσε να αγοράσει από την ίδια αυτή επιχείρηση ακολούθως, τούτο δε ακόμα και αν η χρησιμοποιούμενη ΔΦΟ παραγόταν πλέον κατά τις μεθόδους Cipla II ή Matrix II. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή στηρίχθηκε στην περιεχόμενη στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK παραπομπή στη μεταγενέστερη περίοδο της «δεύτερης ημερομηνία παραδόσεως», όπως αυτή προκύπτει από το σημείο 3.4 της συμφωνίας Arrow UK, με συνέπεια να μην είναι δυνατόν, κατά την Επιτροπή, να περιορίζεται η έννοια της φράσεως «η εν λόγω Κιταλοπράμη» στην κιταλοπράμη εκείνη που η Arrow είχε ήδη σε απόθεμα, όπως επίσης στηρίχθηκε στο γράμμα της τέταρτης αιτιολογικής σκέψεως του προοιμίου Arrow UK, από την οποία προκύπτει ότι η «εν λόγω Κιταλοπράμη» είναι κάθε κιταλοπράμη που παράγεται από την Tiefenbacher και καλύπτεται από την ΑΚΑ αυτής.

609 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που μόλις υπομνήσθηκαν, πρέπει να σημειωθεί ότι μια εκ των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK συνίσταται στην απαγόρευση να εισάγει ή να συντηρεί η Arrow την «εν λόγω Κιταλοπράμη» μετά τη δεύτερη ημερομηνία παραδόσεως που ορίζεται στο σημείο 3.4 της συμφωνίας αυτής. Η υποχρέωση όμως αυτή έχει λόγο ύπαρξης και πρακτική αποτελεσματικότητα μόνον εφόσον η φράση αυτή αφορά επίσης την κιταλοπράμη που προέρχεται μεν από την Tiefenbacher, αλλά την οποία θα παρήγγειλε η Arrow μετά την παράδοση αυτή. Επ’ αυτού, πρέπει να σημειωθεί ότι από το γράμμα της ρήτρας αυτής ουδόλως μπορεί να συναχθεί ότι η προμνησθείσα υποχρέωση δεν αφορά «την εν λόγω Κιταλοπράμη», αλλά αφορά αποκλειστικώς «κάθε άλλη κιταλοπράμη η οποία, κατά τη Lundbeck, προσβάλλει τα δικαιώματά της [διανοητικής] ιδιοκτησίας».

610 Ομοίως, ο ορισμός της φράσεως «της εν λόγω Κιταλοπράμης» που περιέχεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Arrow UK είναι διατυπωμένος κατά τρόπο ώστε να μην μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά μόνον την κιταλοπράμη που η Arrow είχε ήδη αγοράσει από την Tiefenbacher. Συγκεκριμένα, το νόημα της αιτιολογικής αυτής σκέψεως είναι ότι κάθε κιταλοπράμη, η οποία καλυπτόταν από την ΑΚΑ που διέθετε η Tiefenbacher, ενέπιπτε στον ορισμό που αντιστοιχεί στη φράση «της εν λόγω Κιταλοπράμης». Η ΑΚΑ δε αυτή ίσχυε για την κιταλοπράμη που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla I και Matrix I, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι τα δισκία που η Arrow είχε σε απόθεμα είχαν παραχθεί αποκλειστικώς μέσω της μεθόδου Cipla I.

611 Καίτοι αληθεύει ότι ο αιτών τη χορήγηση ΑΚΑ ή ο κάτοχος ΑΚΑ μπορεί να ζητήσει τροποποιήσεις από τη διοίκηση, η οποία είναι αρμόδια να χορηγεί ή η οποία χορήγησε ΑΚΑ, προκειμένου να επεκτείνει το πεδίο της και σε άλλες επίσης μεθόδους, εντούτοις, οι προσφεύγουσες βασίμως υποστηρίζουν ότι ουδόλως τεκμηριώνεται στην επίμαχη αιτιολογική σκέψη ότι, όταν τα μετέχοντα στη συμφωνία Arrow UK μέρη καθόρισαν «την εν λόγω Κιταλοπράμη», συμπεριέλαβαν επίσης και τη

ΔΦΟ κιταλοπράμη που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla II και Matrix II, η οποία δεν καλυπτόταν από την «άδεια» στην οποία αναφέρεται η προμνησθείσα αιτιολογική σκέψη. Συγκεκριμένα, οι μέθοδοι αυτές θα μπορούσαν να καλύπτονται από την ΑΚΑ της Tiefenbacher μόνον κατόπιν τροποποιήσεώς της.

612 Τέλος, η ως άνω ερμηνεία δεν τίθεται εν αμφιβόλω από το προβαλλόμενο από την Επιτροπή γεγονός ότι, στη Διάταξη με τη συγκατάθεση της Arrow (σκέψη 36 ανωτέρω), η φράση «η εν λόγω Κιταλοπράμη» αντικαταστάθηκε από τη φράση «Κιταλοπράμη μη παραχθείσα από τη Lundbeck ή με την άδεια αυτής». Συγκεκριμένα, παρότι η Διάταξη με συγκατάθεση εκδόθηκε κατόπιν της συνάψεως της συμφωνίας Arrow UK, αποτελεί χωριστό νομικό μέσο σε σχέση με την τελευταία.

613 Κατά συνέπεια, ως «η εν λόγω Κιταλοπράμη» πρέπει να εκληφθεί κάθε γενόσημος κιταλοπράμη παραχθείσα από την Tiefenbacher κατά τις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν η Cipla ή η Matrix, την οποία η Arrow είχε ήδη αγοράσει κατά την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας Arrow UK ή την οποία θα μπορούσε να έχει αγοράσει στη συνέχεια και η οποία καλυπτόταν από την ΑΚΑ της Tiefenbacher.

614 Κατά δεύτερο λόγο, κατά τις προσφεύγουσες, η χρησιμοποιούμενη στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK φράση «κάθε άλλη κιταλοπράμη η οποία, κατά τη Lundbeck, προσβάλλει τα δικαιώματά της [διανοητικής] ιδιοκτησίας» δεν τους παρείχε δικαίωμα βέτο, στον βαθμό που δεν μπορούσαν να προβάλλουν απλώς και μόνον ότι η κιταλοπράμη που η Arrow προετίθετο να χρησιμοποιήσει συνιστούσε παραποίηση, αλλά όφειλαν να τεκμηριώσουν την προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, μέσω του προβλεπόμενου στο εν λόγω σημείο μηχανισμού δειγματοληψίας, σύμφωνα με τα όσα ορίζει η προπαρατεθείσα στη σκέψη 240 απόφαση Paroxetine. Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν, συναφώς, ότι η συμφωνία Arrow UK δεν απαγόρευε στην Arrow να αμφισβητήσει ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων τυχόν ισχυρισμούς τους ότι η κιταλοπράμη την οποία η Arrow προετίθετο ενδεχομένως να χρησιμοποιήσει προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας.

615 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 917 και 922 έως 924 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η επίμαχη φράση επέτρεπε στη Lundbeck να ασκήσει βέτο κατά της εισαγωγής ή της πωλήσεως από την Arrow κιταλοπράμης παραχθείσας με οποιαδήποτε μέθοδο, στον βαθμό που η Lundbeck μπορούσε απλώς και μόνον να δηλώσει ότι πίστευε πως μια δεδομένη μέθοδος προσέβαλλε τα δικαιώματά της διανοητικής ιδιοκτησίας. Η Επιτροπή τόνισε, επίσης, ότι ο προβλεπόμενος στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK μηχανισμός δειγματοληψίας ουδέποτε είχε χρησιμοποιηθεί, δεδομένου ότι η Arrow δεν είχε κανένα συμφέρον να αμφισβητήσει τα όσα προέβαλλε η Lundbeck σε σχέση με το αποτέλεσμα ενδεχόμενων ελέγχων ούτε να της υποβάλλει ΔΦΟ προς έλεγχο, για όσο διάστημα η Lundbeck πραγματοποιούσε τις προβλεπόμενες πληρωμές.

616 Επ' αυτού, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η Arrow, απαντώντας στο από 18 Δεκεμβρίου 2008 αίτημα της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών, που οι ίδιες οι προσφεύγουσες προσκόμισαν σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής και αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεως κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, παραδέχθηκε τα ακόλουθα:

«Ο προβλεπόμενος [στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK] έλεγχος αποτελεί υποκειμενικό έλεγχο σχετικά με μια φερόμενη και όχι αποδεδειγμένη παράβαση. Κατά συνέπεια, προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη, ως προς τα οποία κανένα δικαστήριο δεν διαπίστωσε μη προσβολή [των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck], αλλά τα οποία δεν προσβάλλουν πράγματι [τα δικαιώματα αυτά], θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής [του εν λόγω σημείου], τούτο, όμως, είναι απολύτως σύνηθες σε συμφωνίες τέτοιας φύσεως.»

617 Η ως άνω δήλωση επιβεβαιώνει την άποψη της Επιτροπής ότι η Lundbeck διέθετε, κατ' ουσίαν, δικαίωμα βέτο. Αντιθέτως προς ό,τι διατείνονται οι προσφεύγουσες, ένα τέτοιο δικαίωμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμο προς την κατάσταση που δήθεν δημιουργεί η προπαρατεθείσα στη σκέψη 240

απόφαση Paroxetine. Συγκεκριμένα, πέραν των όσων εξετέθησαν στις σκέψεις 258 έως 263 ανωτέρω, πρέπει να επισημανθεί ότι ο προβλεπόμενος στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK μηχανισμός δεν συνεπάγεται την παρέμβαση δικαστή, ενώ τούτο προφανώς συντρέχει στην περίπτωση την οποία αφορά η προμνησθείσα απόφαση, διευκρινιζόμενου ότι είναι αδιανόητο να ληφθεί προσωρινό μέτρο από δικαστή βάσει απλών εικασιών που διατυπώνει ο κάτοχος του δήθεν προσβαλλόμενου διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

618 Περαιτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι η ύπαρξη του εν λόγω δικαιώματος βέτο δεν καθιστά περιττό το τμήμα εκείνο του σημείου 1.1 της συμφωνίας Arrow UK που αφορά «την εν λόγω Κιταλοπράμη», εφόσον, ως προς την τελευταία, η Lundbeck δεν χρειαζόταν καν να ασκήσει το δικαίωμά της σε βέτο, δεδομένου ότι οι απαγορεύσεις που επιβλήθηκαν στην Arrow σε σχέση με την κιταλοπράμη αυτή ίσχυαν χωρίς να χρειάζεται να πράξει οτιδήποτε η Lundbeck πέραν της εκτελέσεως των προβλεπομένων πληρωμών.

619 Το ότι ο προβλεπόμενος στο σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK έλεγχος συνεπαγόταν, λόγω της υποκειμενικής του φύσεως, δικαίωμα της Lundbeck σε βέτο, το οποίο γνώριζε η Arrow, επιβεβαιώνεται από τη μη χρήση του ελέγχου αυτού καθόλη τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας. Συγκεκριμένα, μολονότι, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, η Arrow εξακολούθησε να αναζητεί νέες πηγές ΔΦΟ, ουδέποτε υπέβαλε στη Lundbeck δείγματα για να εξετασθούν από αυτήν.

620 Ως προς τα ανωτέρω, πρώτον, πρέπει να επισημανθεί ότι οι σχετικές έρευνες της Arrow δικαιολογούνται ενδεχομένως από τη βούλησή της να εισέλθει και σε άλλες αγορές πέραν εκείνης του Ηνωμένου Βασιλείου. Πράγματι, αφενός, η Arrow προετοίμαζε την είσοδό της στη δανική αγορά μέχρι τον χρόνο συνάψεως της Δανικής συμφωνίας Arrow, που έλαβε χώρα πολλούς μήνες μετά τη συμφωνία Arrow UK. Αφετέρου, όπως υποστήριξε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 931 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Arrow ενδιαφερόταν επίσης για τη σουηδική αγορά. Δεύτερον, η Arrow χρειαζόταν εναλλακτική λύση σε σχέση με την Tiefenbacher προκειμένου να φέρει εις πέρας το σχέδιό της που συνίστατο στη δυνατότητα να παράγει η ίδια τα δισκία της γενόσημου κιταλοπράμης, αγοράζοντας τη ΔΦΟ απευθείας από τους παραγωγούς, χωρίς να μεσολαβούν ενδιάμεσοι, όπως η Tiefenbacher που μετέτρεπε την εν λόγω ΔΦΟ σε δισκία (βλ. υποσημείωση 1935 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

621 Εξάλλου, τέτοιες έρευνες μπορούσαν να εμπίπτουν στις ενέργειες που επιχειρούνταν στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την περίοδο μετά τη λήξη της συμφωνίας Arrow UK, η οποία συνήφθη καταρχάς για διάρκεια κατώτερη του ενός έτους και παρατάθηκε ακολούθως δύο φορές. Τα προεκτεθέντα ισχύουν επίσης όσον αφορά το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Arrow UK, η Arrow ζήτησε να τροποποιηθεί η ΑΚΑ σε σχέση με τις ΔΦΟ της Cipla και της Matrix προκειμένου να καλύπτει επίσης και τις μεθόδους Cipla II και Matrix II.

622 Με βάση τα προεκτεθέντα καταρρίπτεται επίσης το επιχείρημα των προσφευγουσών, κατά το οποίο το γεγονός ότι η Arrow, ακόμα και μετά τη σύναψη της συμφωνίας Arrow UK, εξακολούθησε να αναζητεί προμηθευτές που μπορούσαν να της χορηγούν ΔΦΟ που δεν προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck επιβεβαιώνει ότι η συμφωνία αυτή αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας.

623 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι, κατά το αγγλικό δίκαιο, το οποίο διέπει τη συμφωνία Arrow UK, αυτή πρέπει να ερμηνεύεται βάσει ιδίως του εμπορικού της σκοπού, ο οποίος ήταν να χρησιμεύσει ως εναλλακτική λύση έναντι της αιτήσεως ενώπιον εθνικού δικαστή για έκδοση διαταγής. Πλην όμως, τέτοια διαταγή μπορούσε να αφορά μόνον τη γενόσημο κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

624 Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι η παραπομπή των προσφευγουσών στις αρχές του αγγλικού δικαίου αναφορικά με την ερμηνεία των συμβάσεων δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την ερμηνεία που έκανε δεκτή η Επιτροπή.

625 Πάντως, πρέπει να υπομνησθεί ότι ένα ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του εθνικού δικαίου κράτους μέλους αποτελεί πραγματικό ζήτημα για το οποίο το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, καταρχήν, να ασκήσει πλήρη έλεγχο (σκέψη 258 ανωτέρω).

626 Ωστόσο, εμπορικός σκοπός της Lundbeck, τον οποίο η Arrow δεν μπορούσε να παραβλέψει, ήταν να παρεμποδίσει την τελευταία να εισέλθει στην αγορά με γενόσημο κιταλοπράμη. Γι'αυτόν τον λόγο η Lundbeck κατέβαλε στην Arrow τα ποσά που συνδέονταν με τα κέρδη που αυτή προσδοκούσε να πραγματοποιήσει με την είσοδό της στην αγορά. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν είναι απορίας άξιο ότι τα μετέχοντα στη συμφωνία Arrow UK μέρη δέχθηκαν να αναγνωρισθεί δικαίωμα βέτο υπέρ της Lundbeck, το οποίο αντιτάσσετο επίσης έναντι της κιταλοπράμης που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla II και Matrix II.

627 Στην πραγματικότητα, μια τέτοια πληρωμή δύσκολα συμβιβάζεται με τη διατήρηση από την Arrow της δυνατότητας να αρχίσει να πωλεί άλλη κιταλοπράμη πέραν της «εν λόγω κιταλοπράμης», τουτέστιν, εκείνη που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla I ή Matrix I. Πράγματι, σε διαφορετική περίπτωση, η Arrow θα μπορούσε να επωφεληθεί όχι μόνον των πληρωμών που πραγματοποίησε η Lundbeck, αλλά επίσης των κερδών από την είσοδο στην αγορά, παραδείγματος χάριν, με τη γενόσημο κιταλοπράμη που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla II ή Matrix II, ενώ η Lundbeck θα έπρεπε να αναλάβει τόσο τις πληρωμές όσο και τις ζημιές που συνεπάγεται η εν λόγω είσοδος.

628 Κατά τέταρτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αντλήσει κανένα συμπέρασμα, όσον αφορά το πεδίο της συμφωνίας Arrow UK, από το σημείο 3 της δεύτερης προσθήκης σ' αυτήν, κατά το οποίο, σε περίπτωση που η διαφορά Lagap καταδείκνυε ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την κρυστάλλωση ήταν άκυρο, οι προσφεύγουσες θα έπρεπε να πληρώσουν στην Arrow το ποσό των 750 000 GBP προκειμένου να τους παραδοθούν τα δισκία που η τελευταία είχε ακόμα σε απόθεμα. Συγκεκριμένα, η πληρωμή αυτή δικαιολογείται από το ότι τα επίμαχα δισκία έληγαν τον Οκτώβριο του 2003, συνεπώς δεν θα ήταν δυνατόν να τα πωλήσει η Arrow στην αγορά. Επιπροσθέτως, κατά τις προσφεύγουσες η αιτίαση αυτή της Επιτροπής είναι απαράδεκτη, εφόσον δεν προβλήθηκε ούτε στην προσβαλλόμενη απόφαση ούτε στην κοινοποίηση αιτιάσεων.

629 Επ' αυτού, πρέπει να επισημανθεί ότι το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές, δεδομένου ότι η προκριθείσα στην προσβαλλόμενη απόφαση ερμηνεία του πεδίου της συμφωνίας Arrow UK ουδόλως στηριζόταν στο σημείο 3 της δεύτερης προσθήκης σ' αυτήν. Πράγματι, μόνον ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στηρίχθηκε η Επιτροπή στο εν λόγω σημείο, το οποίο είχε απλώς και μόνον παραθέσει στην αιτιολογική σκέψη 411 της προσβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να αντλήσει κανένα συμπέρασμα απ' αυτό.

630 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον ερμήνευσε το σημείο 1.1 της συμφωνίας Arrow UK υπό την έννοια ότι σκοπούσε να παρεμποδίσει την Arrow να εισέλθει στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, όχι μόνον με τη γενόσημο κιταλοπράμη που αυτή είχε ήδη παραγγείλει ή αγοράσει από την Tiefenbacher, αλλά με κάθε άλλη επίσης γενόσημο κιταλοπράμη που θα μπορούσε να προμηθευθεί αργότερα, συμπεριλαμβανομένης εκείνης που παραγόταν κατά τις μεθόδους Cipla II και Matrix II.

631 Συνεπώς, η υπό κρίση αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

4. Δανική συμφωνία Arrow

632 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον ερμήνευσε τη Δανική συμφωνία Arrow υπό την έννοια ότι παρεμπόδιζε την Arrow να πωλεί κάθε μορφή γενόσημου κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας, η οποία αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας.

633 Προβάλλουν, πρώτον, ότι το σημείο 1.1 της Δανικής συμφωνίας Arrow (βλ. σκέψη 39, δεύτερη περίπτωση, ανωτέρω), ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του προοιμίου και του γενικού πλαισίου της συμφωνίας αυτής, αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη την οποία η Arrow είχε ήδη εισαγάγει και την οποία οι προσφεύγουσες είχαν υποβάλει σε εργαστηριακούς ελέγχους. Η προερχόμενη από την Tiefenbacher κιταλοπράμη ήταν επομένως αυτή που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας.

634 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι, κατά το δανικό δίκαιο που διέπει τη συμφωνία αυτή, ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδίδεται στην κοινή πρόθεση των μερών, η οποία συνίστατο στο να μην προσβληθούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας των προσφευγουσών. Η άκρως διασταλτική ερμηνεία που προκρίνεται από την Επιτροπή παραβιάζει επομένως το δανικό δίκαιο.

635 Τρίτον, οι προσφεύγουσες προβάλλουν επιχειρήματα ανάλογα προς εκείνα που μνημονεύθηκαν ως προς τη συμφωνία Arrow UK, μεταξύ άλλων όσον αφορά το γεγονός ότι η Arrow εξακολούθησε να αναζητεί άλλες πηγές ΔΦΟ και είχε τη δυνατότητα να απευθυνθεί σε εθνικό δικαστήριο προκειμένου να αποφανθεί αυτό επί της ενδεχόμενης μη προσβολής των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας.

636 Τέταρτον, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, εφόσον, όπως προβάλλεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Δανική συμφωνία Arrow και η συμφωνία Arrow UK αποτελούν μια ενιαία και συνεχή παράβαση, είναι αδιανόητο η μεν πρώτη να αφορά επίσης τη μη συνιστώσα παραποίηση κιταλοπράμη, αλλά να μη συντρέχει αυτό ως προς τη δεύτερη.

637 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

638 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το σημείο 1.1 της Δανικής συμφωνίας Arrow έχει ως εξής:

«Η Arrow [Group] δέχεται να ακυρώσει και να παύσει κάθε εισαγωγή, παρασκευή, παραγωγή, πώληση ή άλλη εμπορία προϊόντων που περιέχουν κιταλοπράμη και προσβάλλουν, κατά τη Lundbeck, τα δικαιώματά της διανοητικής ιδιοκτησίας στο [δανικό] έδαφος κατά τη διάρκεια [της Δανικής συμφωνίας Arrow].»

639 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι από το προοίμιο της Δανικής συμφωνίας Arrow συνάγεται ότι το εν λόγω σημείο έχει την έννοια ότι αφορά μόνον την κιταλοπράμη που η Arrow είχε ήδη αγοράσει από την Tiefenbacher.

640 Σημειωτέον δε ότι η τρίτη και η πέμπτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της Δανικής συμφωνίας Arrow, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των διευκρινίσεων οι οποίες παρατίθενται ως προς αυτές στην αιτιολογική σκέψη 986 της προσβαλλομένης αποφάσεως και δεν αμφισβητήθηκαν από τις προσφεύγουσες, αναφέρουν ότι η Arrow ετοιμαζόταν να αγοράσει μια ΑΚΑ που θα της επέτρεπε να πωλεί στη Δανία γενόσημο κιταλοπράμη η οποία είχε παραχθεί από τη ΔΦΟ της Cipla ή της Matrix και η οποία είχε αποτελέσει αντικείμενο εργαστηριακών ελέγχων εκ μέρους της Lundbeck. Η τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου αυτού μνημονεύει επίσης την πρόθεση της Arrow να εξάγει από τη Γερμανία στη Δανία κιταλοπράμη χύδην, προερχόμενη από την Tiefenbacher.

641 Ωστόσο, οι ανωτέρω παραπομπές, καίτοι αποσαφηνίζουν το πλαίσιο στο οποίο συνήφθη η Δανική συμφωνία Arrow, δεν αρκούν για να θέσουν υπό αμφισβήτηση το σαφές γράμμα του σημείου 1.1 αυτής, το περιεχόμενο του οποίου δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί όπως προτείνουν οι προσφεύγουσες.

642 Συγκεκριμένα, εάν τα μετέχοντα στη συμφωνία αυτή μέρη επιδίωκαν να περιορίσουν το πεδίο των υποχρεώσεων που αυτή επιβάλλει στην κιταλοπράμη που η Arrow είχε σε απόθεμα, θα μπορούσαν να έχουν επιλέξει μια προσαρμοσμένη στον στόχο αυτό διατύπωση, αντί να επιλέξουν μια πολύ γενικότερη, το πεδίο όμως της οποίας θα έπρεπε να περιορισθεί μέσω μιας ερμηνείας υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων του προοιμίου, οι οποίες, επιπροσθέτως, δεν ήταν διατυπωμένες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να καταδεικνύεται σαφώς η πρόθεση για εισαγωγή περιορισμών.

643 Όσον αφορά ειδικότερα την αναφορά των προσφευγουσών στη σημασία της κοινής προθέσεως των μερών κατά το δανικό δίκαιο, το οποίο διέπει την κρίσιμη συμφωνία, πρέπει να επισημανθεί ότι οι προσφεύγουσες ουδόλως απέδειξαν ότι η πρόθεση αυτή διέφερε από εκείνη που σαφώς προέκυπτε από το γράμμα της συμφωνίας και η οποία δεν αμφισβητήθηκε από τις αιτιολογικές σκέψεις του προοιμίου αυτής.

644 Εξάλλου, δεν μπορεί να τελεσφορήσει το επιχείρημα των προσφευγουσών κατά το οποίο, εφόσον οι δύο συμφωνίες που συνήψαν με την Arrow αποτελούν ενιαία και διαρκή παράβαση, θα έπρεπε, για λόγους συνοχής με τη συμφωνία Arrow UK, να αναγνωρισθεί ότι η Δανική συμφωνία Arrow έχει περιορισμένο πεδίο. Συγκεκριμένα, η συμφωνία Arrow UK δεν έχει το περιορισμένο περιεχόμενο που της προσδίδουν οι προσφεύγουσες, όπως προκύπτει από την εξέταση που πραγματοποιήθηκε στις σκέψεις 604 έως 629 ανωτέρω.

645 Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε ότι το σημείο 1.1 της Δανικής συμφωνίας Arrow έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Arrow δεν θα εισερχόταν στη δανική αγορά κατά τη διάρκεια αυτής, με οιαδήποτε γενόσημο κιταλοπράμη.

646 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων το τέταρτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

5. Συμφωνία Alpharma

647 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε ότι η συμφωνία Alpharma απαγόρευε στην εν λόγω επιχείρηση να πωλεί κάθε μορφή γενόσημου κιταλοπράμης κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, η οποία αφορούσε μόνον τη γενόσημο κιταλοπράμη που παραγόταν κατά παράβαση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρατίθενται στο παράρτημα Α.

648 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

649 Πρέπει να τονισθεί ότι, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 1042, 1059 και 1061 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ερμήνευσε το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma υπό την έννοια ότι η Alpharma είχε δεσμευθεί βάσει αυτού να μην πωλεί καμία κιταλοπράμη κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου ή, τουλάχιστον, είχε αποδεχθεί περιορισμούς στις δυνατότητές της να πωλεί κιταλοπράμη οι οποίοι υπερέβαιναν εκτενώς εκείνους που η Lundbeck θα μπορούσε να έχει επιτύχει δικαστικώς βάσει των νέων της διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

650 Κατά τις προσφεύγουσες, κατά πρώτο λόγο, το γράμμα του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του πλαισίου του και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, από τα οποία μπορεί να συναχθεί ότι ο περιεχόμενος σε αυτό όρος «Κιταλοπράμη» αφορά αποκλειστικώς την κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας. Η ερμηνεία αυτή απορρέει από το γράμμα του προοιμίου της συμφωνίας Alpharma και του παραρτήματος Α, που καταδεικνύουν ότι τέτοια ήταν η πρόθεση των μετεχόντων στην εν λόγω συμφωνία μερών.

651 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma ορίζει ότι η Alpharma, συμπεριλαμβανομένων των «[θ]υγατρικών» της, «ακυρών[ει], παύ[ει] και απέχ[ει] από κάθε εισαγωγή, […] παρασκευή […] ή πώληση φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν Κιταλοπράμη εντός του Εδάφους […] κατά τη διάρκεια της [σχετικής περιόδου]» και ότι η Lundbeck αποσύρει την αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma. Διευκρινίζεται επίσης ότι το σημείο αυτό δεν έχει εφαρμογή σε «κάθε προϊόν που περιέχει εσιταλοπράμη».

652 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στη συμφωνία Alpharma, όπως και στο σημείο 1.1, χρησιμοποιείται πάντα η λέξη «Κιταλοπράμη» γραμμένη με κεφαλαίο «κ». Ομοίως, οσάκις στην εν λόγω συμφωνία χρησιμοποιούνται κατά σύμβαση ονομασίες, το πρώτο γράμμα των σχετικών λέξεων γράφεται με

κεφαλαίο, όπως στην περίπτωση των λέξεων «Έδαφος», στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου, και «Θυγατρικές», στο προμνησθέν σημείο 1.1. Ωστόσο, οι κατά σύμβαση αυτές ονομασίες χρησιμοποιούνται ρητώς, με ακριβή καθορισμό του περιεχομένου τους, ο οποίος δίδεται στο σημείο όπου εμφανίζονται για πρώτη φορά. Τουτέστιν, είναι σαφές ότι το «Έδαφος» είναι όρος που παραπέμπει στο σύνολο που αποτελείται από τα κράτη μέλη της Ένωσης, τη Νορβηγία και την Ελβετία, ενώ ο όρος «Θυγατρικές» παραπέμπει σε κάθε εταιρεία που, κατά άμεσο ή έμμεσο τρόπο, ελέγχεται ή υπόκειται σε κοινό έλεγχο με την Alpharma ApS.

653 Αντιθέτως, η συμφωνία Alpharma δεν περιέχει κανέναν ορισμό του όρου «Κιταλοπράμη» βάσει του οποίου να μπορεί να του προσδοθεί μια πιο συσταλτική σημασία από εκείνη της διεθνούς κοινής ονομασίας της κιταλοπράμης, ως ΔΦΟ, η οποία γίνεται δεκτή από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), όπως επισημαίνει η Επιτροπή.

654 Όπως δε ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1050 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η περίσταση ότι στο τέλος του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma προβλέπεται ότι αυτή δεν εφαρμόζεται στην εσιταλοπράμη επιβεβαιώνει το γεγονός ότι, όταν τα μετέχοντα στη συμφωνία αυτή μέρη επιδίωξαν να περιορίσουν το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που απορρέουν από το εν λόγω σημείο, το έπραξαν ρητώς.

655 Συναφώς, μολονότι η προβαλλόμενη από τις προσφεύγουσες απουσία ενός «ε» κεφαλαίου όσον αφορά τη λέξη «εσιταλοπράμη» καταδεικνύει έλλειψη συνοχής στην ορθογραφία των λέξεων που χρησιμοποιεί η συμφωνία Alpharma για να αναφερθεί σε ΔΦΟ, πρέπει, εντούτοις, να επισημανθεί ότι η περίσταση αυτή δεν αρκεί ώστε να γίνει δεκτό ότι τα μετέχοντα σε αυτήν μέρη επιδίωξαν να περιορίσουν το περιεχόμενο της λέξης «Κιταλοπράμη».

656 Όσον αφορά, στη συνέχεια, το προοίμιο της συμφωνίας Alpharma, πρέπει να επισημανθεί ότι η πρώτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου αυτού προβλέπει ότι «η Lundbeck είναι κάτοχος δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στα οποία περιλαμβάνονται, ειδικότερα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας σχετικά με την παραγωγή ΔΦΟ Κιταλοπράμη, συμπεριλαμβανομένων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που παρατίθενται στο παράρτημα Α».

657 Από την έβδομη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμφωνίας Alpharma προκύπτει ότι η Lundbeck είχε ασκήσει αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma «επιδιώκοντας την έκδοση διαταγής κατά των πωλήσεων από [τον όμιλο] Alpharma προϊόντων που περιέχουν Κιταλοπράμη λόγω προσβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της Lundbeck».

658 Τέλος, από την όγδοη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου απορρέει ότι η Alpharma παραδέχθηκε ότι οι παρατηρήσεις της Lundbeck σχετικά με την εις βάρος των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας προσβολή ήταν ορθές και ότι δεσμευόταν να μην κυκλοφορήσει στην αγορά «τέτοια προϊόντα».

659 Πρέπει να τονισθεί επ' αυτού, όπως κατ' ουσίαν επισήμανε και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1047 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι από την περιεχόμενη στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου απλή αναφορά στο γεγονός ότι η Lundbeck κατείχε διπλώματα ευρεσιτεχνίας αναφορικά με την «Κιταλοπράμη», των οποίων ο κατάλογος παρατίθεται στο παράρτημα Α, δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα μετέχοντα στη συμφωνία Alpharma μέρη επιδίωξαν, έστω σιωπηρώς, να εισαγάγουν έναν ορισμό της λέξεως «Κιταλοπράμη» ο οποίος δεν συμπίπτει με εκείνον που κανονικά αποδίδεται στην κιταλοπράμη, χωρίς «κ» κεφαλαίο, δηλαδή τη ΔΦΟ κιταλοπράμη, οποιαδήποτε μέθοδος και να χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή της.

660 Επιπλέον, όπως παρατήρησε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 1047 έως 1049 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η έβδομη και η όγδοη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου υπενθυμίζουν μεν το πλαίσιο εντός του οποίου συνήφθη η συμφωνία Alpharma, αλλά δεν είναι καθοριστικής σημασίας ώστε να μπορεί να αποδοθεί μια περιορισμένη σημασία στη λέξη «Κιταλοπράμη». Συγκεκριμένα, αφενός, η έβδομη αιτιολογική σκέψη δεν περιέχει όρους που να καθορίζουν την εν

λόγω λέξη, αλλά αναφέρεται στην αίτηση εκδόσεως διαταγής προκειμένου να απαγορευθεί η πώληση προϊόντων που περιέχουν «Κιταλοπράμη» λόγω προσβολής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Αφετέρου, ακόμα και αν υποτεθεί ότι, στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, με τη φράση «τέτοια προϊόντα» προσδιορίζονται αποκλειστικώς τα προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη παρασκευασθείσα σύμφωνα με μεθόδους που καλύπτονταν από την προμνησθείσα αίτηση και ως προς τα οποία η Alpharma παραδεχόταν ότι συνιστούσαν παραποίηση, η περίσταση αυτή δεν επιτρέπει να συναχθεί ότι, στο πλαίσιο ολόκληρης της επίμαχης συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένου του σημείου 1.1, η λέξη «Κιταλοπράμη» περιελάμβανε μόνον τα προϊόντα αυτά.

661 Ως εκ τούτου, ελλείψει σαφούς οριοθετήσεως της σημασίας του όρου «Κιταλοπράμη» που να απορρέει από το προοίμιο, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, με απλές παραπομπές στις προεργασίες για τη σύναψη της συμφωνίας Alpharma, οι μετέχοντες στη συμφωνία αυτή επιδίωξαν να περιορίσουν το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που ανέλαβε η Alpharma μόνον στην κιταλοπράμη, ως προς την οποία γινόταν δεκτό ότι είχε παραχθεί κατά παράβαση των νέων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

662 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες προβάλλουν το γεγονός ότι με την εν λόγω συμφωνία επιδιωκόταν η διευθέτηση διαφοράς μεταξύ αυτών και της Alpharma, η οποία αφορούσε ακριβώς την προσβολή από την τελευταία των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας. Αναφέρονται επίσης στη σημασία της διαφοράς Lagap.

663 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι το γεγονός ότι η συμφωνία Alpharma συνήφθη μετά την άσκηση από τις προσφεύγουσες της αγωγής λόγω προσβολής κατά της Alpharma, η οποία αφορούσε ειδικώς τα δισκία που η επιχείρηση αυτή είχε ήδη λάβει ή παραγγείλει, το εν λόγω στοιχείο πλαισίου δεν συνεπάγεται ότι οι προβλεπόμενες στο σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής υποχρεώσεις πρέπει, παρά τη γενικόλογη διατύπωση του εν λόγω σημείου, να ερμηνευθούν ως περιοριζόμενες σε ό,τι θα μπορούσαν να έχουν επιτύχει οι προσφεύγουσες με την εν λόγω αγωγή. Δεύτερον, με τη συμφωνία Alpharma δεν ετέθη τέρμα στην προμνησθείσα αγωγή, η οποία απλώς ανεστάλη κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Alpharma, χωρίς καμία εγγύηση ότι θα αποσυρόταν κατά τη λήξη της συμφωνίας. Πράγματι, η συμφωνία Alpharma ουδόλως προβλέπει ότι η Lundbeck θα απέχει στη συνέχεια από το να κινηθεί δικαστικώς κατά του ομίλου Alpharma λόγω προσβολής των διπλωμάτων της ευρεσιτεχνίας. Επιπλέον, από τη δήλωση της Lundbeck που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 80 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Lundbeck δεν εκτιμούσε ότι με τις επίμαχες συμφωνίες, μεταξύ των οποίων και η συμφωνία Alpharma, ήταν δυνατόν να τεθεί τέρμα σε μια διαφορά. Τρίτον, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 63 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η διαφορά Lagap ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2002, δεν μπορούσε να έχει καμία επίπτωση στο περιεχόμενο των υποχρεώσεων που απορρέουν από το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma.

664 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες επικαλούνται δήλωση την οποία έδωσε στον Τύπο στις 28 Φεβρουαρίου 2002 ο επιφορτισμένος με τον σχετικό φάκελο γενικός διευθυντής της Alpharma (στο εξής: δήλωση της 28ης Φεβρουαρίου 2002), η οποία αναφέρει ότι η κυκλοφορία της γενόσημου κιταλοπράμης είχε μετατεθεί, αλλά δεν αποκλειόταν να πραγματοποιηθεί στα τέλη των θερινών διακοπών, εφόσον είχαν εν τω μεταξύ αρθεί οι δυσχέρειες που απέρρεαν από τα νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας της συμφωνίας Alpharma, η δήλωση αυτή επιβεβαιώνει ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma δεν αφορούσε κάθε τύπο κιταλοπράμης.

665 Πρέπει να σημειωθεί ότι, με τη δήλωση της 28ης Φεβρουαρίου 2002, η Alpharma ανακοίνωσε κατ' ουσίαν στον Τύπο ότι μετέθετε τις πωλήσεις κιταλοπράμης τουλάχιστον έως το τέλος της περιόδου των θερινών διακοπών και ότι μπορούσε, ενδεχομένως, να εγκαταλείψει το σχέδιο αναφορικά με τις πωλήσεις αυτές, για τον λόγο ότι το απόθεμά της ήταν προβληματικό σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Προσέθεσε ότι έπρεπε να αναζητήσει νέο παραγωγό ΔΦΟ και να λάβει τις απαραίτητες εγκρίσεις.

666 Πρέπει να τονισθεί συναφώς ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1055 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην ως άνω δήλωση, η οποία είναι μεταγενέστερη της συνάψεως της συμφωνίας Alpharma, η τροποποίηση των σχεδίων της Alpharma εμφανίζεται ως συνέπεια μιας μονομερούς αποφάσεως εκ μέρους της, ανεξάρτητης των προβλεπομένων στην επίμαχη συμφωνία πληρωμών. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των όσων εξετέθησαν στις σκέψεις 138 και 139 ανωτέρω, δεν είναι δυνατόν να προσδοθεί σημαντική αποδεικτική ισχύ σε μια τέτοια δήλωση, εφόσον μάλιστα η Alpharma, η οποία είχε μυστικώς αποδεχθεί περιορισμούς στην εμπορική της αυτονομία βάσει της συμφωνίας Alpharma σε αντάλλαγμα των πληρωμών που η τελευταία προέβλεπε, έπρεπε να δικαιολογήσει, έστω στους δυνητικούς της πελάτες, την τροποποίηση των σχεδίων που είχε ανακοινώσει προηγουμένως. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η δήλωση της 28ης Φεβρουαρίου 2002 δεν είναι σημαντικό στοιχείο πλαισίου για την ερμηνεία του περιεχομένου της συμφωνίας Alpharma.

667 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να επισημανθεί ότι, μολονότι η Alpharma ανέφερε το ενδεχόμενο να εισέλθει στην αγορά μετά το καλοκαίρι, σημείωσε επίσης ότι ήταν πιθανό να εγκαταλείψει το σχέδιο, πιθανότητα η οποία συνάδει προς την ερμηνεία της συμφωνίας Alpharma που προέκρινε η Επιτροπή.

668 Υπό τις περιστάσεις αυτές, από την εν λόγω δήλωση δεν μπορεί να συναχθεί ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που παραγόταν σύμφωνα με μεθόδους ως προς τις οποίες είχε γίνει δεκτό ότι συνιστούσαν προσβολή.

669 Κατά τέταρτο λόγο, οι προσφεύγουσες παραπέμπουν στη Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma (βλ. σκέψη 45 ανωτέρω), το περιεχόμενο της οποίας είναι κρίσιμο για την ερμηνεία του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma, στον βαθμό που η διάταξη αυτή καταρτίστηκε προκειμένου να τεθεί τέρμα στην αγωγή Alpharma λόγω προσβολής. Επ' αυτού, οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι στην εν λόγω διάταξη διευκρινίζεται ότι το περιεχόμενο των περιορισμών στους οποίους υπόκειται η Alpharma περιορίζεται στην κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας. Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την προβαλλόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση άποψη κατά την οποία η Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma είχε καταρτισθεί με λιγότερο περιοριστικούς όρους από εκείνους του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma επειδή, διαφορετικά, θα ήταν δύσκολο να εγκριθεί από δικαστή. Επισημαίνουν ότι θα ήταν εξίσου δύσκολο να διασφαλίσει ένας δικαστής την τήρηση του εν λόγω σημείου, όπως αυτό ερμηνεύθηκε από την Επιτροπή.

670 Στο πλαίσιο αυτό, είναι μεν αληθές ότι η Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma είναι διατυπωμένη με τους όρους που υπενθύμισαν οι προσφεύγουσες (σκέψη 45 ανωτέρω), οι οποίοι περιέχουν σαφώς λιγότερο εκτενείς περιορισμούς στη συμπεριφορά της Alpharma από εκείνους που απορρέουν από το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma, όπως ερμηνεύθηκε από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

671 Είναι επίσης αληθές ότι η εν λόγω διάταξη συνδέεται με τη συμφωνία Alpharma. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή εκδόθηκε προκειμένου να ανασταλεί η αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma, επειδή ακριβώς είχε συναφθεί η εν λόγω συμφωνία.

672 Εντούτοις, τα στοιχεία αυτά δεν επαρκούν ώστε να γίνει δεκτή τυχόν ερμηνεία του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma που θα συνέπιπτε με το περιεχόμενο της εν λόγω Διατάξεως με τη συγκατάθεση της Alpharma.

673 Πράγματι, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1054 της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρόκειται για δύο χωριστά νομικά μέσα. Αυτό που προέχει, προκειμένου να είναι δυνατόν να αποτέλεσε η συμφωνία Alpharma τον λόγο ύπαρξης της Διατάξεως με τη συγκατάθεση της Alpharma, είναι να αρκούσαν οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Alpharma βάσει της συμφωνίας Alpharma ώστε, κατά τη διάρκεια αυτής, να μην είχε συμφέρον πλέον η Lundbeck να επιμείνει στην αγωγή λόγω προσβολής κατά της Alpharma, η οποία περιοριζόταν στο ζήτημα κατά πόσον η

Alpharma προσέβαλλε ήδη τα νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται ακόμα και αν το περιεχόμενο της συμφωνίας Alpharma υπερβαίνει εκείνο της εν λόγω διατάξεως.

674 Εξάλλου, εφόσον δεν ήταν απαραίτητο να αποκαλυφθεί στο εθνικό δικαστήριο που εξέδωσε τη Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma ποιο ακριβώς ήταν το περιεχόμενο της συμφωνίας Alpharma, είναι άκρως λογικό ότι τα μετέχοντα στη συμφωνία αυτή μέρη περιορίσθηκαν στο να επαναλάβουν, στο κείμενο της διατάξεως που του είχαν υποβάλει, τις απορρέουσες από τη συμφωνία αυτή υποχρεώσεις που ήταν κρίσιμες για τη διαδικασία επί της αγωγής λόγω προσβολής κατά της Alpharma. Κατά τα λοιπά, η απουσία άμεσης αντιστοιχίας μεταξύ της συμφωνίας Alpharma και της εν λόγω διατάξεως επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι στη διάταξη αυτή ουδόλως μνημονεύεται ότι η προμνησθείσα συμφωνία προέβλεπε αντίστροφη πληρωμή υπέρ της Alpharma, μολονότι επρόκειτο περί θεμελιώδους στοιχείου για τη σύναψή της.

675 Ως εκ τούτου, η Διάταξη με τη συγκατάθεση της Alpharma δεν επιτρέπει να ερμηνευθεί το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma υπό την έννοια που προτείνουν οι προσφεύγουσες.

676 Κατά πέμπτο λόγο, οι προσφεύγουσες παραπέμπουν στο ηλεκτρονικό μήνυμα της 12ης Μαρτίου 2002 ενός στελέχους τους που ασχολήθηκε με τον φάκελο (στο εξής: ηλεκτρονικό μήνυμα της 12ης Μαρτίου 2002), το οποίο δήλωσε ότι, μολονότι υπήρχε διάχυτη αβεβαιότητα, δεν πίστευε ότι η Alpharma θα εισερχόταν στην αγορά στο Ηνωμένο Βασίλειο στο προσεχές μέλλον. Κατά τις προσφεύγουσες, δεν θα επικρατούσε καμία αβεβαιότητα εάν το σημείο 1.1 της συμφωνίας Alpharma είχε το περιεχόμενο που του προσέδιδε η Επιτροπή.

677 Πρέπει να επισημανθεί επ' αυτού ότι το εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα αποτελεί την απάντηση σε άλλο ηλεκτρονικό μήνυμα, με το οποίο παρατίθετο ο τιμοκατάλογος της Alpharma σχετικά με την κιταλοπράμη και καλείτο ο αποδέκτης του ηλεκτρονικού αυτού μηνύματος να επαληθεύσει τα καθέκαστα με την Alpharma. Κατά την Επιτροπή, εφόσον, στην απάντηση στο αίτημα αυτό, ο συντάκτης του ηλεκτρονικού μηνύματος της 12ης Μαρτίου 2002 αναφέρει ότι επρόκειτο πιθανόν για έναν παλαιό τιμοκατάλογο και διευκρινίζει ότι δεν επικοινώνησε με την Alpharma για αυτό το ζήτημα, ουδόλως επιτρέπει το ηλεκτρονικό αυτό μήνυμα να τεθεί υπό αμφισβήτηση η ερμηνεία του περιεχομένου της συμφωνίας Alpharma που έγινε δεκτή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

678 Συγκεκριμένα, εάν το πεδίο της συμφωνίας Alpharma περιοριζόταν στην παραγόμενη κατά τη μέθοδο Cipla I κιταλοπράμη που η Alpharma είχε ήδη λάβει ή παραγγείλει, όπως διατείνονται οι προσφεύγουσες, θα έπρεπε αυτές να ανησυχούν για τον εν λόγω τιμοκατάλογο, καθότι ο συντάκτης του ηλεκτρονικού μηνύματος της 12ης Μαρτίου 2002 θα είχε πιθανώς κινητοποιηθεί για να καθορίσει κατά πόσον η Alpharma είχε ήδη μπορέσει να προμηθευθεί κιταλοπράμη παραχθείσα σύμφωνα με άλλες μεθόδους, η οποία δεν καλυπτόταν από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την καθ' αυτόν τον τρόπο ερμηνευόμενη συμφωνία Alpharma. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι ο συντάκτης του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος δεν έδωσε συνέχεια στο αίτημα που είχε λάβει από τον συνάδελφό του, ενώ δήλωσε ότι δεν πίστευε ότι η Alpharma θα εισερχόταν στην αγορά στο προσεχές μέλλον συνεπάγεται ότι εκτιμούσε ότι η συμφωνία Alpharma αφορούσε μόνον την κιταλοπράμη που παραγόταν κατά τη μέθοδο Cipla I.

679 Ωστόσο, δεδομένου ότι πρόκειται μόνον για εικασίες, πρέπει να τονισθεί ότι από το ηλεκτρονικό μήνυμα της 12ης Μαρτίου 2002 δεν είναι δυνατόν να αντληθούν πραγματικά συμπεράσματα σε σχέση με το περιεχόμενο της συμφωνίας Alpharma. Σημειωτέον, επ' αυτού, ότι η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε στο ηλεκτρονικό αυτό μήνυμα για να τεκμηριώσει την εκ μέρους της ερμηνεία της συμφωνίας Alpharma, αλλά το μνημόνευσε απλώς στην προσβαλλόμενη απόφαση για να καταρρίψει το επιχείρημα των προσφευγουσών προς στήριξη της εκ μέρους τους ερμηνείας της εν λόγω συμφωνίας.

680 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγηθεισών σκέψεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι από την ερμηνεία του γράμματος, του πλαισίου και του σκοπού της συμφωνίας Alpharma μπορούσε να συναχθεί ότι οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Alpharma βάσει του σημείου 1.1 της συμφωνίας αυτής δεν περιορίζονταν στην κιταλοπράμη που παραγόταν με τις μεθόδους, ως προς τις οποίες η Alpharma και η Lundbeck είχαν παραδεχθεί ότι προσέβαλλαν τα νέα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της τελευταίας. Συγκεκριμένα, οι υποχρεώσεις αυτές αφορούσαν όχι μόνον την παραγόμενη κατά τη μέθοδο Cipla I κιταλοπράμη που η Alpharma είχε ήδη σε απόθεμα, αλλά και την κιταλοπράμη επίσης που είχε παραγγείλει ή θα παρήγγειλε από την Tiefenbacher, ανεξαρτήτως της μεθόδου που χρησιμοποιούσε ο παραγωγός ΔΦΟ που προμήθευε την τελευταία.

681 Βάσει της ως άνω ερμηνείας του σημείου 1.1 της συμφωνίας Alpharma μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Alpharma μέσω αυτής υπερέβαιναν εκείνες που θα είχε επιτύχει η Lundbeck επικαλούμενη τα νέα της διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

682 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες δεν κατόρθωσαν να αποκρούσουν τα στοιχεία, βάσει των οποίων η Επιτροπή απέδειξε ότι η συμφωνία Alpharma συνεπαγόταν περιορισμούς για αυτήν την επιχείρηση οι οποίοι υπερέβαιναν εκείνους που οι προσφεύγουσες θα είχαν επιτύχει εάν είχαν στηριχθεί στα νέα τους διπλώματα ευρεσιτεχνίας και είχαν δικαιωθεί σε περίπτωση σχετικής ένδικης διαφοράς, το υπό κρίση σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

6. Συμφωνία Ranbaxy

683 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε ότι η συμφωνία Ranbaxy απαγόρευε στην εν λόγω επιχείρηση να πωλεί όχι μόνον κιταλοπράμη παραχθείσα με την μέθοδο που ήδη χρησιμοποιούσε, αλλά, επίσης, κιταλοπράμη που θα παραγόταν με μεθόδους που θα ανέπτυσσε ενδεχομένως κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής.

684 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω ερμηνεία.

685 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν επ' αυτού ότι ορίζοντας «[οιαδήποτε μέθοδος] παρασκευής που χρησιμοποιείται από τη Ranbaxy», το σημείο 1.1 της συμφωνίας Ranbaxy (βλ. σκέψη 48, πρώτη περίπτωση, ανωτέρω) δεν αναφέρεται στις μεθόδους που η τελευταία είχε τη δυνατότητα να αναπτύξει κατόπιν της συνάψεως της συμφωνίας Ranbaxy και οι οποίες ενδεχομένως δεν θα προσέβαλλαν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, δυνατότητα που, εξάλλου, δεν υφίστατο. Κατά τις προσφεύγουσες, η ερμηνεία της Επιτροπής δεν συνάδει προς τις αιτιολογικές σκέψεις του προοιμίου Ranbaxy και με τις περιστάσεις υπό τις οποίες συνήφθη η σύμβαση αυτή.

686 Πρέπει να υπομνησθεί ότι οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Ranbaxy βάσει της συμφωνίας Ranbaxy παρατίθενται στο σημείο 1.1 της συμφωνίας αυτής, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Υπό την επιφύλαξη των όρων και των πληρωμών εκ μέρους της Lundbeck που προβλέπονται στη [συμφωνία αυτή], η Ranbaxy Laboratories δεν διεκδικεί κανένα δικαίωμα επί της [α]ιτήσεως για χορήγηση [δ]ιπλώματος ευρεσιτεχνίας [που μνημονεύεται στο προοίμιο αυτής] ή επί οιασδήποτε μεθόδου παρασκευής που χρησιμοποιείται από τη Ranbaxy Laboratories και ακυρώνει, παύει και απέχει από την παρασκευή ή την πώληση φαρμακευτικών προϊόντων που βασίζονται σε αυτές [ιδίως εντός του ΕΟΧ] κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής […]».

687 Πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή συνήγαγε, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 1131 έως 1137 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η φράση «[οιαδήποτε μέθοδος] παρασκευής που χρησιμοποιείται από τη Ranbaxy Laboratories» κάλυπτε όχι μόνον τη μέθοδο που η Ranbaxy ήδη χρησιμοποιούσε κατά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy, αλλά επίσης και εκείνες που θα ανέπτυσσε ενδεχομένως στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας.

688 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν την ανωτέρω ερμηνεία και υποστηρίζουν ότι η εν λόγω φράση αφορά μόνον τις μεθόδους εκείνες που η Ranbaxy ήδη διέθετε κατά τη σύναψη της συμφωνίας Ranbaxy.

689 Όσον αφορά το γράμμα του προμνησθέντος σημείου, πρέπει να επισημανθεί ότι από τη φράση «οιασδήποτε μεθόδου» αυτή καθαυτήν συνάγεται ότι δεν επρόκειτο μόνον για τις μεθόδους που η Ranbaxy χρησιμοποιούσε ήδη όταν υπέγραψε τη συμφωνία αυτή, άλλα ότι συμπεριλαμβάνονταν επίσης και οι μέθοδοι που αυτή θα μπορούσε να αναπτύξει στη συνέχεια, όπως έκρινε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

690 Πρέπει, εντούτοις να εξακριβωθεί κατά πόσον άλλα στοιχεία που απορρέουν από την ίδια τη συμφωνία Ranbaxy ή από το πλαίσιο στο οποίο αυτή συνήφθη ανατρέπουν την ως άνω ερμηνεία.

691 Επ' αυτού, πρώτον, οι προσφεύγουσες παρατηρούν ότι η πέμπτη και η έκτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου Ranbaxy μνημονεύουν τις αιτήσεις για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας τις οποίες η Ranbaxy είχε καταθέσει στην Ινδία (τρίτη αιτιολογική σκέψη) και οι οποίες, κατά την άποψή τους, βάσει των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων, αφορούσαν μεθόδους που προσέβαλλαν τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας για το αμίδιο και για το ιώδιο.

692 Ωστόσο, πρόκειται περί στοιχείων που διευκρινίζουν το πλαίσιο στο οποίο συνήφθη η συμφωνία Ranbaxy, αλλά τα οποία δεν αρκούν ώστε να τεθεί υπό αμφισβήτηση ότι το σημείο 1.1 της συμφωνίας Ranbaxy δεν περιέχει, δεδομένου του σαφούς του γράμματος, περιορισμούς αναφορικά με τις μεθόδους που καλύπτονται από τις υποχρεώσεις που αποδέχθηκε η Ranbaxy. Πάντως, αν τα μετέχοντα στη συμφωνία αυτή μέρη ήθελαν να περιορίσουν το πεδίο των υποχρεώσεων αυτών στις μεθόδους που αντιστοιχούν στις αιτήσεις της Ranbaxy για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, θα μπορούσαν να έχουν επιλέξει ένα προσαρμοσμένο στον στόχο αυτό γράμμα, αντί να επιλέξουν ένα πολύ γενικόλογο, το περιεχόμενο όμως του οποίου περιορίζεται από μια εποικοδομητική ερμηνεία υπό το πρίσμα του προοιμίου της ίδιας συμφωνίας.

693 Δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο συνήφθη η συμφωνία Ranbaxy επιβεβαιώνει την προκριθείσα στη σκέψη 690 ανωτέρω ερμηνεία του σημείου 1.1 της εν λόγω συμφωνίας. Συγκεκριμένα, όπως κατ' ουσίαν επισήμανε η Επιτροπή, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 130 έως 132, 140, 204 και 206 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Lundbeck επιδίωκε να καθυστερήσει την είσοδο της γενόσημου κιταλοπράμης στην αγορά προκειμένου να δημιουργήσει τις καλύτερες δυνατόν συνθήκες για την κυκλοφορία του νέου της φαρμάκου, του Cipralex, το οποίο προστατευόταν με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (βλ. σκέψη 22 ανωτέρω).

694 Λαμβανομένου υπόψη του ανωτέρω σκοπού, είναι αδιανόητο να δέχθηκαν οι προσφεύγουσες να καταβάλουν στη Ranbaxy τα ποσά που προβλέπονται στη συμφωνία Ranbaxy, εάν η τελευταία επέτρεπε στη Ranbaxy να παράγει και να πωλεί γενόσημο κιταλοπράμη μέσω άλλων μεθόδων από αυτές που καλύπταν οι κατατεθείσες στην Ινδία αιτήσεις τους για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Στην πραγματικότητα, είναι μάλλον απίθανο να συνήψε η Lundbeck μια επαχθή συμφωνία εάν αυτή δεν συνεπαγόταν τη βεβαιότητα ότι η Ranbaxy θα παρέμενε εκτός αγοράς με τη γενόσημό της κιταλοπράμη κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, περίοδο κατά την οποία η Lundbeck υπολόγιζε να ξεκινήσει την εμπορία του Cipralex.

695 Καίτοι αληθεύει ότι η Ranbaxy δεν συμμεριζόταν τον στόχο των προσφευγουσών όσον αφορά το Cipralex, εντούτοις, δεν είναι δυνατόν να τον αγνοούσε και, κυρίως, είχε σαφώς συμφέρον να λάβει ορισμένα ποσά παρά να διατρέξει τους κινδύνους που θα εγκυμονούσε η είσοδός της στην αγορά.

696 Βάσει των ανωτέρω παρατηρήσεων καταρρίπτεται επίσης το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι, κατ' εφαρμογήν του σουηδικού δικαίου που διέπει τη συμφωνία Ranbaxy, η Επιτροπή έπρεπε επιπλέον να λάβει υπόψη την κοινή πρόθεση των μετεχόντων στη συμφωνία αυτή μερών.

697 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον συνήγαγε, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 1137 και 1172 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι υποχρεώσεις που αποδέχθηκε η Ranbaxy βάσει του σημείου 1.1 της συμφωνίας Ranbaxy, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του πλαισίου τους επίσης, δεν περιορίζονταν στην κιταλοπράμη που παραγόταν κατά τις μεθόδους που αυτές χρησιμοποιούσαν κατά τον χρόνο της υπογραφής της συμφωνίας αυτής, με αποτέλεσμα να υπερβαίνουν οι υποχρεώσεις αυτές το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

698 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η ερμηνεία της Επιτροπής δεν συμβιβάζεται με την εκ μέρους της παραδοχή του γεγονότος ότι η Ranbaxy παρέμενε ελεύθερη να πωλεί κιταλοπράμη που προσέβαλλε τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας, εφόσον η ΔΦΟ που χρησιμοποιείτο για την παρασκευή της προερχόταν από τρίτον.

699 Επ' αυτού, όπως ορθώς παρατηρεί και η Επιτροπή, ελάχιστη επιρροή ασκεί το ότι στην αιτιολογική σκέψη 694 της προσβαλλομένης αποφάσεως η τελευταία παραδέχθηκε ότι η συμφωνία Ranbaxy δεν παρεμπόδιζε την επιχείρηση αυτή να πωλεί φαρμακευτικά προϊόντα που περιείχαν κιταλοπράμη, εφόσον η ΔΦΟ που χρησιμοποιείτο για τον σκοπό αυτό προερχόταν από τρίτον. Πράγματι, οι υποχρεώσεις που αποδέχθηκε η Ranbaxy κατά την προκριθείσα από την Επιτροπή ερμηνεία του σημείου 1.1 της συμφωνίας Ranbaxy, οι οποίες αφορούν την πώληση κιταλοπράμης παραχθείσα από την ίδια αυτή επιχείρηση, δεν συνδέονται με την αμιγώς θεωρητική δυνατότητα της Ranbaxy να πωλεί προϊόντα που περιέχουν κιταλοπράμη προερχόμενη από άλλους παραγωγούς ΔΦΟ. Πρέπει να τονισθεί επ' αυτού ότι αρχικώς η Ranbaxy ήταν παραγωγός ΔΦΟ, ως εκ τούτου δεν είχε κανένα συμφέρον να προμηθευθεί αλλού τη ΔΦΟ που θα χρησιμοποιούσε για να παραγάγει δισκία κιταλοπράμης υπό τη μορφή τελικών προϊόντων.

700 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το σημείο 1.4 της συμφωνίας Ranbaxy (βλ. σκέψη 48, τελευταία περίπτωση, ανωτέρω) δεν παρεμπόδιζε την επιχείρηση αυτή να αμφισβητήσει το κύρος των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας. Συγκεκριμένα, τυχόν αγωγή με αίτημα την ακύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν «στηρίζεται» σε αυτό, ενώ το σημείο αυτό μνημονεύει τη δέσμευση για μη άσκηση αγωγών «στηριζόμενων» στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που παρατίθενται στη συμφωνία Ranbaxy. Η μόνη απαγόρευση για τη Ranbaxy αφορούσε τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή κατά των προσφευγουσών για προσβολή των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που είχε ζητήσει στην Ινδία.

701 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να επισημανθεί ότι τα επιχειρήματα αυτά είναι αλυσιτελή διότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 399 και 400 ανωτέρω, ο χαρακτηρισμός των επίμαχων συμφωνιών ως περιορισμών ως εκ του αντικειμένου δεν στηρίζεται στην ύπαρξη, στις συμφωνίες αυτές, ρητρών περί μη αμφισβητήσεως. Επιπλέον, από την αιτιολογική σκέψη 1174 προκύπτει σαφώς ότι η ύπαρξη τέτοιας ρήτρας στη συμφωνία Ranbaxy δεν μνημονεύθηκε από την Επιτροπή ως κρίσιμος παράγοντας για να συναχθεί η ύπαρξη παραβάσεως ως εκ του αντικειμένου.

702 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να επισημανθεί ότι η περιεχόμενη στο σημείο 1.4 της συμφωνίας Ranbaxy φράση «δεσμεύονται να μην ασκήσουν αγωγές […] βάσει οιουδήποτε διπλώματος ευρεσιτεχνίας που μνημονεύεται ανωτέρω» είναι επαρκώς ευρεία ώστε να μπορεί να περιλαμβάνει αγωγές σκοπούσες στην αμφισβήτηση του κύρους των επίμαχων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Περαιτέρω, πρέπει να τονισθεί ότι η Ranbaxy δεν αμφισβήτησε το κύρος των τελευταίων κατά τη διάρκεια της συμφωνίας Ranbaxy.

703 Κατά τέταρτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η αιτίαση σε σχέση με το σημείο 1.4 της συμφωνίας Ranbaxy προβλήθηκε μόνον στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών, και όχι στην κοινοποίηση αιτιάσεων, κάτι που προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας.

704 Επ' αυτού, αρκεί η επισήμανση ότι οι προσφεύγουσες παραδέχονται ότι η ρήτρα αυτή και η εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία της στην προσβαλλόμενη απόφαση παρετίθοντο στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών, στην οποία αυτές απάντησαν, μεταξύ άλλων ως και προς το σημείο αυτό. Ως εκ τούτου οι προσφεύγουσες είχαν τη δυνατότητα να εκφέρουν την άποψή τους σχετικώς, με

αποτέλεσμα να μη συντρέχει προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας (βλ., συναφώς, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2002, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, T-23/99, Συλλογή, EU:T:2002:75, σκέψη 190 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

705 Επομένως, το υπό κρίση σκέλος πρέπει να απορριφθεί, όπως και ο έκτος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

III – *Επί του έβδομου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον δεν αξιολογήθηκε ορθώς η συμβολή των επίμαχων συμφωνιών ως προς την αποτελεσματικότητα*

706 Οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι, στο πλαίσιο της απαντήσεώς τους στην κοινοποίηση αιτιάσεων, υποστήριξαν ότι οι επίμαχες συμφωνίες ευνοούσαν τον ανταγωνισμό καθότι οι συμφωνίες διακανονισμού θα διατηρούσαν τα κίνητρα για καινοτομία, αφενός, και θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη γρηγορότερη είσοδο των γενοσήμων, αφετέρου. Η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει τα επιχειρήματα αυτά στο απαιτούμενο επίπεδο. Επιπλέον, οι διευκρινίσεις που η Επιτροπή παρέσχε εκ των υστέρων στο υπόμνημά της αντικρούσεως είναι απαράδεκτες.

707 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

708 Πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή εξέτασε, στις αιτιολογικές σκέψεις 1212 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ στις επίμαχες συμφωνίες.

709 Ορθώς δε υπενθύμισε ότι το άρθρο 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ επέτρεπε στις επιχειρήσεις να αμυνθούν κατά της ύπαρξης παραβάσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καταδεικνύοντας ότι πληρούνταν τέσσερις προϋποθέσεις:

— πρώτον, η κρίσιμη συμφωνία πρέπει να συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου·

— δεύτερον, η κρίσιμη συμφωνία δεν πρέπει να επιβάλλει περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών·

— τρίτον, πρέπει να εξασφαλίζει στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει·

— τέταρτον, δεν πρέπει να παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα καταργήσεως κάθε ανταγωνισμού ή σημαντικού τμήματός του για τα σχετικά προϊόντα.

710 Το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003, όπως και η νομολογία (βλ., συναφώς, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P και C-519/06 P, Συλλογή, EU:C:2009:610, σκέψη 82), προβλέπει ότι στον διάδικο που επικαλείται το άρθρο 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ εναπόκειται να αποδείξει, με πειστικά επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία, ότι πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση απαλλαγής.

711 Το βάρος αποδείξεως το φέρει συνεπώς η επιχείρηση που ζητεί να τύχει της απαλλαγής βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Ωστόσο, τα πραγματικά στοιχεία που προβάλλει η εν λόγω επιχείρηση μπορεί να είναι ικανά να υποχρεώσουν την άλλη πλευρά να παράσχει μια εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείψει της οποίας να μπορεί να συναχθεί ότι η πρώτη πλευρά ανταποκρίθηκε στο βάρος αποδείξεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., σκέψη 710 ανωτέρω, EU:C:2009:610, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

712 Αντιθέτως προς ό,τι διατείνονται οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή εξέτασε στην προσβαλλόμενη απόφαση στο απαιτούμενο επίπεδο τα διάφορα επιχειρήματα που προέβαλαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων καθώς και οι προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

713 Πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνέβαλλαν στην κινητοποίηση των προσφευγουσών να καινοτομήσουν, μολονότι είναι αληθές ότι το επιχείρημα αυτό δεν εξετάσθηκε ειδικώς από την Επιτροπή στο τμήμα της αποφάσεως σχετικά με την εξέταση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, πρέπει να τονισθεί, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, ότι, στην απάντησή τους στην κοινοποίηση αιτιάσεων, οι προσφεύγουσες ανέφεραν απλώς και μόνον ότι οι συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας διατηρούσαν εν γένει τα κίνητρα για καινοτομία, στηριζόμενες σε μια οικονομική μελέτη, χωρίς εντούτοις να διευκρινίσουν πώς οι επίμαχες συμφωνίες συνέβαλαν στη δημιουργία τέτοιων κινήτρων εν προκειμένω, πέραν της νόμιμης προστασίας της οποίας χαίρουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, ούτε πώς πληρούνταν εν προκειμένω οι τέσσερις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η προβληθείσα από τις προσφεύγουσες μελέτη έθετε περαιτέρω υπό αμφισβήτηση την ίδια τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στον βαθμό που αμφισβητούσε ότι συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, όπως οι επίμαχες συμφωνίες, ενδέχεται να έχουν αρνητικά αποτελέσματα για τους καταναλωτές. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε ήδη από την Επιτροπή στο πλαίσιο της εξετάσεως της ύπαρξης ως εκ του αντικειμένου περιορισμού (αιτιολογικές σκέψεις 710 έως 713 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Επιτροπή δεν όφειλε να το εξετάσει εκ νέου υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εφόσον δεν υπήρχαν πιο τεκμηριωμένα επιχειρήματα συναφώς.

714 Εν πάση περιπτώσει, είναι προφανές εν προκειμένω ότι οι επίμαχες συμφωνίες, οι οποίες απέβλεπαν στο να καθυστερήσουν την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά μέσω αντίστροφων πληρωμών, δεν ήταν απαραίτητες για τη διατήρηση των κινήτρων των προσφευγουσών για καινοτομία. Επιπλέον, δύσκολα μπορούν να γίνουν αντιληπτά τα πλεονεκτήματα που θα συνεπάγονταν τέτοιες συμφωνίες για τους καταναλωτές. Τέλος, δεν πληρούται εν προκειμένω ούτε η προϋπόθεση σχετικά με την κατάργηση κάθε ανταγωνισμού, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν όντως δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών και είχαν δεσμευθεί, έναντι πληρωμής, να μην εισέλθουν στην αγορά κατά τη διάρκεια αυτών.

715 Διαπιστώνεται, επομένως, ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον, στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν εξέτασε περαιτέρω, υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το επιχείρημα των προσφευγουσών σχετικά με τα κίνητρα για καινοτομία που συνεπάγονταν οι επίμαχες συμφωνίες.

716 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι οι επίμαχες συμφωνίες καθιστούσαν δήθεν δυνατή τη γρηγορότερη είσοδο των γενοσήμων στην αγορά, ορθώς το απέρριψε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 1228 έως 1230 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι δεν επιβεβαιωνόταν από τα πραγματικά περιστατικά, δεδομένου ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν προέβλεπαν καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να επιτρέψει την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά κατά τη λήξη των συμφωνιών αυτών και παρεμπόδισαν στην πραγματικότητα μια δυνητικώς άμεση είσοδο αυτών στην αγορά.

717 Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία της δικογραφίας και, ειδικότερα, από το περιεχόμενο των επίμαχων συμφωνιών προκύπτει ότι αυτές δεν προέβλεπαν καμία ημερομηνία κατά την οποία οι επιχειρήσεις γενοσήμων θα μπορούσαν να έχουν εισέλθει στην αγορά πριν από τη λήξη των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι επίμαχες συμφωνίες δεν περιείχαν καμία δέσμευση εκ μέρους της Lundbeck να μην ασκήσει αγωγές λόγω προσβολής σε περίπτωση εισόδου των γενοσήμων μετά τη λήξη τους. Επομένως, οι επίμαχες συμφωνίες δεν διευθέτησαν πράγματι μια διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας ούτε κατέστησαν δυνατή τη γρηγορότερη είσοδο των γενοσήμων στην

αγορά, όπως διατείνονται οι προσφεύγουσες, αλλά επέτρεψαν απλώς στη Lundbeck να κερδίσει χρόνο καθυστερώντας την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά μέσω της πληρωμής σημαντικών ποσών στις επιχειρήσεις γενοσήμων.

718 Τρίτον, ούτε το επιχείρημα κατά το οποίο με τις επίμαχες συμφωνίες αποφεύχθηκαν σημαντικά δικαστικά έξοδα ή αποκλίνουσες δικαστικές αποφάσεις επιβεβαιώνεται από τα πραγματικά περιστατικά, καθότι οι εν λόγω συμφωνίες δεν κατέστησαν δυνατόν να τεθεί τέρμα στην υποβόσκουσα διαφορά σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μετεχόντων στις συμφωνίες αυτές μερών, δεδομένου ότι δεν αποκλειόταν να μπορέσει η Lundbeck να ασκήσει αγωγές κατά των επιχειρήσεων γενοσήμων κατά τη λήξη τους, μεταξύ άλλων ενώπιον διαφορετικών δικαστηρίων σε διαφορετικά κράτη του ΕΟΧ. Κατά συνέπεια, τα αριθμητικά στοιχεία που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, τα οποία κάνουν λόγο για πολλά εκατομμύρια ευρώ για δικαστικά έξοδα στο σύνολο του ΕΟΧ, δεν ασκούν επιρροή, στον βαθμό που δεν είναι προφανές ότι θα είχαν οπωσδήποτε καταλογισθεί τα έξοδα αυτά εάν δεν υπήρχαν οι επίμαχες συμφωνίες. Καίτοι αληθεύει ότι, εν τέλει, η Lundbeck ουδόλως κινήθηκε δικαστικώς μετά τη λήξη των συμφωνιών αυτών, τούτο οφείλεται, κυρίως, στο ότι η Lundbeck δεν είχε πλέον κανένα συμφέρον να κινηθεί δικαστικώς, δεδομένου ότι και άλλες επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν τότε ήδη εισέλθει στην αγορά, όπως η Lagap στο Ηνωμένο Βασίλειο.

719 Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες κατέστησαν δυνατή την αποφυγή ορισμένων εξόδων σε σχέση με ενδεχόμενες ένδικες διαδικασίες ενώπιον διαφορετικών δικαστηρίων, οι προσφεύγουσες δεν κατέδειξαν πώς οι απορρέοντες από τις συμφωνίες αυτές περιορισμοί του ανταγωνισμού ήταν απαραίτητοι για την επίτευξη του στόχου αυτού, ενώ μάλιστα ήταν δυνατή η σύναψη άλλου είδους συμφωνιών διακανονισμού, που ουδόλως ήταν επιζήμιες για τον ανταγωνισμό (βλ. σκέψεις 350 και 529 ανωτέρω). Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν αποσαφήνισαν πώς οι συμφωνίες αυτές εξασφάλισαν στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που δήθεν προέκυψε.

720 Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη ούτε παρέβη τους κανόνες σχετικά με το βάρος αποδείξεως, καθόσον κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

721 Ως εκ τούτου, ο έβδομος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

IV – *Επί του όγδοου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας*

722 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση προσβάλλει τα δικαιώματά τους άμυνας, διότι, στην κοινοποίηση αιτιάσεων, η Επιτροπή τροποποίησε τα συστατικά στοιχεία της προβαλλόμενης παραβάσεως, χωρίς προηγούμενη ακρόασή τους. Δεν τους δόθηκε η δυνατότητα να αποκρούσουν τα επιχειρήματα της Επιτροπής κατά τα οποία οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν δυνητικοί τους ανταγωνιστές παρά την ενδεχόμενη ή πιθανή προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας, καθώς και την άποψη της Επιτροπής ότι οι αντίστροφες πληρωμές αρκούσαν, αυτές καθαυτές, ώστε να αποδειχθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες αποτελούσαν παραβάσεις ως εκ του αντικειμένου. Η Επιτροπή όφειλε, εξάλλου, να έχει παράσχει στις προσφεύγουσες πρόσβαση στην αλληλογραφία της με την KFST, στο μέτρο που η αλληλογραφία αυτή ενδέχετο να περιέχει απαλλακτικά αποδεικτικά στοιχεία.

*Επί του πρώτου σκέλους*

723 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η ριζική αναθεώρηση της συλλογιστικής της Επιτροπής προσβάλλει το δικαίωμά τους ακροάσεως. Υπενθυμίζουν ότι, κατά τη νομολογία, ακόμα και αν όλα τα πραγματικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση παρατίθεντο ήδη στην

κοινοποίηση αιτιάσεων, υπήρξε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, καθόσον τα πραγματικά αυτά στοιχεία είχαν επαναληφθεί σε διάφορα σημεία της εν λόγω κοινοποιήσεως αιτιάσεων, χωρίς να συσχετίζονται μεταξύ τους και χωρίς να αξιολογούνται διόλου από την Επιτροπή.

724 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση υιοθετήθηκε μια ουσιωδώς διαφορετική θέση, σε σχέση με την προβληθείσα στην κοινοποίηση αιτιάσεων όσον αφορά το ζήτημα του δυνητικού ανταγωνισμού, το οποίο είναι βασικό συστατικό στοιχείο της προβαλλόμενης παραβάσεως. Τουτέστιν, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή, πρώτον, τροποποίησε ουσιωδώς τη θέση της δηλώνοντας ότι ακόμα και οι επιχειρήσεις γενοσήμων που δεν είχαν πρόσβαση σε μη συνιστώσα παραποίηση κιταλοπράμη έπρεπε να εκληφθούν ως δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck, δεύτερον, διέκρινε δύο στάδια στα οποία υπήρχε δυνητικός ανταγωνισμός και, τρίτον, προσέθεσε ότι εκφάνσεις του δυνητικού ανταγωνισμού συνιστούσαν, επίσης, οι αμφισβητήσεις του κύρους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, οι απόπειρες για καινοτομία μέσω διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για μέθοδο, το αίτημα προς δικαστήριο για έκδοση δηλώσεως περί μη προσβολής, όπως επίσης και η είσοδος «με κίνδυνο» που αποτελεί την ίδια την ουσία του ανταγωνισμού στον φαρμακευτικό τομέα.

725 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

726 Πρέπει να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του δικαίου της Ένωσης, το οποίο καθιερώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και επιβάλλει τον σεβασμό των δικαιωμάτων αυτών στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας.

727 Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας επιβάλλει επίσης να παρέχεται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, κατά τη διοικητική διαδικασία, η δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της σχετικά με το υποστατό και το κρίσιμο των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων των οποίων γίνεται επίκληση, καθώς και σχετικά με τα έγγραφα που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή προς τεκμηρίωση της θέσεώς της περί παραβάσεως της Συνθήκης (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 111 ανωτέρω, EU:C:2004:6, σκέψη 66· βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1979, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, 85/76, Συλλογή, EU:C:1979:36, σκέψη 9)

728 Συναφώς, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003 προβλέπει, αφενός, ότι η Επιτροπή παρέχει στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων, τις οποίες αφορά η διαδικασία που έχει κινήσει, τη δυνατότητα ακροάσεως σχετικά με τις αιτιάσεις της Επιτροπής και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή θεμελιώνει τις αποφάσεις της μόνο στις αιτιάσεις για τις οποίες δόθηκε στα οικεία μέρη η δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους.

729 Η ως άνω απαίτηση πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της νομολογίας, κατά την οποία η κοινοποίηση αιτιάσεων πρέπει να εκθέτει σαφώς όλα τα ουσιώδη στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή στο στάδιο αυτό της διαδικασίας. Ωστόσο, η μνεία των εν λόγω στοιχείων μπορεί να γίνει συνοπτικά, η δε απόφαση δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να είναι αντίγραφο της εκθέσεως των αιτιάσεων, καθόσον η ανακοίνωση αυτή συνιστά προκαταρκτικό έγγραφο, του οποίου οι πραγματικές και νομικές εκτιμήσεις έχουν καθαρά προσωρινό χαρακτήρα (βλ. απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 111 ανωτέρω, EU:C:2004:6, σκέψη 67 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

730 Κατά πρώτο λόγο, όσον αφορά το επιχείρημα ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή τροποποίησε ουσιωδώς τη θέση της όσον αφορά το ζήτημα του δυνητικού ανταγωνισμού σε σχέση με την κοινοποίηση αιτιάσεων διαπιστώνεται, πρώτον, ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή δεν έκρινε ότι μόνον οι επιχειρήσεις εκείνες γενοσήμων που είχαν πρόσβαση σε μη συνιστώσα παραποίηση κιταλοπράμη μπορούσαν να εκληφθούν ως δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck. Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις 468 και 469 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων προκύπτει, ειδικότερα, ότι η Επιτροπή έκρινε ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων και το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων μπορούσαν να εκληφθούν ως δυνητικοί ανταγωνιστές, ανεξαρτήτως του αν τα γενόσημα προϊόντα που οι επιχειρήσεις αυτές προετίθεντο να εμπορευθούν

μπορούσαν να έχουν προσβάλει ή όχι κάποιο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο. Επιπλέον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 519, 550, 586, 612, 645, και 683 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε ένα σύνολο παραγόντων, μεταξύ των οποίων στην περίσταση ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν ήδη καταβάλει σημαντικές προσπάθειες προκειμένου να προετοιμάσουν την είσοδό τους στην αγορά, και σε ορισμένες περιπτώσεις, είχαν ήδη λάβει τις απαραίτητες ΑΚΑ ή είχαν δημιουργήσει σημαντικό απόθεμα γενόσημου κιταλοπράμης επί τούτω, για να συναγάγει την ύπαρξη ανταγωνισμού, τουλάχιστον δυνητικού, μεταξύ αυτών και της Lundbeck.

731 Δεύτερον, μολονότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση (σκέψη 91 ανωτέρω), η Επιτροπή διέκρινε δύο στάδια σχετικά με τον δυνητικό ανταγωνισμό στον φαρμακευτικό τομέα, πρέπει να επισημανθεί ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται ότι τα αρχικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck είχαν λήξει σε όλα σχεδόν τα κράτη του ΕΟΧ κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, με αποτέλεσμα να βρίσκονται οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε προχωρημένο στάδιο των προετοιμασιών τους για να εισέλθουν στην αγορά. Το ότι η Επιτροπή έκρινε, στην αιτιολογική σκέψη 616 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο δυνητικός ανταγωνισμός είχε πιθανώς ήδη αρχίσει χρόνια πριν από τη λήξη του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για τη ΔΦΟ δεν ήταν καθοριστικό ούτε καν σχετικό στοιχείο για την εκτίμηση της καταστάσεως σε σχέση με τον δυνητικό ανταγωνισμό μεταξύ των προσφευγουσών και των επιχειρήσεων γενοσήμων εν προκειμένω. Κατά συνέπεια, κατά μείζονα λόγο, μια τέτοια εκτίμηση δεν είναι δυνατόν να είχε επίπτωση στα δικαιώματα άμυνας των προσφευγουσών συναφώς.

732 Τρίτον, από την κοινοποίηση αιτιάσεων προκύπτει επίσης ότι η είσοδος «με κίνδυνο» των επιχειρήσεων γενοσήμων εκλαμβανόταν ως τμήμα της πρακτικής του ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και της Lundbeck (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 29, 488, 528, 562, 594, 621 και 656 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων). Καίτοι αληθεύει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει εκτενέστερη ανάλυση συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η απόφαση αυτή δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να είναι αντίγραφο της εκθέσεως των αιτιάσεων (σκέψη 729 ανωτέρω) και ότι η Επιτροπή πρέπει να είναι σε θέση να λάβει υπόψη τις απαντήσεις των επιχειρήσεων στην κοινοποίηση αιτιάσεων, μεταξύ άλλων συμπληρώνοντας, εμβαθύνοντας ή επαναδιατυπώνοντας επιχειρήματα προς στήριξη των αιτιάσεων στις οποίες εμμένει (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2007, SGL Carbon κατά Επιτροπής, C-328/05 P, Συλλογή, EU:C:2007:277, σκέψη 62, και της 15ης Μαρτίου 2006, BASF κατά Επιτροπής, T-15/02, Συλλογή, EU:T:2006:74, σκέψη 93 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

733 Τέταρτον, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η πιθανότητα ενδίκων διαφορών σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας αρκούσε για να τεκμηριωθεί η ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών και των επιχειρήσεων γενοσήμων. Συγκεκριμένα, η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως και η κοινοποίηση αιτιάσεων, στηρίζεται σε σύνολο παραγόντων συναφώς, μεταξύ των οποίων στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν προβεί σε σημαντικές ενέργειες προκειμένου να προετοιμάσουν την είσοδό τους στην αγορά (σκέψεις 96 και 730 ανωτέρω). Επιπλέον, η κοινοποίηση αιτιάσεων ανέφερε επίσης ότι οι διαφορές σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα της πρακτικής του ανταγωνισμού στον φαρμακευτικό τομέα (βλ. μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 27 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων).

734 Επομένως, κακώς υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή τροποποίησε ουσιωδώς τη θέση της, όσον αφορά τον δυνητικό ανταγωνισμό, από την κοινοποίηση αιτιάσεων στην προσβαλλόμενη απόφαση.

735 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η κοινοποίηση αιτιάσεων δεν όρισε κάποιο σαφές και συνεκτικό νομικό πρότυπο για την εξέταση, από απόψεως του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης, των αντίστροφων πληρωμών που περιέχονται στις συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

736 Ομοίως, η κοινοποίηση αιτιάσεων δεν παρέσχε καμία ένδειξη ως προς το επίπεδο άνω του οποίου ένα χρηματικό ποσό έπρεπε να χαρακτηρισθεί ως «σημαντικό», το δε μόνο σημείο αναφοράς ήταν ότι στις επιχειρήσεις γενοσήμων «προτάθηκαν περισσότερα χρήματα από εκείνα που θα μπορούσαν να κερδίσουν στην αγορά μέσω της πωλήσεως γενόσημων εκδοχών κιταλοπράμης», κάτι που τις «παρότρυνε να μη συναγωνιστούν τη Lundbeck» (αιτιολογική σκέψη 710 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων).

737 Η έλλειψη σαφών κανόνων εξετάσεως δεν επέτρεψε στις προσφεύγουσες να προβάλουν λυσιτελώς την άποψή τους, κάτι που συνιστά ιδιαιτέρως σοβαρή νομική πλημμέλεια, στο μέτρο που στην υπό κρίση υπόθεση εγείρονται περίπλοκα και πρωτοφανή νομικά ζητήματα, και στο μέτρο που δεν κατέστη δυνατόν να συναχθεί καμία κατευθυντήρια γραμμή από την προγενέστερη νομολογία, πέραν του κριτηρίου του πεδίου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, το οποίο απέρριψε η απόφαση.

738 Διαπιστώνεται συναφώς ότι, αντιθέτως προς ό,τι αναφέρουν οι προσφεύγουσες, στην αιτιολογική σκέψη 480 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων διευκρινίζεται ρητώς ότι η ύπαρξη αντίστροφων πληρωμών είναι καθοριστικής σημασίας για τη νομική εκτίμηση των επίμαχων συμφωνιών, με διατύπωση πανομοιότυπη με εκείνη της αιτιολογικής σκέψεως 660 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται, όπως και η κοινοποίηση αιτιάσεων, στο ότι η ύπαρξη αντίστροφων πληρωμών στις επίμαχες συμφωνίες συνιστά έναν εκ των κρίσιμων παραγόντων προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη περιορισμού ως εκ του αντικειμένου (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Περαιτέρω, η κοινοποίηση αιτιάσεων διευκρινίζει, όπως ακριβώς και η προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα ποσά των αντίστροφων πληρωμών ήταν προβληματικά στον βαθμό που ελάμβαναν υπόψη τα κέρδη ή τον κύκλο εργασιών που θα είχαν πραγματοποιήσει οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά, κάτι που μείωνε τα κίνητρα των επιχειρήσεων γενοσήμων να συνεχίσουν τις προσπάθειές προκειμένου να εισέλθουν στην αγορά (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 469, 496, 543, 588, 638, 687 της κοινοποιήσεως αιτιάσεων και σκέψη 366 ανωτέρω).

739 Επομένως, η δεύτερη αιτίαση των προσφευγουσών πρέπει επίσης να απορριφθεί.

740 Κατά τρίτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως και η σύνοψη των πραγματικών περιστατικών περιέχουν διάφορα στοιχεία που απουσιάζουν από την κοινοποίηση αιτιάσεων, όπως τα μερίδια αγοράς που κατείχε η Lundbeck στην αγορά αντικαταθλιπτικών φαρμάκων του ΕΟΧ (αιτιολογική σκέψη 215 της προσβαλλομένης αποφάσεως και σημείο 17 της συνόψεως των πραγματικών περιστατικών). Η μέθοδος που εφάρμοσε η Επιτροπή για να υπολογίσει τα μερίδια αυτά αγοράς, καθώς και ο ακριβής προσδιορισμός της αγοράς παραμένουν αδιαφανείς και δεν έχουν αποσαφηνισθεί, ενώ δεν μνημονεύθηκαν ούτε στη σύνοψη των πραγματικών περιστατικών.

741 Όσον αφορά τα μερίδια αγοράς των προσφευγουσών που παρέθεσε η Επιτροπή στη σύνοψη των πραγματικών περιστατικών της 12ης Απριλίου 2013 προς ενίσχυση του συμπεράσματός της σχετικά με τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προξενούσαν οι επίμαχες συμφωνίες, πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι συμφωνία ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχουσα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο συνιστά, ως εκ της φύσεώς της και ανεξάρτητα από τα συγκεκριμένα αποτελέσματά της, αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Expedia, C-226/11, Συλλογή, EU:C:2012:795, σκέψη 37). Η Επιτροπή δεν όφειλε, επομένως, να τεκμηριώσει λεπτομερώς, είτε στην κοινοποίηση αιτιάσεων είτε στην προσβαλλόμενη απόφαση, την ύπαρξη αισθητού περιορισμού του ανταγωνισμού εφόσον απέδειξε επαρκώς ότι οι επίμαχες συμφωνίες είχαν αντικείμενο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό και ήταν ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 196, 197, 209 έως 213, 724 και 726 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εν πάση περιπτώσει, οι προσφεύγουσες μπόρεσαν να προβάλουν τις παρατηρήσεις τους κατόπιν της ανακοινώσεως της συνόψεως των πραγματικών περιστατικών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να προβάλουν προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας συναφώς (βλ. σκέψη 704 ανωτέρω).

742 Επομένως, το πρώτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

*Επί του δευτέρου σκέλους*

743 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι αδίκως δεν τους παρέσχε η Επιτροπή πρόσβαση στην επικοινωνία της με την KFST. Μολονότι, κατά την άποψή τους, η ανακοίνωση της Επιτροπής περί των κανόνων προσβάσεως στον φάκελο υπόθεσης της Επιτροπής δυνάμει των άρθρων [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ], των άρθρων 53, 54 και 57 της Συμφωνίας ΕΟΧ και του κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 του Συμβουλίου (ΕΕ 2005, C 325, σ. 7), εξαιρεί πράγματι την αλληλογραφία μεταξύ Επιτροπής και εθνικών αρχών ανταγωνισμού από το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο της υποθέσεως, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, εάν το απαιτούν οι εξαιρετικές περιστάσεις της δεδομένης περιπτώσεως, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής μπορούν να γνωστοποιούνται στους διαδίκους. Αρκεί να καταδεικνύεται από αυτά η ύπαρξη πιθανότητας, έστω μικρής, να μπορούσαν τα έγγραφα που δεν δημοσιοποιήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία να είναι λυσιτελή για την άμυνά τους. Τούτο συντρέχει εν προκειμένω, στον βαθμό που η αλληλογραφία με την KFST περιείχε δυνητικώς απαλλακτικά αποδεικτικά στοιχεία, από τα οποία μπορούσε να τεκμηριωθεί, υπό το πρίσμα των πραγματικών στοιχείων και αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, η αβεβαιότητα που υπήρχε στο δίκαιο του ανταγωνισμού σχετικά με τις συμφωνίες διακανονισμού που περιελάμβαναν αντίστροφη πληρωμή κατά την ημερομηνία που οι προσφεύγουσες συνήψαν τις επίμαχες συμφωνίες. Εν πάση περιπτώσει, η μεταγενέστερη δημοσιοποίηση των στοιχείων αυτών από την Επιτροπή καταδεικνύει ότι δεν περιείχαν καμία εμπιστευτική πληροφορία, συνεπώς η Επιτροπή όφειλε να τα έχει καταστήσει αμέσως προσβάσιμα. Τούτο αρκεί για την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

744 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

745 Κατά τη νομολογία, σε περίπτωση που η Επιτροπή απέρριψε, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, αίτηση του προσφεύγοντος για πρόσβαση σε έγγραφα που δεν περιέχονται στον φάκελο της υποθέσεως, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας μπορεί να διαπιστωθεί μόνον εάν αποδειχθεί ότι η διοικητική διαδικασία θα είχε ενδεχομένως καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα εάν ο προσφεύγων είχε πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας (βλ. απόφαση της 16ης Ιουνίου 2011, Solvay κατά Επιτροπής, T-186/06, Συλλογή, EU:T:2011:276, σκέψη 227 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

746 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, τυχόν προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας δεν αρκεί αυτή καθαυτήν για να επηρεάσει το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της, εφόσον αυτή δεν έχει στηριχθεί μόνον στα κρίσιμα στοιχεία. Αντιθέτως, σε τέτοια περίπτωση, εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να μη λάβει υπόψη το περιεχόμενο των εγγράφων αυτών κατά την εξέταση του βάσιμου της αποφάσεως (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 1983, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, 100/80 έως 103/80, Συλλογή, EU:C:1983:158, σκέψη 30, και της 14ης Μαΐου 1998, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, T-352/94, Συλλογή, EU:T:1998:103, σκέψη 74).

747 Εν προκειμένω, όσον αφορά τα δύο αυτά έγγραφα σχετικά με την αλληλογραφία μεταξύ της Επιτροπής και της KFST, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή τα προσκόμισε με ιδία πρωτοβουλία, στο παράρτημα του υπομνήματός της αντικρούσεως, σε απάντηση επί του αιτήματος των προσφευγουσών. Πρόκειται, αφενός, για την από 7 Οκτωβρίου 2003 έκθεση της KFST, που αφορά έρευνα που διεξήγαγε η εν λόγω αρχή σε σχέση με τις δραστηριότητες της Lundbeck και τις συμφωνίες που αυτή συνήψε στην αγορά των αντικαταθλιπτικών φαρμάκων και, αφετέρου, για ένα σημείωμα της KFST της 10ης Ιουνίου 2005 το οποίο συνοψίζει τα συμπεράσματα της εν λόγω αρχής σε σχέση με την αξιολόγηση των συμφωνιών αυτών βάσει των διατάξεων περί ελεύθερου ανταγωνισμού της Συνθήκης.

748 Καταρχάς, διαπιστώνεται ότι δεν πρόκειται περί εγγράφων που προέρχονται απευθείας από την Επιτροπή ή από τις υπηρεσίες της, αλλά περί ανακοινώσεων μιας εθνικής αρχής ανταγωνισμού. Πλην όμως, κατά τη νομολογία, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν μπορούν να δημιουργήσουν στις επιχειρήσεις δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η συμπεριφορά τους δεν αντιβαίνει στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι δεν έχουν την αρμοδιότητα να λαμβάνουν αρνητικές αποφάσεις, δηλαδή αποφάσεις με τις οποίες να διαπιστώνεται ότι δεν υφίσταται παράβαση της εν λόγω διατάξεως (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 18ης Ιουνίου 2013, Schenker & Co. κ.λπ., C-681/11, Συλλογή, EU:C:2013:404, σκέψη 42 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, ακόμα και αν υποτεθεί ότι σε αυτά διαπιστώθηκε η μη προσβολή ή αμφισβητήθηκε η θέση που υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, τα έγγραφα αυτά δεν είναι δυνατόν να προβάλλονται λυσιτελώς από τις προσφεύγουσες ως απαλλακτικά στοιχεία, εφόσον, ακόμα και αν είχαν κοινοποιηθεί στις προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, η κοινοποίηση αυτή δεν θα επηρέαζε την έκβαση της τελευταίας.

749 Εν πάση περιπτώσει, τα εν λόγω έγγραφα όχι μόνον δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση των επίμαχων συμφωνιών στην οποία προέβη η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, αλλά την ενισχύουν, καθότι, κατά την άποψη της KFST στην από 7 Οκτωβρίου 2003 έκθεσή της, οι επίμαχες συμφωνίες μπορούσαν να επηρεάσουν τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι η Lundbeck είχε πληρώσει ανταγωνιστές προκειμένου να παραμείνουν αυτοί εκτός αγοράς, κάτι που προκάλεσε αδιαμφισβήτητα υψηλότερες τιμές. Έκρινε, επομένως, ότι οι συμφωνίες αυτές συνιστούσαν πολύ σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

750 Καίτοι αληθεύει ότι από το σημείωμα της KFST της 10ης Ιουνίου 2005 προκύπτει επίσης ότι, κατά την άποψη της Επιτροπής, ήταν αμφίβολο κατά πόσον τέτοιες συμφωνίες ήταν αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ή όχι, δεδομένου ιδίως του ύψους της καταβολής της Lundbeck υπέρ των επιχειρήσεων γενοσήμων, πρέπει να υπομνησθεί ότι τούτο επρόκειτο μόνον περί προκαταρκτικής εκτιμήσεως της Επιτροπής και ότι, κατόπιν των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει εκτενέστερη έρευνα για το είδος αυτό συμφωνιών στον φαρμακευτικό τομέα, προκειμένου να σχηματίσει ακριβέστερη άποψη για τη λειτουργία του τομέα αυτού και για τη συμβατότητα τέτοιων συμφωνιών προς τα άρθρα 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ. Κατόπιν δε της έρευνας αυτής, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ κατά της Lundbeck και των επιχειρήσεων γενοσήμων.

751 Επιπλέον, από το προμνησθέν σημείωμα της KFST προκύπτει επίσης ότι η Επιτροπή απέδιδε πρωταρχική σημασία στο ότι μια σημαντική αντίστροφη πληρωμή αποτελούσε ενδεχομένως ένδειξη ότι το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων είχε πληρώσει τις επιχειρήσεις γενοσήμων προκειμένου να παραμείνουν αυτές εκτός αγοράς. Πράγματι, κατά το σημείωμα αυτό «το ζήτημα κατά πόσον μια συμφωνία μπορεί να είναι δικαιολογημένη εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το ύψος της πληρωμής» και «[ε]άν αυτή καλύπτει μόνον τα αναμενόμενα έξοδα σε περίπτωση που η διαφορά αχθεί ενώπιον των δικαστηρίων, τότε η συμφωνία αυτή ενδέχεται να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου [101 ΣΛΕΕ] ή [102 ΣΛΕΕ]» και «[α]ντιθέτως, αν η πληρωμή είναι σημαντικότερη, μπορεί να εκληφθεί ως μέσο πληρωμής των ανταγωνιστών της προκειμένου να παραμείνουν αυτοί εκτός αγοράς, κάτι που συνιστά παράβαση του άρθρου [101 ΣΛΕΕ] ή [102 ΣΛΕΕ]». Πλην όμως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει επίσης σαφώς ότι το γεγονός ότι, εν προκειμένω, οι περιεχόμενες στις επίμαχες συμφωνίες αντίστροφες πληρωμές ήταν σημαντικές και αντιστοιχούσαν, περίπου, στα έσοδα που προσδοκούσαν οι επιχειρήσεις γενοσήμων σε περίπτωση εισόδου στην αγορά και όχι στα ενδεχόμενα δικαστικά έξοδα που θα αποφεύγονταν, ήταν καθοριστικό στοιχείο για να συναχθεί η ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (σκέψεις 354, 414 και 415 ανωτέρω).

752 Επομένως, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν στην άμυνά τους εάν τους είχαν κοινοποιηθεί αμέσως κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, δεδομένου ότι από αυτά συνάγεται μόνον το ενδεχόμενο να υπήρχε αμφιβολία, κατά το χρονικό εκείνο σημείο, ως προς το αν οι επίμαχες συμφωνίες μπορούσαν να χαρακτηρισθούν αμέσως,

χωρίς ενδελεχή εξέταση, ως περιορισμοί του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Η νομολογία δεν απαιτεί, εντούτοις, να πρέπει μια συμφωνία να θεωρείται, εκ πρώτης όψεως και χωρίς καμία αμφιβολία, επαρκώς επιζήμια για τον ανταγωνισμό, χωρίς να διεξαχθεί ενδελεχής εξέταση του περιεχόμενού της, του σκοπού της και του οικονομικού και νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, προκειμένου να χαρακτηριστεί αυτή ως περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (σκέψεις 338 έως 344 και 438 ανωτέρω).

753 Συνάγεται, συνεπώς, ότι, εν προκειμένω, τα δικαιώματα άμυνας των προσφευγουσών δεν προσβλήθηκαν, στο μέτρο που η διοικητική διαδικασία δεν θα είχε προφανώς καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα, εάν αυτές είχαν πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής (σκέψη 745 ανωτέρω).

754 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος, καθώς και ο όγδοος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

V – *Επί του ένατου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, επικουρικώς, από το ότι η επιβολή προστίμων στη Lundbeck πάσχει πλάνη περί το δίκαιο*

755 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν, πρώτον, ότι δεν υπάρχουν προγενέστερες υποθέσεις που να αξιολογούν συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας και, δεύτερον, ότι δεν μπορεί να εφαρμοσθεί η απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, AstraZeneca κατά Επιτροπής (T-321/05, Συλλογή, EU:T:2010:266), σε συμφωνίες διακανονισμού σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, ως εκ τούτου, η επιβολή προστίμων εις βάρος τους εν προκειμένω στερείτο παντελώς νομικής βάσεως και παραβίαζε την αρχή της ασφαλείας δικαίου.

756 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα

*Επί του πρώτου σκέλους*

757 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν καταρχάς ότι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή βασίμως συνήγαγε ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνιστούσαν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, ουδείς βάσιμος λόγος συνέτρεχε εν προκειμένω για την επιβολή προστίμων, δεδομένου ότι τα ανακύψαντα νομικά και πραγματικά ζητήματα ήταν πρωτοφανή και πολύπλοκα, κάτι που μάλιστα παραδέχεται και η Επιτροπή. Η επιβολή προστίμων σε τέτοια περίπτωση παραβιάζει την αρχή της ασφαλείας δικαίου και την αρχή nullum crimen nulla poena sine lege. Εξάλλου, στο υπόμνημα αντικρούσεως αναγνωρίζεται ότι πρόκειται για την πρώτη απόφαση της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται παράβαση όσον αφορά τις λεγόμενες «pay for delay» συμφωνίες (συμφωνίες σκοπούσες στην έναντι πληρωμής καθυστέρηση της εισόδου των γενοσήμων στην αγορά).

758 Η υπάρχουσα νομολογία, ιδίως η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), δεν παρέχει καμία προσέγγιση που να υποδηλώνει ότι οι προβλεπόμενες στις επίμαχες συμφωνίες αντίστροφες πληρωμές χρησιμεύουν ως καθοριστικό στοιχείο ώστε να διαπιστώσει η Επιτροπή ότι συνιστούν παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή υποστήριξε ότι, εάν οι εν λόγω συμφωνίες δεν προέβλεπαν αντίστροφες πληρωμές, θα αποτελούσαν καταρχήν νόμιμα μέσα για την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες προβάλλουν ότι η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), δεν είχε εκδοθεί κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών.

759 Επιπλέον, στις αρχές του 2004, η KFST παρέσχε καίριες ενδείξεις σε σχέση με τη νομική ανασφάλεια που δημιουργούσαν οι προβλέπουσες αντίστροφες πληρωμές συμφωνίες για διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Ειδικότερα, το από 28 Ιανουαρίου 2004 ανακοινωθέν Τύπου της KFST καταδεικνύει ότι η Επιτροπή εκτιμούσε τότε ότι τα ποσά των πληρωμών στις οποίες προέβη η Lundbeck ήταν τέτοια που δεν ήταν

δυνατόν να αποδειχθεί ευλόγως ότι χρησίμευαν ως ανταμοιβή για την απομάκρυνση ενός ανταγωνιστή από την αγορά. Το γεγονός, εξάλλου, ότι η Επιτροπή χρειάστηκε μια και πλέον δεκαετία ώσπου να παγιώσει τη θέση της ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των συμφωνιών που προβλέπουν αντίστροφη πληρωμή καταδεικνύει την άκρα πολυπλοκότητα και τον εξαιρετικό πρωτοφανή χαρακτήρα των σχετικών ζητημάτων.

760 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

761 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου επιβάλλει η μεν νομοθεσία της Ένωσης να επιτρέπει στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν με ακρίβεια την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλει, οι δε τελευταίοι να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους (βλ. απόφαση της 29ης Μαρτίου 2011, ArcelorMittal Luxembourg κατά Επιτροπής και Επιτροπή κατά ArcelorMittal Luxembourg κ.λπ., C-201/09 P και C-216/09 P, Συλλογή, EU:C:2011:190, σκέψη 68 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

762 Ωστόσο, όσον αφορά το ζήτημα αν μια παράβαση διαπράχθηκε εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, με αποτέλεσμα να χωρεί επιβολή προστίμου βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003, από τη νομολογία προκύπτει ότι η εν λόγω προϋπόθεση πληρούται εφόσον η οικεία επιχείρηση δεν μπορεί να αγνοεί ότι οι ενέργειές της είναι αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως του αν αυτή είχε ή όχι επίγνωση της παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού της Συνθήκης (βλ. απόφαση Schenker & Co. κ.λπ., σκέψη 748 ανωτέρω, EU:C:2013:404, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

763 Πρέπει, εν συνεχεία, να υπομνησθεί ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου και η αρχή nullum crimen nulla poena sine lege, οι οποίες κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη, στις 4 Νοεμβρίου 1950, καθώς και στο άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν τη σταδιακή διασαφήνιση των κανόνων της ποινικής ευθύνης, ενδέχεται όμως να αντιτίθενται στην αναδρομική εφαρμογή νέας ερμηνείας ενός κανόνα που ορίζει παράβαση (βλ., επ' αυτού, απόφαση Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, σκέψη 113 ανωτέρω, EU:C:2014:2062, σκέψη 148 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

764 Εν προκειμένω, αντιθέτως προς ό,τι διατείνονται οι προσφεύγουσες, ήταν δυνατό να προβλεφθεί ότι οι συμφωνίες με τις οποίες το εργαστήριο παραγωγής αρχέτυπων φαρμάκων επέτυχε την απομάκρυνση των δυνητικών ανταγωνιστών από την αγορά για ορισμένη περίοδο, μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών, αντέβαιναν πιθανόν στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, είτε υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του εργαστηρίου είτε όχι (βλ. σκέψεις 486 έως 490 ανωτέρω).

765 Όπως ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 1312 και 1313 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από το γράμμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ καθίστατο σαφές ότι συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών σκοπούσες στον αποκλεισμό από την αγορά ορισμένων εξ αυτών ήταν παράνομες. Πράγματι, οι συμφωνίες περί κατανομής ή περί αποκλεισμού από την αγορά περιλαμβάνονται μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού που ρητώς μνημονεύονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (σκέψη 338 ανωτέρω).

766 Το γεγονός ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, οι επίμαχες συμφωνίες συνήφθησαν υπό τη μορφή συμφωνιών διακανονισμού σε σχέση με δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας δεν επιτρέπει στις προσφεύγουσες να συναγάγουν ότι ο παράνομος χαρακτήρας τους από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού ήταν για αυτές κάτι άκρως πρωτοφανές και απρόβλεπτο.

767 Το περιεχόμενο της έννοιας της προβλεψιμότητας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το περιεχόμενο του σχετικού νομοθετήματος, από τον τομέα τον οποίο καλύπτει, καθώς και από τον αριθμό και την ιδιότητα των αποδεκτών του. Η προβλεψιμότητα του νόμου επ' ουδενί αποκλείει το ενδεχόμενο να ζητήσει ο ενδιαφερόμενος διαφωτιστικές συμβουλές για να αξιολογήσει, σε εύλογο βαθμό και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων γνωρισμάτων της περίπτωσής του, τις πιθανές συνέπειες συγκεκριμένης πράξεως. Τούτο ισχύει ιδιαιτέρως για τους επαγγελματίες, που είναι συνηθισμένοι να πρέπει να επιδεικνύουν μεγάλη σύνεση κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους. Επίσης, από αυτούς αναμένεται να επιδεικνύουν ιδιαίτερη μέριμνα για την αξιολόγηση των κινδύνων που ενέχει το επάγγελμά τους (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Συλλογή, EU:C:2005:408, σκέψη 219 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

768 Κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα αυτό.

769 Πράγματι, πρώτον, καίτοι ευσταθεί ότι η απόφαση BIDS, σκέψη 341 ανωτέρω (EU:C:2008:643), την οποία επικαλείται η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, εκδόθηκε μετά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, εντούτοις, η προγενέστερη νομολογία αποσαφήνιζε ότι μια συμφωνία δεν εξαιρούνταν από το δίκαιο του ανταγωνισμού για τον λόγο και μόνον ότι αφορούσε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αποσκοπούσε στη φιλική διευθέτηση διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας (βλ., συναφώς, απόφαση Bayer και Maschinenfabrik Hennecke, σκέψη 427 ανωτέρω, EU:C:1988:448, σκέψη 15) και ότι η υποκατάσταση των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων από την κατά διακριτική ευχέρεια εκτίμηση ενός εκ των μερών, προκειμένου να διαπιστωθεί η προσβολή διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν ενέπιπτε προδήλως στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και συνιστούσε περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση Windsurfing, σκέψη 119 ανωτέρω, EU:C:1986:75, σκέψεις 52 και 92).

770 Στην απόφαση Centrafarm και de Peijper, σκέψη 117 ανωτέρω (EU:C:1974:115, σκέψεις 39 και 40), διευκρινίσθηκε επίσης ότι οι όροι ασκήσεως δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας μπορούσαν να εμπίπτουν στις απαγορεύσεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, οσάκις η άσκηση τέτοιου δικαιώματος εμφανιζόταν ως το αντικείμενο, το μέσο ή η συνέπεια συμπράξεως.

771 Δεύτερον, όσον αφορά τα προερχόμενα από την KFST έγγραφα και, κυρίως, το ανακοινωθέν Τύπου της 28ης Ιανουαρίου 2004, πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι δεν πρόκειται για έγγραφο προερχόμενο από την Επιτροπή και ότι, ως τέτοιο, δεν μπορούσε, επομένως, να δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στις προσφεύγουσες. Επιπροσθέτως, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν είναι αρμόδιες να λάβουν αρνητική απόφαση, ήτοι απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχει παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (σκέψη 748 ανωτέρω).

772 Επιπλέον, από την ανακοίνωση της KFST προκύπτει σαφώς ότι οι συμφωνίες που έχουν ως σκοπό να αγοράσουν τον αποκλεισμό από την αγορά ενός ανταγωνιστή είναι αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού. Μετά την περάτωση της ενδελεχούς της έρευνας για τον φαρμακευτικό τομέα, η Επιτροπή αποκρυστάλλωσε την προσέγγισή της και προσδιόρισε ως άκρως αντιανταγωνιστικές ορισμένες συμφωνίες, μεταξύ άλλων, εκείνες που συνεπάγονται σημαντική αντίστροφη πληρωμή, όπως εν προκειμένω (σκέψεις 349 έως 403 ανωτέρω).

773 Τρίτον, στο μέτρο που οι προσφεύγουσες επικαλούνται την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής για να υποστηρίξουν ότι η διαπιστωθείσα εν προκειμένω παράβαση ήταν πρωτοφανής και ότι έπρεπε να επιβληθεί αποκλειστικώς συμβολικό πρόστιμο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, ούτως ώστε να κατευθύνει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε στο παρελθόν επιβάλει πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που θέτει ο

κανονισμός 1/2003, εάν τούτο κρίνεται απαραίτητο προς εξασφάλιση της υλοποιήσεως της πολιτικής ανταγωνισμού της Ένωσης. Η αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων περί ανταγωνισμού της Ένωσης απαιτεί, αντιθέτως, να μπορεί οποτεδήποτε η Επιτροπή να προσαρμόζει το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής (βλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2011, Aragonesas Industrias y Energía κατά Επιτροπής, T-348/08, Συλλογή, EU:T:2011:621, σκέψη 293 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

774 Επιπλέον, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έχει στο παρελθόν κρίνει ότι μια δεδομένου είδους συμφωνία συνιστούσε, εκ του ίδιου της του αντικειμένου, περιορισμό του ανταγωνισμού δεν είναι ικανό, αυτό καθαυτό, να την παρεμποδίσει να το πράξει στο μέλλον κατόπιν εξατομικευμένης και εμπεριστατωμένης εξετάσεως των κρίσιμων μέτρων, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου, του σκοπού και του πλαισίου τους. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται να έχει ήδη κριθεί παράνομο από την Επιτροπή το ίδιο είδος συμφωνιών, για να μπορούν τα εν λόγω μέτρα να θεωρηθούν ως εκ του αντικειμένου περιορισμοί του ανταγωνισμού (σκέψη 438 ανωτέρω).

775 Η νομολογία δεν απαιτεί, εξάλλου, να πρέπει να είναι μια συμφωνία, εκ πρώτης όψεως και χωρίς καμία αμφιβολία, επαρκώς επιζήμια για τον ανταγωνισμό, χωρίς να διεξαχθεί ενδελεχής εξέταση του περιεχόμενού της, του σκοπού της και του οικονομικού και νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, προκειμένου να χαρακτηριστεί αυτή ως περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (σκέψη 752 ανωτέρω).

776 Τέλος, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι ορισμένες επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν ήδη αντιληφθεί τον παράνομο χαρακτήρα συμφωνιών, ανάλογων προς τις επίμαχες συμφωνίες, και αρνήθηκαν να μετάσχουν σε αυτές ακριβώς για αυτόν τον λόγο (βλ. αιτιολογική σκέψη 190 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ομοίως, υπάλληλος της Lundbeck αντέδρασε σε ορισμένα ανταλλαγέντα ηλεκτρονικά μηνύματα που καθόριζαν τις τιμές και τις ποσότητες κιταλοπράμης που αγόρασε η Merck (GUK) από τη Lundbeck δυνάμει των επίμαχων συμφωνιών, διευκρινίζοντας ότι «αντιτίθ[ετο] απερίφραστα στο περιεχόμενο του μηνύματος αυτού» και ότι «[δεν μπορούσαν] και δεν [έπρεπε] να συμφωνήσουν για τις τιμές επαναπωλήσεως» δεδομένου ότι «[ήταν] παράνομο» (αιτιολογική σκέψη 265 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όσον αφορά τη συμφωνία Ranbaxy, η Lundbeck είχε επίσης επισημάνει, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία αυτή, ότι θα ήταν δαπανηρή και δύσκολη, ιδίως από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. αιτιολογική σκέψη 188 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

777 Τα ανωτέρω στοιχεία καταδεικνύουν ότι, πέραν του ότι ουδόλως ήταν μη προβλέψιμοι τότε, τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη μπορούσαν ευλόγως να αντιληφθούν ότι οι προβλεπόμενοι από τις συμφωνίες αυτές περιορισμοί του ανταγωνισμού αντέβαιναν στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

778 Κατά συνέπεια, αδίκως διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι η Επιτροπή παραβίασε, εν προκειμένω, την αρχή της ασφαλείας δικαίου και την αρχή nullum crimen nulla poena sine lege.

779 Το πρώτο σκέλος πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

*Επί του δεύτερου σκέλους*

780 Κατά τις προσφεύγουσες, από την απόφαση AstraZeneca κατά Επιτροπής, σκέψη 755 ανωτέρω (EU:T:2010:266), απορρέει ότι δεν δικαιολογείται η επιβολή προστίμων λόγω του πρωτοφανούς χαρακτήρα μιας υποθέσεως όταν, αφενός, δεν υφίσταται καμία προγενέστερη νομολογία σε σχέση με την κρινόμενη συμπεριφορά και, αφετέρου, η εν λόγω συμπεριφορά δεν είναι εξόχως αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα να μην μπορούσε η οικεία επιχείρηση να αναμένει τον παράνομο χαρακτήρα της. Κατά τις προσφεύγουσες, στην αιτιολογική σκέψη 1300 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναγνωρίζεται ότι η πρώτη προϋπόθεση πληρούται εν προκειμένω, ενώ,

όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, οι επίμαχες συμφωνίες δεν συνιστούν καταχρηστικές πρακτικές, όπως εκείνες στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση AstraZeneca κατά Επιτροπής, σκέψη 755 ανωτέρω (EU:T:2010:266). Επιπλέον, ουδεμία ιδιαίτερη ευθύνη έφεραν οι επιχειρήσεις οι οποίες, όπως ακριβώς και η Lundbeck, δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί να χρησιμοποιεί εκ νέου, στο πλαίσιο έρευνας βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κριτήρια που απορρέουν από υπόθεση που αφορά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως.

781 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

782 Πρέπει επ' αυτού να τονισθεί, όπως υπενθύμισε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 1300 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι στην απόφαση AstraZeneca κατά Επιτροπής, σκέψη 162 ανωτέρω (EU:C:2012:770), το Δικαστήριο διαπίστωσε, απαντώντας σε ανάλογο επιχείρημα της προσφεύγουσας στην εν λόγω υπόθεση, ότι «μολονότι δεν είχε δοθεί ακόμη στην Επιτροπή και στα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης η ευκαιρία να αποφανθούν ειδικώς επί συμπεριφοράς όπως αυτή από την οποία χαρακτηρίζονται οι δύο καταχρήσεις, η [AstraZeneca] είχε επίγνωση του εξόχως αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα της συμπεριφοράς της και θα έπρεπε να αναμένει ότι αυτή δεν συμβιβαζόταν προς τους κανόνες περί ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης». Επομένως, κακώς συνάγουν οι προσφεύγουσες από την προμνησθείσα απόφαση ότι δεν είναι δυνατόν να επιβάλει η Επιτροπή πρόστιμο ελλείψει ανάλογου προηγουμένου που να έχει επιβεβαιωθεί από τα δικαστήρια της Ένωσης (σκέψεις 438 και 774 ανωτέρω).

783 Επιπλέον, ακριβώς όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση AstraZeneca, σκέψη 755 ανωτέρω (EU:T:2010:266), η συμπεριφορά των προσφευγουσών εν προκειμένω δεν εντασσόταν προδήλως στην κανονική λειτουργία του ανταγωνισμού, εφόσον σκοπούσε στον αποκλεισμό από την αγορά των δυνητικών ανταγωνιστών μέσω σημαντικών αντίστροφων πληρωμών. Το ότι ορισμένες συμφωνίες διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας ενδέχεται, εξάλλου, να είναι θεμιτές και να μην αντιβαίνουν στις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερου ανταγωνισμού ουδόλως αναιρεί το γεγονός ότι, εν προκειμένω, οι επίμαχες συμφωνίες που συνήψαν οι προσφεύγουσες ήταν αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, για τους λόγους που εξέθεσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 354 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 661 και 662 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

784 Τέλος, καίτοι ευσταθεί ότι οι επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση φέρουν ειδική ευθύνη, βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, να μην προβαίνουν σε ορισμένα είδη μονομερών ενεργειών που θίγουν τον ανταγωνισμό, όπως οι επίμαχες στην απόφαση AstraZeneca, σκέψη 755 ανωτέρω (EU:T:2010:266), εντούτοις, όλες οι επιχειρήσεις, είτε κατέχουν δεσπόζουσα θέση είτε όχι, υπόκεινται εξίσου στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, οσάκις πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού, και είναι δυνατόν να τους επιβληθούν τα σχετικά πρόστιμα. Την τελευταία αυτή διάταξη εφάρμοσε εν προκειμένω η Επιτροπή, και όχι το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.

785 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος πρέπει να απορριφθεί, καθώς και ο ένατος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

VI – *Επί του δέκατου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, όλως επικουρικώς, από πρόδηλη πλάνη περί τα πράγματα και περί το δίκαιο κατά τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων*

786 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η Επιτροπή, προκειμένου να υπολογίσει το ποσό του προστίμου στην προσβαλλόμενη απόφαση, όφειλε, εν πάση περιπτώσει, πρώτον, να εφαρμόσει χαμηλότερο συντελεστή βαρύτητας, δεύτερον, να συνυπολογίσει το γεγονός ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις είχαν σύντομη διάρκεια, τρίτον, να μην επιβάλει οιοδήποτε πρόσθετο ποσό και, τέταρτον, να λάβει υπόψη ελαφρυντικές περιστάσεις.

787 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

788 Πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή ακολούθησε την περιγραφόμενη στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 γενική μεθοδολογία που βασίζεται στην αξία των πωλήσεων του προϊόντος, το οποίο αφορούν άμεσα ή έμμεσα οι διαπραχθείσες παραβάσεις, στον σχετικό γεωγραφικό χώρο εντός του ΕΟΧ (παράγραφοι 13 και 19 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών). Η προκριθείσα πρόταση ανερχόταν στο 10 % ή στο 11 %, αναλόγως της γεωγραφικής εμβέλειας των επίμαχων συμφωνιών (βλ. σκέψεις 68 έως 75 ανωτέρω και αιτιολογικές σκέψεις 1316 έως 1358 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

789 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, για τον καθορισμό του ποσού του επιβλητέου προστίμου σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διάρκεια των παραβάσεων, καθώς και όλα τα στοιχεία που έχουν σχέση με την εκτίμηση της σοβαρότητάς τους, όπως η συμπεριφορά της κάθε επιχειρήσεως, ο ρόλος που καθεμία διαδραμάτισε στη σύμπραξη, το όφελος που άντλησαν από τις πρακτικές αυτές, το μέγεθός τους και η αξία των οικείων εμπορευμάτων, καθώς και οι κίνδυνοι τους οποίους εγκυμονούν τέτοιου είδους παραβάσεις (βλ. απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-272/09 P, Συλλογή, EU:C:2011:810, σκέψη 96 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

790 Το Δικαστήριο έχει επίσης επισημάνει ότι θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικά στοιχεία, όπως το περιεχόμενο και η διάρκεια των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορών, ο αριθμός και η έντασή τους, η έκταση της επηρεασθείσας αγοράς και η επιδείνωση που υπέστη η δημόσια οικονομική τάξη (βλ. απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 789 ανωτέρω, EU:C:2011:810, σκέψη 97 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

791 Επ' αυτού, πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως έχει ιδιαίτερη σημασία. Η Επιτροπή οφείλει να αιτιολογεί την απόφασή της και, ιδίως, να διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο στάθμισε και αξιολόγησε τα στοιχεία που έλαβε υπόψη. Ο δικαστής πρέπει να εξακριβώνει αυτεπαγγέλτως ότι η απόφαση της Επιτροπής παραθέτει αιτιολογία (βλ., συναφώς, απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 789 ανωτέρω, EU:C:2011:810, σκέψη 101 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

792 Περαιτέρω, στον δικαστή της Ένωσης απόκειται να προβαίνει στον έλεγχο της νομιμότητας που εμπίπτει στην αρμοδιότητά του και ο οποίος διενεργείται βάσει των στοιχείων που προσκομίζει ο προσφεύγων προς στήριξη των λόγων που προβάλλει. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, ο δικαστής δεν μπορεί να στηρίζεται στο περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει η Επιτροπή, ούτε όσον αφορά την επιλογή των συνεκτιμώμενων στοιχείων κατά την εφαρμογή των κριτηρίων που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές ούτε όσον αφορά την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών, προκειμένου να αρνηθεί τη διενέργεια διεξοδικού ελέγχου των νομικών και των πραγματικών ζητημάτων (απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 789 ανωτέρω, EU:C:2011:810, σκέψη 102).

793 Ο έλεγχος νομιμότητας συμπληρώνεται από την πλήρη δικαιοδοσία που αναγνωρίζεται στον δικαστή της Ένωσης από το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003, σύμφωνα με το άρθρο 261 ΣΛΕΕ. Η δικαιοδοσία αυτή παρέχει στον δικαστή την εξουσία, πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας της κυρώσεως, να υποκαθιστά την Επιτροπή προβαίνοντας στη δική του εκτίμηση και, κατ' επέκταση, να εξαλείφει, να μειώνει ή να αυξάνει το ποσό του προστίμου ή της χρηματικής ποινής που επιβλήθηκαν (βλ., συναφώς, απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 789 ανωτέρω, EU:C:2011:810, σκέψη 103 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

794 Πρέπει ωστόσο να υπογραμμισθεί ότι η άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας δεν ισοδυναμεί προς αυτεπάγγελτο έλεγχο, όπως επίσης πρέπει να υπομνησθεί ότι η διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης διεξάγεται κατ' αντιμωλία. Με εξαίρεση τους λόγους δημοσίας τάξεως που ο δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως, όπως την απουσία αιτιολογίας στην προσβαλλόμενη απόφαση, απόκειται στον προσφεύγοντα να επικαλεστεί λόγους ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής και να προσκομίσει τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των λόγων αυτών (απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 789 ανωτέρω, EU:C:2011:810, σκέψη 104).

795 Βάση των προεκτεθέντων πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών.

*Επί του πρώτου σκέλους*

796 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι συντελεστές βαρύτητας, οι οποίοι ορίσθηκαν στο 11 % της αξίας των πωλήσεων για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με τη Merck (GUK), την Alpharma και τη Ranbaxy, και στο 10 % για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Arrow, είναι υπερβολικά υψηλοί. Συγκεκριμένα, κατά πρώτο λόγο, στη προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνεται υπόψη το περιορισμένο πεδίο των περιεχόμενων στις επίμαχες συμφωνίες περιορισμών, οι οποίοι εμπίπτουν, εν μέρει τουλάχιστον, στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck. Το μερίδιο αγοράς της Lundbeck ήταν κατώτερο του 19 % στα περισσότερα κράτη του ΕΟΧ και η γεωγραφική εμβέλεια των συμφωνιών έπρεπε να περιορισθεί στα κράτη εκείνα του ΕΟΧ για τα οποία οι επιχειρήσεις γενοσήμων είχαν ρεαλιστικές προοπτικές να διεισδύσουν στην αγορά.

797 Κατά δεύτερο λόγο, στην απόφαση δεν λαμβάνεται υπόψη το ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν ήταν απόρρητες και το ότι περιείχαν τις συνήθεις ρήτρες για αυτό το είδος συμφωνιών, κάτι που θα δικαιολογούσε χαμηλότερο συντελεστή βαρύτητας, σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής για τη λήψη αποφάσεων. Κατά τρίτο λόγο, οι επίμαχες συμφωνίες δεν είχαν εκ της φύσεώς τους τον χαρακτήρα συμπράξεως, όπως άλλωστε αναγνωρίζεται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Στο δε παρελθόν, η Επιτροπή είτε δεν επέβαλλε κανένα πρόστιμο είτε επέβαλλε πολύ χαμηλότερο πρόστιμο είτε όριζε τον συντελεστή βαρύτητας στο κατώτερο επίπεδο της κλίμακας για αυτό το είδος περιοριστικών συμφωνιών που δεν συνιστούσαν σύμπραξη. Η απόφαση πάσχει επομένως πλάνη καθόσον διαπιστώνεται σ' αυτήν ότι οι επίμαχες συμφωνίες αποτελούν σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει, αντιθέτως, να ορισθεί, εν προκειμένω, ο συντελεστής βαρύτητας στο χαμηλότερο επίπεδο της κλίμακας.

798 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

799 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, βάσει της παραγράφου 21 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη μπορεί να ανέλθει έως 30 %. Η παράγραφος 22 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών διευκρινίζει ότι, για να καθορισθεί εάν το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη σε μια συγκεκριμένη υπόθεση πρέπει να είναι χαμηλά ή υψηλά στην κλίμακα αυτή, η Επιτροπή συνεκτιμά διάφορους παράγοντες, όπως το είδος της παραβάσεως, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική εμβέλεια της παραβάσεως και το εάν η παράνομη συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη ή όχι.

800 Πρώτον, πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή ορθώς χαρακτήρισε, εν προκειμένω, τις επίμαχες παραβάσεις ως «σοβαρές», στον βαθμό που επρόκειτο για ως εκ του αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού, των οποίων ο επιζήμιος για τον ανταγωνισμό χαρακτήρας τεκμηριώθηκε επαρκώς και συνίστατο στην πληρωμή των ανταγωνιστών προκειμένου να παραμείνουν αυτοί εκτός αγοράς για ορισμένη περίοδο (αιτιολογική σκέψη 1331 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

801 Η περίσταση ότι ορισμένοι περιορισμοί που περιέχονταν στις επίμαχες συμφωνίες ενέπιπταν ενδεχομένως στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (όπως προσδιορίσθηκε στις σκέψεις 335 και 569 ανωτέρω) δεν είναι ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση την ανωτέρω διαπίστωση, εφόσον επρόκειτο απλώς και μόνον για ένα από τα στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή για να τεκμηριώσει εν προκειμένω την ύπαρξη περιορισμού ως εκ του αντικειμένου (σκέψη 354 ανωτέρω). Ελάχιστη επιρροή ασκεί, επομένως, το ότι οι επίμαχες συμφωνίες περιείχαν ενδεχομένως και περιορισμούς που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων αυτών ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι, όπως συνήγαγε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, καθοριστική σημασία είχε το ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, επικρατούσε αβεβαιότητα ως προς το εάν τα προϊόντα που οι επιχειρήσεις γενοσήμων προετίθεντο να

εμπορευθούν προσέβαλλαν ή όχι κάποιο από τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, ότι το κύρος αυτών μπορούσε επίσης να αμφισβητηθεί ενώπιον δικαστηρίου και ότι οι προσφεύγουσες είχαν, μέσω σημαντικής αντίστροφης πληρωμής, διασφαλίσει τη βεβαιότητα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν θα εισέρχονταν στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών (σκέψεις 363 και 429 ανωτέρω). Εν πάση περιπτώσει, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι, στην πλειοψηφία τους, οι επίμαχες συμφωνίες περιείχαν περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck (βλ. έκτο λόγο ακυρώσεως ανωτέρω).

802 Δεύτερον, η Επιτροπή έκρινε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη, ότι η Lundbeck κατείχε πολύ σημαντικό μερίδιο αγοράς του προϊόντος που αφορούσαν οι επίμαχες παραβάσεις στις γεωγραφικές αγορές που επηρεάζονταν από τις επίμαχες συμφωνίες. Επομένως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει –τουλάχιστον εμμέσως– ότι η Lundbeck κατείχε μονοπωλιακή θέση όσον αφορά την κιταλοπράμη κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών, δεδομένου ότι τα αρχικά της διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε σχέση με τη ΔΦΟ κιταλοπράμη είχαν μόλις λήξει και καμία επιχείρηση που εμπορευόταν γενόσημα φάρμακα δεν είχε ακόμα εισέλθει στην αγορά. Επιπλέον, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η σχετική αγορά ήταν ευρύτερη και περιελάμβανε το σύνολο των αντικαταθλιπτικών φαρμάκων, η Επιτροπή επισήμανε στην αιτιολογική σκέψη 215 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η Lundbeck κατείχε σημαντικότατο μερίδιο στην αγορά αυτή στα περισσότερα κράτη του ΕΟΧ.

803 Τρίτον, ορθώς έκρινε η Επιτροπή ότι οι επίμαχες παραβάσεις είχαν ευρεία γεωγραφική εμβέλεια, δεδομένου ότι, με εξαίρεση την παράβαση με την Arrow, όλες καλύπταν το σύνολο του ΕΟΧ.

804 Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες συναφώς, η Επιτροπή δεν όφειλε να μειώσει το βασικό ποσό του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη μόνον την αξία των πωλήσεων στα κράτη εκείνα όπου οι προετοιμασίες των επιχειρήσεων γενοσήμων για να εισέλθουν στην αγορά βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο. Πράγματι, όσον αφορά παραβάσεις ως εκ του αντικειμένου, στο μέτρο που οι παραβάσεις τις οποίες συνιστούσαν οι επίμαχες συμφωνίες (με εξαίρεση τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Arrow) είχαν γεωγραφική εμβέλεια που εκτεινόταν στο σύνολο του ΕΟΧ, η Επιτροπή δικαίως στηρίχθηκε στη γεωγραφική αυτή έκταση, χωρίς να προβεί σε ενδελεχή εξέταση των επιμέρους προοπτικών εισόδου των επιχειρήσεων γενοσήμων σε κάθε κράτος του ΕΟΧ. Πράγματι, τα μετέχοντα στις επίμαχες συμφωνίες μέρη ήταν αυτά που καθόρισαν τη γεωγραφική εμβέλεια των συμφωνιών αυτών και, επομένως, και των επίμαχων εν προκειμένω παραβάσεων, καθόσον αποφάσισαν ότι αυτές θα κάλυπταν το σύνολο του ΕΟΧ (με εξαίρεση την παράβαση με την Arrow).

805 Τέταρτον, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον έλαβε υπόψη το γεγονός ότι όλες οι επίμαχες συμφωνίες είχαν εκδηλωθεί στην πράξη, κάτι που δεν αμφισβητείται από τις προσφεύγουσες, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν είχαν εισέλθει στην αγορά κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών, με εξαίρεση τη Merck (GUK) πριν από τη δεύτερη παράταση της συμφωνίας GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο (σκέψεις 28, 131 και 399 ανωτέρω).

806 Ως εκ τούτου, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω περιστάσεων, διαπιστώνεται ότι, ορίζοντας την αναλογία της αξίας των πωλήσεων που έπρεπε να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό του βασικού ποσού του επιβληθέντος στη Lundbeck προστίμου στο 11 % και στο 10 % αντιστοίχως, αναλόγως του αν η γεωγραφική εμβέλεια των συμφωνιών που συνιστούσαν την παράβαση ήταν το σύνολο του ΕΟΧ ή όχι, η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στοιχείων, τέτοιοι συντελεστές βαρύτητας, οι οποίοι κυμαίνονται μάλλον στα χαμηλότερα όρια της κλίμακας που προβλέπεται στην παράγραφο 21 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν δυσανάλογοι.

807 Αλυσιτελώς, επίσης, διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι ο μη απόρρητος χαρακτήρας των συμφωνιών δικαιολογούσε τον καθορισμό από την Επιτροπή χαμηλότερου συντελεστή βαρύτητας για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου που τους επιβλήθηκε.

808 Πράγματι, η παράγραφος 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προβλέπει ότι «[ο]ι οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής, που είναι κατά κανόνα μυστικές, είναι, από την ίδια τη φύση τους, μεταξύ των πλέον επιζήμιων περιορισμών του ανταγωνισμού», και «[ω]ς ζήτημα πολιτικής του ανταγωνισμού, θα τιμωρούνται με βαριά πρόστιμα» και «[κ]ατά συνέπεια, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη για τέτοιου είδους παραβάσεις κατά κανόνα θα ορίζεται στα υψηλότερα όρια της παραπάνω κλίμακας».

809 Πάντως, αρκεί η διαπίστωση ότι, μολονότι οι επίμαχες συμφωνίες ουδόλως είχαν απόρρητο χαρακτήρα, η Επιτροπή, ορίζοντας εν προκειμένω στο 10 % και στο 11 % αντιστοίχως το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθηκε υπόψη, δεν κινήθηκε στο υψηλότερο όριο της κλίμακας που προβλέπεται στην παράγραφο 21 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το οποίο ορίζεται στο 30 % επί της αξίας των πωλήσεων.

810 Επιπλέον, μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις η Επιτροπή έκρινε, για διάφορους λόγους, ότι δεν ήταν απαραίτητο να επιβάλει πρόστιμο ή να λάβει υπόψη ένα ποσοστό της αξίας των πωλήσεων στο χαμηλότερο όριο της κλίμακας βαρύτητας, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής για τη λήψη αποφάσεων δεν χρησιμεύει αυτή καθαυτήν ως νομικό πλαίσιο για την επιβολή προστίμων στον τομέα του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι το νομικό αυτό πλαίσιο καθορίζουν αποκλειστικά ο κανονισμός 1/2003 και οι κατευθυντήριες γραμμές. Επομένως, αποφάσεις επί άλλων υποθέσεων έχουν ενδεικτικό μόνον χαρακτήρα όσον αφορά την ενδεχόμενη ύπαρξη δυσμενών διακρίσεων, δεδομένου ότι είναι ελάχιστα πιθανό να είναι πανομοιότυπες οι ιδιαίτερες περιστάσεις των υποθέσεων εκείνων, όπως είναι οι σχετικές αγορές, τα σχετικά προϊόντα, οι σχετικές επιχειρήσεις και οι σχετικές περίοδοι (βλ., συναφώς, απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψεις 260 έως 262 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εν προκειμένω, τα πραγματικά περιστατικά των υποθέσεων στις επικληθείσες από τις προσφεύγουσες αποφάσεις, όπως οι σχετικές αγορές, τα σχετικά προϊόντα, τα σχετικά κράτη, οι σχετικές επιχειρήσεις και οι σχετικές περίοδοι, δεν είναι συγκρίσιμα με αυτά της υπό κρίση υποθέσεως, με αποτέλεσμα οι εν λόγω αποφάσεις να μην μπορούν να ασκήσουν επιρροή όσον αφορά την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, σύμφωνα με τη προπαρατεθείσα νομολογία.

811 Τέλος, αδίκως προβάλλουν εν προκειμένω οι προσφεύγουσες παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, η εν λόγω αρχή συνεπάγεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι η Επιτροπή οφείλει να καθορίζει το πρόστιμο κατ' αναλογίαν προς τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως και ότι οφείλει να εφαρμόζει τα εν λόγω στοιχεία κατά τρόπο συνεκτικό και αντικειμενικώς δικαιολογημένο (βλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, T-43/02, Συλλογή, EU:T:2006:270, σκέψη 228 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Πλην όμως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1330 έως 1333 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή εφάρμοσε τις αρχές που ορίζονται στη παράγραφο 22 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 κατά τρόπο συνεκτικό και αντικειμενικώς δικαιολογημένο.

812 Το πρώτο σκέλος πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

*Επί του δεύτερου σκέλους*

813 Οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι, στην αιτιολογική σκέψη 1335 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κακώς δεν γίνεται δεκτό ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις είχαν συντομότερη διάρκεια. Η διάρκεια αυτή θα έπρεπε να περιορισθεί στην περίοδο κατά την οποία οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν πράγματι έτοιμες να διεισδύσουν στην αγορά, διέθεταν δηλαδή οπωσδήποτε τουλάχιστον μια ΑΚΑ στα κρίσιμα κράτη. Πλην όμως, στην Αυστρία, παραδείγματος χάριν, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για τη ΔΦΟ είχε λήξει μόλις τον Απρίλιο του 2003, συνεπώς οι παραβάσεις που διέπραξαν η GUK, η Alpharma και η Ranbaxy δεν ήταν δυνατόν να είχαν περιορίσει τον ανταγωνισμό στην Αυστρία πριν από την ημερομηνία αυτή. Η προσέγγιση αυτή είναι ανάλογη προς τη θέση που υιοθέτησε η

Επιτροπή στην απόφαση C(2009) 5355 τελικό, της 8ης Ιουλίου 2009, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου [101 ΣΛΕΕ] (υπόθεση COMP/39.401 – E.ON/GDF) (σύνοψη στην ΕΕ C 248, σ. 5, στο εξής: απόφαση E.ON/GDF), στην οποία μόνον η προγενέστερη του 1998 περίοδος ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου.

814 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

815 Πρέπει επ' αυτού να τονισθεί, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, ότι με το επιχείρημα αυτό απαξιώνεται η διάκριση μεταξύ πραγματικού και δυνητικού ανταγωνισμού, όπως και το ότι το άρθρο 101 ΣΛΕΕ προστατεύει εξίσου τον τελευταίο (σκέψη 99 ανωτέρω). Πλην όμως, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς, για όλες τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις γενοσήμων, ότι είχαν πραγματικές και συγκεκριμένες δυνατότητες να εισέλθουν στην αγορά και ότι ήταν συνεπώς δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (βλ. πρώτο λόγο ακυρώσεως ανωτέρω).

816 Η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω (EU:T:2012:332), δεν παρέχει κανέναν στήριγμα στις προσφεύγουσες, καθότι, στην εν λόγω υπόθεση, όπως και αυτές παραδέχονται, ήταν αδύνατος οιοσδήποτε ανταγωνισμός –ακόμα και αν δεν υφίστατο η αντιανταγωνιστική συμφωνία– κατά τη διάρκεια τμήματος της περιόδου της παραβάσεως, δεδομένου ότι η αγορά εξαιρούνταν νομίμως από κάθε ανταγωνισμό, βάσει της εφαρμοστέας κατά την περίοδο εκείνη εθνικής νομοθεσίας, με αποτέλεσμα να δημιουργείται στην πράξη μια μονοπωλιακή κατάσταση. Για αυτόν εξάλλου τον λόγο η απόφαση της Επιτροπής είχε εν μέρει ακυρωθεί από το Γενικό Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση, στο μέτρο που δεν είχε αποδειχθεί επαρκώς, κατά την περίοδο εκείνη, η ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού στη γερμανική αγορά φυσικού αερίου (απόφαση E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, σκέψη 98 ανωτέρω, EU:T:2012:332, σκέψεις 105 και 155). Εν προκειμένω, αντιθέτως, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι ο ανταγωνισμός είχε περιορισθεί εξαιτίας των επίμαχων συμφωνιών, καθ' όλη τη διάρκειά τους. Οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι, χωρίς τις επίμαχες συμφωνίες, θα ήταν αδύνατος ή ανύπαρκτος ο –έστω δυνητικός– ανταγωνισμός μεταξύ αυτών και των επιχειρήσεων γενοσήμων ούτε ότι οι συμφωνίες αυτές ουδόλως είχαν περιορίσει τον ανταγωνισμό.

817 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος πρέπει να απορριφθεί.

*Επί του τρίτου σκέλους*

818 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι δεν έπρεπε να τους επιβληθεί κανένα πρόσθετο ποσό, κατά μείζονα δε λόγο για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Arrow (βλ. σκέψη 73 ανωτέρω), εφόσον οι προβαλλόμενες παραβάσεις δεν αντιστοιχούν σε καμία από τις περιπτώσεις ως προς τις οποίες οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 συνιστούν την επιβολή πρόσθετου ποσού (οι δε περιπτώσεις αυτές είναι οι «οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής») και στο μέτρο που δεν απαιτείτο κανένα ενισχυμένο αποτρεπτικό αποτέλεσμα για παραβάσεις που άρχισαν πριν 10 και πλέον έτη και ως προς τις οποίες δεν υπήρξε υποτροπή.

819 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

820 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η παράγραφος 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, η οποία προβλέπει τη συμπερίληψη στο βασικό ποσό του προστίμου ενός ποσού για την είσοδο, ορίζει τα ακόλουθα:

«[Α]νεξαρτήτως της διάρκειας της συμμετοχής μιας επιχείρησης στην παράβαση, η Επιτροπή θα περιλαμβάνει στο βασικό ποσό ένα ποσό που θα κυμαίνεται μεταξύ 15 % και 25 % της αξίας των πωλήσεων […], προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις και από το να εισέρχονται απλώς σε οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού των τιμών, κατανομής της αγοράς και περιορισμού της παραγωγής.

Η Επιτροπή μπορεί επίσης να επιβάλει τέτοιο επιπρόσθετο ποσό και σε περιπτώσεις άλλων παραβάσεων. Για τον καθορισμό του ποσοστού επί της αξίας των πωλήσεων που θα ληφθεί υπόψη σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη της διάφορους παράγοντες και ιδίως εκείνους που προβλέπονται στην παράγραφο 22 [ήτοι το είδος της παραβάσεως, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική έκταση της παραβάσεως και το εάν η παράνομη συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη ή όχι].»

821 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να συμπεριλάβει τέτοιο ποσό για την είσοδο στο ποσό του προστίμου που τους επιβλήθηκε, προς εξασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος, εφόσον οι προβαλλόμενες παραβάσεις δεν αντιστοιχούσαν σε καμία από τις περιπτώσεις για τις οποίες οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 συνιστούν την επιβολή πρόσθετου ποσού και στο μέτρο που δεν σημειώθηκε υποτροπή στις παραβάσεις αυτές οι οποίες άρχισαν πριν 10 και πλέον έτη.

822 Πρέπει, μολοταύτα, να επισημανθεί ότι η αποστολή επαγρυπνήσεως, η οποία ανατίθεται στην Επιτροπή από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, περιλαμβάνει το έργο της διερευνήσεως και καταστολής των ατομικών παραβάσεων, καθώς και το καθήκον ασκήσεως μιας γενικής πολιτικής με στόχο την εφαρμογή στον τομέα του ανταγωνισμού των αρχών που καθορίζονται στη Συνθήκη και τον προσανατολισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων προς αυτή την κατεύθυνση. Εξ αυτού συνάγεται ότι η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για τον αποτρεπτικό χαρακτήρα των προστίμων (βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2014, Pilkington Group κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-72/09, EU:T:2014:1094, σκέψη 302 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

823 Τουτέστιν, το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του ποσού του προστίμου δεν έχει ως μοναδικό σκοπό να αποθαρρύνει την εμπλεκόμενη επιχείρηση από το ενδεχόμενο υποτροπής. Η Επιτροπή έχει την εξουσία να αποφασίζει σχετικά με το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύει το γενικό αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα, ιδίως όταν παραβάσεις συγκεκριμένου είδους εμφανίζονται με σχετική συχνότητα ή πρέπει να θεωρηθούν ως σοβαρές (βλ. απόφαση Pilkington Group κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 824 ανωτέρω, EU:T:2014:1094, σκέψη 303 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

824 Επιπλέον, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι επίμαχες εν προκειμένω συμφωνίες προσομοίαζαν εξόχως σε συμφωνίες κατανομής της αγοράς ή περιορισμού της παραγωγής, οι οποίες ρητώς προβλέπονται στην παράγραφο 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 (σκέψη 822 ανωτέρω). Εν πάση περιπτώσει, η ίδια παράγραφος των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών επιτρέπει στην Επιτροπή, σύμφωνα με τη νομολογία, να επιβάλει τέτοιο πρόσθετο ποσό προκειμένου να διασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου για άλλα είδη παραβάσεων.

825 Συνάγεται, ως εκ τούτου, ότι η Επιτροπή δεν υπερέβη το περιθώριο εκτιμήσεως που διέθετε σε σχέση με τα πρόστιμα ούτε παρέβη τις κατευθυντήριές της γραμμές του 2006, καθόσον επέβαλε πρόσθετο ποσό ανερχόμενο στο 10 % επί της αξίας των ετήσιων πωλήσεων για την πρώτη παράβαση που διεπράχθη με την Arrow, προκειμένου να διασφαλίσει επαρκώς αποτρεπτικό χαρακτήρα στο ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στις προσφεύγουσες (αιτιολογική σκέψη 1340 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

826 Επομένως, το τρίτο σκέλος πρέπει επίσης να απορριφθεί.

*Επί του τετάρτου σκέλους*

827 Κατά πρώτο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι κακώς αρνήθηκε η Επιτροπή να αναγνωρίσει υπέρ της Lundbeck την ελαφρυντική περίσταση που απορρέει από το ότι η επιχείρηση αυτή διατηρούσε εύλογη αμφιβολία για το αν η περιοριστική συμπεριφορά συνιστούσε παράβαση. Το επιχείρημα της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο ελαφρυντική περίσταση συνιστάμενη στην εύλογη αμφιβολία ως προς την ύπαρξη παραβάσεως δεν περιλαμβανόταν πλέον στις

κατευθυντήριες γραμμές του 2006 (αιτιολογική σκέψη 1343 της προσβαλλομένης αποφάσεως), δεν αποτελούσε βάσιμο λόγο για τη μη εφαρμογή του, δεδομένου ότι τόσο οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές όσο και το Γενικό Δικαστήριο αναγνωρίζουν ότι ο κατάλογος των ελαφρυντικών περιστάσεων δεν είναι εξαντλητικός. Επιπλέον, από την επικοινωνία της KFST με την Επιτροπή προκύπτει σαφώς ότι, κατά την άποψη της τελευταίας, το εφαρμοστέο στις επίμαχες συμφωνίες νομικό κριτήριο δεν ήταν τότε σαφές, με αποτέλεσμα να μην μπορούσε να είναι σαφές ούτε για τη Lundbeck.

828 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι αδίκως στερήθηκαν το ευεργέτημα της ελαφρυντικής περιστάσεως που αντλούνταν από το ότι προβαλλόμενες παραβάσεις είχαν διαπραχθεί εξ αμελείας, ενώ είχαν συνάψει καλόπιστα τις επίμαχες συμφωνίες, προκειμένου να αποτρέψουν την προσβολή των διπλωμάτων τους ευρεσιτεχνίας από τις επιχειρήσεις γενοσήμων, περιορίζοντας το πεδίο των συμφωνιών αυτών μόνον στα προϊόντα που προσέβαλλαν τα διπλώματα αυτά ευρεσιτεχνίας και αποφεύγοντας τον απόρρητο χαρακτήρα τους, κάτι που δεν θα είχαν πράξει εάν είχαν την πρόθεση να παραβιάσουν το δίκαιο ανταγωνισμού της Ένωσης.

829 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

830 Κατά πρώτο λόγο, πρέπει να τονισθεί ότι, όπως επισημαίνουν και οι προσφεύγουσες, το ότι η ύπαρξη ευλόγου αμφιβολίας ως προς την ύπαρξη παραβάσεως δεν περιλαμβάνεται πλέον ρητώς μεταξύ των ελαφρυντικών περιστάσεων που μνημονεύονται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 δεν αρκεί ώστε η Επιτροπή να απορρίψει αυτομάτως την εφαρμογή του ως ελαφρυντικής περιστάσεως. Επ' αυτού, η νομολογία διευκρίνισε πράγματι ότι, ελλείψει δεσμευτικής υποδείξεως στις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις ελαφρυντικές περιστάσεις που δύνανται να ληφθούν υπόψη, η Επιτροπή έχει διατηρήσει ορισμένο περιθώριο προκειμένου να προβαίνει στη συνολική εκτίμηση της έκτασης μιας ενδεχόμενης μειώσεως του ύψους των προστίμων λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων (βλ., επ' αυτού, απόφαση Dalmine κατά Επιτροπής, σκέψη 380 ανωτέρω, EU:T:2004:220, σκέψη 326 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

831 Ωστόσο, η περίσταση ότι μια απόφαση της Επιτροπής αποτελεί την πρώτη περίπτωση εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού σε δεδομένο τομέα της οικονομίας δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως ελαφρυντική, εάν ο αυτουργός της παραβάσεως γνώριζε ή δεν ήταν δυνατόν να αγνοεί ότι η συμπεριφορά του μπορούσε να συνεπάγεται περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά και να δημιουργήσει προβλήματα από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, World Wide Tobacco España κατά Επιτροπής, T-37/05, EU:T:2011:76, σκέψη 160).

832 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες αποκλείεται να μη γνώριζαν ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνιστούσαν ενδεχομένως παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω συμφωνίες στόχευαν στο να αποκλεισθούν οι δυνητικοί ανταγωνιστές από την αγορά κατά τη διάρκειά τους, έναντι πληρωμής, κάτι που εμπίπτει στις σοβαρές παραβάσεις που ρητώς προβλέπονται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

833 Επιπλέον, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Lundbeck είχε συνειδητοποιήσει ότι οι προμνησθείσες συμφωνίες συνιστούσαν ενδεχομένως παραβάσεις (βλ. σκέψη 776 ανωτέρω).

834 Εξάλλου, όσον αφορά τις προβληθείσες από τις προσφεύγουσες κοινοποιήσεις της KFST, πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν είναι δυνατόν να μην επιβάλλεται πρόστιμο σε επιχείρηση η οποία έχει παραβεί το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, όταν η παράβαση αυτή οφείλεται σε πλάνη στην οποία τελούσε η επιχείρηση σε σχέση με τη νομιμότητα της συμπεριφοράς της λόγω του περιεχομένου νομικής συμβουλής δικηγόρου ή λόγω του περιεχομένου αποφάσεως εθνικής αρχής ανταγωνισμού (απόφαση Schenker & Co. κ.λπ., σκέψη 748 ανωτέρω, EU:C:2013:404, σκέψη 43). Επιπλέον, εν προκειμένω, οι κοινοποιήσεις αυτές όχι μόνον δεν κατέλειπαν αμφιβολία ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ στις

επίμαχες συμφωνίες, αλλά διευκρίνιζαν ότι οι επίμαχες συμφωνίες μπορούσαν να επηρεάσουν τον ανταγωνισμό εάν αποδεικνυόταν ότι η Lundbeck είχε πληρώσει ανταγωνιστές προκειμένου αυτοί να παραμείνουν εκτός αγοράς.

835 Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν υφίστατο εύλογη αμφιβολία, κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών, ως προς τα στοιχεία που έπρεπε να ληφθούν υπόψη προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη ως εκ του αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού εν προκειμένω, σε ένα πλαίσιο όπου οι προσφεύγουσες κατείχαν διπλώματα ευρεσιτεχνίας για μέθοδο ικανά να αντιταχθούν στην είσοδο των επιχειρήσεων γενοσήμων στην αγορά, εντούτοις δεν είναι δυνατόν να υφίστατο καμία αμφιβολία τότε ως προς το ότι συμφωνίες οι οποίες, όπως εν προκειμένω, προέβλεπαν πληρωμές προς δυνητικούς ανταγωνιστές προκειμένου αυτοί να παραμείνουν εκτός αγοράς κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου δεν ήταν δυνατόν να συνάδουν προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι ουδόλως διευκόλυναν την είσοδο των γενοσήμων στην αγορά, ακόμα και μετά τη λήξη τους, και δεδομένου ότι δεν καθιστούσαν δυνατή την επίλυση της υποβόσκουσας διαφοράς σε σχέση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας μεταξύ των μερών (σκέψεις 475 και 497 ανωτέρω).

836 Επιπλέον, όπως αποδείχθηκε στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως ανωτέρω, οι επίμαχες συμφωνίες, με εξαίρεση τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, περιείχαν περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, οπότε, ακόμα και αν το προταθέν από τις προσφεύγουσες κριτήριο του πεδίου εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ήταν το κατάλληλο νομικό κριτήριο για την αξιολόγηση του κύρους των συμφωνιών αυτών υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι επίμαχες συμφωνίες δεν θα πληρούσαν το κριτήριο αυτό και, επομένως, θα συνιστούσαν επίσης περιορισμούς του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Όσον αφορά τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, πρέπει να επισημανθεί ότι συγκαταλέγεται, μαζί με τη συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ, στην ίδια ενιαία και συνεχή παράβαση που διαπράχθηκε από τη Lundbeck και τη Merck (GUK). Πλην όμως, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς ότι η συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ περιείχε περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck.

837 Κατά δεύτερο λόγο, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι οι επίμαχες εν προκειμένω παραβάσεις διαπράχθηκαν εξ αμελείας, κάτι που επίσης συνιστά ελαφρυντική περίσταση που δικαιολογεί μείωση του ποσού του προστίμου.

838 Η παράγραφος 29 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 ορίζει ότι το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειωθεί εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει τη συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων, μεταξύ άλλων, παραδείγματος χάριν, όταν η οικεία επιχείρηση αποδείξει ότι η παράβαση είχε διαπραχθεί εξ αμελείας.

839 Εν προκειμένω, ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες συνήφθησαν εκ προθέσεως από τις προσφεύγουσες και ότι εντάσσονταν σε μια προμελετημένη στρατηγική με στόχο να αποτραπεί η δυνητικώς άμεση είσοδος των γενοσήμων στην αγορά (σκέψεις 126 και 528 ανωτέρω).

840 Συγκεκριμένα, το επιχείρημα των προσφευγουσών στηρίζεται εκ νέου στην παραδοχή ότι οι επίμαχες συμφωνίες παρεμπόδισαν αποκλειστικώς την πρόσβαση στην αγορά των γενόσημων προϊόντων που προσέβαλλαν δυνητικώς τα διπλώματά τους ευρεσιτεχνίας. Πλην όμως, όπως αποδείχθηκε στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως ανωτέρω, κάτι τέτοιο δεν συντρέχει εν προκειμένω. Εν πάση περιπτώσει, υπήρχε αβεβαιότητα ως προς το κατά πόσον τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ήταν έγκυρα και προσβάλλονταν από τα προϊόντα που οι επιχειρήσεις γενοσήμων προετίθεντο να εμπορευθούν κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών (βλ. δεύτερο λόγο ανωτέρω), αβεβαιότητα που ήρθη με τις συμφωνίες αυτές. Επομένως, κακώς διατείνονται οι προσφεύγουσες ότι οι παραβάσεις διαπράχθηκαν εξ αμελείας εν προκειμένω και ότι η Επιτροπή έπρεπε να τους αναγνωρίσει την ελαφρυντική αυτή περίσταση.

841 Επιπλέον, ακόμα και αν υποτεθεί ότι, εν προκειμένω, οι παραβάσεις διεπράχθησαν εξ αμελείας, η Επιτροπή δεν όφειλε να προβεί σε μείωση του ποσού του προστίμου των προσφευγουσών. Συγκεκριμένα, όπως επιβεβαιώνεται από το γράμμα της παραγράφου 29 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως συναφώς, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων εν προκειμένω. Κατά συνέπεια, μολονότι οι απαριθμούμενες στις κατευθυντήριες γραμμές περιστάσεις συγκαταλέγονται ασφαλώς μεταξύ εκείνων που μπορούν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή σε δεδομένη περίπτωση, η τελευταία δεν οφείλει, οσάκις επιχείρηση προβάλλει στοιχεία που υποδηλώνουν ότι συντρέχει μια εκ των περιστάσεων αυτών, να προβεί ως εκ τούτου αυτομάτως σε συμπληρωματική μείωση, χωρίς να διενεργήσει σφαιρική ανάλυση. Πράγματι, ο προσήκων χαρακτήρας τυχόν μειώσεως του ποσού του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων πρέπει να εκτιμάται σφαιρικώς και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρισίμων περιστάσεων (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, Caffaro κατά Επιτροπής, C-447/11 P, EU:C:2013:797, σκέψη 103).

842 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων εν προκειμένω και, ιδίως, του γεγονότος ότι η Επιτροπή συνυπολόγισε τη διάρκεια της διαδικασίας και χορήγησε μείωση ύψους 10 % επί του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στις προσφεύγουσες, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, ασκώντας την εξουσία πλήρους δικαιοδοσίας που του παρέχει το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003 σύμφωνα με το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (σκέψη 793 ανωτέρω), ότι δεν συντρέχει λόγος να αναγνωρισθούν ελαφρυντικές περιστάσεις εν προκειμένω και ότι το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στις προσφεύγουσες με την προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να επιβεβαιωθεί.

843 Όσον αφορά, ειδικότερα, τη συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, παρότι στο πλαίσιο του έκτου λόγου σημειώθηκε ότι η Επιτροπή δεν είχε επαρκώς αποδείξει στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η εν λόγω συμφωνία περιείχε περιορισμούς που υπερέβαιναν το πεδίο εφαρμογής των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Lundbeck, η αιτίαση αυτή κρίθηκε αλυσιτελής για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 539 και 570 έως 577 ανωτέρω. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο δεν πρέπει να χορηγήσει στις προσφεύγουσες μείωση του ποσού του προστίμου για αυτόν τον λόγο.

844 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί το τέταρτο σκέλος και ο δέκατος λόγος ακυρώσεως στο σύνολό του.

845 Δεδομένου ότι ουδείς από τους λόγους που προέβαλαν οι προσφεύγουσες προς στήριξη του αιτήματος περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι βάσιμος ή λυσιτελής και δεδομένου ότι η εξέταση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν προς στήριξη του αιτήματος περί μεταρρυθμίσεως του ποσού του προστίμου δεν κατέδειξε πλημμελή στοιχεία στον εκ μέρους της Επιτροπής υπολογισμό του σχετικού ποσού, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

846 Κατά το άρθρο 134 του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

847 Σύμφωνα με το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας και το σχετικό αίτημα της Επιτροπής, η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα)

αποφασίζει:

**1) Απορρίπτει την προσφυγή.**

**2) Η H. Lundbeck A/S και η Lundbeck Ltd φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα, καθώς και τα έξοδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.**

**3) Η European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) φέρει τα δικαστικά της έξοδα.**

Berardis Czúcz Popescu

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Σεπτεμβρίου 2016.

(υπογραφές)

# Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς ..... 2

I – Εταιρείες που εμπλέκονται στην υπό κρίση υπόθεση ..... 2

II – Το κρίσιμο προϊόν και τα σχετικά με αυτό διπλώματα ευρεσιτεχνίας ..... 3

III – Επίμαχες συμφωνίες ..... 4

A – Συμφωνίες με τη Merck (GUK) ..... 4

B – Συμφωνίες με την Arrow ..... 6

Γ – Συμφωνία με την Alpharma ..... 8

Δ – Συμφωνία με τη Ranbaxy ..... 10

IV – Ενέργειες της Επιτροπής στον φαρμακευτικό τομέα και διοικητική διαδικασία ..... 11

V – Προσβαλλόμενη απόφαση ..... 12

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... 16

Σκεπτικό ..... 17

I – Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και περί την εκτίμηση καθόσον, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, οι επιχειρήσεις γενοσήμων και η Lundbeck ήταν τουλάχιστον δυνητικοί ανταγωνιστές κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών ..... 18

A – Ανάλυση σε σχέση με τον δυνητικό ανταγωνισμό στην προσβαλλόμενη απόφαση 18

B – Εφαρμοστές αρχές και νομολογία ..... 20

1. Επί της έννοιας του δυνητικού ανταγωνισμού ..... 20

2. Επί του βάρους αποδείξεως ..... 21

3. Επί της εκτάσεως του ελέγχου που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο ..... 22

Γ – Επί του πρώτου σκέλους, που αντλείται από το ότι η θέση σε κυκλοφορία φαρμάκων που προσβάλλουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων δεν συνιστά έκφανση δυνητικού ανταγωνισμού βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ ..... 23

Δ – Επί του δεύτερου σκέλους, που αντλείται από το ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε υποκειμενικές εκτιμήσεις για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων ήταν πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές της Lundbeck ..... 26

Ε – Επί του τρίτου σκέλους, που αντλείται από το ότι η αμφισβήτηση ενός έγκυρου διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν συνιστά πραγματική και συγκεκριμένη δυνατότητα εισόδου στην αγορά ..... 29

ΣΤ – Επί του τετάρτου σκέλους, που αντλείται από το ότι, χωρίς ΑΚΑ, δεν υφίσταται πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός ..... 32

Ζ – Επί του πέμπτου σκέλους, που αντλείται από το ότι οι επιχειρήσεις γενοσήμων δεν μπορούσαν να στραφούν σε άλλες μεθόδους και/ή σε άλλους παραγωγούς ΔΦΟ κατά τη διάρκεια των επίμαχων συμφωνιών ..... 35

Η – Επί του έκτου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Merck (GUK) κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών ..... 39

1. Κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο ..... 40

2. Κατάσταση στον ΕΟΧ ..... 43

Ι – Επί του έβδομου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Arrow κατά τη σύναψη των επίμαχων συμφωνιών . 44

1. Κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο ..... 45

2. Επί της καταστάσεως στη Δανία ..... 48

Ι – Επί του όγδοου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ της Lundbeck και της Alpharma κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών ..... 49

ΙΑ – Επί του ένατου σκέλους, που αντλείται από απουσία δυνητικού ανταγωνισμού μεταξύ των Lundbeck και Ranbaxy κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμφωνιών ..... 52

ΙΙ – Επί του δευτέρου, του τρίτου, του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ..... 58

Α – Ανάλυση σχετικά με την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου στην προσβαλλόμενη απόφαση ..... 58

Β – Εφαρμοστέες αρχές και νομολογία ..... 59

Γ – Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και περί τα πραγματικά περιστατικά και από έλλειψη αιτιολογήσεως κατά την αξιολόγηση του ρόλου των μεταβιβάσεων αξίας στις επίμαχες συμφωνίες ..... 60

1. Επί του πρώτου σκέλους ..... 60

2. Επί του δευτέρου σκέλους ..... 69

3. Επί του τρίτου σκέλους ..... 71

Δ – Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των αρχών σχετικά με το περιοριστικό του ανταγωνισμού αντικείμενο ..... 73

1. Επί του πρώτου σκέλους ..... 74

2. Επί του δεύτερου σκέλους ..... 78

3. Επί του τρίτου σκέλους ..... 79

4. Επί του τέταρτου σκέλους ..... 82

Ε – Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο και από έλλειψη αιτιολογήσεως κατά την απόρριψη του κριτηρίου του πεδίου εφαρμογής του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως ουσιώδους προτύπου για την εκτίμηση των συμφωνιών διακανονισμού για διπλώματα ευρεσιτεχνίας στο πλαίσιο του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ..... 83

1. Επί του πρώτου σκέλους ..... 84

2. Επί του δεύτερου σκέλους ..... 87

ΣΤ – Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, από παράβαση της υποχρεώσεως επιμέλειας και από έλλειψη αιτιολογήσεως, καθόσον οι ενέργειες της Lundbeck χαρακτηρίσθηκαν ως συνολική στρατηγική, εχθρική προς την είσοδο των γενοσήμων, και ως κρίσιμες για την αξιολόγηση των επίμαχων συμφωνιών υπό το πρίσμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ..... 90

Ζ – Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, καθόσον στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνεται ότι οι επίμαχες συμφωνίες περιελάμβαναν περιορισμούς που υπερέβαιναν εκείνους που είναι εγγενείς στην άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Lundbeck ..... 93

1. Συμφωνία GUK για το Ηνωμένο Βασίλειο ..... 94

2. Συμφωνία GUK για τον ΕΟΧ ..... 100

3. Συμφωνία Arrow UK ..... 104

4. Δανική συμφωνία Arrow ..... 108

5. Συμφωνία Alpharma ..... 110

6. Συμφωνία Ranbaxy ..... 115

III – Επί του έβδομου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον δεν αξιολογήθηκε ορθώς η συμβολή των επίμαχων συμφωνιών ως προς την αποτελεσματικότητα ..... 118

IV – Επί του όγδοου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας ..... 120

Α – Επί του πρώτου σκέλους ..... 120

Β – Επί του δευτέρου σκέλους ..... 124

V – Επί του ένατου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, επικουρικώς, από το ότι η επιβολή προστίμων στη Lundbeck πάσχει πλάνη περί το δίκαιο ..... 126

Α – Επί του πρώτου σκέλους ..... 126

Β – Επί του δεύτερου σκέλους ..... 129

VI – Επί του δέκατου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, όλως επικουρικώς, από πρόδηλη πλάνη περί τα πράγματα και περί το δίκαιο κατά τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων ..... 130

Α – Επί του πρώτου σκέλους ..... 132

Β – Επί του δεύτερου σκέλους ..... 134

Γ – Επί του τρίτου σκέλους ..... 135

Δ – Επί του τετάρτου σκέλους ..... 136

Επί των δικαστικών εξόδων ..... 139